

ALMANACH

DE

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

ALMANACH DE

La Esquella,

de la Torratxa

PERA L'ANY

Redactat pels primers escriptors de Catalunya
en número de mes de 180 firmas.

Ilustrat ab uns 300 grabats per prop de 100
artistas notables de Catalunya y de fora.

VIII de sa publicació

LIBRERÍA ESPANYOLA
LOPEZ, Editor-20, Rambla del Mitj, 20-Barcelona

ES PROPIETAT

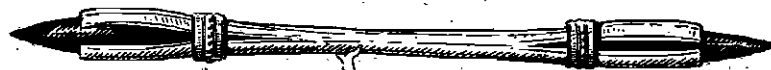

TAULAS ALFABÉTICAS

TEXT

	Pág.		Pág.
Atad (Francisco)—Lo meu paré.....	126	— Cantars.....	92
Aber Coll (J.)—Entre músichs.....	47	CASELLAS DOU E.)—La floristeta.....	154
Aboyas (L.)—Cantar bilingüe.....	127	COCA Y COLLADO (E.)—Corrandas.....	28
Aguileta.—Humoradas.....	103	CODOLOSA (J. M.)—L' extrem de l' avaricia.....	149
Aiv (Joan.)—Epigramas.....	170	COLOMER (F.)—Lo rapé.....	109
Alamaliv (J.)—Cantarellas.....	69	Comas (F.)—Cantar.....	67
— Perduda.....	108	COMPTE (A. I.)—Lo primer dolor.....	46
ALEMANY (Xavier)—Recorts del oncle.....	89	Conangla Fontanilles (J.)—Boigs fan bitlles.....	31
Alonso (B.)—Quadret.....	92	Conills (A. dels)—A una raspa.....	103
Alta Buyt (D.)—Cantar bilingüe.....	127	COROLEU (J.)—Fotografia.....	192
Amadeo—No ho entench.....	112	CORRAL (A. del)—L' abim.....	92
AMAT (J.)—Solter impenitent.....	91	CORTINA RIVERA (A.)—Epigrama.....	164
Arbós Aleu (J.)—Vulgaritat.....	126	Costa (Pep)—Contrasantits.....	68
Armas (J.)—Pinzelladas.....	163	Costa (Triantari)—Cantar.....	42
ARTIGAYBE (Guim)—Trinani.....	177	Dormis (S.)—Epigramas.....	163 y 170
Arelta (J.)—Cantarella.....	92	Dots (T.)—Lloros.....	167
— Epigrama.....	149	E. V.—Epigrama de Lucreti.....	70
BADIA (M.)—¡Quin bárbaro!.....	66	Escachs V. (J.)—Cantar bilingüe.....	127
Bagunyá y S.—Cantar.....	42	ESCALER (L.)—Cartas de suicidas.....	56
Barrens y Cargol (G.)—Formalitats jurídicas.....	85	ESGUÍ FORTUNY (M.)—Malist.....	188
BABTEINA (F.)—Lo salm de la vida.....	59	Espunya (M.)—Cantar bilingüe.....	127
BAUSELLS Prat (J.)—Lo pinxo de ciutat.....	175	Eugén (Mr.)—Acudits.....	95
BENAGES (E.)—L' urbanitat.....	82	FANTÀSTICHE — ¡Calla!.....	105
Bernis (J. M.)—Poca pena.....	126	FELIU Y CODINA (J.)—¡Avant!.....	191
Bertrán (A.)—Cantarellas.....	58	Ferrut (A. E.)—Epigramas.....	36 y 164
BLANCH Y ROMANI (J.)—Agonitzant.....	43	Ferrer B. (J.)—Cantarellas.....	119
BONAFÉ (Matias)—Lo pandero.....	110	Escomías.—Espetech.....	129
BONAVIA (Salvador)—A una.....	126	FIGUERAS EIBOT (F.)—Los extrems se tocan.....	150
BONET CARRASCO (F.)—Lo pecat original.....	192	FOLLET — L' Homeopatia.....	192
Bonet (Joseph)—D' actualitat.....	127	Fergerón B. (Pepeta)—Cantarellas.....	58
BOEI Y FONTEBÀ (A.)—Nota de tardor.....	84	Galán de Llanza.—Cantar empeltat.....	157
BOSCH DE LA TRINXERÍA (C.)—Lo cacich de Falguer.....	34	GARDÓ FERREB (M.)—Troballs.....	133
Bret Casellas (F.)—¿Qué no?.....	69	Gavires (J. F.)—Epigrama.....	48
Burgas (J.)—Epigrama.....	103	— Cantarellas.....	130
CAMFRUBI NADAL (I.)—Consells.....	32	Gibert (A.)—Acudits.....	128
CAMPS Y CORTÉS (A.)—Un trago d' aigua.....	38	Giralt (M.)—Cantar.....	42
Capdevilla (J.)—Entrebanchs lingüístichs.....	81	Gironella (F.)—Cantars empeltats.....	157
CARBONELL ALSINA (A.)—A un romántich.....	48	GOMILA (S.)—Gemechs.....	69
CARCASSÓ (J.)—Notas al vent.....	46	Gonella poétich.—Una súplica.....	176
Carrié V.—Badells de griva.....	59	Gorina (J.)—A una.....	147
Carreras P. (F.)—A una corrida.....	33	GOT ANQUEBA (J.)—Apuros teatrals.....	44
— Epigrama.....	164	GRAS Y ELIAS (F.)—Historich.....	112
Carreras / Pere.—Epigramas.....	46 y 164	GÜELL Y MERCADEB (J.)—La primera aureneta.....	106
— En honor de la difunta.....	70	GUIMERA (Angel)—Del meu album.....	166
— Tenia rahó.....	72	Guitarrs (Serapl.)—Epigrama.....	153
CASANOVAS (Francisco)—La nova fórmula.....	49	GUMÁ (C.)—A una dona.....	96
Casanovas Ventura (J.)—Consell à un amic.....	42	Hestia (Sep de l')—Epigramas.....	138 y 153
		IXART (J.)—En un vano.....	86
		J. B. y S.—Refrans apedassats.....	72
		Jané y Tocaneya (M.)—Retall.....	157

Pág.		Pág.	
JEPÉ DE JESPUIS — A un munt de carn.	39	POUS (J. M.) — Balans.	105
Juanico (F. de F.) — A un embustero.	42	PUIG CABBANYAS (J.) — Intima.	148
JULIA POU (A.) — Engrunas.	146	Quimet — Olivit etern.	153
Jumera — Acudits.	145	RAHOLA (Frederich.) — Morta la cuca.	106
ZABARTA (Ll.) — Pobra Roseta.	159	mort lo veri.	106
Llei (Ramón.) — Per la xicola.	147	RAHOLA (Victor.) — De la manigua.	179
LLENAS (F.) — Las dugas ospigas.	57	RAMON (Jaume.) — La vull negra.	40
LLIMONER (A.) — Balada.	87	RAMON (Ramón.) — Sic transit gloria	190
Llorens (E.) — Cantar empeltat.	157	mundi.	190
Mallol (J.) — Epigrama.	188	REDACCIÓ DE LA ESQUELLA — Saludo.	21
Mannens Vidal (J.) — Epigramas.	169	REVOLTÓS (M.) — Dugas respostas.	27
MARAGALL (J.) — Cant de Novembre.	114	Ribelles (E.) — Las cosas claras.	158
Mirany — Cantarella.	30	RIBBA BATLLE (Dolors.) — Cansoneta.	187
MARÇ (A.) — Funcio de beneficencia.	121	RIBBA Y BERTAN (J.) — Tu ray!	71
MARRADU. — Manual del perfecte	61	Riera Mather (E.) — Epigramas.	153
orador.	61	RHUSECH (M.) — Fantasia.	190
MARTI GIGL (E.) — A una andalusa.	162	ROCA Y ROCA (J.) — La causó del ca-	168
MASSIP (Ramón.) — Pensaments.	125	lala.	168
Mata-Morts (F. M.) — Tenia rshó.	124	Boig Cerdoni (J.) — Cantars.	170
MATEU Y FORNELLS (F.) — Primavera.	175	BOURE (Conrat.) — En confiansa.	129
MESTRES (Apelès.) — Fantasia paradia-	166	RUSSENYOL (Santiago.) — La cassera d'o	74
siaca.	166	l'os.	74
MONT (Dolors.) — Ho juro.	123	SALVADOR (Lluís.) — Un sonot.	149
MORATÓ Y GRAU (J.) — En Pau Mata-	114	SANMARTIN Y AGUIRRE (J. F.) — Anar per	130
dous.	114	llana.	130
Morell (M.) — Cantar bilingüe.	127	SOLÀ (Andreu.) — A ca 'l curandero.	97
MORREA (Magi.) — L' aucell d' Ana-	179	SOLEZ DE LAS CASAS — X.	33
creón.	179	Starams (J.) — Epigramas.	36
Muntané (E.) — Sab mes un cego.	177	SUNYE (E.) — Epigrama.	138
Mus Tardó (Q.) — Màxims.	129	— A una gallinaire.	147
Muzárate. — Cantar empeltat.	157	T. T. y T. — L' un pera l' altre.	169
Nas de Vicari (J. S.) — Previsió.	95	TALLADAS (F.) — Cantars.	170
NOGÜES (F.) — Los mijons del papà.	139	TASSO (Torquato.) — Pedretas.	29
NOVELLAS DE MOLENS (J.) — Amor.	38	Thop (A.) — Igual, igual.	32
O X — Lo diner del sagristá.	148	TOMÁS SALVANY (J.) — Lo de sempre.	38
OMAR Y BARRERA (C.) — Testament.	147	Tortas (J.) — Epigrama.	149
OLLEE (Narcís.) — Marina.	191	Tortas Llopart (J.) — Epigrama.	164
ORGA (Japet de l') — Fabuleteta.	138	Tortas (J.) — Epigrama.	70
Oviara (F.) — A una enjogassada.	133	UBACH Y VINYETA (F.) — L' aygua de	118
F. DEL O. — La cortesia al revés.	134	la Font Muixina.	118
F. K. — De la meva cartera.	189	USÓN (J.) — Queixa infundada.	180
Pagés Cubinyá (J.) — Un retrato.	93	VALDEMADELLA (J.) — En una soirée.	113
PALAU (S. del.) — Humorísticas.	175	Vendrell (A. del.) — Un pagés.	47
Palet de Eiera. — Granets d' amis.	174	Vendrell (E. del.) — Cantar bilingüe.	127
Paloma (J.) — Cantarelles.	30	VIDAL VALENCIANO (E.) — Camí del ce-	142
Palotari. — Globulillos.	168	mentiri.	142
Pereyra (J.) — En una botiga.	178	Vilafranca (Papet de.) — Epigrama.	170
PONS Y MASSAVEU (J.) — Nocturno.	182	VILANOVA (Emih.) — Sant Antoni.	171
Pons (J. V.) — Un examen.	188	VILASECA (Joan.) — Versos fets per com-	94
PONS (Rossendo.) — Aconteixement tea-	132	promis.	94
tral.	132	VILARET (E.) — Sonet.	175
Portabells (A.) — Epigrama.	46	XIMENO PLANAS (J.) — De llevant ó de	22
— — Cantarelles.	30	Ponent.	22

ILUSTRACIÓ

Pág.		Pág.	
Arnan (Eusebi.) — Estudi al llapis.	128	Gómez Soler (J.) — Oria.	86
Azplana (S.) — Escenas de Paris.	88	Conzales (Martí.) — Tipos de la marina.	38
Atché (E.) — Boti de anarquistas.	162	(Valencia)	38
Balascó (M.) — Recort de la Conca de	90	Graner (Lluís.) — Ayguaders.	122
Barberá.	90	Guell (E.) — Apunte.	42
Bistinos (Julián.) — Caps d' estudi.	67	Gutiérrez (E.) — Pioners estivals.	31
Benture (J.) — Lo banch dels pobres.	178	Julliana (J.) — En terra de moros.	155
Benture (Mariano.) — D. Alvaro de Ba-	60	Zabarta (Ll.) — Pobra Roseta Ilustra-	159 a 162
2. n.	60	cio.	159 a 162
Berenguer (S.) — Litoral de Catalunya.	143	Larraga (A.) — Apunte al llapis.	166
Bianco Coris (J.) — Saludo.	21	Latorre (E.) — Granada pintoresca.	27
— Espanya pintoresca.	119	— Xarrib del camp.	123
Bonall (L.) — Neguit de mamá aspira-	64	Llorens (J.) — Apunte per un quadro.	37
rant a sogra.	64	— Per Carnaval.	101
— Un tiempo fué.	91	Marqués (J. M.) — La vida en lo camp.	25
— Flor del fanch.	103	— Harriet.	68
Brunet (Ll.) — Tipos espanyols.	47 y 127	Melfron (Eusebi.) — Nota impresionista.	174
— Luxo y miseria.	62 y 63	Meatras (Apelès.) — L' aranya negra.	46
Bruil (J.) — Apunte.	66	— La futura ensenyansa.	74 a 77
Buxó (I.) — Apunte.	36	— L' ensenyansa conforme al	102
Cardanós (J.) — Qui compra maduixas!	44	Indice.	102
Cardanós (A.) — Pedralbes.	89	— Repressalías.	148 y 149
Casanovas (F.) — La nova formula. Ilus-	49 a 55	Mitó (E.) — Vinyetas. 2, 3, 4, 5, 8, 28, 80, 114 y 169	5 y 7
tracions.	49 a 55	— Cabeceras.	9 a 20
Casas (Ramón.) — Plamenca.	187	— Los dotze mesos.	110
Casas (Zelló.) — Venus.	142	— Inicial.	123
Carbó (F.) — Tipos de la terra.	157	— Clown ó actor.	138
Cubells (J.) — Conferencia práctica.	34 a 36	— Anar per llana. Ilustració. 130 y 131	138
Cuchy (J.) — En la Plassa Real.	57	— Celebritat contemporánea.	139 a 141
— Los negres y 'ts nens á Puerto	113	— Autors y crítichs.	147
Rico.	48	— Compositor espanyol.	164
Eris (F.) — Croquis de Londres.	121	Molné (M.) — L' srribada del any.	22
— Croquis londonense.	43	— Lo planeta del any.	23
Escaler (L.) — Figueretas.	72	— Lo Temps.	41
Fabrés (A.) — Cap d' estudi.	104	— Baldufes municipals.	56
— Un Mosqueter.	77	— Las estacions extremes.	71
Fió (F.) — Nota de taller.	112	— Justa reflexio de uu Xanxas.	92
— La llufa. Avuy y demà.	28	— Las nostras elegants.	111
Foix (Mariano.) — La gent de casa.	83	— Cambi de govern, cambi d'	124
— Un viudo de fresch.	105	arcalde.	129
— Un quite... del toro.	106 a 109	— Nanas y nens toreros.	145
— Morta la cuca, mort lo veri.	182 y 187	— Els de la cobia d' en Llantias.	153
Ilustració.	180	— Una rata municipal.	158
— Nocturno. Ilustració.	167	— Un inspector de mercat.	163
Galofre (Baldomero.) — Pagés del camp.	30	— L' amo del Parch.	176
Giró (N.) — La batuda.	69	— Desarrollo del sport ciclista.	176
Gómez Soler (F.) — Alta goina.	87	— Las mangueras municipals.	181
— En l' Eden Concert.	105	— Empressari fúnebre.	181
— En l' Exposició.			
— En lo Parch.			

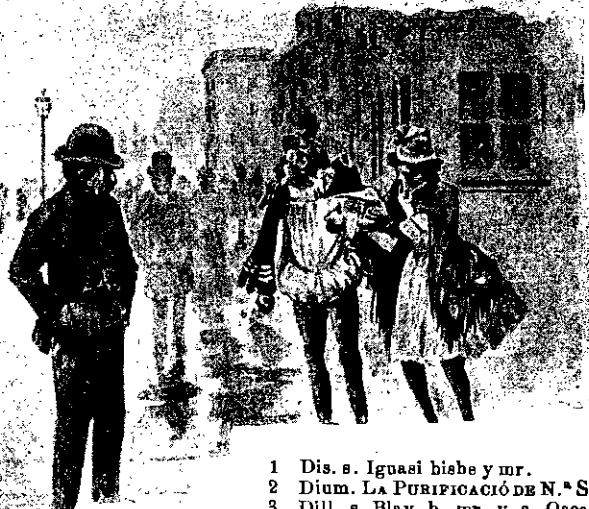
Pág.		Pág.	
Moliné (M.)—L'avi del Parch al seu director.....	185	Sans Castañó (F.)—Mefistófeles.....	38
— L'impertérrit exposicionista.....	191	Beruyá (A.)—Croquis de una portada.....	96
— Finis.....	192	Serra (Enric)—Jonch d'Andalusia.....	165
Koliner (E.)—Inicial.....	121	Signorini (J.)—Costums àrabes.....	137
Nonell (L.)—Prenent la fresca.....	94	Simancas (M. G.)—Regant las flors.....	188
— Invèlitt.....	109	Solá (Àrdren)—Art rural.....	73
Facó (Tomás)—Clavé y Joan Cortada.....	39	Soler (A.)—En la cerveseria.....	82
Pahissa (J.)—La mitj-diada del remat.....	152	Soler y Rovirosa (F.)—La porta de la eternitat.....	110
Pando (J.)—Capritxo decoratiu.....	58	Susillo (A.)—Fra Diego de Càdiz.....	120
— Vinyetas.....	69 y 85	Tasco (T.)—Un revòs.....	45
— Revista de salons.....	76	Tuaquets (Ramón)—La Madonna miracolosa.....	40
— Aperitiu teatral.....	128	Tusell (S.)—Nota de tardor. Il·lustració.....	84 y 85
Pasó (J.)—L'Amèrica indígena.....	154	Urgell (M.)—Soletat.....	144
Pellicer (Carlos)—Gaviota.....	132	— Els que tot ho mantenen.....	180
— Venedora de programes.....	164	Vázquez (N.)—En la mar.....	74 y 75
Pellicer (J. Lluís)—Folk-lore monàrquich.....	97 à 100	Viciano—Cap d'estudi.....	175
Pellicer Montseyy (J.)—Escenas montanyeres.....	24	Zapater (B.)—En la bella Italia.....	32
— París. Recort de l'Exposició.....	85		
— Jugador en vaga.....	87	ANÓNIMS.—Afeccions meteorològiques.....	33
— En Pau Mata-donas. Il·lustració.....	114 à 118	— Carnaval.—Ball de trajes.....	59
— Recolector de cigalas.....	138	— Capritxo zoològich.....	81
— Engrunas. Il·lustració.....	146	— Vinyeta.....	169
— Los extrems se tocan. Il·lustració.....	150	FOTOGRAFIES DIVERSES:	
— Trinant. Il·lustració.....	177	Andouard.—Salve Regina.....	141
Planas (Eusebi)—Actualitat.....	125	Cortada (Girona)—Ruïnes de San Pere de Roda.....	61
Prieto.—Vinyetas.....	1-3-70	Espigas.—Tipos de la Costa.....	95
Pujol (Clement)—La pesca.....	78	Napoleón.—Indústries artístiques.....	156
Saurich (N.)—Gran sacerdot venecià.....	189	Nons.—Un cassador en regla.....	136
Encm (F.)—Masia d'Horta.....	27	Reutlinger (Paris)—Selenita.....	58
Elera Molins (E.)—Lo príncep de Bulgària.....	133	Rus.—Un partit de pilota.....	168 à 173
Reyes—Gent de Hàpis.....	93	Terija.—Iconografia catalana.....	62 y 63
Remyyach (L.)—Pierrot.....	70	Xatart (A. E.)—Un sindical de capitatistas.....	79
Rusinyol (Santiago)—Folla d'àlbum.....	183	ANÓNIMS.—Lo primer cigarro.....	26
Sala (J.)—Au café restaurant.....	134	— Las tres gracias <i>fi de siglo</i>	112
Sola (Tomás)—Ni pel civil ni pel canònic.....	184	— L'agutzil Morros.....	135

- 1 Dimec. LA CIRCUMCISIÓ DE N. S. JESUCRIST, s. Concordi mr.
- 2 Dij. s. Macari abat y s. Siridó b. y cf.
- 3 Div. s. Daniel mr. y sta. Genoveva.
- 4 Dis. s. Tito b. y cf. y sta. Dafrosa mr.
- 5 Dium. s. Telesforo p. mr. y sta. Emiliana vg.
- 6 Dill. LA EPIFANIA Ó LA ADORACIÓ DELS TRES SANTS REYS.
GASPAR, BALTASAR Y MELCIOR.
- 7 Dim. s. Ramon de Penyasfort cf. y s. Julià mr.
☉ Quart menguant à 3 h. 12 m. tarde, en Libra.
- 8 Dimec. s. Teófilo diaca y s. Eledí mr.
- 9 Dij. s. Julià mr. y sa esposa sta. Basilisa vg.
- 10 Div. s. Nicanor diaca mr. y s. Genzalo de Amarante cf.
- 11 Dis. s. Higini p. mr. y s. Salvi mr.
- 12 Dium. s. Arcadi, s. Aelredo ó Alfredo abat del Cister.
- 13 Dill. s. Gumersindo cf. y sta. Glòria vg.
- 14 Dim. s. Hilari b. y dr. y sta. Macrina.
☉ Lluna nova à 10 h. 6 m. nit, en Capricorní.
- 15 Dimec. s. Pau primer hermità y s. Mauro ab.
- 16 Dij. s. Fulgenci b. y dr. y s. Marcelo p. mr.
- 17 Div. s. Antoni ab. y sta. Rosalina cartuxana.
- 18 Dis. La Càtedra de s. Pere en Roma y sta. Prisca vg.
- 19 Dium. Lo Dolcíssim Nom de Jesús, s. Cannt rey.
- 20 Dill. s. Fabià p. y s. Sebastià mrs.
- 21 Dim. s. Fructuós b. mr. y sta. Ignés vg. mr.
- 22 Dimec. s. Vicens espanyol y s. Anastasi mrs.
- 23 Dij. s. Ildefonso arqueb. Toledo y sta. Emerenciana vg.
☉ Quart creizent à 2 h. 29 m. matinada, en Tauro.
- 24 Div. s. Timoteo b. y s. Tirso, mrs.
- 25 Dis. La Conversió de s. Pau ap. y s. Proget b. mr.
- 26 Dium. La Sagrada Família y s. Policarpo b. mr.
- 27 Dill. s. Joan Crisòstomo b. y dr.
- 28 Dim. s. Julià de Cuenca y s. Cirilo.
- 29 Dimec. s. Francisco de Sales dr.
- 30 Dij. sta. Martina vg. mr.
- ☉ Lluna plena à 8 h. 42 m. matí en Lleó.
- 31 Div. s. Pere Nolasco cf. y fdr.

FEBRER té 29 días

- 1 Dis. s. Iguasi bisbe y mr.
- 2 Dium. LA PURIFICACIÓ DE N.ª S.ª
- 3 Dill. s. Blay b. mr. y s. Oscar.
- 4 Dim. S. Andreu Corsino b. cf.

5 Dimec. Los Sants mrs. del Japón.

☉ *Quart menguant á 12 h. 25 m. nit, en Escorpió.*

- 6 Dij. sta. Dorotea y sta. Revocata mrs.
- 7 Div. s. Romualdo ab. y s. Ricardo rey.
- 8 Dis. s. Joan de Mata fdr.
- 9 Dium. sta. Apolonia vg. y mr. y s. Nicéforo mr.
- 10 Dill. sta. Escolástica vg.
- 11 Dim. Los set sants servents de Maria fundadors.
- 12 Dimec. sta. Eularia vg. m. y sta. Humbelina vg.
- 13 Dij. s. Benigne mr. y s. Fúcran.

☉ *Lluna nova á 4 h. de la tarde, en Aquari.*

- 14 Div. s. Valentí pbre. mr.
- 15 Dis. sts. Faustino pbre. y Jovita mrs.
- 16 Dium. s. Onésim b. y s. Honest mrs.
- 17 Dill. s. Polieroni b. y s. Rómulo, mrs.
- 18 Dim. s. Simeó b. m. y la B.ª Cristiana v.
- 19 Dimec. de Cendra. s. Mansuet b. y s. Alvaro cfs.
- 20 Dij. s. Sadot b. y s. Nemesi mrs.
- 21 Div. sts. Vérulo, Secundí y Sirici, mrs.

☾ *Quart creixent á 9 h. 2 m. nit, en Géminis.*

- 22 Dis. La Gdr.ª de s. Pere en Antioquia.
- 23 Dium. I de Quar. s. Pere Damiá b.
- 24 Dill. sta. Primitiva mr.
- 25 Dim. s. Matias ap. y s. Cesari b.
- 26 Dimec. N.ª S.ª de Guadalupe de Májich y s. Porfidi.
- 27 Dij. s. Leandro arqb. de Sevilla dr.
- 28 Div. s. Romá ab. y fdr.

☾ *Lluna plena á 7 h. 38 m. nit, en Virgo.*

- 29 Dis. s. Rufi y comps. mrs.

MARS té 31 días

- 1 Dium. II de Quar. s. Rosendo b. y cf.
- 2 Dill. s. Simplicí p. y cf. y s. Absalon mr.
- 3 Dim. sts. Hemeteri y Celedoni mrs.
- 4 Dimec. s. Casimiro rey.
- 5 Dij. Lo Bto. Nicolau Factor.
- 6 Div. s. Olaguer arquebisbe y bisbe de Barcelona.

☉ *Quart menguant á 11 h. 16 m. mati, en Sagitari.*

- 7 Dis. s. Tomás de Aquino dr. y sta. Perpétua.
- 8 Dium. III de Quar. s. Joan de Deu fdr. y sta. Erenia mr.
- 9 Dill. s. Paciá b. de Barcelona.
- 10 Dim. s. Melitó y 39 comps. mrs.
- 11 Dimec. s. Constantí cf. y s. Ramiro mr.
- 12 Dij. s. Gregori lo Magno p.
- 13 Div. sts. Ramiro y Rodrigo mrs.
- 14 Dis. sts. Florentina vg. y Matilde reyna.

☉ *Lluna nova á 10 h. 35 m. mati, en Piscis.*

- 15 Dium. IV de Quar. sta. Madrona vg. y mr.
- 16 Dill. s. Heribert b. y sta. Juliana mr.
- 17 Dim. s. Patrici b. y s. Joseph de Arimatea cfs.
- 18 Dimec. s. Gabriel y lo Bto. Salvador de Horta.
- 19 Dij. s. JOSEPH, espós de Ntra. Sra.
- 20 Div. s. Aniceto b. y sta. Fotina la Samaritana.
- 21 Dis. s. Benet ab. y fr.
- 22 Dium. de Passió. s. Deogracias b.

☾ *Quart creixent á 11 h. 44 m. mati, en Càncer.*

- 23 Dill. Lo Bto. Joseph Oriol cf. y s. Victoriá.
- 24 Dim. s. Timolao mr. y s. Agapito h. mr.
- 25 Dimec. LA ANUNCACIÓ DE N.ª S.ª y s. Dimas bon lladre
- 26 Dij. s. Brauli b. y sta. Máxima mr.
- 27 Div. Los Dolors de N.ª S.ª.
- 28 Dis. s. Sixto III p. y cf.
- 29 Dium. de Rams. s. Eustasi ab. y s. Bertoldo cfs.

☾ *Lluna plena á 5 h. 9 m. matinada, en Libra.*

- 30 Dill. s. Joan Clímach ab.
- 31 Dim. sta. Balbina vg. y mr.

ABRIL té 30 días

- 1 Dimec. sta. Teodora mr.
 - 2 Dij. Sant. s. Francisco de Paula f.
 - 3 Div. Sant. s. Benet de Palerm cf.
 - 4 Dis. Sant. s. Isidoro arq. de Sevilla.
- ☉ *Quart menguant a 12 h. 11 m. nit, en Capricorni.*
- 5 Dium. PASCUA DE RESURRECCIÓ DE N. S. J. C.
 - 6 Dill. s. Celestí p. y s. Celso b.
 - 7 Dim. s. Epifani b. mr
 - 8 Dimec. s. Edesi mr. y s. Albert lo Magno cf.
 - 9 Dij. sta. Maria Cleofé y sta. Casilda vg.
 - 10 Div. s. Ezequiel profeta.
 - 11 Dis. s. Lleó lo Magno papa y dr.
 - 12 Dium. s. Juli p. y s. Victor mr.
 - 13 Dill. s. Hermenegildo rey y s. Justino, mrs.
- *Lluna nova a 4 h. 10 m. matinada, en Aries.*
- 14 Dim. s. Pere González, vulgo Teim.
 - 15 Dimec. stas. Basilisa y Anastasia, mrs.
 - 16 Dij. s. Toribi b. y cf. y sta. Engracia v. y c. mrs.
 - 17 Div. La Bta. Mariana de Jesús vg.
 - 18 Dis. s. Eleuteri b. y sa mere sta. Antia mr.
 - 19 Dium. II La Divina Pastora, s. Lleó IX p. y cf.
 - 20 Dill. sta. Ignés de Monte-Pulciano vg.
- ☽ *Quart creixent a 10 h. 34 m. nit, en Lleó.*
- 21 Dim. s. Anselm b. y dr.
 - 22 Dimec. stas. Sotero y Cayo pp. mrs.
 - 23 Dij. s. Jordi mr., patró del princ. de Catalunya.
 - 24 Div. s. Fidel mr. y stas. Bona y Doda vgs.
 - 25 Dis. s. March evang. y sta. Franca vg.
 - 26 Dium. III. N.ª S.ª de Montserrat, pat. de Catal.ª
 - 27 Dill. s. Pere Armengol, mr. mercenari.
- ♏ *Lluna plena a 1 h. 34 m. tarde, en Escorpió*
- 28 Dim. s. Pau de la Creu fdr. y s. Prndenci b.
 - 29 Dimec. s. Pere Verona mr. y s. Robert ab.
 - 30 Dij. sta. Catarina de Sena vg. y s. Pelegrí cf.

MAIG té 31 días

- 1 Div. s. Felip y s. Jaume apóstols.
 - 2 Dis. s. Atanasi b. y dr. y sta. Zoe mr.
 - 3 Dium. IV. La Invenció de Sta. Creu.
 - 4 Dill. sta. Mónica viuda.
- ☉ *Quart menguant a 3 h. 12 m. tarde, en Aiguari.*
- 5 Dim. La Couversió de s. Agustí y s. Pio V. papa.
 - 6 Dimec. S. JOAN ANTE-PORTAM-LATINAM.
 - 7 Dij. s. Estanislao b.
 - 8 Div. La Aparició de e. Miquel Arcángel.
 - 9 Dis. s. Gregori Nazianceu b. y dr.
 - 10 Dium. V. N.ª S.ª dels Desamparats.
 - 11 Dill. sta. Pons, Eudal y Evelí mrs.
 - 12 Dim. s. Domingo de la Calzada cf.
- *Lluna nova a 7 h. 34 m. nit, en Tauro.*
- 13 Dimec. s. Pere Regalat cf. y s. Mus pbre. mr
 - 14 Dij. LA ASC. DEL SENYOR, s. Bonifaci y sta. Corona ms.
 - 15 Div. s. Isidro Llauredó cf., patró de Madrit.
 - 16 Dis. s. Joan Nepomuceno mr. y s. Ubald b.
 - 17 Dium. VI. s. Pascual Baylón ef.
 - 18 Dill. N.ª S.ª de la D.ª G.ª y s. Félix de Cantalici cl.
 - 19 Dim. s. Pere Celestí p. y s. Ivo advocat.
 - 20 Dimec. s. Bernardí de Sena cf. y s. Baldiri mr.
- ☽ *Quart creixent a 6 h. 8 m. matinada, en Lleó.*
- 21 Dij. s. Seonadi mr. y la Bta. Maria del Socós.
 - 22 Div. stas. Rita de Cassia vda. Quitèria y Julia vgs. mrs.
 - 23 Dis. La aparició de s. Jaume apóstol
 - 24 Dium. PAS. PENT. stas. Afra, Susana y Marciana.
 - 25 Dill. s. Gregori VII, p. y sta. Magd.ª de P.
 - 26 Dim. s. Felipe Neri fdr. y s. Eleuteri.
- ♐ *Lluna plena a 9 h. 44 m. nit, en Sagitari.*
- 27 Dimec. Lo venerable Beda pbre.
 - 28 Dij. s. Just b. y s. Just cf.
 - 29 Div. sta. Teodosia mr.
 - 30 Dis. s. Fernando rey d' Espanya.
 - 31 Dium. I de Pent. La Santíssima Trinitat.

JUNY té 30 días

- 1 Dill. sts. Enecon ab. y Fortunat cf.
- 2 Dim. sts. Marcellí, Pere y Erasmo.
- 3 Dimec. s. Isaac monjo.

☉ *Quart menguant a 7 h. 50 m. mati, en Piscis.*

- 4 Dij. SS. CORPUS CHRISTI.
- 5 Div. s. Sanxo y stas. Valeria y Marcia, mrs.
- 6 Dis. s. Norbert b. y cf. y sta. Candia.
- 7 Dium. II s. Sabiniá mr. y sta. Genivera v.
- 8 Dill. s. Salustiá cf y sta. Calliopa mr.
- 9 Dim. sta. Prim y Feliciá, mrs.
- 10 Dimec. sta. Margarida reyna de Escocia.
- 11 Dij. s. Bernabé apóstol.

☽ *Lluna nova a 8 h. 30 m. mati, en Géminis,*

- 12 Div. Lo Dolcíssim Cor de Jesús.
- 13 Dia. s. Antoni de Pádua cf.
- 14 Dium. III s. Basili lo Magnó b. y dr.
- 15 Dill. sts. Vito, Modest y Crescencio mrs.
- 16 Dim. sts. Francisco de Regis cf. y Quirse mr.
- 17 Dimec. sts. Manel, Sabel é Ismael mrs.
- 18 Dij. sts. March y Marcellia mrs.

☽ *Quart creixent a 11 h. 28 m. mati, en Virgo.*

- 19 Div. sta. Juliana de Falconeris vg.
- 20 Dis. s. Silveri papa mr.
- 21 Dium. IV. s. Lloís Gonzaga cf. y s. Palladi b.
- 22 Dill. s. Paulino b. y cf. y sta. Consorcia.
- 23 Dim. sta. Agripina vg. y mr.
- 24 Dimec. LA NATIVITAT DE S. JOAN BAPTISTA.
- 25 Dij. s. Guillem ab. y sta. Febronia vg. y mr.

☉ *Lluna plena a 6 h. 42 m. mati, en Capricorni.*

- 26 Div. sts. Joan y Pau germ. mrs.
- 27 Dis. sts. Zóylo mr. y Ladislao rey.
- 28 Dium. s. Lleó II p. y cf.
- 29 Dill. S. PÈRE Y S. PAU ap. y sta. Benita vg.
- 30 Dium. La Commemoració de s. Pau apóstol.

JULIOL té 31 días

- 1 Dimec. S. Galo b. y sta. Leonor.
- 2 Dij. La Visitació de N.ª S.ª
- 3 Div. S. Trifó y compa. mrs.

☉ *Quart meng. a 1 h. 10 m. mda. en Aries.*

- 4 Dis. S. Laureano b. y lo Bto. Gaspar de Bono.
- 5 Dium. VI. La preciosíssima Sanch de N. S. J. C.
- 6 Dill. S. Isias prof. y s. Tranquillí mr.
- 7 Dim. Sts. Fermí y Odó bb.
- 8 Dimec. Sta. Isabel vda., reyna de Portugal
- 9 Dij. S. Zenon y compa. mrs. y sta. Anatolia vg.
- 10 Div. S. Cristófol mr., los set germans mrs.

☽ *Lluna nova a 7 h. 22 m. tarde, en Cáncer.*

- 11 Dis. S. Pio I p. mr. y s. Abundio pbr. mr.
- 12 Dium. VII. S. Joan Gualbert ab. y s. Félix mr.
- 13 Dill. S. Anaclæt p. mr. y sta. Mírope mr.
- 14 Dim. S. Bonaventura card. bisbe y dr. y s. Ciro b.
- 15 Dimec. S. Enrich emp. y s. Camilo de Lelis fr.
- 16 Dij. N.ª S.ª del Carme y lo Triunfo de la Sta. Creu.
- 17 Div. S. Aleix cf. y sta. Marcellina vg. mr.

☽ *Quart creixent a 3 h. 51 m. tarde, en Libra.*

- 18 Dis. S. Federich y stas. Sinforosa y Marina.
- 19 Dium. VIII. S. Vicens de Paul fdr. y sta. Justa.
- 20 Dill. S. Elias prof. y s. Geroni Emiliá fdr.
- 21 Dim. Sta. Práxedes vg. y s. Daniel prof.
- 22 Dimec. Sta. Maria Magdalena penit.
- 23 Dij. S. Libori b. y cf. y s. Apolinar b. mr.
- 24 Div. Sta. Cristina vg. mr.

☉ *Lluna plena a 5 h. 32 m. tarde, en Aquari.*

- 25 Dis. S. JAUME APÓSTOL, PATRÓ D' ESPANYA.
- 26 Dium. IX. Sta. Ana mare de N.ª S.ª
- 27 Dill. S. Pantaleó mr. y sta. Juliana.
- 28 Dim. Sts. Nasari, Celso y Victor mrs.
- 29 Dimec. Stas. Marta vg. y Beatris vg. y mr.
- 30 Dij. Sts. Abdon y Senen mártirs.
- 31 Div. S. Ignasi de Loyola fdr.

AGOST té 31 días

1 Dis. s. Pere ad vineula.

☉ Quart mg. à 6 h. 21 m. t., en Tauro.

2 Dim. X. N.ª S.ª dels Angels.

- 3 Dill. La Invenció del cos de s. Esteve proto-màrtir.
- 4 Dim. s. Domingo de Gusmán cf. y fr.
- 5 Dimec. N.ª S.ª de las Neus y sta. Afra mr.
- 6 Dij. La Transfiguració de N. S. J. C. y s. Just mr.
- 7 Div. s. Gayetà fdr. y s. Albert de Sicilia cfs.
- 8 Dis. s. Ciriach y comps. mrs. y s. Miró b.
- 9 Dium. XI. s. Romá soldat y s. Rústieb mrs.

☉ Lluna nova à 4 h. 49 m. matinada, en Lleó.

- 10 Dill. s. Llorens mr.
- 11 Dim. s. Tiburci mr. y sta. Filomena vg. mr.
- 12 Dimec. sta. Clara vg. y fund.ª y sta. Fellicissima.
- 13 Dij. sts. Hipólit y Castá mrs.
- 14 Div. s. Eusebi mr. y sta. Lámbaria vg.
- 15 Dis. LA ASSUMPCIÓ DE N.ª S.ª, y s. Tarcissi mr.

☾ Quart creixent à 8 h. 50 m. nit, en Escorpió.

- 16 Dium. XII. s. Joaquim, pare de N.ª S.ª, y s. Roch.
- 17 Dill. s. Lliberat ab. y s. Mamet, mrs.
- 18 Dim. s. Agapito mr. y sta. Elena vda. emperadora.
- 19 Dimec. s. Magi mr. s. Mariano cf. y s. Lluís.
- 20 Dij. s. Bernat ab. y dr. y s. Filibert ab.
- 21 Div. sta. Joana Francisca Fremiot vda.
- 22 Dis. sts. Sinforiá, Fabriciá y Zótic h. mrs.
- 23 Dium. XIII. Lo Puríssim Cor de Maria.

☉ Lluna plena à 6 h. 51 m. mati, en Piscis.

- 24 Dill. s. Bartomeu ap. y sta. Aurea vg.
- 25 Dim. s. Lluís rey de Fransa y s. Genís d'Arlés.
- 26 Dimec. s. Ceferi p. mr. y s. Simplicí mr.
- 27 Dij. s. Joseph de Calasanz fdr.
- 28 Div. s. Agustí b. y dr.
- 29 Dis. La Degollació de s. Joau Baptista.
- 30 Dium. XIV. N.ª S.ª de la Consolació.
- 31 Dill. s. Ramón Nonat card. y cf.

☾ Quart menguant à 10 h. 42 m. mati, en Géminis.

SETEMBRE, té 30 días

- 1 Dim. s. Gilab. y s. Llop b.
- 2 Dimec. s. Antolí mr. y s. Esteve cf.
- 3 Dij. s. Nonito b. y s. Simón Estilita.
- 4 Div. s. Casto mr. y sta. Cándia vg.
- 5 Dis. s. Llorens Justiniá b. y sta. Obdulia vg.
- 6 Dium. XV. N.ª S.ª de la Cinta, en Tortosa.
- 7 Dill. s. Augustal b. y sta. Regina vg. y mr.

☉ Lluna nova à 1 h. 30 m. tarde, en Virgo.

- 8 Dim. LA NATIVITAT DE N.ª S.ª y s. Adriá.
- 9 Dimec. s. Gorgoni mr. y s. Pere Claver cf.
- 10 Dij. s. Nicolau de Tolentí cf. y sta. Pulqueria emp.ª
- 11 Div. sts. Proto y Jaeinto germans mrs.
- 12 Dis. sts. Leonci y Teodalo mrs.
- 13 Dium. XVI. Lo S. Nom de Maria y s. Enlogi b. y cf.
- 14 Dill. La Exaltació de la Santa Creu y s. General mr.

☾ Quart creixent à 3 h. 57 m. matinada, en Sagitari.

- 15 Dim. s. Nicomedes mr.
- 16 Dimec. sts. Corneli p. y Cebriá b. mrs.
- 17 Dij. s. Pere de Arbués mr.
- 18 Div. s. Tomás de Vilanova b. y s. Farriol mr.
- 19 Dis. s. Genaro y comps. mrs. y sta. Constança.
- 20 Dium. XVII. Los Dolors gloriosos de N.ª S.ª
- 21 Dill. s. Mateu ap. y ev. y sta. Ifigenia vg.

☉ Lluna plena à 10 h. 37 m. nit, en Piscis.

- 22 Dim. s. Maurici y comps. mrs.
- 23 Dimec. sta. Tecla vg. mr. y s. Lino p. mr.
- 24 Dij. NTRA. SRA. DE LA MERCÉ.
- 25 Div. sta. Maria de Cervelló, (v. del Socós).
- 26 Dis. s. Cebriá mr. y sta. Justina vg. mr.
- 27 Dium. XVIII. sts. Cosme y Damiá gms. mrs.
- 28 Dill. s. Wenceslao mr. y lo Bto. Simón de R.
- 29 Dim. La Dedic. de s. Miquel Arcángel.
- 30 Dimec. s. Geroni dr. y cf. y sta. Sofia vda.

☾ Quart menguant à 1 h. 46 m. matinada, en Càncer.

OCTUBRE, té 31 días

- 1 Dij. Lo s. Angel Custodi.
- 2 Div. Los sts. Angels de la Gda.
- 3 Dis. s. Candi mr. y s. Grau ab.
- 4 Dium. XIX. Ntra. Sra. del Roser.
- 5 Dill. s. Froilá b. y s. Plácit mr.
- 6 Dim. s. Bruno fdr. y s. Emilio mr.
- ☉ Lluna nova a 10 h. 5 m. nit, en Libra.
- 7 Dimec. s. March p. y s. August cf.
- 8 Dij. stas. Brigida vda. y Reparada vg. mr.
- 9 Div. s. Dionís b. mr. y sta. Publia abadesa.
- 10 Dis. s. Francisco de Borja y s. Lluís Beltrán cfs.
- 11 Dium. XX. N.ª S.ª del Remei y s. Nicasi b. mr.
- 12 Dill. N.ª S.ª del Pilar de Saragossa y s. Serafi cf.
- 13 Dim. s. Eduardo rey y cf. y sta. Celedonia vg.
- ☾ Quart creixent a 2 h. 35 m. tarde, en Capricorn.
- 14 Dimec. s. Calisto p. mr. y sta. Fortunada vg. mr.
- 15 Dij. sta. Teresa de Jesús vg. y fundadora.
- 16 Div. s. Galo ab. y la Bta. Maria de la Enc. vg.
- 17 Dis. sta. Eduvigis vda., duquesa de Polonia.
- 18 Dium. XXI. s. Lluch ev. y sta. Trifonia mr.
- 19 Dill. s. Pere de Alcántara cf.
- 20 Dim. s. Joan Canci cf. y sta. Irene vg. mr.
- 21 Dimec. sta. Ursula y comps. vgs. mrs.
- ☽ Lluna plena a 4 h. 5 m. tarde, en Aries.
- 22 Dij. sta. Maria Salomé vda. y sta. Córdula.
- 23 Div. s. Pere Pascual b. mr. y s. Joan Capistrá cf.
- 24 Dis. s. Rafel Arcángel, s. Bernat Calvó b. y cf.
- 25 Dium. XXII. sts. Crispi y Cispiniá mrs.
- 26 Dill. s. Evaristo p. mr., sta. Lluiciá y Mercíá mrs.
- 27 Dim. s. Vicens mr. y sta. Sabina mr.
- 28 Dimec. s. Simón y s. Judas Tadeo ap.
- 29 Dij. s. Narcís b. mr.
- ☽ Quart menguant a 3 h. 8 m. tarde, en Lleó.
- 30 Div. s. Claudio y s. Marcelo, mrs.
- 31 Dis. s. Quintí mr.

NOVEMBRE, té 30 días

- 1 Dium. XXIII. LA FESTA DE TOTS LOS SANTS y s. Benigne pbr.
- 2 Dill. La Comm. dels fidels difunts.
- 3 Dim. Innm. mrs. de Saragossa.
- 4 Dimec. s. Carlos Borromeo b. y cf.
- 5 Dij. s. Zacarias prof. y sta. Isabel.
- ☉ Lluna nova a 7 h. 14 m. mati, en Escorpió.
- 6 Div. s. Sever b. de Barcelona mr. y s. Lleonart ab.
- 7 Dis. s. Florenci b. y cf. y sta. Catarina mr.
- 8 Dium. XXIV. Lo Patrociní de Ntra. Sra.
- 9 Dill. s. Teodoro mr.
- 10 Dim. s. Andreu Avell cf.
- 11 Dimec. s. Martí b. y cf. y s. Mena mr.
- 12 Dij. s. Martí p. mr. y s. Diego de Alcalá cf.
- ☾ Quart creixent a 5 h. 28 m. matinada, en Aquari.
- 13 Div. s. Estanislao de Koska cf.
- 14 Dis. s. Serapi mr. y s. Rufo primer b. de Tortosa.
- 15 Dium. XXV. s. Eugeni b. mr. y s. Leopoldo emp.
- 16 Dill. s. Elpidi y comps. mrs.
- 17 Dim. s. Gregori Tsunaturgo, y s. Iscle mr.
- 18 Dimec. s. Máximo b. y s. Barnas noy mr.
- 19 Dij. sta. Isabel reyna d' Hungria vda.
- 20 Div. s. Félix de Valois cf. y s. Octavi mr.
- ☽ Lluna plena a 10 h. 12 m. mati, en Tauro.
- 21 Dis. La Presentació de Ntra. Sra. en lo Temple.
- 22 Dium. XXVI. sta. Cecília vg. y mr.
- 23 Dill. s. Climent p. mr. y sta. Lucrecia.
- 24 Dim. s. Joan de la Creu fr. y sta. Flora vg. mr.
- 25 Dimec. s. Mercuri soldat mr.
- 26 Dij. Los Desp. de N.ª S.ª y s. Conrat b.
- 27 Div. sts. Facundo y Primitiu mrs.
- 28 Dis. s. Gregori III p. y cf.
- ☽ Quart meng. a 2 h. 31 m. matinada, en Virgo.
- 29 Dium. s. Sadurni b. mr. y s. Filomeno mr.
- 30 Dill. s. Andreu apóstol.

DESEMBRE, té 31 días.

1. Dij. s. Eloy b. y cf. y sta. Natalia mr.
2. Dimec. stas. Bibiana y Adria mrs.
3. Dij. s. Francisco Xavier cf.
4. Div. s. Pere Crisólogo.

☉ *Lluna nova a 5 h. 38 m. nit, en Sagitari.*

5. Dis. s. Sabas ab. y sta. Crispina mr.
6. Dium. s. Nicolau de Bari, arq. de Mira.
7. Dill. s. Ambrós b. y dr.
8. Dim. LA INMACULADA CONCEPCIÓ DE NTRA. SRA.
9. Dimec. sta. Leocadia vg. mr.
10. Dij. N.ª S.ª de Loreto y sta. Eularia de Mérida vg. mr.
11. Div. s. Dámas papa espanyol.

☽ *Quart creixent a 12 h. 16 m. nit, en Piscis.*

12. Dis. s. Sinesí lector mr. y sta. Odila ab.
13. Dium. sta. Lucía vg. mr.
14. Dill. sts. Nicasí y Pompeyo, bisbes.
15. Dim. s. Eusebi b. mr.
16. Dimec. sta. Albina vg. mr. y sta. Adelaida emp.
17. Dij. s. Llàtzer b. y cf. y sta. Bibiana vg. mr.
18. Div. Ntra. Sra. de la Esperansa ó de la O.
19. Dis. s. Nemesi mr. y sta. Faustina vg. mr.
20. Dium. s. Domingo da Silos ab.

☾ *Lluna plena a 3 h. 52 m. matinada, en Géminis.*

21. Dill. s. Tomás ap. y s. Severiá b. y cf.
22. Dim. sta. Zenon, Demetri y Fluvia soldats mrs.
23. Dimec. sta. Victoria vg. mr. y s. Sérvulo paralítich
24. Dij. s. Delfí bisbe.
25. Div. LA NATIVITAT DE N. S. J. C.
26. Dis. s. Esteve.
27. Dium. s. Joan ap. y evang.

☽ *Quart meng. a 11 h. 56 m. mati, en Libra.*

28. Dill. Los Sants Inocents mrs.
29. Dim. s. Tomás arq. de Cantorbery mr.
30. Dimec. La Traslació de s. Jaume ap.
31. Dij. s. Silvestre p. y sta. Coloma vg.

SALUDO (per J. BLANCO CORIS).

Als escriptors y artistas, que al afavorirnos generosos ab las gallardías del seu ingeni, houran las planas de la present publicació;

Y als infinits lectors, que al follejar las páginas del present *Almanach*, acostuman a vessarbi dolls abundosos de amistat y simpatia;

A tots, per un igual, la *Redacció de LA ESQUELLA DE LA TORRETXA* envia junt ab las gracias l' expressió de un via anhel; a tots, per un igual, desitja lo mateix:

SALUT Y BON ANY NOU.

L'ARRIBADA DE L' ANY Á BARCELONA (per M. MOLINÉ).

—¿Qué diu aquest cartell?...
«Se roba de dia...» ¡Mosca!...
Si hagués sapigut això
no 'm movia de la closca!

DE LLEVANT Ó DE PONENT...

Lloch de la escena, Camaril de la Mercé.

Personatjes; los que precisan pera celebrar un casament ab cert rumbo. Aixó es: lo nuvi y la núvia, lo pare del nuvi, lo pare y la mare de la núvia, un cnsí de la núvia, un senyor que ab tot se fica, y un altre que tot ho observa, sis convidats ds part del nuvi y vint y quatre de part de la núvia.

Al presentánshi nosaltres, la cerimonia está acabada, ds manera qu' en escena ja no hi ha ni capellans, ni escolans, porque han anat desapareixent silenciosament cap á la sagristia, com volgnent dir: *aquell que tinga feyna que se la fassi*.

Estarán rient, la núvia, son pare y tots los seus parents.

Estarán plorant, lo nuvi y l seu pare. Los parents d' aquests presentarán cara de prunas agras, pero sense afectació. Ab naturalitat.

Se sentirán com uns singlots, que 's cnydará de produhirlos la mare de la núvia.

ALGUN QUE VOLTAN Á LA NUVIA.—¡Que sia la enhorabona! ¡Que sia la enhorabona!

AL NUVI UN SEU COMPANY.—¡Noy, ja está fet! No ploris que se te 'n riurán.

A LA NUVIA L' BRO COSÍ.—Elvira, ja has realisat lo teu somni. Te desitjo tanta felicitat com pera mi mateix.

AL NUVI LO COSÍ SEU.—Enrich, es un pas que 'l home deu fer per veure si troba la felicitat.

LA MARE DE LA NUVIA.—Ay!... Ay!... Ay! Oy!...

LO PARE DEL NUVI.—¡Fill!... fill del meu cor!...

AQUELL SENYOR QUE TOT HO OBSERVA.—¡Casi sempre passa lo mateix!...

AQUELL ALTRE QUE AB TOT SE FICA.—¿No 'ls sembla que podríam comensá á passar?....

VARIAS VEUS.—Si, anem, anem.

Un cop al carrer van colocantse en los carruatjes. Los parents del nuvi al igual que 'ls d' aquella comedia, sort han tingut del *factón*. La conversa de aquests recan en diferents assumptos. La que 's té en los demás carruatjes es molt *variada*, se refereix á la *toilette* de la núvia. Donem un salt y entrem en lo del nuvi. ¡Aqui si que deu esser divertit! ¿Qué deuen ferhi?....

Ca, res, ja poden entrarhi sense cuidado: lo que hi passa es de lo més ignocent que s' ha vist; no hi ha perill, poden acompanyarhi encare que portin criaturas.

Al cap de cinch minuts que 'l cotxe está en marxa:

LO NUVI.—(*Molt emocionat*). Elvira meva, per fi....

LA NUVIA.—(*Molt distreta*). ¿Qué me 'n dius del vestit?

LO NUVI.—Estás hermosa, com sempre, porque ja sabs....

LO PLANETA DE L' ANY.—MERCURI (per M. MOLINÉ).

Durant la present anyada
aquest manó ho farà així:
ficarse á dintre, grapada,
glrar l' esquena y fugi'.

ESCENAS MONTANYESAS (per J. PELLICER MONTSENY).

Professó típica.

LA NUVIA.—Lo ram de tarongina me l' ha regalat la tia.
 LO NUVI.—¡Ob ram ditxós! símbol de....
 LA NUVIA.—Y 'l vel me l' ha regalat....
 LO NUVI.—El tio, ¿oy?
 LA NUVIA.—Sí. ¿Qu' ho sabias?
 LO NUVI.—Com que ja vares explicar-mo tot. Reyna meva, vida del....
 LA NUVIA.—Pero lo que no dens saber es lo regalo del cusí.
 LO NUVI.—Sí dona, aquell jobc de café.
 LA NUVIA.—Es hermosíssim.
 LO NUVI.—Com el del men amich Conrado. Pero 'l millor regalo de tots, ¿sabs quin es?
 LA NUVIA.—¿Quin?
 LO NUVI.—Nostre amor.
 LA NUVIA.—Ves ab quina sortida veus ara. No, no, el millor de tots es el de la meva padrina....
 Lo cotxe s' atura. Es qu' han arriuat á lloeli.

Lo quadro aquest qu' es com si diguessim lo tercer de la comedia real que 's descriu se desarrolla en un menjador de bonas proporcions. Al mitj hi ha una taula molt ben parada. Res de guardarrobia, tot es natoral. Si 'n Girona pobre la veyá, carria en basca. Lo pare del nuvi, qu' es qui ha pagat la festa, ha volgut lluhirse. Van acomodatshi á gust d' aquell senyor queah tot se fica, qui diu que hi es molt entés en aquestas cosas. Podrá ser aixís, pero no dona gaire gust al nuvi porque 'l coloca devant del lloch que ocupa la nuvia y no podrá estarihi de costat com ell volia. Lo xicot ja n' ha protestat d' aixó; pero un parent de la nuvia ha insistit en que deixés fer al senyor Francisco—aquell senyor que ab tot se fica 's diu Francisco—que ja anava be, porque ara es moda separar als nuvis la primera vegada que s' entaulan de casata. La nuvia al seu costat hi te 'ls seus pares; los demás parents voltan la taula sense ordre precis,—ho ha arreglat lo senyor Francisco.
 LO SENYOR OBSERVADOR.—(Apart.) Aixó es l' únich d' agradable que tenen aquestas festas; aquest apart, per l' aspecte que presenta, sembla que serà suculent.
 LO SENYOR QUE AB TOT SE FIGA.—Vaja, garçon, ja pot portar l' arrós.
 LA SOGRA.—(Baix á la seva filla.) Noya, 'l teu sogre sembla un plora micas.

LO CUSÍ.—(Baix á la seva tia.) Fañ una cara de crachs los parents nous de la cusineta.
 LO PARE DEL NUVI.—(Baix al seu fill.) Sabs noy qu' es molt numerosa la parenté-la de l' Elvita?
 LO NUVI.—Pero son molt simpáticos.
 LO PARE.—Aixó si qu' es vritat; no pot negársels.
 Aixís va transcórront lo menjar fins al final, en que aquell senyor que ab tot se fica, casí fa tot lo gasto recitant poesias, entre ellas un *madrigal* que ab una petita variant, tant li serveix per un bateig com per un casament.

Passan després á un saló bastant espayós pera que hi puguin ballar més de cinquanta parellas, sempre que tinguin la precació d' anarse rellevant, porque á l' hora no n' hi caben més de mitja dotzena. Lo de cinquanta parellas ha sigut un *xiste* que se li ha ocnregut á n' aquell senyor tan tatané. Sia com se vulga un jove s' assenta davant del piano y comensa á preluviar una tonada que ab poch que 'ls oyents s' esforsin veurán que vol ser un valé. Los aficionados als giravols no fan pregarse. Sembla una competencia....

LA VIDA EN LO CAMP (per J. M. MARQUÉS).

A la sombra de la parra
 passa de tots ells la vida,
 la dels infants que ara hi entran,
 la de la jaya que fila.

LA NUVIA.—(Ballant ab lo seu cusí.) Ja cal qu' estignis content, te concedeixo 'l primer ball.
 LO CUSÍ.—¿Qué no me 'i mereixo?
 LA NUVIA.—Per aixó te 'l vaig prometre....
 Continuan donant voltas, topant ab diferents mobles.
 LO NUVI está obscuant ala parents.
 LO SENYOR QUE TOT HO OBSERVA.—(Apart.) Me sembla que 'l nuvi no 's diverteix gaire.
 LO SENYOR QUE AB TOT SE FIGA.—(Al nuvi.) Y donchs, que no balla Enrich?
 LO NUVI.—Cá.... prou que 'm vagará....
 LO SENYOR QUE TOT HO OBSERVA.—(Apart.) També m' ho sembla.
 Transcorren algunas horas, sense altrás variants que l' aburriment de uns quants concurrents. Alguns han tingut la precació d' anarse despedint. La sogra fa comentaris referents á las qualitats de la seva filla. La nuvia ha ballat tots los balls cambiant de ha-

LO PRIMER CIGARRÓ (De una fotografia inglesa).

¡Obre noy, plé de canfor!
May n' havia fumat cap ...
Lo cigarro es com l' amor:
el primer fa perdre l' cap.

per consultarli si era mes higiènic ballar ó jngar á prendas, l' han trobat á l' arca-
ba contemplant, segons ell, *lo títam nupcial*... pero lo nuvi ba descubert que hi ha
aunt á tirarbi pica-pica. ¡Res, qüestió de broma!

L' animació va decayent. Han anat comprenent que feyan nosa. Be 'ls ha cos-
tat prou!

Per fi, ja no quedan més que 'ls íntims y aquells dos senyors.

LO CUSÍ DEL NUVI. — Vaja, noys, ab lo vostre permis....

LO NUVI. — Adeu noy, ja 't viudré a veure.

Uns quants compliments.... y prou.

LO CUSÍ DE LA NUVIA. — Veig que serà qüestió d' anarmen.... per lo tant, ja bo
sabeu....

LA NUVIA. — A veure si vindrás sovint....

Molts compliments. Nuvi y nuvia l' acompanyan fins á l' escala.

LO PARE DEL NUVI. — Bueno, fills meus, que sigueu felissos. Demá 'us enviare
una nova cantitat pera que pogueu passar millor vostra lluna de mel y veniu á di-
nar á casa sovint, me dareu molta alegría.

LOS NUVIS. — Passibo be.... Estiga bo....

LOS PARES DE LA NUVIA. — Vaja, bona nit.

llador cada vegada. Lo nuvi ba
hallat un ball ab la nuvia;
aixó ha sigut á conseqüencia
del següent diálech:

LO PARE DEL NUVI. — Y
donehs, noy, que no ballas ab
l' Elvira?

LO NUVI. — Ca.... prou que
'm vagará.

LO SENYOR QUE AB TOT SE
FICA. — Y está clar. Avny toca
obsequiar als parents y coneguts.

LO PARE. — Be, pero, encare
que no més sia un ball.

LO SENYOR QUE TOT HO OB-
SERVA. — Si, á lo menos un
fora molt del cas.

LO PARE. — Venrás, ja li de-
manaré jo. (*Se 'n va á trobar-
la.*) Elvira y donehs? que no
ballas cap ball ab l' Enrich?
Está aburrintse!

LA NUVIA. — Y qu' es tonto.
Perque no ho din?

Si no arriba á ser aixó lo
nuvi 's queda sense ballar.

Van desfilant mes concu-
rrents de part de la nuvia per-
que 'ls del nuvi ja fa rato que
son fora; sols ha quedat lo seu
cusí que si ha volgut ballar ha
tingut d' arreglarselas ab la
cambrera de la casa.

Lo senyor que tot ho obser-
va, s' aburreix bastant, pero s'
espera perque de totes las co-
sas li agrada veure 'l final.
Aquell altre qu' en tot se fica,
se la passa bastant be; ha en-
rahouat sis ó set. vegadas ab
cada hù, ha estat per tot arreu
á la cuyna, al cel obert y fins
una vegada que l' han buscat

LA NUVIA. — Que vingan sovint, y cada festa á dinar aquí, ja ho saben.
Quatre jemechs més de la sogra y.... aisa, escalas avall.
LO SENYOR QUE AB TOT SE FICA. — Bueno colomets, que passeu bona nit y sobre tot
enteniment, molt enteniment.

LO SENYOR QUE TOT HO OBSERVA. — (*Al veure que sas observacions, no poden anar
més enllá 's despedeix. Un cop á l' escala, filosofant sobre 's la festa, exclama:*) Vaja,
lo de sempre, als de la banda d' ella, tot; pera 'ls de la banda d' ell, res. Ja te rahó
aquell dítxo: *De llevant ó de ponent de la dona sias parent.*

J. XIMENO PLANAS.

GRANADA FINTORESCA (per R. Latorre).

Lo carrer de Sant Lluis.

la segona pregunteta:
— ¿No 't sembla que la Mundeta
es tota molt natural?—

Naturalment, al sentirte
ja sabe tú que vareig dirte
que si bé no de repent,
mes tart te contestaria,
avuy m' ha semblat bon dia
y vaig á ferho al moment.

Respecte de si 'm semblava
que á n' ella no li fallava
per ser tu felis ni un brót,
sobre aixó, noy, considero
qu' es molt difícil, saberho,
si es que una dona ho té tot.

L' amor ó 'l sény, hi ha vegadas
que 'ls falta un cop sou casadas,
y en cambi 'l marit se cren
qu' es de las moliers mes santas,
y molts cops ne faltan tantas
de cosas que un no las véu!

Per mes que un no se 'n adoni
sol passá ab lo matrimoni
igual qu' en un entaulat,
que alguns tenen rabia y febre
perque al menjar gat per llebru
no ho saben fins que han dinat.

Lo que dechjo aconsellarte
es, que tú avants d' entaularte
mitis d' enganyá al cunyé,
fentli nu xich de propaganda
y 't deixi tastar la vianda;

DUGAS RESPSTAS

A mon amic FERNANDO CASTELLÀ.

Perqué ab la Munda t' ajuntas
vas ferme dugas preguntás
que avants de se 'l sén espós
vols que jó te las contesti.
Permétme que 't manifesti
que 'l terreno es relliscós.

Segur de no equivocarme
tú primer vas preguntarme
tot parlant d' ella y aixis
en una véu no molt alta:

— ¿No es vritat que rés li falta
perque jó hi siga felis?—

Y al moment, sens tení espera
per la contesta primera,
vas ferme ab tó molt formal

En lo Pla de Barcelona (per F. Reaón).

Masia de Horta.

LA GENT DE CASA (per M. FOIX).

—¡Que no ho sabs pobre Baddí! Mentres érats a la fàbrica, la teva dona ha fugit ab un senyer.

Havoras fixathi bé.
 ¿Qué t' sembla, ja idea es bona?
 Donchs aném per la segona
 pregunta, qu' es sobre alló
 de ta futura costella,
 de si es natural tot' ella.
 Ves que t' hi diré ara jó.
 Mes ja que vols que te 'n parli
 sols te puch dir que al mirarli
 aquells brassos tan molsuts,
 crech que ningú extranyaria
 de que hi fassin companyia
 uns davants tan revinguts.
 Si es que acás preténs, Fernando,
 sapiguer si hi ha contrabando.
 jó per no fé un mal paper
 may aixó á ningú ho consulto,
 si crech sospitós lo hulto
 au, faig de carrabiner;
 Y en fi, amich, d' aquestas cosas
 que 'n dich qüestions amorosas
 pregunta 'n sempre 'l mes just:
 res de conceells, bona táctica
 y práctica molta práctica
 y adén— que vagt de gust.
 MARTÍ REVOLTÓS.

CORRANDAS

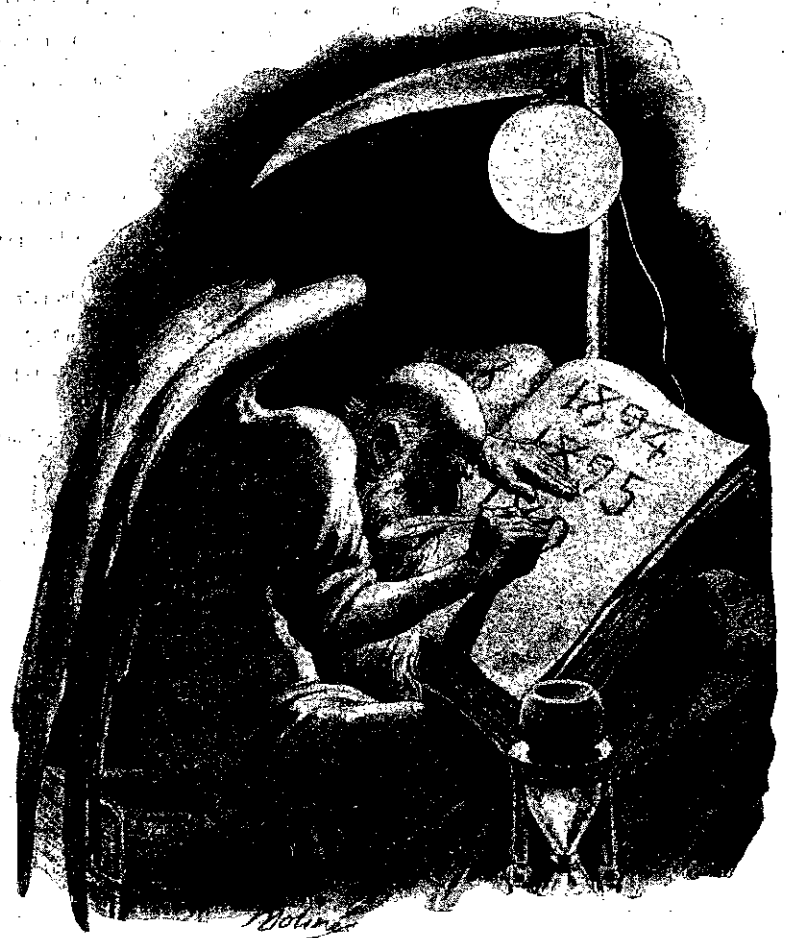
¡Ay, quantas nits veig serena!
 Quants de jorns veig purs y clars!
 Mes jo 'ls mir' com sol mirarles
 per la finestra 'l malalt.
 Angel meu, jo vull seguirne
 de tas alas la remor,
 mes per la via que has feta,
 no han deixat senyal en lloch.
 Dins la barca del amor
 nos aplegá 'l temporal;
 en vá vam amollar l' àncora
 tot s' ho vá endú' uu cop de mar.

Cada jornada que passa
 me vaig atausant al cel;
 cada jornada que passa,
 tú, t' atansas á l' infern.
 Tú á l' infern, perque á la terra
 en mí hi has trobat un cel;
 y jo al cel, perque á la terra
 en tú hi he trobat l' infern.

E. COCA Y COLLADO.

—¡No 'n faig de favors sense cobrar interessos!

Per escriure aquesta fetxa
 hi está tot l' any...
 ¡Y tan depressa que passat
 ¡Quin desengany!

PEDRETAS

L' olvit y l' recort son dos companys que no 's deixan may y dormen per torn: mentres l' un descansa, l' altre vigila.

Hi ha coses que costa molt interpretarlas, y n' hi ha qu' encare costa més no interpretarlas.

Tractantse de la veritat, els homes son molt castos: ningú la vol vendre nna. Raro es l' home á qui l' faria encendre de vergonya lo faltat á la paraula donada á un altre que s'ia capás de cumplir las que 's dona á sí mateix, fins en lo més trivial. Y es que l' home 's paga més del que dirán que de la séva propia estimació. Pera lo malvat no hi ha res que costi menos que amargar la vida d' nna persona.

Pel que sofreix las consecuencias de lo passat, lo passat es sempre present. Si tothom fos tan enrahonador com generós, apenas si 's coneixeria l' llenguatge humá.

L' home no comensa á véurehi fins que se li escursa la vista. Els pecats son com els deutes: la vergonya d' ells está en relació inversa de sa importancia.

¡Qué trist es lo sér humá considerat solzament com organisme de reproducció!

Lo pobre es lo pa del rich. Baix una ó altra de sas múltiples manifestacions, la por es un dels principals motors de las accions humanas.

Hi ha familias á las quals se 'ls fa tan pesat lo dol, que necessitan l' ajuda dels criats pera portarlo.

Lo ser home de bé es la pitjor desgracia que li pot succehir á un home de hé. A més té desvetllats la necessitat que la couciencia.

Si tots fossem genis, ¿qui 'ns calcaria? Quan nna persona que té per norma no fer cap favor, ne fa un, lo primer que inspira es la sospita, no l' agráhimient.

TORCUATO TASSO SERRA.

ALTA GOMA (per F. GÓMEZ SOLER.)

CANTARELLAS

Tan poquet que costa un' bés y quan un de teu ne rebo, no sé, noya, perque 'm sembla qui sab lo que posseheixo!

MARANGY.

Aquest nasset tan bufó que tens á la teva cara, tápatel que 'm vé desitj de darhi una mossegada.

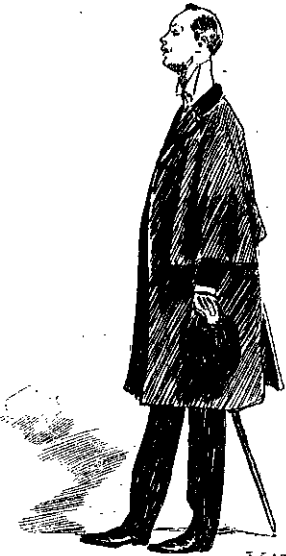
Jo t' estimo, jo t' adoro, jo t' venero y t' idolatro, y t' estimaré molt més si 'm vas pagant el tabaco.

A. PORTABELLA.

Aquells petóns que 'm deus, págame'ls com mes aviat millor, perque l' últim d' any s' acosta y vull fer baláns de tot.

La carta que m' has escrit no m' ba agradat gens, pubilla, perque hi he vist poch amor y molt mala ortografia.

J. PALOMA.

F. GÓMEZ SOLER.

Quina lléstima que no envih'n gomoses á la manigues, que potés enganarion als mambissos!

PLAHERS ESTIVALS (per E. GUTIERREZ).

En la platja.

BOIGS FAN BITLLAS

En Joan era un home que feya riure á tothom ab las sévas espatotxadas, y encare que boig, en molts ocasions, deixava á molts sabis ab un pam de nas. Com ho demostran un parell de acndits que vaig á contarlos.

Passejavan per la Plassa Major de la vila, en lo lloch conegut per l' Empedrat, tres notaris enrahonant de coses que no venen al cas, quan vejeren á n' en Joan que se 'ls acostava, pero pacíficament y sense dir res á ningú. Pensantse 'ls de la fé pública riure nna estona, l' cridaren y li digueren:

—D' hont veniu, Joan?

Lo boig vá respondre:

—Del Cel.

Grans riatlillas dels notaris. Un d' ells, aguantantse l' riure, afegí:

—Be, home!... ¿Y qué tal? ¿Qué fan per aquellas alturas?

—May s' ho podrian pensar—respongué l' boig.—Creguin que al anarme 'u jo, 'ls he deixat ab nus grans apuros.

—A puros allá dalt?—No ho entench... ¿No diihen que al cel no hi falta res?

—Donchs miri, es el cas que 's veuhen en la necessitat d' extendre nna escriptura, y per més que buscan y regiran per tots los recóus, no hi troban cap notari.

Los tres senyors dels patracols varan girar l' esquena, mentres un transcut que s' havia enterat de la converea, exclamava:

—Peléu aquesta.

Un altre dia que anava com de costum ab los brassos crehuats y ab lo cap cot, s' adoná de un gos adormit davant de un porxo, reconeguent en ell á una bestia que sempre l' abordava censyantli las dents.

Sense pensarshi poch ni molt agafa una llamborda y la deixa caure aplomada damunt del ca, esclafantli l' cap y exclamant:

—Qui té enemichs no dorm!

Tan parats va deixar aquesta exclamació a quants presenciaren la escena, entre 'ls quals s'hi contava l'amo del gos, que tots a una digueren:
—¡Boigs fan hitllas!

J. CONANGLA FONTANILLES

EN LA BELLA ITALIA (per S. Zapater).

Un racontó.

IGUAL IGUAL

Lo que fa en Pau ab sa filla
ho ho faig ab nn duro fals:
sempre 'l troch y l' exhibeixo
y en lloch lo puch fer passar.
A. TILOP.

CONSELLS

Fuig de feyna, fam y peste;
gasta poch, sense fe 'l pobre;
y pensa que lo que sobra
es lo que fa gran la festa,
y que á voltas s'indigesta
lo manjar massa ab empentas.
No olvidis que sols alentas
per morir; y aixís, pregona
que qui passa nna hora bona
no las té totas dolentas.

Tracta á tots ab cortesia,
mes no 't fhis de cap home,
ique dintre la millor poma
nn aixám de eucha hi nial!
En eix mon, ean de falsia,
campan sols los mes astuts,
y hem de viure previnguts,
qu' es la terra nn mon de monas
y qui fia en las personas
després paga 'ls plats romputs.

Si vols viure sossegat,
no 't fiquis may á polítich
perque es un problema crítich
ser polítich y se honrat.
Y aixó prompte es explicat,
puig la sort fa tamhorellas:
¿Qué 'ls téus manan?... ¡Maravellas!...
¿Qué no manan?... Doncha ¡dentetas!
¡Y val mes meujar mojetas
que alternar fam ab costellas!

Cásat, si desitjas boda;
viu colter, si aixís te plau;
qnédát lliure ó feste esclan,
qu' es millor si t' acomoda,
aná á gust téu, que á la moda.
Mes recorda que hi ha douas
molt bonicas y poch bonas;
que, casante, t' encadenas...
¡y que pots trobar tú, neuas,
com los rectors, majordonas!

Escolta ab indiferencia
tot lo que sentis contar,
y sols després d' escoltar
ab profunda reverencia
los dictats de ta conciencia,
acata lo positin;
puig qui plora, també riu,
y en mitj de tal desconcert,
lo que 's diu no sempre es cert,
y lo cert no sempre 's diu!

IGNASI CAMERUBÍ NADAL.

AFECCIONS METEOROLÓGICAS

Per mí era trinitat de tal puresa
que fóu ma religió lo sén amor.
De pare, amich y mestre m' han fet presa:
per cada llágrima ne fa tres mon plor.

¡Cóm ho farà la pobra musa mia
perdt aquell gayato tan segur
y duhent á la memoria s' agoaia
d' aquell morir tant suau, tant dols, tant pur!

Si no es pera cantarli llohausa eterna,
la lira no pendré, no hi ha perill;
que quan un astre com un sol enlhubera,
d' orgull no peca. confessantbo, un fill.

Y aixís, satélit d' ell, jo ploro sota
la fosquetat d' aquell perdt somris,
com deuria plorar la terra tota
lo dia que lo sol se li moria.

SOLER DE LAS CASAS.

A UNA CORRIDA

SONET

Primer vas festejá un fadri barber,
un poeta tronat va sé 'l segón,
y un cómic, que vingué no sé de ahunt,
escanyolit com tú, va sé 'l tercer.

Lo quart crech que va ser un adroguer
que havia fet primer de polissón,
y un grao senyor d' aquells que 'ls dihen Don
pro que no tenen *dim* lo quint va ser.

Lo sisé fou un cabo de burots,
lo séptim va sé un clown del Circo Equestre,
l' octau un mort de fam, un pobre mestre;
y avuy que 't trobas que has renyit ab tots
¿vens cap á mí y me buscas? ¡fora bromas!
¿encare 't queda amor per altres homes?

F. CARRERAS P.

AMOR

¡Passió immortal! que fins en lo sepulcre
sentiré com mos ossos se regiran
al bes de l' aienada xardorosa
d' aquest amor tan grau que 'm martiritza.

¡Passió immortal! que fa dels hòmens, feras,
de las feras fa anyells, y als sers que aspiran
á la virtut sublim y á la hellesa,
als crius mes repugnants els precipita.

Corrent misteriosa que aclapa
nostre ser y 'l remou y l' electrisa;
font ensemps d' amargors y de miserias
y d' ilusions y glorias y delicias.

¡Amor, etern amor! te crida 'l llubi
y dupta si enlayrarte ó malehirte,
puig ton poder no se si al vici 'ns llenza
ó 'ns aixeca del llot y 'ns purifica.

J. NOVELLAS DE MOLINS.

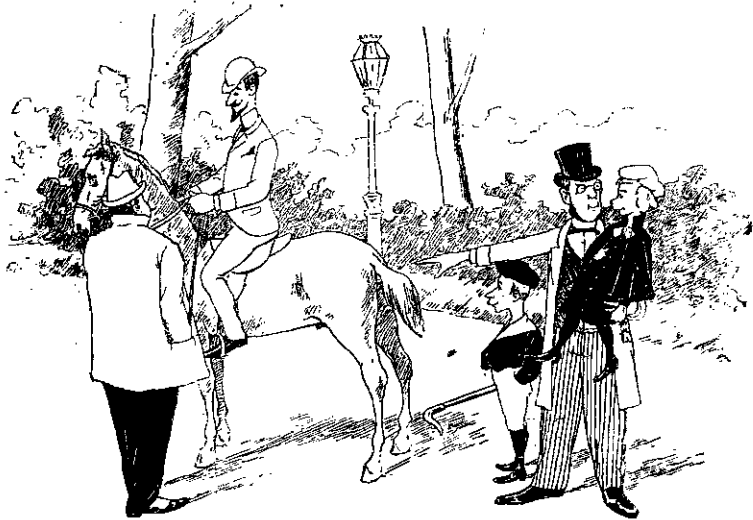
Plujas.

Vents.

Bon sol.

Escolteume bé fills meus: lo caball fins ara ha sigut útilíssim al home, en la guerra y en la pau: pera 'l treball com á bestia... y ¡ay! en la Plassa de Toros com á mártir.....
 ...Mes avuy las inyecciones del sen suero han vingut á preservarnos de aqueixa terrible malaltia, terror dels pares de familia, coneguda ab lo nom de difteria....

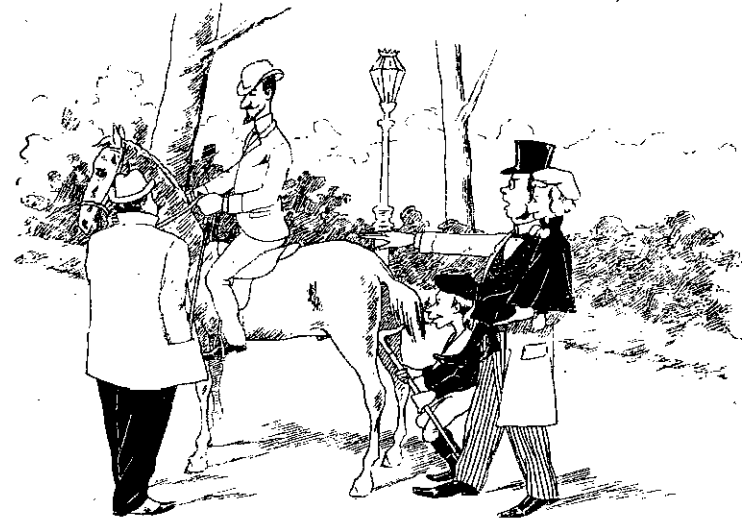
LO CACICH DE FALGUER

Lo cacich en Catalunya y sobre tot en nostre Alt Ampurdá es un producte ben indigena, no importat de cap més nació, nascut de la grana portada pe'ls male ayres de Madrid com lo gram, ó mellor com aquells bolets fells, llapisosos que tot ho enmatzinan. Desgraciat lo poble que te la mala sort de ser invadit per aytal bolet! La pau, lo benestar, la concordia entre rebins s' han acabat per sempre.

Lo cacich en nostra Ampurdá es per tot el mateix. Ell, apoyat pel governador y diputat, mana, fa y desfá lo que vol; l' alcalde, l' ajuntament hi van gorra en uná; tothom tremola. Si es un home dolent, fa en lo poble més mal que pedra seca. Generalment tots ells engreñits de llur poder son despòtiels, orgullosos. Aixó sí, volen passar per gent devota, y fer reespetar la moral; son amichs del Sr. Rector, portan la primera vara del tálam en las professóns, y los cops de puny que 's pegan al pit se senten de lluny.

En lo poble de Falguer passa en petit lo que á Madrid, vull dir, alló del *turno de 'ls poders*. Hi tenen dos cacichs molt ben avinguts; quan puja en Sagasta al poder, puja lo cacich N.º 1; si hi puja en Cánovas, lo N.º 1 se retira y puja el N.º 2. Aixís es que sempre l' un ó l' altre remenan las cireras del poble. Es una epidemia que fa temps ha invadit Falguer y que molt li costarà de treuresela de sobre; ja que hi te lo caciquisme encastat com los rénechs á las orelles d' un gos. ¡Qué parlan del sigle XIX ab sos avenços y progressos!... Falguer viu encara en plé feudalisme, manat per dos baróns ab llur cort y gossos de presa. Desgraciat del falguerench que 's rebifí! pobre d' ell!...

No obstant no mancan en lo poble pajesos intel·ligents que saben hont tenen la má dreita, á quins eix despotisme regira la sanch. Hi ha un xieb d' industria, tallers

...D' avuy endavant héu d' estimar al caball tant com als vostres pares... mes, infinitament mes que als vostres mestres...
 Lo caball, fills meus, ¡teninho ben present!... es lo salvador de la inf!...

d' esclopayres, duellayres, cullerayres, quins amos son regidors presidits pel ferrer de tall. En las sessions de cala vila hi ha com en las cortis madrilenyas, majoria y minoria; aquesta última no es res; la compón el marescal, lo boter y el sastrer que pren mida ab la mitja eana. Com han vist un xieb de món, corrent firas, se 'ls hi han infiltrat idees de progrés y de llibertat; detestan tot lo que put á caciquisme; voldrian fer obrí 'ls ulls á llurs conciudadáns; mes lo cacich fa obrar son gos de presa que 'ls hi reganya 'l pinyol, y per forsa ban de callar.

Inútil dir qu' en temps d' eleccions lo cacich te la paella pel máuech, y sa influencia s' extén per tota la comarca. Ve lo futur diputat canero madrileny, en Fernández y González; posa á casa seva, li fa la gara-gara, agasaja á sa muller, toca la barbeta á sa quitxalla, al gos de presa li dona un os per lo be qu' ba treballat, y fa promesas falagueras á tots els de la colla.

Avuy dia impera en lo poble de Falguer lo cacich N.º 2, ó sia el de 'n Cánovas. Ell ha fet nomenar lo jutje de pau, lo fiscal, l' agutzil y lo guarda terras. Eix insignificant personatge, rey del vilatje, es un home de uns 50 anys, petit, rabassut, sobrevingut al poble fa alguns anys. Es de la Sagarra, marxant de bestiar; ha guanyat diners, y s' ha fincat á Falguer. Mitj senyor, mitj pajés, istin é hivern, quan surt de casa, no deixa may sa capa de triple valona. Pohre home! no deu gosar de gayre salut. Sa cort se compón de son primer ministre y de son garda de cos qui per in-neix sos discursos ab miradas ferotxas, lo porta vcu del cacich; amaneix fer anar los protestants á presidi, fent regnar lo terror.

No hi manca tampoc en la cort del cacich el que fa de graciós, que fa riure, lo bufó del baró. Es un ser molt singular; n' hi sol haver per l' istil en casi tots los nostres pobles hont regna el caciquisme. Ha estat soldat, sah llegir y escriure y sol enviar comunicats als diaris de la comarca; pero ni lo redactor ni el lector saben que vol dir, y sens dupte ell tampoc ho sab. Es una especie de toca sardanas, magre, escardalench, que porta un fluvíol de fira á la bntxaca. Algúns diuen que no

CONFERENCIA PRACTICA (per J. CUBELLS.)

...aaaaaacia!!!

Las te pas totes y que té un' aranya sota la closca. Ell se 'n fum de la virolla; lo cas es que va cosit á la capa de son cacich y senyor que 'l fa corre cu temps d' eleccióus é hi troba son profit.

Verament, los falguerencs son d' planyer; no meireixen aytal calamitat. Pero hem de creure que á mesura que hi entrarà lo progrés, obrirán els ulls, y sacudirán lo despotisme que 'ls te avuy aixafats.

Pobre poble de Falguer!... qui t' ha vist y 't veu!...

C. BOSCH DE LA TRINXERIA.

APUNTE (per I. BUXÓ).

Lo descans del jardiner.

EPÍGRAMAS

Lo pastisser Gafarrons
uns bunyols va regalar
al seu gran amic Carleta,
qui 'ls degué trobar tan bons,
que menjantse'ls vá exclamar:
—Noy ¡quins bunyols mes ben fets!...

ANTÓN E. FERRAÚT.

Lo fill de la bugadera
qu' es un xicot molt babau
s' extranya que dihentse Pere
casi tothom li diu Pau.

De tots los vicijs que tinch
el de fumar es lo pitjor.
—Y qué foma, de quaranta?
—No, senyor; fumo d' arròs.

J. STARANBA.

APUNTE PER UN QUADRO (de J. LLOVRA.)

Perfums del camp.

MEFISTÓFELES. (Estadit per F. Sans Castaño)

DIBUIX À LA PLOMA (de M. González Martí.)

Tipos de la Marina. (Valencia.)

UN TRAGO D' AYGUA

Un trago d' aygua beguít
del cantiret que portava,
y va cremar lo meu cor
sent bo y gomada.

Mes no es l' aygua que 'm doná
qui 'm cremava las entranyas;
que fou de sos ulls de foch
una mirada.

Y d' ensá qn' aixó ha passat
que desitjo ab tota l' ánima,
per guarir mos sufriments
un trago d' aygua.

Mes no la vull de la font
hont brolla fresca y gomada,
que la vull del cantiret
qu' ella portava.

Que la vull del cantiret
que raja com fil de plata,
perque porta mes bon gust
y es molt mes clara.

Y per un sol rajoli
frech á frech de sas miradas,
mil cels li daría jo
si tingués ara.

¡Oh! torna com aquell jorn...
allárgam 'l cantí, allárgam...
cuyta, cuyta que la set
m' abrusa l' ánima.

ADOLF CAMPS Y CORTS.

LO DE SEMPRE

Tots dos creyam permanent,
feut un sol dels nostres centres,
que 'ns estimariam mentres
hi bagués vida y sentiment.

Ara, lluny ella de mí,
sentiment y vida hi ha...
¡Tant y tant com ho jurá!
¡Tant y tant com ho cregni!

No hauria pensat may, no,
vejentla tant enternida,
que tot era una mentida,
que tot era una ilusió.

No 'm va dir que me 'n anés,
pero jo anarment deguí...
Ella la porta m' obrí
y jo no l' ve vista més.

Adén, goig; adén, amor...
Mare méva... ¡quí ho diría
qu' al punt que la porta obría
me tancava lo séu cor!

Repasant l' historia aquella,
dich sempre, quan soch al fi,
que no m' estimava á mí,
que sols s' estimava á n' ella.

JOAN TOMÁS SALVANY.

À UN MUNT DE CARN

¿Per qué va donarte Deu
tau preciós conjunt de gracias
si 's descenydá de posar
dins ton bermós cos un' ánima?

En tos nills négres y grossos
busco d' amor una flama
y ells me miran apagats
com els d' una enza encantada.

Busco un somris voluptuós
en ta boqueta aromática,
formada ab dos rencbs de perlas,
tapata ab llabis de grana,
y 'm surts ab lo riure estúpít
de las fontas enfabadas.

Tas formas esculturals
no deuen ser carn humana,
perque lo foch que 'm consumí
ja las hauría arboradas
y segueix ton cor tan fret
com lo marbre d' una estátua.

Probo despertar ton cor
pintante ab ardents paraulas
l' amor que sento per tú
y 'ls sufriments que tú 'm causas;
pro per lo vist no tens cor
ó si 'n tens la sanch no hi salta.

Si 't pregunto si m' estimas
ja 'm dius que sí, pero hi manca
en ton et la vibració
que te quau surt de dins l' ánima.

Mas abrassadas t' amohinan,
y á mi tos petons me glassan,
perque me 'ls fas de tal modo
que fins semblan fets ab máquina.

¿Es que dorm ton esperit
ó es que l' esperit te falta?

Ton cos bermós resplandsix,
pro l' amor no hi te sa flama;
no es reflexo de carn viva,
luheix com cera pintada.

Mal si no sento ta veu
armoniosa com d' nn ángel;
pro si aeás parlas, pitjor,
paig no més sabs dir bobadas.

Ets hermosa, pero ets buyda
com la bombolla irisada
que 'l haf d' un nen fa sortir,
feta ab sabó, d' una canya.

Ja ets meva; pero un cos sol
sense cor, ni sanch, ni ánima
no 'l vull; soch bome y no bestia
que ab la carn sols ja s' afarta.

Llibre equadernat ab or
que te sas páginas blancas:
menjar de guardaropía
fet de cartró y sense salsa
que de Tantalo 'l suplici
fontme sufrir no reparas
de quin modo 'm desesperas,
corsecas, consums y matas,

ó despertan tos sentits,
y prens la vida que 't falta,
ó 'l dia meus pensat
te 'n vas per la balconada
cap al carrer, com se lliensa
uu ninot de porcelana.

JEPH DE JESPU.S.

DOS MORTS, PER UN MORT

Celebritats barceloninas, (per Tomás Padró.)

Clavé.

Joan Cortada (Benjamin.)

LA MADONA MIRACOLOSA. (Quadro al oli de Ramón Tusquets.)

LA VULL NEGRA

Lo Pare Bosser del Convent de Poblet en l' any 18... podia ben bé alaharse de montar la mula més fiada y caminadora que hi havia sota la capa del cel. Era tan fina de marxa, que 'l cavaller podia portar un got plé d' aigua á la mà sense temer de vessarla. Pero... com totes las cosas del mon tenen un *pero*, la mula era tordilla y 'l Reverent més se l' haguera estimada negra; aquest era l' únich defecte que tenia la mula del Pare Bosser.

Y com val més un gust que mil lliuras, segons l' adagi resa, sa paternitat resolué cambiar la mula tordilla per una altra mula negra que tingués las mateixas condicions d' aquella.

Prou havia donat veus y més veus y fins havia parlat de tal cambi ab tots los ramblers de Santa Coloma; mes la mula negra ab totes las qualitats de la tordilla no 's presentava.

Animat de tan innocentas intencions, la diada de Sant Bartomeu, fra de Prades, lo Pare Bosser, després d' haver cantat en lo cor *matines* y *laudes* y de haver resat la primera missa, cridá al mossó de peu que solia acompanyarlo en sos viatjes y posantse aquest la escopeta al coll, y pujant sa reverencia á caball de la mula, feren via cap á fra, decidit á canviarla ó vendrela pera comprarne una altra del color predilecte, oblidant aquell refrá que diu:

«Dona de Barbará y mula de Prades
ans de entrar á casa baten las camas.»

Tan tost se sapigué en lo firal las intencions del bon frare, una nuvolada de ramblers y gitanos l' assetjaren proposantli cambis; mes las mulas negras que li oferian quedavan totes molt eurerá al costat de la tordilla.

No tingué de moment altre remey que vendrela, com aixís ho efectuá, á un d' aquells negociants, y esperca si mes entrada la fra se presentaria la mula que desitjava.

Quedava, donchs, realizada la primera part del negoci, y després de fetas algunas visitas á las familias conegudas qu' allí tenia y de dinar á casa d' una de ellas, lo reverent Pare Bosser, torná al firal, seguit ben prompte d' un estol de fraires qu' tots duyan xurriacas.

—Ja tinch la mula que vostra mercé desitja—li digné un d' ells.

Y en efecte, portantlo á un extrem del firal, pogué contemplar y probar lo codiciat animal. Set pams y quart de talla com l' altra, pel negre y lluent, cinch anys d' edat com l' altra, y com l' altra de bona marxa, dócil, mansa, fiada... en fi: cor que vols, cor que desitjas, totes las condicions imposadas pel reverent monjo, quedant aquest tan prendat de la cabalgadura que, sens mirar lo preu, ben prompte se la va fer seva.

BALDUFAS MUNICIPALS (per M. MOLINÉ).

¡Y ab quin salero que las fan ballar!

Be es veritat que pera comprarla tingué que afegir un grapat d'unssas á la quantitat per la qual havia al matí venut la mula tordilla; mes no li venia de aquí á la bossa que, semblant á la bota de Sant Fariol, la comunitat li tenia confiada. Y més content que unas Pasquas d'havor realiat un bon negoci, emprengué lo retorn al convent. Com més caminava més prendat estava de la cabalgadura.

—Fins me sembla que munto la mateixa mula y que l'aumal ja m'coneix;—deya al mosso de pen—verdaderament, he fet nn bon uegoci.

Al arribar al monastir sola y sens guiarla, com si tota la vida n'hagués sigot hoste, aná pel camí del estable abont lo mosso l'aconduhi, la deseuellá y la fregá.

Mitja hora després aquest pujava á la celda del Pare Bosser, demanantli audiencia.

—¿Qué hi ha de nou?—li digné.

—Lo que hi ha es que la mula negra... e' ha tornat tordilla.

¡Era la mateixa!

Los gitanos que tanta pochs escrúpols gastan y totas se las pensan, després d'haverla comprada la pintaren de negra pera enganyar al frare.

Las crónicas no contan si á n'aquest li passá la fat-lera del cambi, encare que aixís es de creure.

JAUME RAMÓN

CANTARS

La mentida y la vritat
fa molts anys que van renyir;
per lo tant, neua, tú y jo
may ens podrém avenir.

J. BAGUÑA Y S.

Lo teu cor, noya, 'l comparo
ah un tintó exactament,
tots hi sucen... pero arriba
que al final no hi troban res.

TRINITARI COSTA.

A las portas de la Gloria
vaig aná un dia á trucar
y per resposta van dirme:
—No pas per ara germá.

M. GIRALT.

La vida en lo camp.—Apunte (per H. Güell.)

CONSELL Á UN AMICH

Avants no 't casia, Melcior,
un consell te vull donar,
que si 'l sabs aprofitar
t'anirá d'alló millor.
Lo meu consell no té preu
y seguí 'l no costa gayre:
tira una moneda en l'ayre
y 't snrtirá cara ó creu.

Si 't surt cara, creume á mi
no vulgas casarte encare
puig voldrá dir que molt cara
la dona t'ha de sorti.

Y si 't surt creu, ¡pastarada!
lo matrimoni abandona,
puig voldrá dir que la dona
fora una creu molt pesada.

J. CASANOVA VENTURA.

Á UN EMBUSTERO

SONET

Jo no dich qui, ni qui no.

L'un dia las enfilas per ser rich
y fas aná 'ls millons com qui diu res,
y l'altre ja cansat de tants dinés
t'alabas de qu'ets guapo y ets jepich!
Mes tart vas predicant—lo que jo escrích
te de quedá arxivat per sempre mes,—
que has estudiat y ets eabi per demés
y per posá 'l tén nom tens molt fatich.

Mes, qui com jo 't coneix, de res te cren,
sabent que de mentidas vas en gran,
y si tal procedir vas continuant,
tals bofias escampant per tot arreu,
al últim pots tenir per ben segú
que tas mentidas sols las creurás tú.

F. DE P. JUANICO.

AGONITZANT!

¡Oh muller honrada y bella!
avuy ab tu haig de parlar,
que vull dirte á cau d'orella
lo que sola has d'escoltar.

Los nostres fillets tran fora
apártals del meu costat,
no vull qu'ho vejan si plora
lo séu pare desgraciat.

Acóstat ¡ton front reposa
damunt mon pit neguitós!
¡oh muller pura y hermosa
escolta á ton bou espós!

La mort farà en mi sa presa
'vuy mateix, sens remissió,
la veig venir ab feresa,
no puch negarho: tinch pó!

Jo soch en aquesta vida
de l'art un modest ohror,
l'art me donava acullida
dantne profit y llorer.

Mon dols ensomni d'artista
veya ja realiat,
bon Deu! quina mort mes trista
sent jove y sent estimat!

Morir! ¿Morir quan vivia
en un mon plé d'ilusions,
just quan l'art m'acaricia
rublint mas aspiracións?

Morir! ¿Morir quan gosava
nit y jorn del téu somris
just quan la terra 'm semblava
lo més hermós paradís?..

Ay! ja que 'l bon Deu, sens treva
de tú ara 'm vol apartar,
enerehus ta má ab la neva,
ficsa en lo men ton esguart,

y 'l ressó confós ateutne
de ma veu, per cop darrer,
ay! en eix moment solemne
del Cel n'es lo missatjor.

Ben prest auiré á la gloria
perque soch hó y soch honrat;
mes ja sé qu'en ta memoria
hi ocuparé lloch sagrat.

Adeu, benvolguda esposa,
ja sento 'l fret de la mort,
demá funeraria llosa
cubrirá mon gelat cor.

Demá los méus ulls boy closos
per tothom seré oblidat...
y mos fillets tremolosos
pidolarán caritat.

Adeu, l'hora es arribada
de finir mon greu sufrí,
¡oh muller pura y honrada
jo t'am! Recordat de mi!

J. BLANCH Y ROMANÍ.

FIGURETAS (per L. ESCALER.)

Caparró de nena.

Curruco.

APUROS TEATRALS

En un teatro de la Costa una companyia de sarsoela devia representar *La caza del oso*; pero era tan magre 'l decorat de la casa que, á causa de no disponer de la decoració nevada, ferrocarriil y demés necessari en l' últim quadro, la representació 's feya poch menos que impossible.

Mes joh Providencia! quan los ánimos estavan ja per deixarho correr, va surtir un pintor aficionat comprometentse á treure d' apuros á la companyia empresaria, y acte continuo posá ma als pinzells, corrent per compte seu tot lo material, fins la tela; tal era 'l desitj del pobre aficionat de debutar com á escenógrafo.

Després de cinch ó sis dias de continuo treball, va quedar llesta la cosa: la decoració del fondo; un pont de pedra pel pas del ferro-carriil; los pals del telégrafo ab los fils plens de cotó fluix; los aplichs de las montanyas.... en fi, una decoració nevada ab tanta forxa de veritat que á pesar de estar en plena canícula feya venir esgarrifansas de fret.

GENT DE LA TERRA.

«¡Compra maduzas!...» — (Estatueta de J. Carcassá.)

Pel poble no 's parlava d'altra cosa que de la decoració nevada, la qual va ser probada anticipadament en obsequi als amichs, que asseguravan, al pintor que seria cridat á las taulas després de la representació. Tot estava llest; un croquis fent de mamarraxo á la plassa cridava la atenció qu'era un gust; las entradas s' havian despatxat totas. S' accésa l' hora de la funció y... ja estém en lo moment solemne.

Al aixecarse 'l teló de plassa per donar vista á las montanyas nevadas, una exclamació de sorpresa va sortir del públich. Lo pintor estava tirant de un cordill pera fer passar lo tren de dreta á esquerra; mes la máquina s' havia encallat al bell mitj del pont y era precis ferla continuar en son camí. De prompte una estirada massa forta fa volcar lo treu: lo pintor vol esmenarho y fa caure 'l pont, y entre 'ls crits del director, las riallas del públich y l' atolondrament del pintor aná tot á

terra desde 'l primer aplich á la tela del foro que 's desplomá sobre 'l pobre artista cubrintlo de gloria mentres los artistas lo maltratavan de mala manera.

Total, un favor mal pagat; trenta pesetas de gastos fora de la butxaca y una ovació que encare dura.

En un teatro de aficionados d' alguna importancia y subjecte á una empresa poch espléndida, devia representarse l' antich drama *La virtud y la conciencia*, obra que apenas porta gasto; pero alguns moments avants de comensar la funció va recordar se 'l director qu' en lo punt culminant de l' obra, ó siga quan lo fill s' imposa 'l sacrifici d' embarcarse, deu sentirse la canonada que dispara 'l barco al forse á la mar, cosa difícil de realisar, puig lo lloguer del bombo necessari en tals cassos costava una pila de rals y la empeesa no estava per romanos.

Un xicot encarregat de la guardarrobia, y per cert molt trasant, va encarregar-se de resoldre 'l conflicte y ab lo benaplácit dels comediant, agafá un samalé comensant á enrotllarhi en un extrém una pila de draps fornant una gran massa apretada ab cordills, la qual, descarregada ab violencia contra las mateixas taulas, produhia ab molta fidelitat la detonació de la canonada. (Si se 'n varen fer de probas ab lo nou instrument.... Lo públich ja estava cansat de sentir canonadas durant los intermedis, y entre una bona part dels espectadors ja 's comentava ab entusiasme l' invent del guardarroba.

Vingué l' hora del disparo; pero per efecte de tanta proba varen afuixarse 'ls cordills de la massa, y al aixecarlo garrot per donar lo cop solemne, los draps anaren enlaire y caigué l' samalé sech contra las taulas, produhint tan mal efecte que l' actor encarregat de dir: — ¡La canonada! va dir en son lloch: — ¡La garrotada!

No cal anyadir que allí va acabarse la comedia.

Un actor, retirat avuy del teatro, era intérprete obligat del paper de Roberto en lo popular drama *D. Juan de Serrellonga*, que com es sapigut, ha de morir en lo penúltim acte de un tiro de pistola que li dispara D.ª Juana en lo moment en que 'l propi Roberto está contant al peu de la tomba las monedas rebudas com á preu de la venda de Serrellonga, y assegurava dit actor que ningú havia mort com ell en la representació de tal obra.

— Efectivament, deya l' ex Roberto— jo he mort de totas maneras. Algunas vegadas resultava que 'l tiro no volia surtir, y si 's tractava d' una dama d' experiència solia adelantarse nuyal en má y allí m' escorxava com un conill.

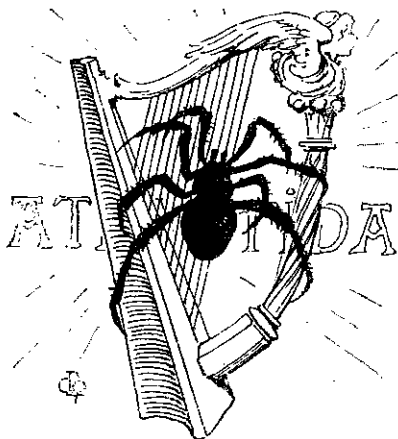
UN ESTÉS (estatueta de T. Tasso.)

Pero un dia vareig trobar-me ab una senyora que després de fallar-li l' arma no sabia que fer. Jo, que ja estava acostumat á tot, al veure que la meua vida era tan llarga, vaig aixecarme y allí carregat de culpa esperava en vá la meua mort, quan de repent sento que á traició m' allargan una puntada de peu; giro 'l cap y veig que 'l de la cossa era nada menos que 'l Padri de Sau.

Y de resultas d' aquella cossa l' odiat Roberto caygué mort entre 'ls aplausos de la concurrència.

J. GOT Y ANGUERA.

L' ARANYA NEGRA (per APELES MESTRES.)

NOTAS AL VENT

Las cordas de ma guitarra son las fibras de mon cor que trasmeten ab sas notes mas esparanzas d' amor.

Un pensament me demanas y á fé que no te 'l pueh dar, perque 'l únich que tenia fa molt temps que tú 'l tens ja.

Te vaig veure l' altre dia resant ab beatitut, y vaig pensar si resavas pels morts que moren per tú.

Tancadet dins d' una gabia tens un ancell presoner: així está des' que 't vaig veure també mon cor dintre 'l teu.

JULIÀ CARCASSÓ.

Consolis D. Odon, que ni las glorias mes ortodoxas se veuben lliceres de las sevas urpias.

EPIGRAMAS

—¡Salada!—un dia digué á certa noya un trompat, y ella al punt li respongué: —No pot dirho aixó perque encare may m' ha tastat.

PERE CARRERAS.

—No tens un pam de vergonya — digué la Rita á n' en Pep —Donchs donamen una mica— ell tranquil li respongué. —No puch donarte 'n P pito ¿que no ho comprens tú mateix? —Es vritat, no pots servirme perque tampoch ne tens gens.

ANTÓN PORTABELLA.

—Aquest grá del nas, Tomás, veig que 't creix... va prenent peu. —Es cert que m creix, Bartomeu; pro 'l que preu no es peu, qu' es nas.

J. F. GAVIRES.

LO PRIMER DOLOR

Son pare li 'n deya: «¡Oh 'l men bereuet! Li 'n deya sa mare: «¡fill del cor, fill! no n' hi pas un altre com lo meu Pepet.»

La dida 'l prenía per ferlo dormir, cusía y bressava, cantava á desdi, vetllava á lo vora d' aquell serafi.

Si 'l nen s'unicava, si 'l nen feya 'l bot á ferli 'n joguinas corria 'l didot; per una rialla li hauria dat tot.

Lo goig de la casa ¡com se 'n es anant! posat entre eiris ¡quin dol fa l' albat! ¡sa mare fins ara, no havia plorat!

A. I. COMTE.

TIPOS ESPANYOLS.—Apuntes del natural (per LL. BRUNET.)

Charro de Zamora.

Charra de Zamora.

ENTRE MÚSICHS

Dos músichs discuteixen ab molt calor sobre si una tal Sila treballa ó no. Y un d' ells din en un arranch: —Si fa sol la Si-la fa mi-dó. Y l' altre, volent posar fi á una discussió tan inútil, respon cantant: —Si la Si-la fa mi-dó re mi-fá.

J. ABER COLL.

UN PAGÉS

Los burots surten al pas á un pagés que acaba de arribar de Sant Guim, dibentli: —¿Qué no saben que aquestas perdius han de pagar drets? —¿Quánt es?—pregunta 'l de la barretina. —Un ral per cap. Lo pagés fent el pagés: —¿Vol dir que si 'ls ts llo 'l cap, no haurán de pagar res?

ANTONET DEL VENDRELL.

À UN ROMÀNTICH

¿Per qué ton sentiment gastas
cantant tristos desenganys,
si las il lusions perdudas
no las has de recobrar?

Sé qu' es trist tenir un somni
florit com lo mes de Maig,
y en lloch de flors, trobs' espinas,
y sospirs en lloch de cants.
Y se que consol se troba
quan arriba 'l despertar,
en recordar las bellesas
d' aquell somni mal-lograt;
se que aixó, que duri, ó passi
algún temps es natural;
mes seguir mesos y mesos
ab aquesta idea al cap
es rebaixarte, es ridicul,
il·lògic é irracional.!

Deixa que las flors se sequin
d' un amor que ja ha passat
y no busquis que se 't rifin
jels téns planys sentimentals.

¿Que t' ha euganyat? ¿Qué has de ferhi!
Bon vent y déixala estar,
que tal volta trobi 'l càstich
en lo seu mateix pecat.

¿Qué s' ha casat ab un altre?
Millor, aixis no tindrás
lo perill d' un altre dia
carregar ab una... Tal.

Creu, noy, que 'm sembla mentida
qu' estiguis tan temps pensant
en una dona, trobantse'n,
com se 'n troban á grapats.

¡Y encare si t' ho callessis
menos mal, podria anar!
Mes no content ab sentirho
agafas la ploma y ¡zas!
allá van las aucelletes
que cantan dins del boscam;
las flors, á qui 'ls hi preguntas
per los sospirs que has lliensat;
y 'l rech d' aygua que murmura,
y 'l vent que besa 'l fallám,
y 'l cel, y 'l mar, y la terra
y tot quan Deu ha criat,
y m' ho barrejas m' bo juntas,
y armas un terrabastall
de perfums y d' armonias
que 't tenen trencat lo cap
y que al pobre que ho escolta
me 'l deixan esparverat.

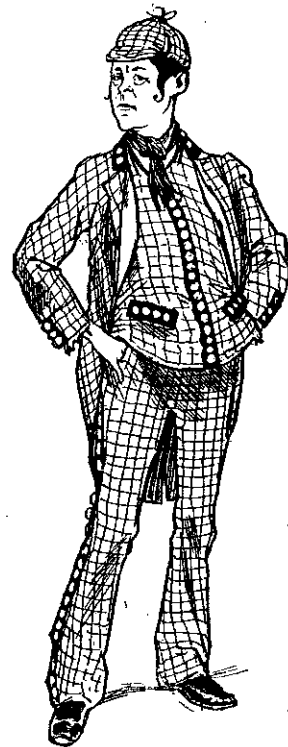
Arma't de filosofia,
gira la vista y veurás
deu mil bermosas sirenas
que sols están esperant
un Ulises que no 's tapi
las orellas al passar.

Busca't una nuvia entre ellas
si d' amor tens tanta fam;

pero per Deu te demano
que deixis la mussa en pau
y consideris que l' ayre,
la terra, 'l cel y la mar
tenen las sevas caborias
per no fer de tú cabal.
Y per acabar, permetem
un consell que 't vull donar:
quan parlis ab una dona
no siguis sentimental,
que mes que deu mil quartetas
din un petó hen bonat,
y creu, etjégala á dida
avans qu' ella 't deixi en blanch,
qu' es na remey infalible
contra tots los desenganys.

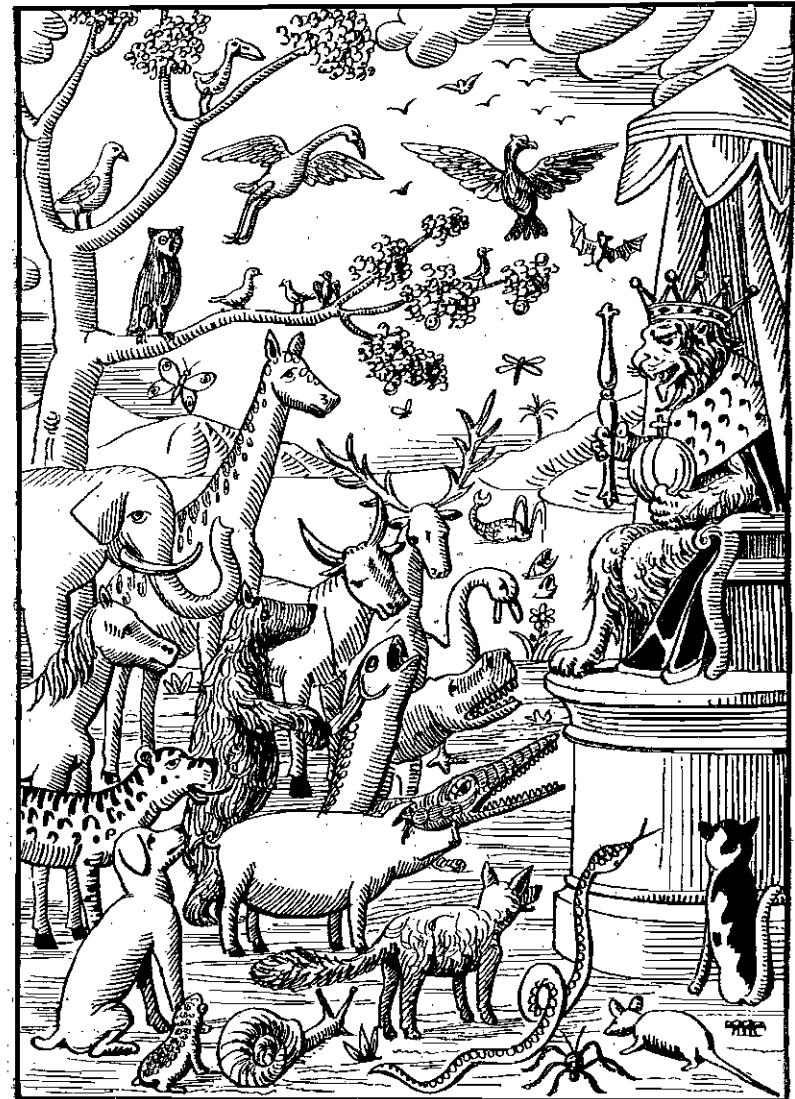
J. CARBONELL ALSINA

CRÓQUIS DE LONDRES (per P. Eris.)

Anant á peu ó be en ostre
quan topés un tips aixi,
caballera, creguesme á mi,
poseuvs la ma al rellotxe.

La noua fórmula.

LA NOVA FÓRMULA

PAUCA D'ACTUALITAT.

Lema:—*L' art es etern.
La moda passa.*

Una vegada va succehi
lo que á contarvos vaig ara aquí.
Diu que las Bestias se van juntá
per una crida que va fé 'l Rey,
quí proposava 's uniformá
de l' Art las reglas dintre una llei.
Escolteu ara lo que passá.

Van acudirhi la Fura y l' Os,
el Tigre, el Mico, y el Gat y el Gos,
la Rata, l' Oliva y l' Elefant
y l' Aureneta y el Russinyol
el Corb, la Tórtora y el Caymán,
la Papallona y el Caragol....
y en fi, las Bestias totes que hi han.

Desde 'l seu trono, l' altiu Lleó
els ulls passeja per la munió.
A la real cita ningú ha faltat;
y es tal el nombre que hi ha acudit,
que de las bestias l' immensitat
sa pert de vista per l' infinit.
¡Hermós exemple de activitat!

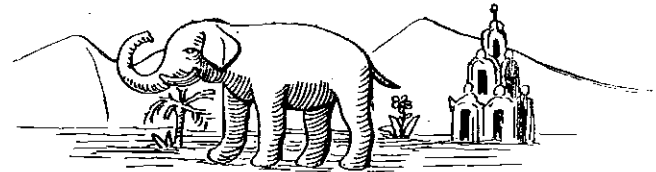

Quan els seus súbdits veje reunits,
aixís va dirlos en breus rogits:
—Las Arts germanas van decayent;
passém un' era de transició....
hi ha una anarquia de pensament;
vol cada bestia tení el milló
y ab tantas reglas ningú s' entén.

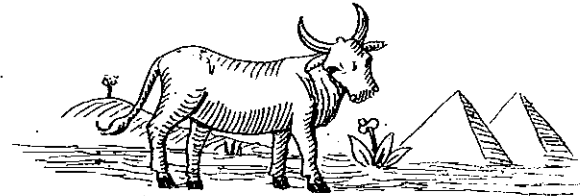
Aquest proposa torná á lo anticb...
aquell del clássich es enemich;
hi ha qui nudreix's de lo ideal
y entre 'ls romántichs busca concells:
hi ha qui cultiva 's sols lo real
y en fanch s' onllota fins als cabells,
fent sols del medi lo principal.

Hi ha simbolistas, decadentistas,
clássichs, romántichs, naturalistas...
de noms exótichs gran varietat;
mes cap retrata l' estat present.
Per xó 'l Rey vostre vos ha cridat,
perque trobessím en Parlament
la vera fórmula de l' unitat

que l' Art ens fixi, qu' ba de vení.
¿Hi estéu conformes?—tothom diu.—¡Sí!!—
—¡Oberta queda, donche, la sessió!
Parieu, vos prego, ben curt y clá.—
Diu, y seutautac lo Rey Lleó
s' ouhen mil golas estussegá
y al punt s' entaula la discussió.

Qui primé aixeca's, es l' Elefant:
—L' Art que us desitjo, diu, es el gran,
el que 'ns llegava lo poble Indú
y eu l' Himalaya bressol tingué;
qu' es fill de Brabma, Sivah y Visnú
y nu Ramayana nos escrigué,
qu' obra mes magna no ha vist ningú.

Bramula 'l Toro, y ah fort accent
aixís innova son pensament:
—De l' Art Egipcí la magnitud
vull, y 'l llenguatje seú misterió
que poch's electes llegí han pogut;
Art tan simbólich y religiós
que no 'l penetra la multitud.

S'aixeca 'l Cisne tot feut:—¡Mec, mec!—
y exclama ab forsa:—¡Visca l' Art Grech,
qu' es tot bellesa, tot unitat!
Déume d' Homero el verseig eoncís,
déume de Phídias el modelat,
la llum d' Apeles, y si es precis
fins del Olimpo 'l fidel trasllat.

Fá un xiscle l' Óliva, y diu així:
—Tan sols hi ha 'l Gótic y el Bisanti
que traduheixin el pensament.
L' Art es un símbol inmaterial
que pot comprendre sols el creyent,
per xó la forma ben poch li cal
si en ell revela's el sentiment.

L' Aygla allavoras;—Aném per parts;
de fons y forma constan las Arts.
Perfecta forma sens pensament
ó fons sens forma, capir no puch;
l' una ee de l' altre just complement
El milló exemple vos cito adhuc:
preneu per tipo el Renaixement.

Reprén el Mico:—¿Sabéu que 'us dieh?

deixéus de símbols ni d' Art antich.
L' Art es producte d' imitació.
Perque perfecte siga un treball
ni gust demana, ni selecció:
lo que 's reflecti dintre un mirall
será 'l modelo de l' Art milló.

Din la Cigonya:—Soch de cadent;
sols la factura d' el sentiment.
Vull un llenguatje vermell, blau, groch...
vull la pintura sense colós...
vull la escultura que sembli un roch...
vull en la música un tó cendrós...
¿Qué?... ¿no m' entenen?... De nchs jo tampoch.

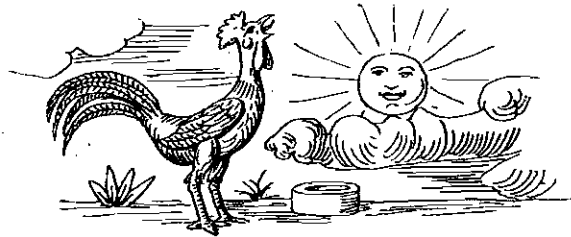
Tot feut el vano, le Pabó din:
—L' Art es sols práctic, educatiu.
Missió es la seva, santa, ideal
qu' hem heretada per dó divi,
ell representa'ns el bé y el mal,
ell ens alava del mon, y en fi,
l' Art deix de serho si es immoral.

El porch exclama, tot feut un ronch:
—¡Ab tants judieis, casi 'm confonch!
L' Art no es escolt, ni may ho ha estat;
tot lo que passa, sia net ó brut
es meritori d' esser cantat;
fins en la merda (lo que mes put)
hi veig bellesa, si hi ha vritat.

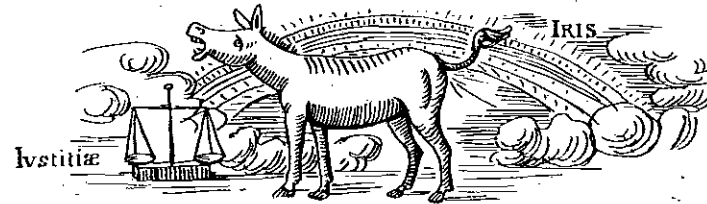
Vé la tortuga, y á poch á poch
 diu d' aquest modo:—Senyors, no 'm moch
 del pas que porto. Cerquem en va
 lo fruit fer caure que no es madú.
 ¿Qué se'ns en dona del que serà?
 Ni en lleys, ni sense, podrà ningú
 del temps las fitas arrebassá.

Movent la cresta de viu carni
 lo gall pregona:—¡Quiquiriqui!
 ¡Visca qui vaja mes endavant!
 ¡Qui de las reglas ens trenqui 'l jou!
 Jo fins admito lo extravagant
 si porta dintre quelcom de nou.
 Per xó 'l meu lema es «¡Avant! ¡avant!»

—¡Jo soch romántich—prorrump el Ca.
 —¡Sí?... donchs jo clássich—fa el Gat; És clá!
 —¡Jo simbolista!—contesta 'l Buch.
 —¡Jo místicista!—respon el Llus.
 —¡Jo realista!—replica el Cuch.
 —¡Jo impresionista!—rebat el Mus.
 —¡Donchs jo só ecléctich!—els crida el Ruch.

ab veu tan forta que sembla un brim.
 Tothom se 'l mira. Per tot lo camp
 se fá un silenci de professó.
 El Ruch passeja la vista arreu
 ab ayre casi de compassió;
 després ab pausa y alsant la veu
 els engipona el següent sermó:

—L' intransigencia sols pot conduhi
 á las bestiesas que sento aqui,
 —¡Quiscuna escola té un ideal!
 Ab tantas clasacs de vi perfet
 beure'n sols d' una, fa carcamal.
 Jo Malvasia, Xerés ó Moët,
 segons la vianda, ela estimo igual.

Per xó la fórmula, jo sols la tinch:
 diga's Pitarra, com Meterlinck,
 nomeni's Wagner, com Pep Clavé,
 ó Vallmitjana, com Paul Dubois,
 Puvís Chavannes, com Mercadé,
 qui las Arts Bellas vol cultivá
 lo únich que importa es que ho fassi bé.

FRANCISCO CASANOVAS.

LAS ESTACIONES EXTREMAS (per M. MOLINÉ.)

Al istiu bufa que bufa.

Y al hivern foch á l' estufa.

CARTAS DE SUICIDAS

La d' un miserable:

«Un pá de tres lliuras may m' havia deixat satisfet: una ousa de plom, cóm que no la pahiré, 'm deixaré tip per temps.»

La d' un qu' está cansat de viure:

«Sr. Juez: Tengo la inmensa satisfacción de.... etc.»

La d' un desesperat:

«Primer los pares, la dona y 'ls meus dos fillets després, han anat desapareixent del meu entorn en poch temps!... A casa no hi quedavam mes que jo y un ganivet...»

«¡Volia douar lo torment de tan terrible soletat á uu altre, per reveujarme!...»

«¡Ja quedo venjat! Me 'n vaig jo ab ells y deixo 'l ganivet sol y plorant sanch...»

La d' un que patia molt:

«May havia tingut alivio 'l meu mal: are he trobat las pildoras que 'm convenian.»

La d' un oncle arruinat:

«Per qui s' ha vist nadant en or y ara... nada, no estranyon que la seva única an-

cora de salvació siga una pistola..... Tot lo que 'm queda aixó, alló, alló altre y lo de mes callá repartius'ho.

Me sembla que be 'm poden plorar un parell de mesos!»

La d' un cop calent:

«Ho he fet per acabar!... ja n' estieh tip! Ni amiatat, ni amor... res! Fins al últim moment tot m' han sigut desenganys.....»

P. D. ¡¡Lo primer tiro m' ha fet figa!!!»

La d' un cap seré:

«M' havian amagat la pistola molts vegadas; pero may varen atinar en fer tau- car las botigas que venen armas.....»

«Cóm que aquí á casa, l' únich que llegia era jo, desd' ara podreu deixar lo diari.»

La d' un enmatlleador:

«No s' exaltin los qu' al sapiguer què m' he mort se figurin qu' ho he fet per fugir d' ells ¡no!... En lo ninxo no hi faltará 'l meu nom.»

La d' un que pensa massa:

«No m' admireu si m' he sacrificat la vida. ¿Qui sab fins abont tenfa qu' arribar jo?... Potser no m' he escursat la existeneia mes que de dos ó tres minuts!.....»

«Bé tinch disculpa, donchs, si m' he clavat un tiro... ¡Si es tan trist veure's venir la mort!...»

La d' un home de bona fé:

«No se culpe á nadie de mi merte.... etc....»

Esta carta me la encontrarán en el bolsillo del chaleco.»

Per las copias,

LAMBERT ESCALER.

LAS DUGAS ESPIGAS

(PAULA)

Una espiga buyda

á una espiga plena

en uu camp parlava

d' aquesta manera:

—¿Com és que no t' alsas

quán lo vent te hésa?

¿Per qué quán te gronxa

tú baixas la testa?

¿Per qué com jo, amiga,

no t' posas ben tiessa?

¡Ets molt vergonyosa!...

¡Vaja, posturera!

¡No sigas tan sónsa!

¡No sigas tan bleda!—

La insultada espiga,

plena de sorpresa

á l' espiga buyda

contestá ab prudencia:

—Perque jo no imito

la condueta téva,

m' has llenzat paraulaa

que son grans ofensas;

puig si no 's trobava

tan buyda ta testa,

lo que faig farias

quan lo vent te hésa:

—¡Malviatjel ... Si sapiguessis lo que pateixo per tú! ..

— Y bé, ja ho d' u tothem: S' ha de patir!

y si ara orgullosa,
per res no serveixes,
altavors, tú, fóras
digna de respecte
y nu dels fruyts, serias,
millors de la terra.—

★

Aquesta senzilla
y curta conversa,
já quants y á quants homes
pot servir d' exemple!
A l' espiga buyda
los tontos se semblan,
que al buf dels elogis
tots tibats s' aixecan;
al revés dels sabís,
que, plens de modestia,
quan reben elogis
abaixan la testa.

FRANCISCO LLENAS.

Capritxo decoratiu (per Pando.)

SELENITA (de una fotografia de Reutlinger.)

Ni en tota la terra 's troba
una bellesa llunática
tan bonica, tan simpática,
y tan... llengera de roba.

CANTARELLAS

De mi dins que no vols res
y fins el dirbo 't fa nosa,
puig volent que no t' estiui
ja veig que vols una cosa.

He fet versos á desdir
per possebir ton amor:
mos versos trobas dolents
iy me 'ls só arrancat del cor!

AMADEO BERTRAN.

Com no soch gons ambiciosa
ni m' agrada sé exigenta,
ja 'm contentaré ab un home
que tan sols... visqui de renda.

Las que 'ns guayém las garrofas
ab l' agulla y 'l didal
pocbs capellans al enterro.
quan morim podém portar.

¿Dins que sabs de quin color
porto jo las lliga-camas?
No es extrany si ets dependent
de la tenda hont vaig comprarlas.

La noya que para orelas
al jovent que corre avuy,
si no vol rebre algun xasco
es precis que obri molt l' ull.

Quan ens surti algú xicot
procurém arreplegarlo,
pnig en los temps que corrém
los promesos van escassos.
PEPETA FORQUEBÓN B.

CARNAVAL.—BALL DE TRAJES.

LO SALM DE LA VIDA

(DE LONGFELLOW)

¡No renéguis, no diguis ab rialla de tristesa
que la vida es un somni, que l' ánima no es res!
La vida es real y certa, y Déu no ba dit per l' ánima
'tú ets pols y has de tornarten, y no serás may més.

No es lo fi del destino, ni 'l goig, ni l' amargura...
¡Avant, ánima méva, treballa sens repós!
Cada demá que arribi que 't trobi més perfecta:

l' ahir ningú 'l recordi, que dins del temps s' ha fós.
Llarga es la tasea y curta sól ser la humana vida,
y al cor, per fort que siga, li arriba 'l cansament;
semblant al tambor tétrich que porta la batalla,
aixís ell de la vida la marxa vá batent.

En la desfeta lluyta que viure s' anomena
janay portar te deixis com portan al anyell:
traballa y lluyta sempre, y sempre pensa en l' héroe,
que si vensut te miras, ja vencerás com ell.

Ni 'l que ba de veui 't torbi ni 'l que ha signt t' espanti,
y pel present treballa, qu' es ell qui 'l treball vol.
Lo cor posat on l' obra, fes via per la terra,
l' ánima en Déu posada, espera alsarhi 'l vot.

Las vidas dels grans homes nos diuben á tot'hora
que podem fer gloriosa la nostra quan volguém:
que podem deixar rastres de llum sobre la terra,
darrera del sepulcre lo dia que bi cayguém;

Rastres que serán gnía pels pobres germanus nostres
si náufrechs y en la fosca no podén sabé hont son...
¡Aprén á esperar sempre y á treballar y á créure,
oh tú que vas fent via pels árits valls del món!

F. BARTHINA.

BADALLS DE GRIVA

Val mes semblar tonto y no serho, que serho y no semblarho.

No vagis contra ningú y anirás á favor teu.

A un que sápigas mes que tú, lluny de tenirli enveja, procura imitarlo.

Las donas son com la canalla, que s' enamoran de tot lo que veuen y ho
aburreixen al moment de tenirho.

V. CARRÉ.

D Alvaro de Bazán, Marqués de Santa Cruz. (Estàtua de Mariano Benlliure.)

LA CATALUNYA QUE SE 'N VA. (Fotografia de A. CORTADA.)

Restes del Monestir de Sant Pere de Roda, terme de la Selva (sigle IX).—Vista presa pel costat de Mitjàdia.

MANUAL DEL PERFECTE ORADOR

En veritat vos dieb qu' es cosa llastimosa la poca solta ab que 's posau a *orar* la majoria dels nostres oradors, afanyosos de vessar per tot arreu, encare no se 'ls presenta fil de que agafarse, els maravellosos dons ab que 'ls afavori natura.

Anen a n' els meetings, acudiu a las sessions inaugurals, als banquets, conferències y juntas de totes classes que cada dia se *celebran*, y lo de menos seria que per tot sentissiu sempre lo mateix, siga la que siga la materia de que 's tracti: pero lo pitjor es que, ab tot y dir sempre lo mateix, encare hi fan embuts. Sentir a més de quatre dels nostres oradors es eom sentir al noy desaplicat que *dona* la lliçada al mestre. De vegadas fins semblau tartamuts.

Jo crech que tot aixó es degut a la falta d' un bon cos de doctrina, d' un manual que continga las formas mes usuals y de mes crédito pera *orar* ab la deguda compositura. Per el bon nom de la classe y *en honra del bien decir*, que diuhcu ells, crech que valdria la pena de recullir en un «Manual del perfecte orador» aquestas frasses y maneres, que totes plegadas no pasarán d' un parell de grossas, facilitant aixís la feyna dels del ofici, a vuy ja tan en boga que, del mateix modo que s' anuncia pels balcons un Gil Perez, dentista, pot anunciar-se un José Maria, orador, sense fer un paper ridícul.

Y pera demostrarvos qu' ab poca cosa se pot fer un bon discurs, vaig a donarvos aquí no mes qu' un centenar de *clichés* cuidadosament escullits y classificats entre la flor y nata de las obras mestras de nostra eloquencia contemporánea, figurant en primer terme el *discurs entero y pronunciat* per l' insigne D. Francisco Torquemada, tret a llum per en Perez Galdós.

La manera de comensar el discurs, las frasses fetas de segur efecte, els rasgos oratoris mes recomenats y els llatins de mes crédito pera demostrar la deguda eru-

Nra. Sra. del Claustre de Solsona (sig. XII).

dició, son els punts que mes ha de cuidar tot orador que s'estimi. Végins donche aplegats en aquestos quatre capítols el centenar de mòduls oratoris que tinch l'honor d'oferrir pera 'l cas:

Diferentas maneras de comensar el discurs

SEÑORES:

- 1.—Creo hacerme intérprete de los sentimientos que animan á la mayoría
- 2.—No esperéis de mí que vaya á pronunciar un discurso
- 3.—Me levanto señores para llenar un vacío
- 4.—Cábe-me la satisfacción de declarar ante todo
- 5.—Cúmpleme manifestar antes de entrar en materia
- 6.—Al tener la honra de dirigiros mi pobre palabra
- 7.—Haciéndome eco del sentimiento general
- 8.—Entiendo yo, señores, que dejaría de estar on carácter
- 9.—Yo, el último de todos. uso de la palabra el primero
- 10.—Permitid que os esponga cuatro mal pergeñadas ideas

- 11.—Abrigando yo, cómo todos, la convicción profunda
- 12.—Hay momentos en la vida de los pueblos
- 13.—Confiso, señores, que al levantarme me siento cohibido
- 14.—La emoción que en estos momentos embarga mi espíritu
- 15.—Henchido el corazón del más generoso de los entusiasmos
- 16.—En la imposibilidad de poder expresaros con mi pobre acento

- 17.—Sobrecogido de temor al pisar los dinteles de esta sala
- 18.—Al pasar bajo los umbrales de esta noble casa
- 19.—Sea mi primer saludo para las damas que nos honran con su presencia
- 20.—Permitidme ante todo la expresión sincera de un corazón agradecido que late al compás de todo sentimiento hidalgo y generoso

Frases fetas d'efecte segur

Género masculí.

- 1.—El actual momento histórico

MADRID.—LUXO Y MISERIA, per Ll. Brunet.

Las caditas del Prado.

Nra. Sra. de la Bonanova (sig. XVIII).

- 2.—El círculo de las propias aspiraciones
- 3.—El valioso concurso de todos los elementos
- 4.—El bello ideal del progreso
- 5.—El león español
- 6.—El trono de S. Fernando
- 7.—El pendón de Castilla
- 8.—El valor de las propias convicciones
- 9.—El calor de la improvisación
- 10.—El lábaro. santo de la libertad
- 11.—Los más expresivos votos de gracias
- 12.—Los hechos inconcusos
- 13.—Los fueros de la razón
- 14.—Los hombres honrados por excelencia
- 15.—Los elementos serios de la sociedad
- 16.—Los frutos de la experiencia
- 17.—Los intereses morales y materiales del país
- 18.—Los votos más fervientes
- 19.—Los mártires del trabajo
- 20.—Los próceres insignes que labran la felicidad del pueblo

Género femeni.

- 1.—La más bella mitad del género humano
- 2.—La serie no interrumpida de nuestras grandezas
- 3.—La historia de nuestras luchas intestines
- 4.—La unidad nacional que tanta sangre nos cuesta
- 5.—La senda de nuestra regeneración
- 6.—La fé de nuestros mayores
- 7.—La fuerza de las circunstancias

MADRID.—LUXO Y MISERIA, per Ll. Brunet.

Las cobras del rancho.

- 8.—La nave del Estado
- 9.—La lucha por la existencia
- 10.—La carabina de Ambrosio
- 11.—Las fuerzas vivas del país
- 12.—Las seculares creencias de nuestros padres
- 13.—Las tareas económico-financieras
- 14.—Las venerandas tradiciones
- 15.—Las gradas del trono
- 16.—Las clases directoras de la sociedad
- 17.—Las riendas del poder
- 18.—Las garras del fisco
- 19.—Las breves y sentidas palabras
- 20.—Las grandes síntesis

Rasgos oratoris recomenats

- 1.—La palabra es plata y el silencio es oro.
- 2.—Hoy no es día de hablar; hoy es día de sentir.
- 3.—Aquí hace falta hacer país, hacer administración, hacer gobierno.
- 4.—Seamos prácticos, señores.
- 5.—Ser ó no ser, esta es la cuestión, como dijo el poeta.
- 6.—Y, al decir viva Cataluña, entiendo decir viva España.
- 7.—A fuer de hombres prácticos vemos de esperar del seno de la Comisión.
- 8.—Unidos como un solo hombre hemos de trabajar de consuno.
- 9.—Ahora como siempre os ofrezco cuanto soy y valgo.
- 10.—De mí se decir que estoy dispuesto á cantar las verdades del barquero.
- 11.—Tengo para mí que debemos buir de tirios y troyanos.
- 12.—Nadie negará las excepcionales condiciones de nuestro ilustre jefe.
- 13.—La universalidad de los conocimientos de nuestro eximio estadista por todos reconocida.
- 14.—Debemos sentar nuestro criterio bajo la base del sagrado ministerio de la Ley.
- 15.—Rindiendo el culto debido á las preclaras virtudes de nuestras seculares instituciones.
- 16.—Cubramos con un velo en estos luctuosos momentos la estána inmaculada de la Ley.
- 17.—¿Y quién me negará á mí que la agricultura es una fuente perenne de la riqueza del país?
- 18.—Eas chimeneas que arrojan espirales de humo escribiendo sobre el azul del cielo con caracteres indelebles el poema de la industria.
- 19.—En una palabra: hay que hacer algo que redunde en provecho de nuestras clases productoras, ora sea en este, ora sea en este otro orden de ideas.
- 20.—Rasgos de esta naturaleza no necesitan comentarios.

NEGUIT DE MAMÀ ASPIRANT À SOGRA (per L. BONNIN).

—Passa Déu qué de mica en mica me las puga treure del davant, que ja ho poso en cuarentena.

Llatins de més crèdit

- 1.—El *quid* y el *desideratum*
- 2.—El *á priori* y el *á posteriori*
- 3.—El *per se* y el *per accidens*
- 4.—El *ad hoc* y el *quid pro quo*
- 5.—El *vade retro* y el *alter ego*
- 6.—El *velis notis* y el *sui generis*
- 7.—El *statu quo* y el *casus belli*
- 8.—El *ipso facto* y el *motu proprio*
- 9.—El *magister dixit* y el *risum tenentis*
- 10.—El *fiat lux* y el *post nubila Pæbus*
- 11.—El *quasque tandem* y el *oh tempora, oh mores*
- 12.—El *mutatis mutandis* y el *nemine discrepante*
- 13.—El *memento homo* y el *Deus ex machina*
- 14.—El *non plus ultra* y el *alea jacta est*
- 15.—El *labor prima virtus* y el *in medio consistit virtus*
- 16.—El *nilhil novum sub sola* y el *conditio sine qua non*
- 17.—El *nulla est redemptio* y el *ex abundantia cordis*
- 18.—El *aliquando bonus dormitat Homerus*
- 19.—El *amicus Plato sed magis amica veritas*
- 20.—El *dura lex sed lex* y el *et sic de cæteris*

PARIS.—Recort de la Exposició Universal de 1889 (per J. Pellicer Montseny.)

Lo carrer del Calre

Y pera que 's vegi quan fàcilment poden *pergegar-se* els discursos de *corte* mes eloquent i mes generalment aplaudits, fine ab els pochos materials aquí acopiats, vaig á donarvos un botó per mostra ab la següent *oració* feta no mes que ab el centenar de *clichés* d'aquest «Manual del perfecte orador.»

«Señores: Creo hacerme intérprete de los sentimientos que animan á la mayoría al proponer los mas expresivos votos de gracias á la Comisión organizadora del acto solenne que estamos celebrando. No esperéis de mí que vaya á pronunciar un discurso: hoy no es día de hablar; hoy es día de sentir. *Ex abundantia cordis* os diré pues, señores, que en el actual momento histórico no encuentro manera mas apropiada á las circunstancias que concurren en el bello ideal de nuestras propias aspiraciones; en el *desideratum* de los hombres de pró; en el firme propósito que aquí nos tiene reunidos, que hacer *ipso facto* un llamamiento á las fuerzas vivas del país, á los hombres honrados por excelencia, á los elementos serios de la sociedad, para que todos de consuno salgan á la defensa de los intereses morales y materiales del país y de la unidad nacional que tanta sangre nos cuesta, amenazada por los que, *mutatis mutandis*, no son mas que la rémora perenne de la marcha magestuosa del progreso, la integridad de la patria y el trono de San Fernando. (Muéstros de asentimiento.)

Hay momentos bien difíciles en la vida de los pueblos. *Quosque tandem*, hasta cuando, señores, ha de prevalecer la razón de la sin razón de la fuerza del derecho que alienta á los hombres eminentemente trabajadores que labran la felicidad del país, y que animados por la fé de nuestros mayores defienden nuestras venerandas tradiciones y abominan de nuestras luehas intestinas! ... Jamás: *vade retro*, jamás hemos de dar pábulo á los que sin tener en cuenta el valor de sus propias convicciones abrigan en su fuero interno la idea de destruir la senda de nuestra regeneración arruinando á los mártires del trabajo. Para estos *nulla est redemptio*; pero

llegará, llegará el día en que se levante de su modorra el león español, y treinote en los aires el pendón de Castilla y queden perdurablemente abatidos los enemigos de la patria. *Post nubila Pœbus*; y cuando lleguemos al *fat luc* de nuestra redención, sea nuestra línea de conducta la que nos dicten los hechos inconcensos y las circunstancias que concurren en la gran síntesis de la lucba por la existencia que, *nemine discrepante*, todos perseguimos. (Ruidosos aplausos.)

MARRAMAU.

APUNTE (per J. BRULL.)

Al encéndrel.—Llum y fum.

QUÍN BÁRBARO

A ferme rapá la barba entrí en una barbería, d' un poble que no anomeno per no pescá una palliassa, y al véurem l' afaytapobres me fen séure desseguida.

me posá un drap bastant brut y calá focb á la pipa.
Com que allí no s' usan brotxas me va remullá ab hacina; y á las primeras de cambi, tan bon punt li responia á una pregunca que 'm feya, ja vareig tení una pindola d' aygua de sabó á la boca. Li observo que las genivas en Uoch me las remullavan, pero en silenci 'm propina un' altra dóssis y un' altra que 'm van obligá á escupirlas.
Llavoras els grapats d' aygua sota de la barba 'm tira, y 'm sento una cosa freda que pel cos me regalima...
—¡Ay!—¿Qué té?—¿Qué haig de tenir? Que omplo d' aygua la botiga.
—¿Qué li ha escapat el pi-pi?
—Lo que m' escapa es la ira.
¿Qué no ho veu que vaig tot xop y s' ha buydat la bacina.
—¡Ah!—Bacinas de coll ample ab els colls magres no lligan. Vosté ho ha fet d' aquest modo y m' ha negat la camisa, la pitrera, 'ls pantalóns, las cnixas, las pantorrillas y 'ls peus fins que ha sortit l' aygua pels forats de las hotinas.
—Dispénsim—digué 'l harber— que sóeh un xich curt de vista.
—¿Curt de vista?—vaig pensar— Si que 'm guanyaré la vida.
Torna altre cop á la carga y 'm remulla y m' empastifa tot el rostre de sabó, y, com que va introdubirme'n iucouscienment en el nas, ab el formigueig de diutre me vingué tal estornut, que 'm feu trencar la bacina.
Agafa una filarmónica, ab la corretja l' aña, me l' apunta á la polsera y 'm va fer girar la vista en blanch. ¡Ni un descarnador dels que gastan els dentistas!
¡Y com me feya apretar ab las ancas la cadira!
Entre 'l torment de la serra

CAPS D' ESTUDI (per JULIÁN.)

y 'l braseret de la pipa, no tenia pas fret, no: la galta drete 'm bullia com si me l' bagnés fregada ab una mata d' ortigas.
Després de fer mil mnecas vareig prorrompe en un xiscle.
—¿Qué li faig mal?—me va dir—
—¿Qué no ho veu que m' estocina?
—Ja 'm dihuen l' afaytaporchs.
—Pero nn servidor se 'l mira.
—¿Eh, que ho pela bé aquesta altra?
—¡Mult bé... 'ls arrenca!—¡Impossible!
—¡Li dich que fa dany!—No ho crech... perque jo me 'n seütiria.
—Y aquesta de Felip quint ¿cóm li va?—Igual que una llima.
—¿Llastima aquest verduguillo?
—Els verdugos tots llastiman.
—Veyám la de Pio Nono qu' es la meva favorita...
—Ja la pot desá á la bossa.
—¿També fa mal?—¡M' assessina!
—Donchs li poso 'l Non-plus-ultra, una de las més antigas que contan si 'n Joan Garí s' hi tallava las duricias.
—Cregni que 'm dona tant gust com si 'm 'nés raseaut las tripas.
¡Ay, quin tall mes gros!—¡Mix! ¡mix!
—¿Per qué la crida á la mixa?
—¡Ay, ay! ¿No diu que té un tall?
—¡Que fa tres tersas y mitja!
¡Jo m' escolaré!— Aixó ray.
Ab un xich d' esca y saliva está curat. Y m' hi encasta un pegat ab escupina.
No vaig podé aguantar més. M' aixeeo de la cadira, li endosso una pela falsa, de regull ell se la mira, me dona en cambi cent céntims me 'ls embutxaco á l' hermillilla y aixis qu' anava á sortir, el barbé admirat me erida y 'm diu que no s' ha cobrat
—¿Qué no? ¡Vaya un Lamparilla!
La pesseta es eolunnaria y 'l que sobra... ¡per propina!

M. BADA.

CANTAR

Mientras los nostros cors visquin dos cosas no 'm pots negar: l' últim petó que vaig darte y 'l duro que 'm vas robar.

F. COMAS

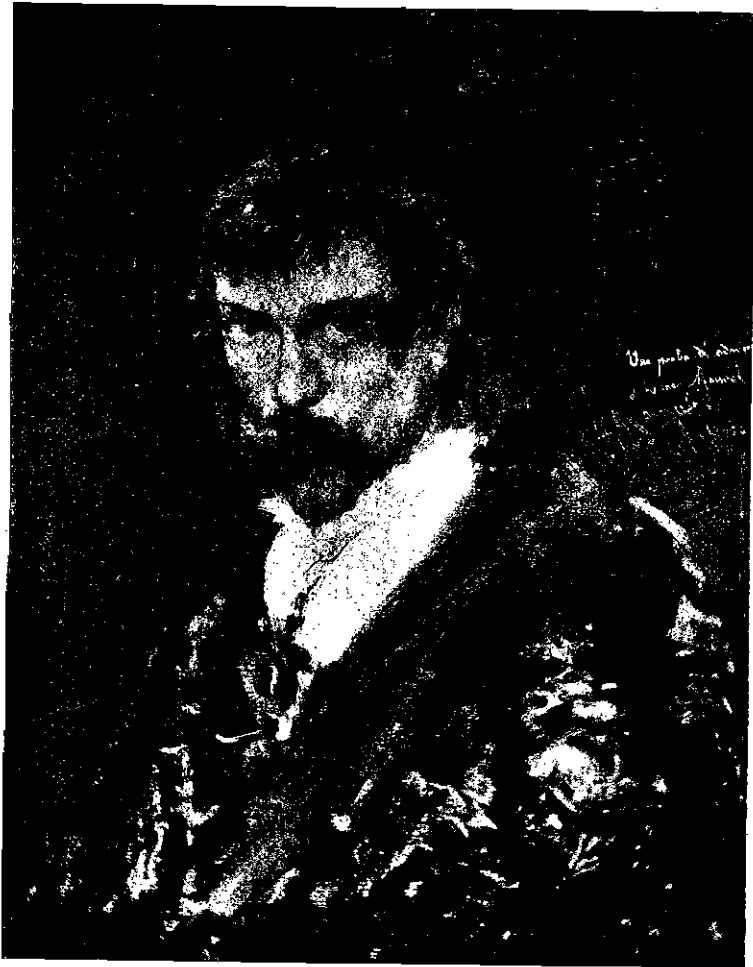
Tipo oriental.

Pelegrí.

Poncella.

HAMLET. (Quadre al oli de J. Me Marqués.)

CONTRA-SENTITS

L'altre dia á la Plassa de la Igualtat hi vaig veure un bon mosso y un geperut.

* * En lo carrer de Perot lo lladre hi va un amich meu que 's diu Pere y es un home de bé á carta cabal.

* * A casa tinch un llibre que defensa la esclavitut.

* * En lo Cementiri nou hi ha aygua viva.

PEP COSTA.

GEMECHS

I

Frecu á frech en ton balcó
mentres li dius que l'estimas,
los aucelets que ab tú 'm veren
pareix que cridan: ¡Mentida!

II

Alegre só de campanes
publica 'l teu casament;
jay de tú si feya públich
ton secret y 'l meu secret!

III

Te faré 'l present de núvia
per amagar mas racansas:
aquell Crist d' aquella creu
que vá escoltar tas paraulas

IV

Malgrat que 't trosseji l' ànima,
per molt que 't sápigra greu,
lo tindrás á ell en els brassos;
mes á mí en lo pensament.

V

Mira si 'n dén ser de gran
y clement la Providencia,
que ab tot y ton crim permet
que una mare 't beuebesca.

S. GOMILA.

CANTARELLAS

D' alló que vas demanarme
no te 'n reñhis, nineta,
que 'l tén pare es alt y gros
y tinch por de una galeta.

¿Perqué rich aixís, preguntas?
La resposta es molt senzilla:
es que penso ab la carbassa
que 't van donar l'altre dia.

Com qu' ets tan interes ada
y 't domina tant l' enveja,
en lloch de darnos lae mans
val mes que 'ns donguém l' esquena.

J. ALAMALIV.

En l' EDEN CONCERT (per F. Gómez Soler.)

En bonat mans está 'l pandero.

¿QUÉ NO?...

Que no te 'l daré, m' aymia,
que no te 'l daré, m' has dir:
calla per Den, vida mia
y conta ab ell tot seguit.

Qu' es ta cara prou hermosa,
y es lo tén cútis prou fi,
perque no besi la rosa
de tas galtas de carni.

Si ls teus nlla com dos sols, grossos,
é imantats son tan bonichs,
si 'ls cabells com fils d' or rossos,
de tas trenas son tan richs;

si es tan mona ta boqueta
ab lo marfil de tas dents,
y 'ls llabis amoroseta
de nácar y mel los teus;

si ta imatge u' es tan bella,
y 'l tén eos es tan divi;
si tota tú ets maravella
é imatge de un serafi;

¿per qué sols una alenada
per guardar com un recert

CARNAVAL DE ROMA

PIERROT (per L. Romanyach.)

EN HONOR DE LA DIFUNTA

Un subjecte visita á un amic que ha perdut la dona y 'l troba tocant la flauta.
--Bé, uoy, bé--li diu.--Jo venia á consolar-te y veig que...
--¿Qu' es lo que veus? ... ¿No sabs tú que la pena 'n devora?
--Y t' estás tocant la flauta!
--Sí; pero no toco mes que marxa's fúnebres.

PERE CARRERAS.

EPÍGRAMAS

DE LUCRECI.

Sempre, infelis, renegas de la vida
dilent qu' es ruda carga y llarch calvari...
Y al punt que 't sentís malalt, vas desseguida,
la p'orroga á buscá á l' Apotecari.

E. V.

Era tan gandul en Mas
que quan algú li pegava
ell may del mon s' hi tornava
per no haver d' aixecá 'l bras.

J. TORRES.

no has de rebre de mí, aymada,
sortint com surt del mén cor?

¿Per qué jo, videta mia,
ab goig no te l' haig de dar,
y per qué tú ab alegría
de mí no l' has de aceptar?

¿Tal volta algú t' ha fet veure
qu' es per mals fins tal acció,
qu' es taca que no 's pot treure
que no se 'n vá ab lo sabó?

¿Tal volta la téva mare
que no ho vol de mí t' ha dit,
y com ella lo teu pare
potser també t' ho ha prohibit?

Aeás creus que jo finura
no tinch per dartol com cal?
¿aeás tema per ta hermosura?
¿aeás tems de mi algún mal?

Que t' ho callis jo permestre
no puch, pots créureho, mon bé,
y puig que to 'l vaig prometre
t' juro que te 'l daré.

Te 'l daré sí, per la pena
calmar que bat dins mon cor;
te 'l daré porque tú nena
ets ma vida y mon amor.

Y te 'l daré á la francesa
ó á la espanyola tan sols...
te 'n daré per ta bellesa
una dotzena si vols.

Sí, te 'ls daré... no 't sofoquis,
te 'ls daré com ja ho veurás,
¿sabs perquè? per que t' hi inoquis
y 't netejis ben bé 'l nás.

J. BOVER CASELLAS.

ITU RAYI...

Cansó de baneyteria.

ENDREÇA

Reynsta de easa
que á tots enlleminas,
jel front may ajupis!
¿Tu ray qu' ets pubilla!

I

La séva naixensa
fon cosa may vista:
plorá... per postura;
rigué... per fer riure.

La Tuyas, llevantla,
va dir qu' en sa vida
criatura tan mona
volca la n' bavia.

II

¿Quin viu de miradas
xuciant de la dida!
¿Quins ayres mes nobles
ja desde petita!

May altra criatna
mes blauca, mes fina,
mes viva y mes llesta
cragué mes florida.

III

Grenxada, ¿desperta,
bressada adormida,
en ella 'ns miravam,
per ella 'ns foniam.

Al fersens grandeta,
á doll las joguinas
aixis que la 'n veyam
un xich entristida.

IV

Princesa de casa,
mossotas de vila
secantse d' enveja,
d' aprop en fugian.

Melló: á vora nostra
aixis la 'n teniam
sens véurelin mácula
de noyas poch finas.

V

Com ella á costura
cap altra aprenia:
¿tothom ponderava
eas feynas pulidas!

En va feyan corre
las llenguas malignas
que, no ella, la mestra
eas trassas lluhía.

VI

Perque de «senyora»
el tracte desitja;
perque se 'ns carteja
ab gent ilustriissima;

JUSTA REFLEXIÓ DE UN XANXAS (per M. MOLINÓ.)

-Vocha, que los días de gala, tan solo por la pena de tener que
trechinar este casco tan pesat, el Ayuntamiento debería darnos un
salet de plus.

Perque defnig sempre
piébeyas amigas,
li diihen «inflada!»
¿Brauc cas que 'n farian!

VII
Enveja punxayre,

rabiola maligna:
¿que fós com las pobras
externas voldrias?
¿Voldrias mirarla
taujana y senzilla
tinguent pubillatje

NOTA ARTÍSTICA (per A. FABRÉS).

Cap d'estudi.

de trenta mil lliuras?

VIII

¿Voldries gnaytarla
confosa á la pila
que, á plassa, per collas
hi fan las fadrinas?

Abaus d' eixa afronta,
primé 't morirías.
Si ells trian d' entre ellas,
tú d' ells deus fer tria.

IX

¿Qué dius? ¿Que 't fas vella?
¿Que, mentre 's maridan
las tévas companyas,
tu 't quedas per tia?
¡Y qué! Reflexiona
que, may envilida,
del téu pubillatge
deus ser sempre digna.

X

¡No 't dónis! ¡Espera!
Diner diner crida.
Si á un rey una noya
mereix, y ell fa fira.
Tu, reyna de casa,
mereixes... ¡Pró, filla,
sosségat! Tos pares
ja veus com t' ostiman!

TOBNADA

Reyneta adorada
que á tots enlleminas
¡no ploris!... ¡no ploris!...
¡Tu ray qu' ets pubilla!

J. RIERA Y BERTRÁN.

REFRÁNS APEDASSATS

Es más costoso alimentar un vicio... que criar una dotzeua de gallinas.

- *** *Detrás de la cruz... hi ha la doua.*
- *** *Quien da pan á perro ageno... senyal que n' hi sobra.*
- *** *Dime con quién vas... y 't diré si 'l conech.*
- *** *Quien bien te quiere... que 't deixi algun duro.*

J. B. Y S.

TENÍA RAHÓ

Un pare molt religiós va per examinar als seus fills de *Doctrina cristiana*, y ab lo desitj de estimularlos els diu:

—Al que primer me diga quins son los pecats capitals, demá 'l portaré al teatro.

Un dels xicots respon molt amatent:

—Jo ho sé: els pecats *capitals* son los que produheixen *interés*.

PERR CABERAS.

ART RURAL (per A. SOLÀ)

Estudis per a 'l quadre «La Milj-diaç».

LA CASSERA DE L' OS

(HISTORIA QUE 'M TENMO QUE NO ES VERITAT)

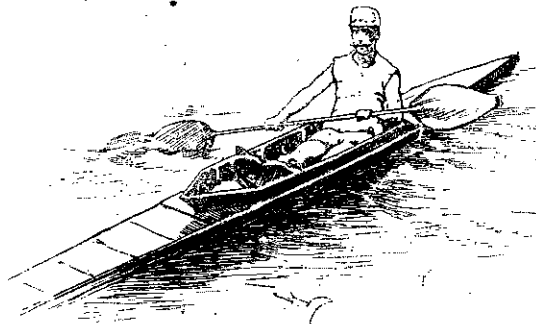
Formava 'l poble un sol carrer. Un carrer carretera, llarc y polsós, llarc y blanch, blanch, d' un blanch escrostonat. Un carrer de casus baixas, aixamplautae una mica al mitj, pera deixar püesto á una plasseta, ab dos plátanos poleosos, la casa de la vila també polsosa, l' estancb, faixat d' un vermell y grocb també polsós, y ab dos ó tres gossos prenent el sol ajeguts á la pols.

Entrant per la part do baix semblava un poble deshabitad. Ni una ánima pels carrers, ni un cap per las finestras, ni un crit do criatura en lloch. Un xieb endins, se sentia 'l dring del martell sobre l' enclusa, un martelleig ensopit portant un compás com si bresseessin, nu soroll trist de metall cantant el cant de la mandra; després se trobava un boter escalfant un fous de bota al mitj de la carretera; després l' iglesia, ab la fatxada per fer, una porteta, un óvol á dalt plé de nius de orenetas prenent l' ombra. dugas campanas, y al costat la rectoria ab l' única persiana que hi havia en tot lo poble. Trobavas després la plasseta aquella, alguna figura que atravesava la vía, y sempre la carretera, y sempre 'l sol; un sol cayent á plom fent batiments de violeta del clá, un sol tossut aplanant-se sobrs la pols y sentia vibrar com pólvora de la terra.

Quan passava algun carro ni menos se despertava 'l carreter, com si 'l poble no hi fos; seguia dormint dalt de l' estiva, confiat ab el saber de las mulas que apartavan ab el morro á las criaturas y als gossos ajeguts; cantavan els cascabels ab veu trista de combregar; sortian las moscas de cada casa y seguint la baluerna arribavan al hostal moscas, carreter y carro, entrant per un portal de mitj punt, ample per passarhi tots plegats sense empentas ni destorba.

Era l' hostal de aquells de grau amplaria per enqibirhi tot lo material de tránzit de personas y bestia, avants de enjegar els carrils: concorregut allavoras per lo bo y millor del personal de carretera; plena sa amplaria de mulas y caballs separats per miras de celos y rancunias de bestia á bestia; plena la golfa de grá y palla, las parèts de vestit y collars y cofias de cada dia y picarols y borlas per las festas de precepte; la cuyna plena de pisa, fum, olor de costellas y crits entreveasats de carreters dihent paraulas so breras per adorno de la conversa; y xinlets y veus de mando y cossas y moviment de orellas, per tot arreu, allavoras; y

EN LA MAR (per N. VÁZQUEZ.)

Els que hi disfrutan...

LA FUTURA ENSEYANSA—Historia profética per Apeles Mestres.

—A veure, noy, qu' es aquest llibre que portas?

LA FUTURA ENSEYANSA—Historia profética per Apeles Mestres.

—¡Bont a' es vist, llibrots de Ciencia! ¡Si Pleny, el Pleny!...

—¡T' á fora aquests mestres imposit!...

ara desert, quiet com convent abandonat, mes ample que may per la bnidor, vestit ab parets gastadas, abont ressona la paraula com dins de un celler sense botas.

Al entrar, se trobava 'l gran pati per despullar el rengle de mulas y deixá 'l carro aguantantse ab els *descans* ó hé posat de mans á terra; un porxo á dalt, plé de cosas sobreras de llavoras, deixas de temps feliisos, rovelladas y arnadas, peujant ab color de golfas; per terra, una cassola voltada de gallinas, un cadell cuniller, moll d' nlls y aixut de roba, ab mes morro que carn surtintli mes ossos á la esquena dels que li ontravan per una boca de peix, y ab un pegat al front per curarse 'l garrotillo, y burdant tot remenat la qua escapçada de naixensa; alguns

áocchs garrells prop del femer y un abeurador de pedra llarc com sis tombas romanas y aixut per sempre mes, ab senyals d' humitat dels temps aquells de tragi y feyna y riquesa de la casa.

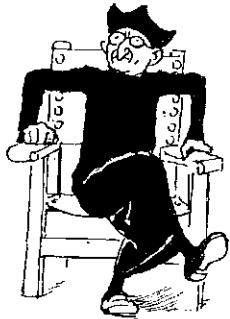
Un cop lliures las mnias de la carga, nnas de pel á pel com el dia que van neixer, entravan cap á dintre seguidas de las moscas, fins al estable que 's trobava á ne la fosca de dintre. Allí la menjadora era liarga com

EN LA MAR (per N. VÁZQUEZ.)

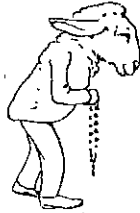

Els que hi treballan.

LA FUTURA ENSENYANSA—Historia profètica per Apeles Mestres.

D'ara en avant la ensenyansa correrà a càrrech nostrel...

Y la joventut s' anirà transformant...

Fins a posarse a tó...

aquell abeurador, llarga per menjarbi de través quaranta mulas ab els seus caballs corresponents y la familia; llarga, sí, pero sense estoballas ni pienso ni pensar, á tall de taula desparada, buyda, com regaró sense aygua fet de fustas podridas; per terra palla antiga y pel sostre un teixit de trenyinas com sostres de la Alhambra, com artesonats de blondas, com bambalinas de pols y estalactitas, fionjas, espessas, unas com panyo, altres obertas com paraguas, algunas aguantantse ab estribos lleganyosos que venían de lluny com per passarbi la maroma, altres brodadas com puntas de Ruen ó de Brusselas, y totas ab l' aranya á dintre, vigilant aquellas moscas que arribavan á coll y bé de las mulas.

REVISTA DE SALONS (per J. PANDO.)

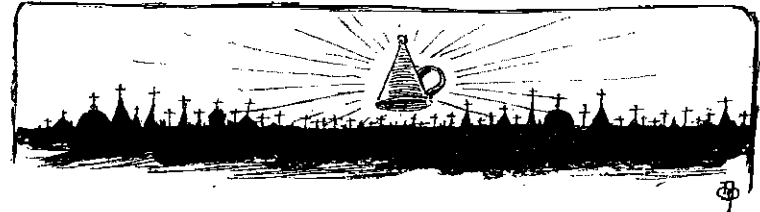
«'firvió el tó la señora de la casa, que hacía de doncella á las nñ maravillas.»

(De qualsevol periódich de la goma.)

Un cop aquestas enlauladas, los carreters passavan per la cuyna, negra com una cambra de un mort de nomeuada, y anavan al menjador gran també y desmantelat, ab l' altra menjadora de personas, mes llarga encare y ab mes puesto, porque s' bi podia seure á rada banda, pero sempre buyda y extesa y plena de virám por sobre, pasejants' bi de viu cu viu y no rostida com avants, quan el carril malehit no passava y no bi havia trens mixtos ni de carga.

De aquell temps no n quedava mes que la vella, arrupida tot lo dia vora l' caliu d' aquell escalípanxa negre; uns restos quasi vius de persona, entrellunguts á la terra per descuit de morirse; un lligament de nervis voltats de arrogas vorejadas d'altres nervis ab mes ossos á dintre que l' cadell; una fantasma, parlant sempre del pasat, del temps de tránsit, del' era carretejable, á n' els pochos carreters que s' bi aturavan encare.

LA FUTURA ENSENYANSA. — Historia profètica per Apeles Mestres.

Y la llum de la fé brillará sobre la benaventurada Espanya. Amen.

Un día per etzar u' hi havia set ó vuit posats tots plegats en un racó com un pilot de bescambrilla. Un d' alt y gros, ventrnt de per tot arreu, grabat de cara y de urellas, arremangat fins als colzos y guarnit ab dugas patillas retalladas á la cara com dos camps de rostoll; un altre de magre y cama-prim, presumit de pantalons, ab el clavell á la orella plé de pols. ab trenzillas á tot gasto y un cor de cuiro á n' els culzos; un altre de montanya, ab gech curt y barretina, mes moreno que tothom, mes sapat, mes ample de pantorrillas, y ab mes clatell; un d' Aragó, calsa-curt y ben faixat; un del Plá, y tres mes del rongle y del gremi de carreters.

Feya rato que havian acabat las provisions de boca, y estavan escurant los recones de la beguda; un diuá fet de cosas fredas: tomáquets capbussats entremitj de fullas d' escarola, á sobre d' olivas secas y antigas, guarnidas de estirgassalls de un bacallá que havia passat mes temps sobre la terra que á las fondarias del mar: arengadas ab mes rovell que peix, resecas y corsecadas de anar pels recones de la cuyna; un vi del any, y molt pa del any passat; ametillas torradas de a' lavoras, y pa altre cop, y un trago mes per aixugar la set que dona la carretera. Feya rato qu' havian emprés la conversa, y anavan las paraulas mes floridas taula avall; els xueics petava com la tralla, y no quedava puesto per enquirbirhi paraulas de tan plena que quedava la conversa y atapalhida dels renechs mes capritxosos; quan tot de un plegat aquell cadell de la porta, aquella bestia nerviosa, aquell tramat de nervis ab qua, va fer un crit de criatura que s' ofega, un crit de quint acte de tragedia, un crit de terror com si li hagnessin enclós el morro ab una porta, un crit llarch y estrident d' auxili, que va aixeear als carreters com un sol home, y els feu corre tots d' una al pati gran de l' entrada.

NOTA DE TALLER:—Una modelo de un Lluch, (per F. Fco.)

—«No 'la sembla que posar per aquesta classe de assumptos no fá per mi?»

Era mitj fosch, la llautia del portal s' havia mort per falta de beguda, y á la part de fora, esperant que l' cadell callés y l' sentissen, hi havia un bohemí demanaut entrada

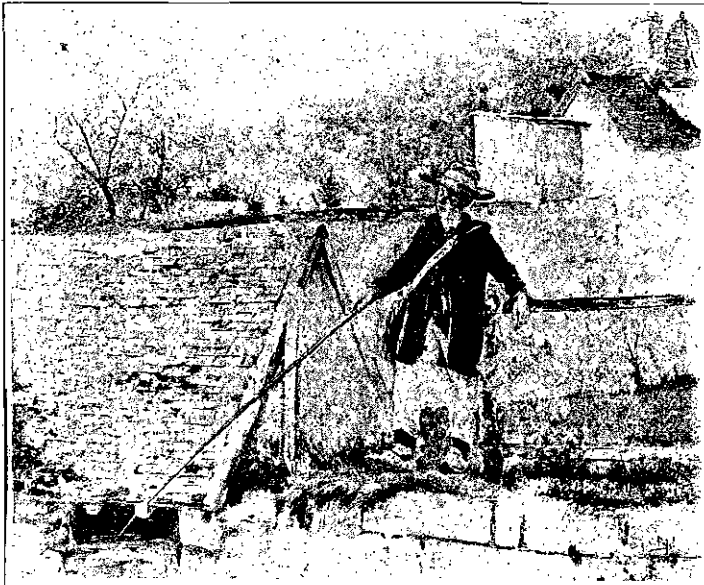
al hostal, seguit d'un os, qu'era 'l fulano que feya moure tanta brega. Era 'l bohemí un home de aquells que segons com se 'ls mira semblan tenir vint anys y segons com cinquanta; moreno ab llustre, ab llustre á la pell y á la roba y sobre tot á las eivellas: d' ulls negres com dos forats de gatona; de nas tirant per ample y llabis molsuts á sota; de cabell llarch y ondulant, verge de pinta, y resseguit pel per pel de pomada sense olor; vestit com el pare de Mignon, pero ab roba mes bruta y sense trenzillas á las calsas, y anava arrossegant els peus, cansat de portarlos á sota. En quant al os era un os lo menos os possible, maco com una persona, despiumat, mústich y trist, sense unglas ni caixals, y quasi sense genivas. ab una durieia al morro de tant temps de portarhi la cadena, ab un bossal per enganyar á la parroquia fent veure qu' encaire podia mossegar, ab un trosset de qua ostantissa y pelada com un morro d' elefant; tan plé de pols tot ell, que semblava un os blanch anat á menos que no havia fet el creixent, y que 'l duyan de terras fredas á terras mes tebionas pera curarli una aumcia de naixensa.

Va demanar entrada 'l bohemí y va treure 'l morrió á la fera, ab cert esparahiment dels carreters, que la miravan de lluny, ab el respecte que imposa sempre una bestia forastera; va fermarla á la porta ab la mateixa cadena del morro, y tots ple-gats van entrar á dintre á veure menjar al bohemí que duya la gana de temps y va despatzar el sopar en un obrir y tancar de boca.

—Mestre, deveu venir de molt lluny—li va dir el carreter de las patillas.—De molt lluny,—va respondre 'l bohemí, ab un catalá atravessat de moltes llenguas.—L' os y jo havem seguit mitja Europa, y ens toca seguir l' altra meytat si no tonim cap desgracia.

—Si qu' haveu de seguir terreno.—Per ara á mi no 'm falta el dalit y l' os es jove.—¿Voleu dir qu' aquesta bestia es de durada?—Miréu, minyó, el meu *compañero* tal com lo veyeu sumís á l' obligació, y d' un caràcter assentat, quan te algún in-

LA PESCA (per CLIMENT PUJOL.)

Pescaçr de canya, mes pert que no guanya.

Un sindicat de capitalistes. (Fot. de A. S. Xatart.)

comodo que s' hi valgni, es capás de fer frente al que l' empayti, y menjársel de crú en crú, sense escupirne un osset, ni 'l mes petit tendrún, ni la torna dels cabells y las desferras.

—Y donchs qué menjan persona á tot gasto aquest bestia? va preguntá el del clavell.—No 'n menjan sempre, perquè no sempre 'n poden menjá. Pero més de quatre vegadas li be tret criaturas dels dits, y fies cossos grans á n' el moment de emportársels á la boca. Aixó de l' os es una cosa tan refiera, que no mes tastan virám de pel ó bé d' escata. Res de verduras, ni rostits, ni costellets, ni arcngudas, ni menjars floujos; caball, gos, ciervo, singlar, y algun gatet per compromís á falta de cassa major. Doneuli els requisits que volgueu y vos els despreciarà per un tros de pantorrilla.

—Deu me 'n quart de donarli, va dir l' aragonés. Es la prenda qu' al men poble ne fem mes cas. Y escolteu; zahont las anen á cassar aquesta mena de bestiolas?

—Hi anem als boscos del meu país. Allí, al punt de la una, esperém que dormin sota un arbre, porque fan la mitjdiada com las personas d' edat, vigiléu que no vigili la familia, y un cop inspeccionat el terreno ens hi acostém de puntetas, y... ab una xarxa espessa, els lliguem de modo y manera que no puguin cridar ous á vendre. Un cop á dius, encare no s' distreuhen una mica se 'ls hi forada el morro ab un ganxo, se 'ls carrega la barra á coll y vinga ballar de malgraç, y garrotada fies qu' els tenim avesats á rebre, qu' es cosa que costa molt de avesar á las bestias y á las personas.

—M' estimo mes tractá ab las mules, va dir el carreter del cor ale coizes. Al menos las nostras bestias no 'us fan veure ab un afront d' esmorzarse un peó de carretera. Si aquest os fos inéu, 'l posaria á la llarga y li ensenyaria á viure. Vaya us gñits, ab aquell posat de manso que tenen. No 'm dongueu subjectes que tinguin

la fesomia enganyadora. Lo pá pá y el ví, ví; y si la bestia te alguna queixa que la digui al davant de la persona interessada.

—No 'm feu cremar, carreter; ell es noble y no mossega si no te de mossegá, y l' afront que li feu, ni jo ni ell l' aguantém. Aixó de la cara enganyadora no li dirian á la cara sense que us clavés una uuglada feridora.

—Lo que dich al darrera, ho dich al davant, y no reculo.

—Carreter, mireu que 'l crido.

—Crideulo tant com volguen.

—Donchs, ara m' agradará sentirvos davant del interessat, va dir el bohemí. Y se 'n va anar cap á l' entrada, á buscar l' os. ab sensació de tota la concurrència, que posats drets ab las trallas, esperavan el careig de l' ofés y l' ofensor, no sens temor de tenir quatre paraulas, ab qui no coneixien ab franquesa.

**

¡Valgam Sant Antoni Abat! L' os havia fugit. El bohemí va fer un crit pitjor que 'l del cadell no feya gaire. Sens dupte el morro havia cedit, esguinsantse, després de tants anys de sotregada, y lliure la bestia d' aquella arracada d' indio, se 'n havia anat á la montanya á gnanysar la vida p' el seu compte, menjantse carreters y criatras y fent malbé la vianda. Lo bohemí estava groch com San Francisco, no sabia ahont anar, plorava la destrossa que faria aquella bestia calavera; veyá 'ls hospitals plens de gent mitj rosegada, las camillas auant y venint per la carretera, las mares plorant y ell pagant multas á guarda boscos y á mossos de l' esquadra; y els carreters esferahits també y renegant mes que may, buscavan arma: de foch pel menjador, pels armaris y fins per las menjadoras y no trobant mes que 'l ganivet de la taula. Ab ell y quatre trallas, van sortir á cassá la fiera.

Lo soroll que van moure á u' aquell poble, no 's pot descriure. Los homes tancavan las donas á casa; l' arcalde donava ordres desde dalt de la finestra, l' agntzil buscava armament, l' apotecari molia pulvos pels astos, el metje preparava venas y desfilas de cotó ben feucadas, ploravan fins las criaturas de pit, y 'l jovent despertava á tothom y 's despedia de casa, ab el cor noble, content de desllinrar el seu terrenu d' aquella bestia maligna.

Ja dividits en guerrillas, corrian uns per las montanyas; ja d' altres anavan á sortir despreciant l' existencia; ja arribavan noticias contradictorias, ja 's preparava mes armament y mes municions de guerra... quan del hostal, sortint la vella aquella que dormia á la liar, escabellada y com boja, va cridar:

—Correu minyons, tenim la fiera á la cuina.

**

Tots hi acudiren, y poch á poch es van acostar agrupats, van formar el quadro, y van mirar ab grans preocupacions per la reixeta.

L' animalet s' havia menjat la carn d' olla rescalfada, y buscava mes vianda á n' el armari. Tenia gana. L' olor de las costellas, las grans privacions de la vida, l' anar pel mon l' havia représ de tal modo, qu' havia anat á fer un bossi, com l' home mes campotxano deixantse de rahons y fieresas.

Un cop se va veure sorprés, se va evergonyar en un recó, llepantse 'l morro encare brut de pilota y no va dir ni una paraula, mentre 'l bohemí tirantli la cadena al coll, va dir cridant als carreters:

—No tinguen por, caballers. Per ara he pogut dominar la bestia fiera, sense que corrés la sanch á n' el poble. Gracias al meu valor, avny han nascut un futral de criaturas.

SANTIAGO RUSSINYOL

CAPRITXO ZOLÓGICH

ENTREBANCHS LLINGÜÍSTICHS

(EN VERS)

Pols pels plats, Paula, no 'm plau
zvols que 't planti plantofada?

Planta plana al punt la punta,
y pel plat pela patatas.

Lo que 't dech, Dach, dich qu' es poch
y com te dich no soch rich,
si no t' ho pach en un pich
t ho pagaré poch á poch.

Agafa aquest garrafó
beu agafat,
y quan agafat lo hajas
dülo á Garraf.

L' Eurich Roch qu' es vell xarneh
prop del foch dorm com un soch:
está sech pitjor que un ruch
y ijó 't tochi no tioguent such
et dich qu' es fort com un roch.

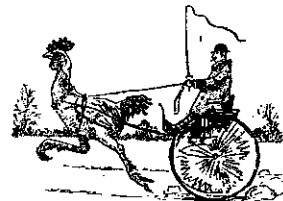
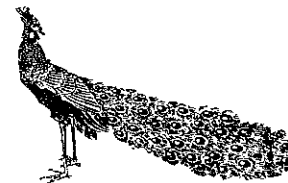
Tu tens tants tantos, Tonet?
tenc compte ab tonterias...
Tou, tu sempre tentarias
y no tens tan segú 'l tret.

Si la sancb s' encén tinch son,
tauta tinta, tinté, t' unta,
qu' en Quim cantí allá á ca 'n Ton...
¿Qu' es que diu tanta pregunta?

A mi si que re mi fá
si fá sol ó si no 'n fá.

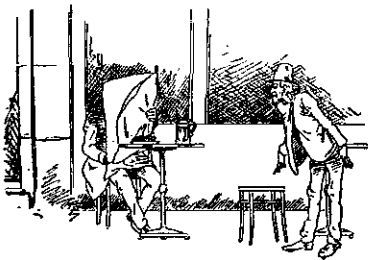
Pasta nu pa molt mal pastat
á la pastera en Pastó;
y aquest pa pastautilo jo
no es pas tan empastifat.

J. CAPDEVILA.

EN LA CERVEERIA.—Quènto viu

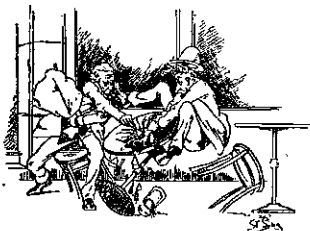
per A. Soler.

—Me vol permetre, caballer...

—Qui calla otorga. Quan no diu res, senyal que m' ho permet...

—[Aixís un altre dia no 't podràs certes llibertats... mort de ganal

L' URBANITAT

Ho exigeix la societat y no hi há mes, s' ba de fer. Lo primer de lo primer avuy es l' urbanitat, puig un sofreix incomedos sentint á dir cada dia: —¡Qu' es faltat de cortesia!... —¡Qué ordinari! ¡Qué pochos modosi Y, aixó 's diu moltras vegadas á qui per lo general,

se presenta natural seus formas exageradas y que 'l desitj no l' assedia de figurar mes del qu' es ni presumir, ni que... res, no li agrada fer comedia; per que si es cert que la vida es comedia permanent hont s' hi ven cada moment una escena divertida, á tal extrem s' ba portiat aquest afany que existeix, que casi tothom pateix d' un excés d' urbanitat. Proba al canto: vostés van pel carrer, dos se saludan y la conversa no mudan mentres s' están saludant: —¿Que tal, senyor Salvadó? —Moltras gracias, bé ¿y vosté? —Gracias; ja ho ven; jo també... —¿Y eu Quimet? Gracias; molt bó. —¡L' Elvira deu se una dona! —Moltras gracias; si, creix molt. —¿Y l' Enrich?—Gracias, un sol, tot pastat á la Madrona. —¿Vul veni á passejá u xich? —Gracias. Me 'n vaig á diná. ¿Si es servit?—Gracias, dará molts recados á l' Enrich. —Moltras gracias; pássiho bé —Celebro de véurel bó. —Moltras gracias—Servidó. —Expresions á la mullé.

Donchs aquets diálechs tan mansos, son verdaderas desgracias. ¡Que vol dir gracias y gracias!... ¡Romansos! dich jo ¡Romansos! Ab tant y tant compliment que arriba á passar de mida, s' enjega cada mentida que fins lo més sério ment; ó sinó, ho vaig á probá: Un necessita un favor d' un gran amich que de cor difu qu' en tot lo servirá; donchs agafa paper, ploma y escriu quatre mots de lletra. «Apreciat amich... cteétra... Ja sé, que tú ets un bon home. Lo meu estat es fatal y 'm treurias bé d' apros si 'm deixavas quatre duros, puig me trobo sense un ral. Dispensa la llibertat que m' hi prés en dirte aixó. Disposa d' un servidó.» —Aquí 'l nom—y e' ha acabat. L' endemá, ja reb con:esta per carta del gran amich, y apesar de ser molt rich

a resposta es com aquesta: «Inolvidable amich mecn: ab gran alegria meva he rebot la carta teva. Estás bó ¡gracias á Den! Donchs si, no 't pots figurar l' imens goig que jo tindria en eix moment, si 't podia lus quatre duros deixar; pero, noy, dech advertirte que no poch, de sério ho dich: Per xó queda 'l ten amich disposat sempre á servirte.» Vaja, ¿Nu es comedia aixó? Disposa, imes no demanis! Servidó, ¡pero no manis! Y enearé 's diu servidó!... Es fórmula, dirán, res; pero 'l que fa aixó es un pobre. O bé la fórmula sobra ó bé faltan los dinés! Un altre cas que ab frecuencia sol passá entre gent de tó, d' elevada posició d' urbanitat y decencia: Un amich fá una visita y 'l visitat diu formal: —¡Entra! ¿Donchs y aixó? Qué tall ¡Vénret tan poch fins m' irrita! ¡Ets molt esesá de venil!... ¡Ditxoses nlls! ¡quin company! ¡Casi bé ja feya un any no t' bavia vist per 'qui Sempre es l' alegria meva veure als amichs; puig ja sabs que t' estimo, no hi faig taps; aquí tens la casa teva! S' assentan, passen un quart reiterantse 'l bon afecte, y... d' un modo així indirecte, l' amo diu que té un xich tart. Surt l' amich al cap de poch y diu l' amo al criat:—Te mano que si torna aquest fulano, li diguis que jo no hi soch. Y d' aixó n' diuhen modals, urbanitat, cortesia? Donchs jo molt milló 'n diria costums d' homes informals. Y es per tot. Per tot arreu, veureu que ab l' urbanitat se fá cada disbarat que fins vos admiraren. Un encén un misto.—¡Encenguil —No; eucengui vosté primé. —No; home; primé vosté. —Tingui, vaja.—No, home, prengni!... Y així entre 'ls joves lluhits l' urbanitat tant s' esbrava, que vé que 'l misto s' acaba y el fulano 's erema 'ls dita. En la tanla es lo mateix:

—Prengui vosté.—No seayó' —Prengui, després pendré jo.— —No, no; vosté se serveix.— Així 's fán mils escrafalls armant tots la mar d' embulls, mentre 's menjan ab los ulls ab un plegat, tots los tall. ¡Vaja, qu' es un matament! per un pás, una paraula, en lo carrer y en la taula, per tot hi ha 'l sen cumpliment. —Molt servidó de vosté! —A n' als pens de la senyora! —Igualment, soch servidora! —Au revoir—Que bo passin bé! —¡Que 's conservi!—Estiga bó! —Mil afectas!—Expresions! —Recados!—Estigan bons! —Disposin d' un servidó! —Repeteixo! Fins demá! —Guardis del aire!—Cnidado! —No vol pás cap més recado? No ha de fer més que maná!

Així sempre feut los gansos carregats de tonterias, per 'xó jo dich tots los dias: ¡Romansos, no mes romansos! L' urbanitat que més fila y que val tot un tesor, es tenir ben net lo cor y la conciencia tranquila.

EUSSEBI BENAGES.

[UN VIUDO DE FRESCH (per M. FOIX.)

—Ves com m' ho faig sense la donal... —Ay, ay ¡cóm t' ho feyas avants de casarte?

NOTA DE TARDO

(Il·lustració de S. TUSSELL)

I

Ahir, al eaycut de la tarde, encare prenía 'l sol boy assentat en lo padris de la plassa de l'iglesia, fent corre ab lo bastó y maquinalement, las fullas secas que allá auavan á ranre del ja despullat hortet de la rectoria.

De tant en tant, á nu cop de tos seca, nerviosa, que li aturava 'l bastó, rodava 'l cap desesperansadament y deya:

—Aquest ofech m'acaba, y quan las fullas malaltejan... ¡qué hi faré! en aquesta edat també no mes fem nosal....

Y e'anava á aixecar quan lo senyor Rector, passant prop d' ell y tocantlo lleugerament en la espatlla, va dirli:

—Bon avi, lo sol s'en va; l' hora ja 's refreda y 'ls llensols te bionets son de mes bon regent que no la relentor de la vesprada.... Sopar, lo rosari, y.... al llit....

—Si, pare capellá, vosté ho endavina.... ¡aquesta tos!....

—Cuydénse y no será res, si Deu ho vol.
 —Ell disposi de mí.... Me sembla que se 'm prepara mal cap-vespre....
 —Y saludant al senyor Rector, se 'n aná xano-xano cap á casa, ahont lo sol esblaymat encare lluhia en los vidres de la finestra.
 ¡Semblava que li esperés pera despedirsen!

II

En tot lo sant vespre la tos no 'l deixá en repos ni, com aquell que diu, pera seguir lo rosari.

La seva filloleta, agafántseli á las camas, be 'l posturejava pron com cada dia; mes ell l' apartava tremolosament tenintli en desagravi las delicadas maquetas entre las sevas....

De cop, ab veu enfarfagada, demaná per anar al llit.

Tot y tenint la cambra á peu plá, conegué que no tindria esma per arribarhi. Estirá 'ls brassos.... y la jova feu un crit que arribá al cor de tots los de la casa.

—¡L'avi se 'ns ne vá!—deya conmoguda al sen espós, mentres lo deixavan en lo llit ab un bleix que feya pena.

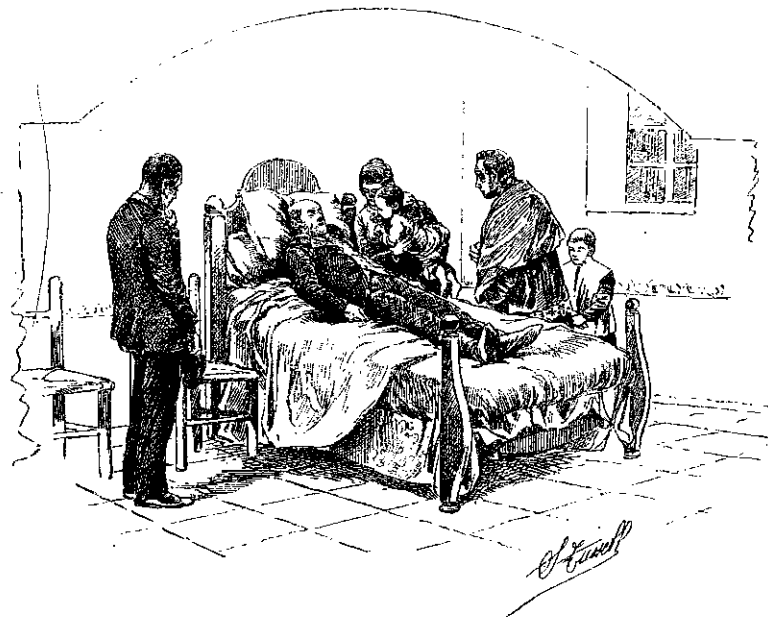
Los auxilis espirituals no trigaren en arribarhi.

Lo senyor Rector, que feya pocas horas habia parlat ab ell, s' impresioná al vénerel tan decaignt, y ab pron feyna tingué temps d' administrarli los últims consols....

Tot d' en plegat, la jove aixecá en brassos á la seva filleta, y, acostantla á la espona del agonizant, digué:

—¡Fes un petó al avi, filla meva!....

Després la enretirá, y, agenollada, seguí en veu baixa la oració que vora seu lo sacerdot finia....

A fora xinlava 'l vent, las fullas secas cruixian en terra y la nit extenia mes que depressa lo misteri de las sombras.

A. BOBI Y FONTESÁ.

FORMALITATS JURÍDICAS

En un judici oral per robo 'l president de la sala pregunta al acusat:

—¿Cóm se diu?

—Fulano de tal.

—¿Quants anys te?

—Divnyt.

—En quin mes los compleix?

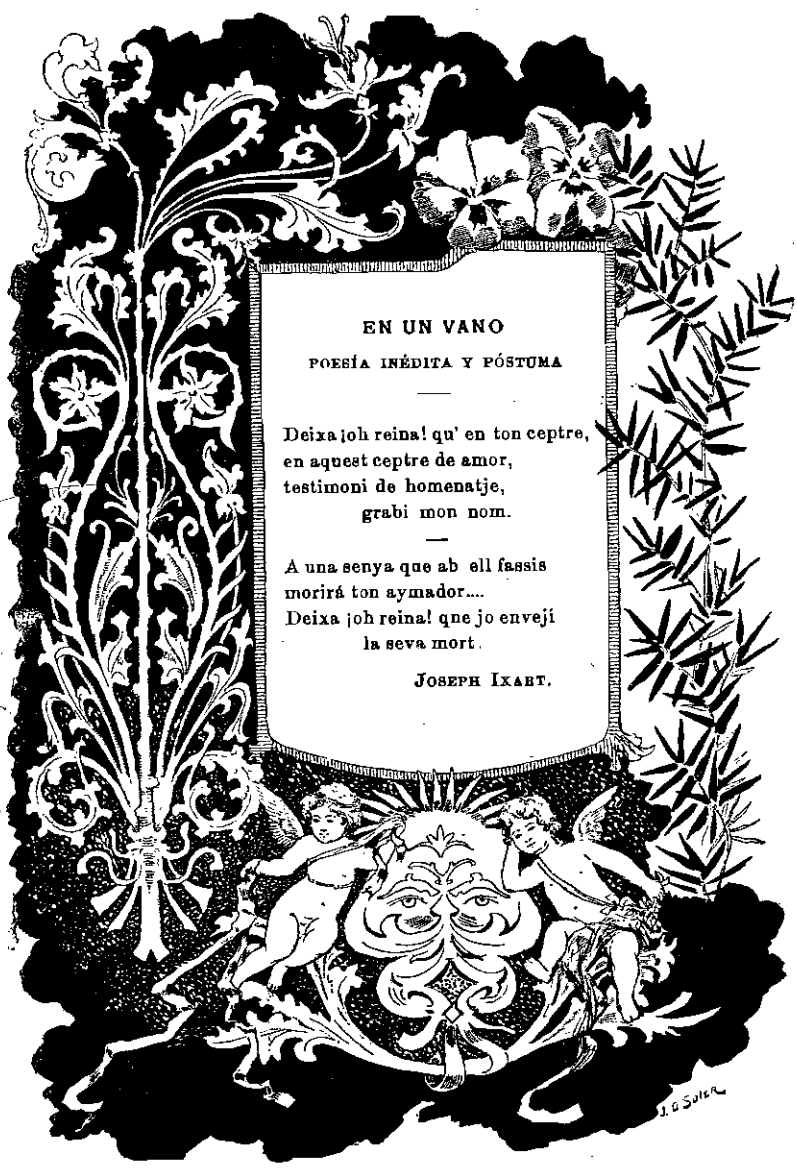
L' acusat després de fer memoria, respón:

—En lo mes de las magranas.

Lo President:—Que 's nombrin pérts agricultors pera determinar lo mes en que va neixer aquest subjecte.

CINTET BARRERA Y CARGOL.

EN UN VANO
POESIA INÈDITA Y PÓSTUMA

Deixa ¡oh reina! qu' en ton ceptre,
en aquest ceptre de amor,
testimoni de homenatge,
grabi mon nom.

A una senya que ab ell fassis
morirá ton aymador....
Deixa ¡oh reina! que jo enveji
la seva mort.

JOSEPH IXART.

A L' EXPOSICIÓ per F. Gomez Soler.)

— Los pintors exposan quadros,
jo m' exposo també allí ...
pero ab tot, molt mes s' exposa
qui s' enamori de mí.

BALADA

Accessit en el Certámen literari de Sans
de 1894.

A D. APÉLES MESTRES

¡Quín bat-y-bull hi ha al palau!
¡Quánta gent las salas ompla!
parla baix-baixet tothoin,
lliscant per la blana alfombra.

La baronesa es al llit
fá ja tres dias avora;
ha parit un infantó
anémich y sech de rostre
y els parents y els coneguts
van á dar la enhorabona.

La partera, en tant, somriu,
y ab má débil y febroza,
ananyaga al seu fillet
y fins al pit se l' acosta,
y la testa reposant
damunt del coixi de ploma,
comensa á somniar per ell
un demá tot fiors y violas.

A dida 'l darán al punt
y trobarán una dona,
que deixará 'l fillet séu
per criá á n' ell com uoa torra.

Després, quan será més gran,
el tancarán á l' escola
dels jesuitas, á pensió;
després, pel que puga ocorre,
cursará una facultat
ó dógas, totes á l' hora.

Y quan ja tindrà trent' anys
y baurá enganyat cent minyonas
y baurá jngat y hegut
y visitat mitja Europa...
allavors el casarán
ah una noya preciosa,
noble y cristiana com éll,
y com ell, feble y elorótica!

Obra la partera 'ls ulls
y ven que l' infantó plora,
li dona l' aixut mugró
qu' ell pren y deixa de sopte,
y esperonat per la fam
els punya se porta á la boca.

En els salóns que hi há aprop
se sent obri y tancar portas;
¡Son els parents y els amichs
que dónan la enhorabona!

A. LLIMONER.

JUGADOR EN VAGA (per J. Pellicer Monseny.)

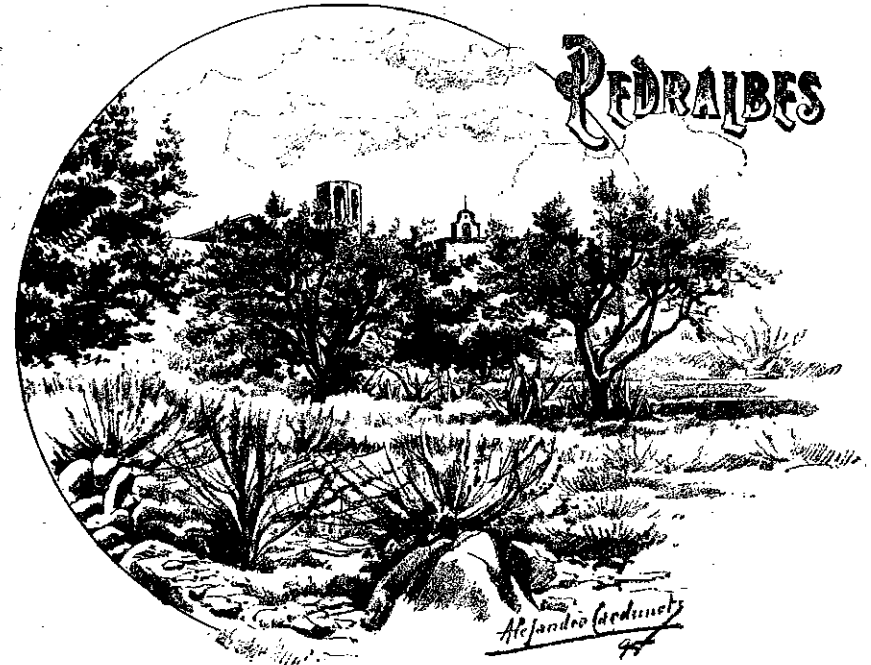

— ¡Malvístjel! L' Espanya no anirá bé fins que
per jugá com mana la lley de Deu, no haguém
de tapá 'ls ulls de ningó.

ESCENAS DE PARIS (per S. AZPIAZU.)

Los cantors de patis.—Eugénie Bouppet y la seva troupe.

Alrededores de Barcelona (per A. Carduneta.)

RECORTS DEL ONCLE

Feya rato que hi eram. De brassos a la barana de la eixida, perduda la mirada en la negror d'un cel tempestuós, hont se destriavan en filagarsas més opacas els núvols empesos pel Ponent-Mestral que arribava enfutismat fins a nosaltres, vinciant canyissos, capolant fruytesars y enduhentsen per vangnardia ab fressa bullanguera pallas y paperám, fustotas y polsina, no obríam la boca per no interrompre la coutemplació d'aquel quadro, grat al esperit per sa grandesa y plahenter a la vista per la eterna sublimitat dels elements revolts.

Al últim deseloguí 'ls llabis, ansiós de reempndre la conversa, y ab ven este-mordida, com si fós una vibració més de las moltas que acompanyavan al cap-ves-per que ja 'ns venia a sobre, vaig dir a mon tio:

—Oncle ¿per qué no us casen?

—Ete tafaner com una dona. ¿Qué millor per tú que 'l que jo visca sempre lluny del jou? Per tú son els beneficis, que si jo 'm buscava parella, xicas foran tas ganancias. ¿Perqué no 'm caso?... ¿Perqué no 'm caso?... ¡Bah! Ja ets pron grandassot perque puga desenfargarme de molt fato que guardo a dius. A un bordegás com tú, que ja podria tenir un parell de canallas, no cal anarli ab gota de fingiments y postissos. Mira, noy, no es pas que no m' agradin las faldillas, que be prou podrian contarte molts qn' están plens de vida y tenen salut per vendre, que ju en altre temps no he deixat res per vert. Encare alguna trona vella del Pla de Bages podria dirte 'ls tantos qu' ha rebut a la meva memoria, quan els capellans de la rodalia cuidavan

à estrellarlas predicant á missa major contra 'l *Dimoni del pont*, aquell diable ab calsas, que las empaytava á totas sense recordarse de que li hagnés justícia. de teuladas per amunt y sens mica de basarda dins de son pit de ferro. M' han agradat, m' agradan, pero... ¡m fan una por! ¿Que vols que 'i diga? Ja no soch lo que era, y cada cop que penso en casarme m' encaparro, m' encaparro, y tot seguit sento nna frisanza y una cohentor als polsos com si anés á aixirm'hi una verinada. Dirás qu' ara soch reposat, que á mida qu' he haratat aquella naturalesa nfanosa per l' estat

RECOPET DE LA CONCA DE BARBERÀ (per M. Balasch.)

Sens haverhi hagut cap guerra, ab los temps que 's van mudant aquests tipos de la terra tots se 'n van!

d' avuy aclaparadot pe 'la anys, dech pensar ab més cordna. Per 'xó, noy; per 'xó 'm fan més frente qu' avans. Dirás que aixó es la penitencia dels pecats de jove... ¡tot pot esser! Que las donas aquellas eran capritxos d' un dia; qu' ara fors la propia, la meva; que no te punt de comparansa la passatjera caparrada d' un moment á la fors que fá y la importancia qu' enclon nna benedició surtida de la iglesia... ¡Ay, noy, quant t' equivocás! Desgraciadament, si ho encerta, ho endevina.

Escolta bé. Aquest any han benehit el terme, donchs véis fins á *Torrent Frescal* y veurás com la filoxera acaba de despampolar la viuya al qui ha pagat totas las lluminarias. La campana d' aquest poble la vá benehir nn hisbe ab molta solemnitat; al scndemá van ventarla, caygué 'l batall y esllomá á doe criaturas, y aixó que d' aspergis no van mancar'hi y de llatins ne surtián per las butxacas. Quan el Gori del Moli comensá 'l servey de las tartanas, vá baverhi una fustassa qu' entre 'ls roquets, sobrepellissos y las platas de crema de la rectoria no vá quedar nn pessich de midó en tres horas á la rodona; al cap d' nn mes, dia per dia, s' estimbavan vuyt personas y 'l carruatje á la *Costafosca*, que al rscullirlas, fins els trossos més granats podían garbellarlos ab un codás. L' hereu Sangonella vá casarse ab la roitjana de ca 'l Cuxot; de pare-nostres y de missas be 'ls ne varen dir,

que fins vingúenn canonge de Vich ab nn sach curullat de indngencias, frescas de pochos dias, que van repartirlas á grapats per tot arreu y encare al rector van quedarn'hi bona colla per las confrarias y germandats; donchs als dos anys ja pledejavan no sé quins interessos dels sogres, y als tres van comensá nns farrabastalls ab uns temporals de bescantaments y malas paraulas y ah nns pets de garrotadas de cego, que de la pisa que 'ls ha venut, la Moltoua ja cría trnja, y avante sols mataba mitj porch. Desenganyat, noy, jo no vull posarme davant dels que tenen lletras, ni puch desmentir als que 'm farían callar tapantme la boca ab nn tros de grech ó de llati, pero jo m' aiguro que aixó de las benediccions son com las escopetas, que per bonas que sigan alguna vegada fan figa.

¡Pobre oncle! ¡Quina manera de discorre! ¿Podia may casarse aquell home que sentia lo que pensava y deya lo que sentia? La civilisació de fi de sigle obliga al home á viure en doble; es precis recordar aquell lema qu' enclon la práctica del bon vivant: *una al pap y una altra al sach.*

XAVIER ALEMANY

SOLTER IMPENITENT

A DONYA DOLORES X* X*

Tot el Cassino li deya:
t' estará bé 'l floch vermell.

¿Qué confessi? Sí, no nego que 'l casarse la Nicassia 'm vá fer tan poca gracia, qu' estava de furia cego; que 'm moria, plé d' afany, sent inmens el desconsol... pero, Dolores ¿qué vol? era 'l primer desengany.

Després d' algún temps la pena, que al cor ofega, minava y algo fredament mirava á nna hermosura morena que 's veyá per tot arréu vestida á l' última moda; de qui deyan: — «¡Sempre rodal!» — «Per capritxos no té preu.» — «Gasta no més per vesti del séu marit la fortuna.»

— «¡Pobre Met, aixó es la lluna!» — «Es molta carga un cusi.»

Y jo, filla, poch á poch, comparant y discurrint, anava 'l xasco aplaudint y posant carinyo al floch. (1)

Avuy, que no m' be casat ab la Rita, la Pepeta, la Maria, la Roseta, la Fura, la Soletat; que per sort no m' encocora romántica salamera, ni 'm mana una pescatera ab fumillos de senyora; que no sé nn vestit quan val, ni tinch visita importuna, ni temo un cambi de lluna, ni una nit de Carnaval,

encare que poch á poch n' he tret lo cor destrossat, més que troharme casat, prefereixo portá 'l floch.

N. N.

Per la copia, J. AMAT.

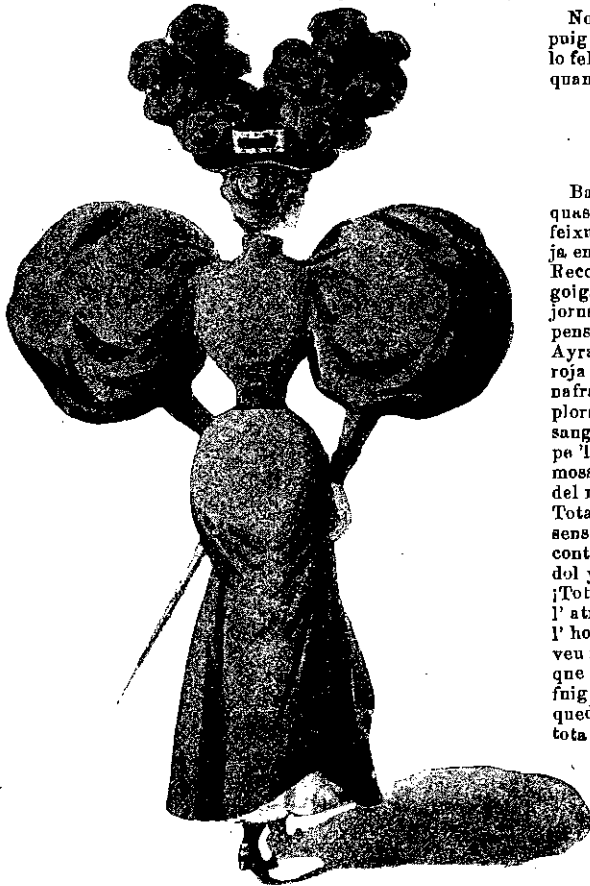
UN TIEMPO FUÉ... (per L. BONNIN.)

—Aquí heut me veuhon, ¡quí ho diris que jo he revoltat mitj mon!

(1) En l' Ampurdá es ús y costúm dir á un jove, sentit broma, que porta á li han dat el *floch vermell*, quan la noya, ab qui teula relacions amoroses, s' ha casat ab un altre.

LAS NOSTRAS ELEGANTS (per M. MOLINÉ.)

Plomas, abollats, v bultos...
tot negre, tot trist, tot fosch,
¿sabem ni això es una dona
o be es el cotxe de morts?

QUADRET

Una cambra modesta y reduhida,
la noya y lo promés que allí 's daleixen,
la mare que á un costat resta adormida,
lo batech de dos cors que fort glateixen.
un suan remor qu' un bés d' amor delata,
un suspir que de l' ánima deserta,
una súplica, un «¡No!», un «¡Qu' ets ingrata!»....
Y un gran ronch de la vella que 's desperta....
R. ALONSO.

CANTARELLAS

No pots pensarte Roseta,
puig no pensas prou encòre
lo felis que jo seré
quan enterrin á ta mare.

J. AVELTA.

L' ABIM

Bastant perduda,
quasi sens' esma,
feixuga s' aisa
ja entrat lo vespre.
Recorda trista
goigs y tendresas,
jorns de gaubansa,
pensaments verjes....
Ayrada y cinica,
roja de febre,
nafrada l' ánima,
plorant de pena,
sanglotant d' ira,
pe' l' dolé opressa,
mossantse 'ls llabis
del món renega.
Tota coratje
sens fré 's subleva
contra 'l despreci,
dol y miseria.
¡Tot ho maquina!
l' atri del temple....
l' hospital.... Ara
veu mée depressa
que de sa cera
fnig la guapesa:
queda sens' formas,
tota s' asseca,
son de toeh aspre
sas rossas trenas:
jonch que 'l vent doma
lo seu cos sembla;
no té alegría....
¿en la mort pensa
ningú estimantla!....
¡¡Pobre Rafaela!!

ANTONET DEL CORRAL.

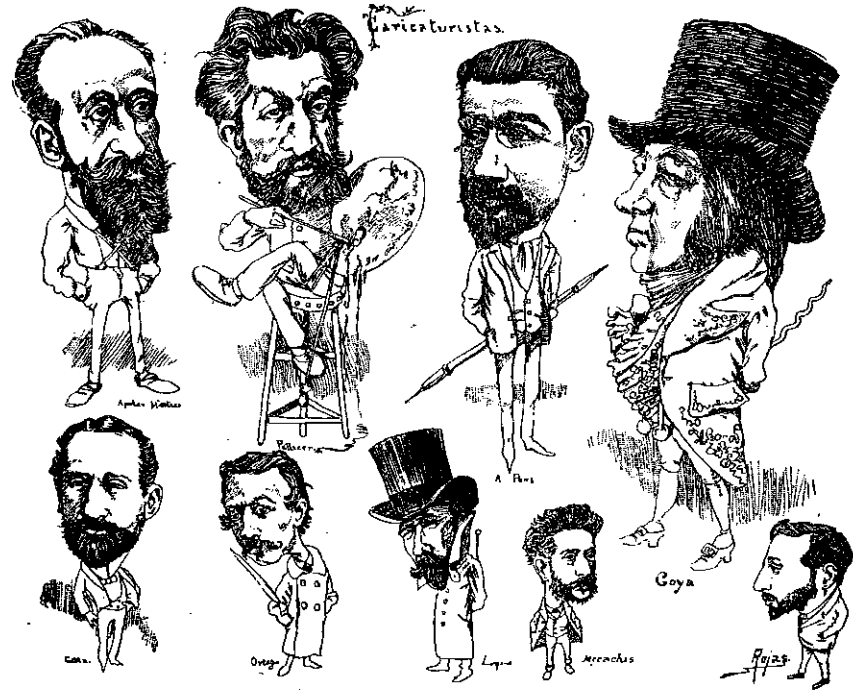
CANTARS

Perque no 't faig cap caricia
dins que no t' estiuno gens?
Ara sí que veig que un home
no pot ser massa prudent.

Crenme á mi, per Carnaval
no 't disfressis pas, nineta,
perque ab la cara que tens
tot l' any ne dus de careta.

J. CASANOVAS VENTURA.

GENT DE LLÁPIS (per ROJAS.)

Ja qu' ells posan á tothom en caricatura, just es que hi surtia també. Tal farás tal trobarás.

UN RETRATO

Ja feya estona que parlavan, y no s' acabavan d' entendre. L' un era un piutor,
l' altre un foraster. Aquest volia saber com s' ho havia fet l' artista pera pintar un
quadro que representava 'l pas del mar Roig, per Moisés, quadro que cridava molt
atenció del públich.

—Vosté—li deya—ne pot pas haverho vist: quan Moisés va passá 'l mar Roig,
vosté encare no era al món. ¿Cóm s' ho ha arreglat, donchs, per piutarho?

L' artista respongué:—Home, ne tot lo que 's pinta s' ha de veure.

Lo foraster:—Bah! Deixemhe corre y aném á nn' altra cosa: ¿qué no podria fé 'l
retrato del meu pare?

—Ab moltissim gust; dignili que vingui.

—Y ara!... ¿Cóm vol que vingui si fa 27 anys qu' es mort?

—A lo menos suposo que tindrà alguna fotografia d' ell.

—Home, si tingúes lo seu retrato ja no 'l faria pas fer á vosté. ¿Y per qué neces-
sita la fotografia? ¿No 'm deya ara mateix que per pintar las cosas ue s' ¡han de
veure?

—Está bé: 'l retrataré, torni de aquí nn mes.

Al complir-se un mes just, dia per dia, 'l mateix pintor tornava á rebre la visita del mateix tipo.

—¿Qué tal, ja l' ha fet?

—Si, senyor, aqui 'l té.

Lo foraster se 'l mira llarga estona y exclama:

—Si... es veritat... es el meu pare... no hi ha dupte... Pero ¿sab que trobo? que ab aquests 27 anys ha canviat molt.

J. PAGÉS CUBINYÁ.

PRENENT LA FRESCA (per I. NONELL.)

Es una de las pocas cosas que 'ls pobres poden pendre, sense que la justícia hi tingui res que dir.

Si no mudas de génit no crech que 't moris may.—

¡Oh, Deu! si aquest pronóstich se arriba á confirmar!

Es la dissort mes grossa que pot teni un mortal viure tota la vida: tota una eternitat.

—Y ara, ¿qué tens?— vosaltres vindréume á preguntar, y jo per satisfervos ns contestaré frauch, ¿Qué tinch? ¿De qué pateixo? Silenci... Bola vá.

Una terrible nyonya de mi s' ha apoderat que cinch minuts no 'm deixa, no 'm deixa reposar.

Si may la ploma agafó per fé algun disbarat ó escriure quatre versos nu xich extravagants, á la primera ratlla ja 'm trobo tot cansat, com un carreter suo, y lo qu' es mes estrany cosa que m' ocasiona sens dupte 'l mateix mal, que la tinta no 'm marca, se m' entorpeix lo cap, lo pols ¡ay! me tremola, no trobo consonants y per forsa altra volta tinch de plegar lo ram.

¡Malehida malaltia que me 'n farás fer d' anys! Ho sento, amichs de l' ánima, trobarme en lo fracás de no poder complauro vostres desitjos grans.

Ara qu' estén al tanto del men terrible mal, molt li agrahiria, si algú algún remey sab, que me 'l envihi prompte; puig á aquell que 'm treurá la enfermetat de sobre li pagaré 'l treball del modo que á mi 'm pagan los pochos versos que faig.

JOAN VILASECA.

ACUDITS

Dos soldats que havían tornat de la Habana estavan contemplant una forta tormenta, quan un d' ells exclama:

—Rediós, como *rellompega*.

Y l' altre li contesta:

—*Pareca mantira que cuan doss años que has estado en Cuba no sepas decir: Rediós, cómo rempalanguea!*

Entre amichs:

—Pep, dónam un cigarro.

—Ay desgraciat! també tens aquost vici?

—El vici de fumar, sí; pero no 'l de comprar tabaco. Aquest no penso tenirlo may.

MR. EUGON.

PREVISIÓ

Un senyor trobantse malalt, digné:

—Anen á buscar al doctor Amignet.

—¿Vols dir?—li observava la seva dona.—¿No seria millor cridar al doctor Mirnau? Viu aquí á dos pasos, y té molta fama.

—No... no... de cap manera: á n' aquest no li dech res, mentres que 'l doctor Amignet, may siga sino pera cobrar los 300 duros que de mi acredita, anirá ab molt cuidado de que no 'm mori.

F. S. NAS DE VICARI

TIPOS DE LA COSTA. (Fot. de ESPLUGAS.)

Gent de mar, gent amiga de sa llar..

Croquis d' una portada de novela per entregas (per A. Serinyá.)

— Jesús mlol!... ¡Y este es el hombre que tanto amé!...

A UNA DONA

¿Es dir qu' es cosa resolta
 que no 'm vols per marit téu?
 ¿Es dir qu' estimas á un altre?
 ¡Vés, eásat en nóm de Déu!
 Cásat; regala á un altre home
 tots los tresors de ton cos:
 pero 't juro que baig de péndren
 una venjança foróa.
 Vull gosá en martirisarte;
 vull que ab lo cor rosegat
 vejis que tot lo que 't passi
 es per no ha verme estimat.

Durant los tres primers mesos
 no vindré á entelá 'l téu cel;
 pero ¡ay de tú quan jo uoti
 que 's pon la lluna de mell!
 ¡Ay quan veji que 'l téu home
 deixa de sé espós rendit,

y surt sol y torna á casa
 á las tautas de la nit!
 —¿Veus?—te diré jo llavoras:—
 ¿Veus? T' está ben empleat:
 tot aixó no 't passaria
 si m' haguessis estimat.

Ell tindrà una malaltia
 de cor, de fetje ó de pit,
 y tú haurás de subjectarte
 á cuydarlo al cap del llit.
 Pórtali tasses de caldo,
 dónali 'l medicament,
 aplicali unas mostassas,
 y, au, sofreix continuament.
 Jo vindré, y á cau d' orella
 te diré ab malignitat:
 —¡Aurreixite! ¡fastigüjat!
 ¿Veus? ¡m' haguessis estimat!

Ab los parents del tén home
 tindrás disputas freqüents:
 entre tú y ell hi haurá piques
 y us ensenyaréu las dents.
 Satirisará 'ls téus gustos,
 alguns cops parlará á crits
 y basta impuguará 'ls téus comptes
 de sombreros y vestits.
 En cada un d' aquestos cassos
 jo 'm plantaré al téu costat
 y 't diré ab molt dissimulo:
 —¡Fort! ¡M' haguessis estimat!

Sé 'l qu' es la vida, y no ignoro
 que tot lo que apunto aquí
 si t' ha de passá' ah un altre
 també 't passaria ab mí.
 Pero com que tú llavoras
 no venrás més que 'l present
 mas venjativas paraulas
 ¡si te 'n darán de torment!
 ¡Cóm s' agitarán los duptes
 dintre ton cap trastornat
 quan jo 't digui y torni á dirte:
 —¿Veus? ¡M' haguessis estimat!

C. GUMÀ.

FOLK-LORE MONÀRQUICH (per J. LLUÍS PELLICER.)

«Una vegada era un rey...»

«que de gota en gota»

A CA 'L CURANDERO

—Bonas tardes tingui! ¿No es veritat que es aquí á casa 'l senyor...
 —Si senyora, entriu, entrin que deuben venir acalorats... ¿vindrán per en Manuel
 vostés, no es aixó?
 —Es un senyor que cura...
 —Aixó mateix. ¿Qué potser no está bó aquest noyet?
 —Pron, el noyet ray! El meu marit es el que no vol fer gayre bondat y 'l ditxo ja
 ho diu que qui té mal busca remoy y 'l de casa ja está fastigüjat de metjes, qu'
 es un dirli á vosté, tots son una colla de papa-dinerus, y veli aquí que per un ressort
 havem sabut que aquest hou senyor... ¿es marit de vosté potser?...
 —Meutres Déu vulga.
 —Pues sí, hem sabut que 'l seu marit havia fet tau bonas curas y 'l home m' ha
 dit: arribat á fer aquest pás á veure qué!... ¿Dousas que no 'l té á casa?
 —No senyora, pero no s' apari per aixó que ja 'l trobarém, es á dir, no pot tar-
 dar gayre á arribar. Com vosté mateixa compendrà 'l méu marit no té un minut ssu,
 sempre d' aquí y d' allá... Ara no fá molt que 'l baylet de ca'l Magre l' ha vingut
 á buscar per un animal que se 'ls ha enortat...
 —¿També cura animals el sen marit?
 —Ja ho crech, lo mateix bestias que personas... Pero entriu y seguín, ¡sembla
 que vulgan creixer! ¿Donchs te l' espós no gayre bó vosté?
 —Ja ho pot ben dir 'ho... li ve d' una gran enquerada que va pendre. Ventrá
 que vá morir lo men sogre, (que al cel siga), deixant per arreglar los sens papers; no
 vá fer testament ¿compreu? y aixó ha portat tal enrenou entre 'ls seus fills que han
 arribat á punt d' esgarraparse. 'L de casa que anant á dreta lloy li pertocaria ser l'
 hereu porque es el mes gran y aixis també li havia promés en vida son pare, se con-
 solava en fer quatre parts, dugas per ell y las otras una á cada germá. ¡Aixó era
 una cosa conforme! ¿no es veritat? Donchs, anigu, els altres dos no han volgut pas-
 sar per la proposta de 'l meu, la cosa s' ha enverinat á tal punt que no han estat
 contents hasta posarho en mans de la Justicia y ¿quina te 'n ha fet lo trihunal? Ha
 vingut y diu tant per tú, tant per tú y tant per tú los reparteix el patrimoni tractant
 á ne 'l mes petit de la mateixa manera que á n' el que havia de ser l' hereu,
 ni una malla mes á l' un que á l' altre. Afiguris com se li havia d' assentar una
 semblant cosa á u' el men mari! Donchs, filla, va comensar á posarse la máxima al

FOLK-LORE MONÀRQUICH (per J. LLUÍS PELLICER.)

»cimplia la beta.

»Y de gota en gota...

cap de que 'ls germans *escondidament* van comprar al Jutje ¿sab? y no 'l treurà d' aquí; vèli-aquí l' incomodo.

—No 's poden agafar massa á la valenta aquestas cosas...

—¿Qué 'm dirà á mí si hi quedat corseada *pardicantli*; pero tampoch no 'n treurà res. Veu que 'l meu home es una pólvora, ny!, quan no pot fer passar la seva s' hi enfunda de una tal manera, que, ja veu... hasta posarse malalt.

—¿Es á dir que fa llit, donchs?

—Ja venrà, tant com llit no senyora, pero que n' hem de fer si de las horas ensá no m' ha fet res de bó. ¿Psé, si ara com ara te mes carns un pinsá qu' ell! Avans d' ahir mateix en havent sopat: ay que tinch, ay que tinch, me li va agafar un atach d' ofech, qu' ell mateix espurnejantli 'ls ulls, ens auava dihent que la seva hora n' era arribada. Ab lo noy, qu' es fill...

—¿Carambas! ¿aquest noy ja es de vosté? ¿Miris que aviat li farà vergonya! ¡pero si sembla encare una noya!

—Ay filla, no es vosté la primera que m' hi pren; pero per aixó que compón ara, si m' hi envellit mes ab aquests dos mesos que havém passat, que ab tots los anys de la meua vida. Veu que una servidora ba pujat sempre de meua prima y *graciadeu* no m' ha fugit may lo bon color de la cara, sempre m' han fet vuit ó deu anys menos dels que tinch... Donchs si, tornant á lo que li deya, ab lo noy aixis que varem sentir aquellas paraulas y al reparar que la cara se li tornava com un *fofje*, 'ns posem á plorar y plora que plora y la sort nostra va esser que una vebina 'ns sentís y que vingúes á auxiliarnos, que de lo contrari ab aquell tribull, l' home se 'ns en va sense remissió. Vá venir lo metje y no se quina potinga li va receptor, y no s' afigurí que li hagi anat malament; pero si vol que li signi franca, jo no hi crech ab los metjes. Repari que quan li vaig pagar la *vasita*, me vá cridar de banda per dirme que 'l meu marit estava molt delicat y que si no hi paravam cuidado, un *ataco* d' aquells lo podria portar al *campu santu*; que tot alló li provenia de tenir embussats los canons de la perdiu y que també anava á riscos de girárseli una tisís. En aquell moment no li vaig dir res; pero jo ja vaig conèixer que aquell senyor anava pera fer *vasitas* y cregui, que 's va ben *ativocar* de casa. ¡Ja 'n fá la cara l' home de casa, de tornarse tisich! ¡Si té mes salut ell estant malalt que tota la *descendencia* del metje piegada! Ell si que ho sembla de tisich, qu' está tant *acanyat* que ni la llivita se li aguanta á sobre... com son nna lley de senyorots que no mes fan vida de suchs y porquerias! No 'm vuy posar á davant dels que saben mes que jo, pero tot lo que té l' home de casa ho veig tan clar com si ho toqués ab lo

FOLK-LORE MONÀRQUICH (per J. LLUÍS PELLICER.)

»Una vegada era un rey

»que cimplia la beta,

dit. Per mes que aquest metje, vulga *paintarmela*, jo estich ab l' *opanió* que tota la marfuga li arrenca de la *baasa* de las sanche. ¡Si ho conèixer jo ab tants anys de tractarlo! Un home *tarrobust* com el meu, roig y sá com un gabaig, vol que pateixi de la caixa ab dos mesos de fer lo *parterot* per casa? ¡Vegi que li sembla! Andemés si, jo 'm recorda que de temps enrera ja li pegavan uns *ancéndits* á la cara, que sempre 'm feya estar ab l' ay al cor, pensant lo dia menos impensat en Llorens se 't fereix de plé á plé. —Lo meu marit es Llorens, si no li bavia dit.—Després me ha patit molt de *dessipelas* y granots y aixó tots sabém que parvé de la massa *ordencia* de las sanchs, ó sino ja veurá 'l sen marit quan sápigá tots aqueste *parmenors*, y aixó qu' encare no tinch l' honor de conèixe'l, com será del meu paré. ¿No hi está vosté també?

—Gayre he que...

—De tres setmanas á n' aquesta part, y treueant las sevas rabóns, me vá comensar á perdre la gana y *dabulitarse* 'm, y jo, filla, que no farás per rofe'l!... Mes vira hi bagna tingut á essa: tota ba anat á ca'n Pistrans. ¡Una hermosa de pollas prenys que enamoravan, li dieh!... ¡Res hi ha valgut! Jo conto que den tenir lo pahidó endanyat y no li cou prou bé lo que menja, perque en Llorens ¿filla! cada dia s' *encuantra* mes malament y avny se troba que ni esma té per alsar lo brás. Ell s' hi enfonda, s' hi enfonda... y com mes vá, vá posant un gènit!... ¡Ay senyor, lo meu fill! si no pot sofrir que cap *familieta* li diga res, tant *tractivol* cum era avants!...

—Be dona, no 's despacienti.

—Ja ho diu vosté! ¡Ves cóm quedaré jo si ell se 'm mort! ¡Pobre Llorens! Té de pensar que ab catorze anys de casats may havém tingut ni eom lo dit xich... ¡No tinga euydado que 'n trobi cap més com ell! ¡Pobre Llorens!... Veu, abir vaig reparar que...

—Miri, trencant la conversa, ara tenen en Manel aquí: si ja li he dit que estava per arribar de l' un moment á l' altre... Veyám, veyám donchs si li encertarán lo remey per aquest bon home... Vés noy, aquesta senyora y 'l nen qu' estonas bá t' están esperant... ¿Qué tal, com ha anat el matxo?...

—Den los gnard!... Bé noya, be; lo que 's din oli en un llum... ¿Y donchs vostés m' han vingut á veure? Vamos, vamos tingan la bondat d' entrar.

—Ja bo ven, si senyor, hem vingut á cansa'l un ratet.

—Vol callar!... Fassin lo favor de passar á n' aquest quartet... aixís... ja veurá

FOLK-LORE MONÀRQUICH (per J. LLUÍS PELLICER.)

»sense tú ni solta,

»ni poca ni molta.»

ajustarém la porta.... Entra, nen, entra, no te 'n dongas vergonya ... Conqué vos-té té algú malalt ¿no es així?

—Ay! si senyor, lo marit desde dos ó tres mesos vá comensar ab una tropells....

—Dispensi senyora, vosté no té de dirme una paraula sobres la enfermetat del seu espós; la Mare-de Déu que tinch jo á casa m' ho dirá be prot: por ella no existeix secret ni misteri; diguin no mes l' edat que té 'l malalt.

—Trenta sis anys. ¡Ay senyor! lo floret de la joventut! Ara que 'ns vagaria dis-frutar de la pobresa guanyada ab la nostra suhor. ¡Pobre Llorens, ves qui t' ho ha-via de dir!....

—No plori, dona, no plori. ¡Qué diantre será que per ell no ensopeguem lo re-may! De més mals qu' éll n' he curat, y no sé encare de que 's traeta.

—¡Dén fes la gracia que aixis fos!

—Mortífiquines una miqueta dos ó tres minuts no més.... lo temps de anar á con-sultar á la Verge.... Nen, mira, agafa aquell llibre y aguayta 'ls sans.... Torno desseguida.

Y mentres aquell home va permaneixen en íntima confidencia ab la sagrada imat-je instalada en un altre aposento, la dona ensimismada anava fent rotllar los pul-gars de abduas mans, y 'l noy que poch pensava ab l' estat de son pare ni ab las preocupacions y caborias de la seva mare, se deleitava mirant los abigarrats cromos que com tacaes de sanfayna, *ilustravan* la novela de á quartillo la entrega que 'l en-randero havia posat en mans de la criatura.

A la part de fora s' oíia la veu de la *curandera* discutint ab algún vehí sobres si era millor á entrada de primavera que á comensaments d' istiu lo posar llocadas, preferint lluna nova á la *veya*, 'ls ous que vingúésin á sanás y altres rahons que por lo difusas no es del eas que las aném seguint.

Va reapareixer l' home endevinayre; anava descubert de cap y la catxutxa á la ma. Sa elevada estatura, sas amplas espatillas y abultada panxa feyan d' éll lo que se 'n diu un *homend*. Procurava rodejarse de un misteri que resultava ordinari y grotesch; mes no obstant, embabiecava als que en l' escalafó buná calsaván graus sota d' éll.

—Mestressa, ja ho tenim; lo mal que ufreix lo seu marit li han donat los dos ger-mans que té....

—¡Pillols! ¡pocas vergonyas!....

—Aquest mal, per ara, no es res més que la *nurella* ensorrada, y com que aixó ve «companyat d' una *gástria* en lo *palmo* y algún *ram* de sancbs barrejats, veli-aquí 'ls atacos d' ofech que per forsa ha de venir sufrint lo pobre malalt....

—Ay Jesús! pro si aixó sembla art de bruixeria! Es que passa lo mateix que vos-té din!....

—Donchs no s' ha de admirar de res, per més que vosté ho estranyi, puig ja li he dit las propietats de la santa imatge que posseheixo.... Més enllanet podria ser que ab tots aquests male, també se li compliqués la *mela*; pró 'm sembla que si vos-té 'm creu ho atnrarém.

PER CARNAVAL, (dibuix de J. LLOVERA.)

Del ball al restaurant no hi ha mes que un pás.

L' ENJENTANJA
CONFORME

A) «L' INJICE»

(per Apelles Mestres.)

—Ja pot anar dihent que tot se farà al peu de la lletra:

—Lo seu espós ha vingut mal portat desde un ball principi...

—Ja ho deya jo.

—Si quan li van comensar a sortir grauots y patir de *dessitpet-las* vosté hagnés vingut...

—¿També s a b aixó?

—Ja li tinch dit lo que fa 'l cas y no s' estranyi de res; li repeteixo que si en aquell *entonsas* vosté hagnés vingut, jo li prometo que aquest bon home no hauria arribat tan amunt y avuy lo tindria tant sá com nosaltres mateixos. De tota manera....

—Noy! estigas quiet antes no 't confírmis. ¿Perqué has de embriantar ab lo peu la espardenyia del senyor, poch modus?...

—Cá, deixil estar, tots sabem lo que son *canaya*.... Pues com anavam dihent: vosté ereguim a mi y no s' escolti a ningú més....

—Digui, digui senyor.... *daijonsas*, no tingui cap temor que me 'n desoblidi, se farà tot lo que vosté mani.

—Donchs, bueno, miri, ara quan vagin amunt per entoruar-se'n, quan sigan darrera de la iglesia d' aquí dalt al poble, ja veurán una botiga de *farmásia*, hi entra y pregunta pel senyor Ramón y en nom meu li demana una ampolla de *lixis* d' *hasteri* que li costará quatre pessetas; d' aquestos *lixis*, ne donará al malalt una

cullerada cada demati, en dejí y darrera mitj gotet d' aiga beneyta. Aína 'l senyor *potecari* demánili també una figueta d' oli de la *llantia*, ell ja la compendrà y tot aixó plegat li vindrá a costar sis ó set pessetas; ab aquest oli li ntarará cada vespre 'l *sturmells* al seu marit. Recordissen be! Ara li donaré un manadet d' herbas que 'n tirarà un pessiguet a una olla de tres nova y plena d' aigua de *márch*, també hi tirarà com un *vintidós* de cera de *moniment* y mitj segí de gallina, tot aixó ho farà bullir molta estona basta tornar a la meytat y quan lo marit de vosté tinga l'

(Qué llibres!... ¡Vingan boy-nas y bonas pilotas! Lo demés son candongas!

ofech que bo glopeji fins que puga aguantar l' alé. Créguim a mf y vágisen descansada, vosté fassi lo que li dich y ja m' ho sabrá explicar.

—¡Deu fassa la gracia, senyor!... ¿Quán se li te que dar a vosté?

—Aixó es *voluntari*.... las herbas valen deu rals; lo demés a gust de la persona.

Y girantse d' esquena allargá la ma enrrera perque, sense ell veure' ho la dona hi diposité l' óbol de la seva voluntat junt ab las dos pessetas y mitja que importavan las herbas. La dona depositá un duro en aquella manassa y desaparegné a sa vista com si la ma se 'l hagnés engolit.

Cinc minuts més tart, quan mare y fill feyan ja cami de casa seva y 'l curandero estava segur de la *bondat* d' aquella pessa de vint rals, deya a sa muller:

—Quina dona més xarrirel! Ab una mica més de tot lo que t' explicáva a tú, no 'n pueh trenre l' aiga-clara. Un altra vegada perxó, *percura* fer acostar a la gent més cap al meu quarto; un hóm bo sent mellor y va més ben gniat.

ANDREU SOLÁ

HUMORADAS

No demanis cap favor a qui sent pobre 'a féu rieh, puig aquests may se recordan de quant ells vareu patir; ni vulgas ser may criat de ningú que baja servit, puig son polls reviscolats qu' ells sols pican més que sis.

Tota dona quan se casa generalment sol plorar: també plora 'l cocodrilo tantóst a algú s' ha tragat.

AGUILETA.

“A LA MEVA RASPA”

Escolta, Roseta, escolta que t' haig de dá una gran nova y al mateix temps una proba de que no só un poca-soita com te doyan l' adroguer, ta mestressa, 'l senyoret y aquell talós ó ximplet que abaix tenin de porter.

Ja pots dirbo a tas companyas y a tota aquella altra gent que t' estavan sempre dibent que no 't fiessis de mas manyas.

Digals que no vá de broma, que ja estieh ben deedit, que fins per comprar lo lliet casi, casi tinch la moma.

Y tú, estimada Roseta, ja que a la fi m' has pescat, perdónam si en temps passat tan sols feya la brometa, que ara sent com soch tan gran, no estieh per més tonterias; ab aixó d' aquí vuyt días....

... serà la setmana entrant.

A. DELS CONILLS.

EPÍGRAMA

En lo cassino de Artá al concertista Puiggrós li varon dir:

—¿Ja se 'n vá?

¿Cóm és que no vol tocá?

Y ell vá dir:—Ja *toco* el dos.

J. BURGAS.

FLOR DEL FANCH (per L. BONNIN.)

—Quan los carrers son molls, es quan una lluheix algúna cosa.

Un Mosquetier.

Debe y Haber.

- No 'm parlis mes del teu cusi, que ja 'n tinc lo cap tot ple!

¡CALLAI...

¡Oh, no! Si no m' estimas, no descloguis
tos llabis de rubí;
detura 'l no fatal qu' entre ells s' agita,
ja que no 'm pots dá 'l sí.

No ho vull, no ho vull saher que mos ensómnis
reoltament han mor'
prefereixo que 'l dupte... y la esperansa
roseguin lo mén cor.

FANTÀSTICH.

¡PERDUDA!

(SONET)

Vejentla sense pares... ¡jo plorava!
¡tenia catorze anys! ¡tendra y hermosa!
¡l' estimava ab afany! ¡sa honra preciosa
volia jo salvar! ¡fré li posava!
¡En mos brassos esclava, la mirava!
¡lluytava ab son desitj!... ¡lluyta horrorosa!
¡Ab foch del cor sens lava maliciosa,
i' estuig del sen cervell com foll besava!

¡De prop meu vá fugí! ¡en vá 'l sacrifici!
¡mon prech no vá escoltar! ¡vá guanya 'l vici!

¡Impúdica, son brill alegre escampa!
¡lo vici, ver amich, no la descuida!

¡Vensut, son bés lasciu, lo mon estampa
dessorre 'l vil barnis d' un' olla buyda!

J. ALAMALIV.

EN LO PARCHE (per F. Gómez Soter.)

Diu que l' home ve del mico;
mes pel que 's pot observá
en lo Parch á totas horas,
sí no 'n ve, es que se 'n hi cò,

Passém balans ja que 'm sobra
temps per ferho, aném á veure,
treyentme escrupuls de sobre,
si soch mes rieh ó mes pobre,
si dech ó 'm quedan á deure.

Deixant apart lo diner
— que per mi té pocb valor —
l' exámen que penso fer,
es en lo *Debe y Haber*
de lo *llibre del méu cor*.

Página primera; hi há
apuntadas mil y mil
esperansas per cobrá,
son d' *Amor* y á mes tardá
han d' entrá en *Caixa* á l' *Abril*.

Mirant del *Haber* las notas,
si nua 'n trobo de efectiva,
protestadas las veig totas:
gastos méus, molta *saliva*
y trenta parells de batas.

Full segón; veig d' *Amistat*
uu treeror, y alegre 'm dich:
«¡Aquest sí, seré vritat!»
Y al *Haber* uo hi ha un amich
que no m' bagi *ensarvonat*.

Tereer full, *Gloria*; vejam
si resultaré ilusoria
també aquesta? Y... plego 'l ram,
puig veig, que *viure de gloria*
vol dir morir-se de fum.

Me proba 'i full quart, que fè
es dot de la insuficiencia,
que de virtut, ningú 'n té,
que es la ditxa, no... se qué...
y de goma la conciencia.

Y seguint així ab afany
registrant lo libre eor,
in 'hi convenus per mon dany,
que bi perdut al cap de 'l any
amistat, gloria y amor.

Y ab tot y aixó, á mes á mes,
dech, després de no pagarme,
ser atent sense interés,
dech no enfadarme per res,
y dech, morintme, alegrarme.

Y lo resultat que trech

del Balans, vejéulo aquí:
La farsa del mon conech,
y al. *debutme* molt á mí,
jo soch 'l qui eucar li *dech*.

Y es, que l' infelís que explota
esperansas y 's descuida
posanbí l' ánima tota,
se troba ab la caixa buida
y se 'n vá, á la *bancarrota*.

Així al vénrem mal pagat
ní que 'm digan cor de gebra,
ser *insolvent* so pensat,
per gloria, amor y amistat
tancá y declararame en quiebra.

JOSEPH MARIA PONS.

MORTA LA CUCA MORT LO VERÍ

ANACREÓNTICA

(Il·lustració de MARIANO FOIX).

¡Quins temps aquells! La vila cullia tot lo vi que li dava la gana y, lo qu' es mel·lor, lo venia á pes d' or.

Los francesos, qu' allavors patian de set, compravan los rabims á qualsevol preu per suplir la falta de las sevas cullitas. No 's cercan pas mes las *pubillas macas* y ricas qu' en aquells dias las garnatxas velles que feya anys que dormian en las amagadas botas.

Per tot arrau se plantavan vinyas novias; los argelaguers y las inatas de romaní se tornavan ceps; los boscos desapareixian á cops de destal pera fer pas als mullols; las pobras oliveras s' esllanguian á forsa de deseuít porque ningú pensava ab ellas á no ser per arrencarlas, obrint lloeh á l' *invasor sarment*.

Era un deliri y una bojeria qu' avansava com una peste. Veyentho, pensava un en la veritat del autich símbol mitològic que 'ns pinta á Baco triunfador, emportantsenhe tot darrera seu, arremolinant els pobles com un torbellí, ensenyorint-se de toptas las encontradas, fet lo mes gran é irresistible conqueridor.

Recordo encare quan totas las casetas tenfan lo seu celler y quan las samals ab son color de sanch assecada jeyan en los bums de vall. En los carrers se veyan sempre marcats los reguerots del vi mentres en l' ayre se sentia l' olor astringenta del most, y per tot arren se gronzava, penjada en las baranas dels balcons, la simbólica brauca de pi.

Aquella atmósfera s' ho portava; aixis com los nivols d' encens fan creixer escolans, aquella farúm de vi estimulava als berratzos. ¡No n' hi havia pochis ni gayres! Me refereixo al berratzó permanent, endémic, que porta en lo rostre aquell color de mangra per abont se trasparenta lo vi, que

mostra en els ulls lo brill del alcohol plé de resplandors blavencas y ofereix en son pas l' inseguretad ensopegadora del infant.

Encare la veig aquella bona dotzena de berratzos empedernits, de rialla estúpida y veu ronea, repetidors del gesto y de la paraula, incapassos de fer mal á ningú aixó sí, no obstant y esser la broma de la canalla que 'ls batejava ab los motius mes estrafalaris. Uns per gandulia, altres per desgracia, havian vingut á parar en aquell estat d' embrutiment en que l' home arriba á poder prescindir de tot menos del *xarel·lo*. Per un vas de vi se 'ls feya fer qualsevol feyna; vos obedian com un

gos, seguintlo ab los ulls esblaymats com una *cocottá* enlliternada per las pedras finas d' un aparador d' argenter.

Tot lo seu amor lo concentravan en la bota; lo seu únich temple era la taberna, l' únich amic que ls aeonortava, 'l got.

¡Ves qui ho tenia que dir! De la nit al demati van comensar las vinyas á presentar claps grochs y malaltissos, á donar senyals de maltra incurable. Teniam la filoxera. ¡Quina via 'n feu! Va esser joeb de pocas tanlas: las terras eran pobras y

aspras, tot de roca, y els caps no resistiren la furia xucladora del assot. Ab tres anys no van quedar senyals de vinya (quina desolació!

La gent fugí d' allí com de lloch empestat; las casas se tancarun; lo bosch vá reconquerir los espays que li havia 'pres la vinya; las oliveras, com lo fill aborrit que la mort respecta, van guanyar en estimació y cuidado.

Aquells pobres borratxos se trobaren de prompte en un paratje sense vi, y al donarse'n compte degneren sentir l' impressió horrible del peix que tot de un cop se sent fora de l' aygua espaternegant sobre la terra dura. Avans ningú 'ls hi negava un vas de vi; ara á las casas no hi trobavan mes qu' aygua quan la set els empaytava. Las brancas de pi qu' eran l' emblema de las tabernas senyalavan solzament lo lloch bont foren, y anavan cayent á trosos, esbrinadas per la tramontana, mentres las botas velles sense que uingú las reomplís deixavan assecar en sos fondos las maras fecundadoras dels vins rancís. Las portadoras ressecas se lliuravan dels cercols, y las tinas buydas recullian pols y 's cubrian d' espèssas y flonjas trenyinas.

Alguns d' aquells infelissos emigraren d' aytal paratje malehit en busca dels paissos del vi, anhelant lo veri do la viuya y la fardm de la garnatxa. Anavan per las carreteras zigzejant, guaytant endarrera com si 'ls perseguissen, ensumant, pronent ventatja á la filoxera, fugint, fugint com las aos davant d' nna epidemia.

Los altres se van quedar á morir en son lloch natin. ¡Quin anyorament mes fondo el seu! Anavan errants per las vinyas mortas, perduda l' esma, deturantes á prop d' algun qu' altre cep qu' havia sobrevisent al extermini, miserable, sense florir sisquera. Aixís anavan donant voltas per aquell terreno com lo gos de la masía abandonada que s' arrastra per l' era solitaria y trista.

A l' hivern, mitj somreyan quan podian es caifarse prop d' nna foguera de rabassas, despullas de las mortas vinyas, eom si sentíssim en lo funn l' aspror anyorada del vi. En quan arribava 'l Septiembre, lo temps de la vrema, y no veyan sortir las portadoras ni escurar las tinas, llavors lo corch dol anyorament se recargolava mes de pressa y ab doble furia. Sentian els pobrets tota l' angunia y defalliment que porta á l' áuima l' auiversari d' una desgracia irreparable.

De vegadas alistiu, l' aygua estimulada per la calor trobava encare en los recous de son ventrell lo so-

latge del vi begut en altres temps y acumulat poch á poch en sas entranyas. Allavors, vagament, notavan l' efecte del most y disfrutavan de quelcom qu' era com l' eco de las passadas borratxeras, l' ombra de sos deliris lluminosos qu' enterbolian l' enteniment ple de tristesas bojas.

Mes ¡ay! que s' anavan cada dia arrugant com una pansa, perdent lo vermell del rostre y el brill ayguardentós dels ulls. Era impossible de tot pnnt resistir aquella privació crudel ni snstrenes, sense perill de mort, al hábit mes fondo y arrelat de la seva naturalesa.

Quan contemplavan el mar, aquella inmensitat d' aygua y no veyan en la terra

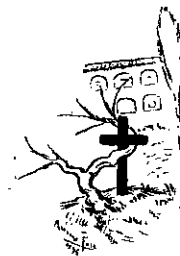
ni una gota de vi, deixavan escorre per los sens ulls las deixillas del alcohol de qu' estavan saturats els ossos y la carn.

A mesura qu' anava mancant l' esperit per falta de manteniment, lo cos s' ajupia cap á terra.

Poch á poch desfilaren un darrera l' altre com fullas secas d' un arbre que mata la secada.

Tots foren enterrats en lo fossar comú; ¡pobres victimas de la filoxera! En la terra que 'ls hi doná l' últim abrich va brotarbi un cep bont, qu' exteníu sos sarments eom si volgués entortolligarse á l' entorn de la creu de fusta pintada de negre.

FREDERICH RAHOLA.

LO RAPÉ

Lema: ¡Atxim!

Quan era petit, polsava; ja gran, vaig seguir polsant, y are vell, si me 'n deixava, estich cert que me 'n anava de dret cap al campo sant.

Es per mi 'l rapé, la vida, es polsá 'l vici millor; cada ¡atxim! sens dir mentida retrunyí 's sent desseguida en lo mes fondo del cor.

Lo rapé, si be l' aspira nn mort groch, passat y fret, veuréu qu' obra 'ls nlls, s' estira, mira un rato al Cel, s' iuspira, pren la ploma y fa un sonet.

Perxó, ja petit polsava, sent gran, vaig seguir polsant y are vell, si me 'n deixava, estich cert que me 'n anava de dret cap al campo sant.

Si 'l méu pare 'm reprenia quan xich n' era tan pillet, jo, somicant me 'n dolia y devegadas sentia remordiuent del mal fet; pro si 'l sermó molt durava entre mi 'm deya:—Enllestim; treya la capsa, polsava y l' hi contestava:—¡Atxim!

Seguint sempre tal manera, al posarme á festejar, á ella, sempre posturera la tenia al méu darrera dibentme: ¡Cuán te vols casar? Y com que aixó m' amohinava tot seguit deya: Enllestim; treya la capsa, polsava y l' hi contestava:—¡Atxim!

Ja casat, la meva dona tot sovint m' arma rabous y enrahona qu' enrahona, aixís va passant la estora

ab cansons y mes cansons Tot de eop se para, 'm mira com volguent dir: Enllestim; prenc pessiich que 'l nas aspira y sols l' hi contosto:—¡Atxim!

Ara soch vell, y 'm preparo por quan la Parca vindrá, que ja 'm sembla que m' hi encaro, y sens cap petit reparo l' hi diré:—Deixim polsá—

Y sempre que torni, nada, ja estaré á punt: enllestim; trech la capsa, pessigada y... ¡¡¡Atxim!!!

P. COLOMBE.

INVALID (per I. NONRLL.)

—Quan s' arriba á vell es quan un s' aïna de lo que ha treballat

LO PANDERO

En lo cap enfonzat en lo coixi, 'ls ullets mitj closos y la boca obrintse al moviment casi impereptible, lo pobre nen murmura per tereera ó quarta vegada:

— ¡Vull un pandero!... ¡Un pau... de... ro!...

— ¡Vésli á comprar!— diu la mare, girantse ràpidament al séu marit.

L' home, sense pronunciar una paraula, agafa la clau de la escala, 's posa la gorra y se 'n vá corrent, baixant los grahons de tres en tres.

Están á punt de tocar las deu. Ja hi ha una pila de botigas tancadas. Lo pobre pare, com si necessités orientarse, mira esferihit de totas direccions....

— Panderos.... ¿Abont ne deuben vendre de panderos?

Quatre passos més enllá eren véure una quincalleria, y d' un salt se planta á la porta.

— ¿Qué tindrian un pandero?—

Totas á un temps, sense poderse aguantar quatre ó cinch personas que bi ha á la botiga 's posan á riure. Estavan allí de tertulia, parlant de tot y de res; de las cosas d' Espanya, potser de algún casament, tal vegada d' una comedia que van veure l'

altre dia, y aixó de rebre la inesperada visita d' un home que bneca un pandero.... precia ment un pandero, y á las deu de la nit....

— No senyor— diu l' amo del establiment:— aixó es un betas-y-fils y no una quincalleria....

— ¿No sabria dirme abont lo podria trobar?— Un pandero petit... qualsevol cosa, mentres sigui un pandero.—

La insistencia del comprador torna á fer esclatar la rialla als tertulians.

— ¡Vaya unas horas d' anar á comprar semblants trastos!— fá un d' ells, dirigintse al betas-y-fils.

— Es per un

LA PORTA DE L' ETERNITAT.—(Aquarela de F. Soler y Rovirosa.)

CAMBI DE GOVERN, CAMBI D' ARCALDE (per M. MOLINÉ.)

nen—diu l' home ab veu ofegada:—per un nen que tinch malalt y mel'está demanant.—

Repentí nament, com si una má misteriosa oprimís lo coll dels alegres tertulians, las riallas paran.

— ¡Corri, donchs!— exclama uu:— potser encare trobará obert. Aquí al cantó 'n teuen....—

Y mentres lo pare, seuse acertar á toruar resposta, se precipita corrent á la botiga del cantó, tots los amichs del betas-y-fils surten á la porta com si tinguessin por de que s' equivoqués.

No s' ba equivoecat, no; la quincalleria es oberta; lo botiguer s' apresura á despenjar un petit pandero de dos ó tres rals, ab uns picarols de llauna molt bullliciosos; lo pare l' agafa sense sapiguer quant val, lo paga sense fixarse en lo que dona y 's llença com una exhalació en direcció á casa seva.

Arriba. La porta del pis es oberta; al menjador bi ha dos ó tres vehins que tractan de dirli alguna cosa.... Lo pare no s' adona de ningú y entra á la saleta.

— ¡El pandero!... ¡'l pandero!— exclama agitantlo victoriosament.

La mare 's gira y al véurel se deixa anar sobre 'l llit de la criatura.

— ¡Qué!— crida 'l marit:— ¿lo nen?

— ¡Es mort!....—

Després... res més. Quietut, silenci. Una dona que plora, nns vehins que passen y traspasan y nu home fret com nu cadavre, clavat al mitj de la sala, ab la vista fixa en lo llit y sacsejant convulsivament un paudero.

MATÍAS BONAFÉ.

Distints Josep y la matetza vara

LA LLUFA: AVUY Y DEMÁ (per F. FLÓ.)

Per gust y seguint la moda
avuy la vá rumbejant;
demá no valdrá portarla;
mes llavors li penjarán.

HISTÒRICH

Era en Roberto Robert
un antor molt elegant,
festin, satírich, polítich,
escèptich é intencionat.

En la *Discusión*, el *Cohete*,
el *Tros de paper*, *Gil Blas*,
vessá á dojos son ingeni
sempre hermós y xispeant.

Era de caràcter fret,
per no dirne glacial,
flaqnet, de patillas llargas,
y de nills negres penetrants.

Ell feya de la nit dia
com molts altres literats,
y una nit, quan retirava,
al carrer de Sagristans
li vá sotí un lladregot
dihentli punyal en má:
— ¡Alto! dinés ó la vida;
y en Robert sense iumutar's
contestá plantantli cara:

--Mestre, m'heu guanyat per má.

F. GRAS Y ELÍAS.

NO HO ENTENCH

Mentida me sembla
que sigas així...
¡un abrás me negas!...
¡un abrás á mi
que donat hauria
sens saberme greu,
per tú, tota l' ànima
y 'i tendre cor men!...
¡Ingrata!... M' ¡rebutjas!
¿qué t' he fet? ¿Perqué?...
¿Es crim estimarte?...
—¿Que no?—¿No es sancé
l' afecte que t' perto
y noble y lleal?...
douchs ¿perqué me 'i negas?
¿aixó es algún mal?...

No ho crech ni ho puch créure,
puig estich veient
com cada diumenje
per tot lo jovent
abassar te deixas
sens enuig mostrar...
¿perqué, donchs, nineta,
no t' puch jo abassar?
E Mes... ¡callal!... una idea
m' acut y... somrich;
avuy es diumenje,
lo ball será rich,
y si tú, ma vida,
al ball anit vás
cobrarne t' prometo
lo citat abrás.

AMADRO.

EN LO CAFÉ CHANTANT

Las tres gracias... fi de siglo.

LOS NEGRES Y 'LS NENS

A PUERTO-RICO

Recorts de 30 anys en-
rera, per J. Cuchy.

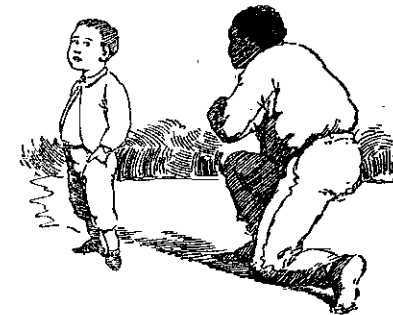
Lo ninyera vella:—
«Quelme niño bonito
que viese el coco
á comel á lo nene
que duelman pocolo»

La tornada d' estudi en dia de pluja.

—Mi padre era un rey, que...
—Ay, cara Catalina ¡Tú padre era un rey!

—La bendición, mi amor!...

EN UNA SOIRÉE

—Mira, ara entra la seiyora de 'n Garcés.
—La veritat es que te molt fetje d' anar tant escotada.
—No la critiquis; al contrari plányela. Diuhou que te un marit tan avaro, que
apenas li dona per vestirse.
—Ah, sent aixís callo.

J. VALMADELLA.

CANT DE NOVEMBRE

El vermell dels arbres encés per la posta—dels sols invernals delita y penetra lo mateix qu' aquells verts primaverals. ¡Germans, alsém els cors, que tot es bell, el vert y el vermell!

Alsém els cors cantant la vida entera ab els brots, y ab las fullas que se 'u vón; gosém el dia sens mirá endarrers, sense pensá ab els dias que vindráu.

Gósa el moment... Gósa el moment que 't convida y correrás alegre á tot combat, un dia de vida es vida gósa el moment que t' ha sigut donat.

No t' entristeixin donchs—els funerals Novembres, ni planyie mort lo qu' ha tingut plé ser... De planye es el donçell qu' ajeu sos membres ans d' haverlos cansat en el plajer.

J. MARAGALL.

EN PAU MATA-DONAS

AL MEU AMICH ARTUR GIRBAL

Il·lustració de J. Fellicer Montseny.

ERA petit y rabassut; de pellatge mes aviat negre que moreno, de nas arremangat y ample, de llabis grossos, d' orelles molsudas y d' nills petits:... uns nills que li lluhian continnament ab expressió de picardia. Anava sempre ben afeytat de cara, estava sempre en disposició d' explicar algun quento y era un dels mes assíduos concurrents al hostel del poble, no perque li agradés la beguda, sinó per fer

petar la elaca entre companys y per assolir de tant en tant lo goig de clavar algun que altre pessich en las rodaxonas carus de la hostalera; pessichs als quals la dona contestava deixant anar un recargolat grá-d'ay, d' aquells que, segons algú assegura, valen mes que una Ave Maria mal resada, y acompanyant la dita ah algun patach que no pecava may de suau.

Havia sigut casat quatre vegadas, quedant vindó altrás tantas, no restantli per recort de sa campanya matrimonial, mes que una filla de la primera dona. Al morirseli la última, devia tenir de reixanta á xelxanta cinc anys d' edat (y dich devia, perque sobre aquest punt se mostrava reservat ab tothom.)

Veus aquí lo que era en Pau Prat y Montanya, conegut per Mata-donas motiu que li havian tret en vista de la seva desgracia en quedarse viuado.

..

Al ferse cárrech de la mala fama que comensava á adquirir, tan bon punt vejé tirar la última palatada de terra al cim de la sepultura de sa quarta muller, en Pau va fer lo propósit de no tornar á casarse en tots los dias de la seva vida.

Do manera que 'l bó del home quedá sens altra companya que la de sa filla y sens mes distraccions que las que li proporcionavan las estonas que solia passar al hostel.

Feya ja sis anys que era viuado y encare no li havia passat pel magi la idea de que pogués tornar á pendre estat.

Un diumenje á la tarde, que arribá al hostel mes d' hora que 'ls demés parroquians, senti que la hostalera 'l cridava desde la enyina:

—Pau, entréu que ns vull dir una cosa.

Aixó de que una dona que tot sovint l' obsequiava á truchs lo cridés á solas, extranyá poderosament al bó d' en Pau, que entrá á la enyina plé de curiositat.

La hostalera, dreta al davant dels fogons, s' afanyava á ventar lo foch. En Pau s' hi acostá, li clavá un pessich, s' assentá en una cadira mitjana que á má li vingué y dirigintli una mirada plena de malicia va dirli:

—Ja pots explicar-te, maca del barri.—

La hostalera deixá 'l ventall, se girá d' esquena als fogons, posá 'ls brassos á tall de gero, se mirá á u' Pau de fit á fit y's posá á riure.

—Endemés, Pau, vos ja sabéu que soch vinda.—

—¿Volst'hi jugar, exclamá l' home interiorment, que aquesta ximpleta 'm demanará relacions?—

—Que tinch un fill, —prosegní la hostalera.—Aquest fill té vint y dos anys; jo comenso á ferme vella y necessito una dona per que m' ajudi á fer las feynas de la casa; de modo y de manera que

bem pensat dessegnit ab la vostra filla... ¿Qué hi dibéu?

—¡Oh qué hi dich, qué hi dich!... Dich... que no sé que dirhi.

Y pel cap d' en Pau passaren ideas que may se li havian ocorregut. «¡Casarse la seva filla! Veus aquí una cosa que en sa vida l' havia preocupat. «Oh, y si l' Agneta 's casava ¿qué faria ell? Y ajnpi 'l cap y quedá tot pensatiu.

—Bé ¿qué hi dibéu?—repetí la dona.

En Pau alsá la vista y 's topá ab la d' ella, que 'l mirava encare ab la rialla als llabis. La contemplá ab insistencia y va trobarla tota guapetona.

¡No es pas que fos de despreciar, no! Figurenvos una dona de quaranta cinc anys, de non pams d' alsada; ab un cap sense un fil de cabell blanc, uns nills negres que li brillan encare com en l' esplet de sa joventut, unas galtes frescas com dos matons y rojas com dos clavells... rojos; un pit que semblava volguer esbotzar la roba del sach que l' oprimia; uns brassos blancs, plens de greix, y unas ancas com-

parables solament ab las d' una euga bretona. En fi: lo que 's diu una dona ben conservada.

La mirava en Pau sense obrir la boca, y tot mirantla, se li enrogiren las orellas; sos ulls lluhiren d' un modo especial y arrufant lo nas y contrayent los llabis, sols tingué esma pera contestar.

—Diumente vineut, quan torni te donaré resposta.—

Tota aquella tarde, en Pau estigué pensatiu y moix, ab gran estranyesa dels seus companys, que estavan acostumats á sentirlo xerrar pels colzes.

Al vespre, la seva noya, estranyada també de véurel callat, notant que per sopar no menjava res, li 'n preguntá la causa.

—¿Sabs... en Jan del hostal?—vá ferli en Pau per tota resposta.

Ella s' enrogi de galtas y acotá la testa.

—Donchs... diu que vol casarse ab tú.

La noya 's torna encare més vermella y abaixá més lo cap.

—Ab aixó, digas que 't sembla.—Y veyent que no contestava agafá un llum de ganxo, l' encengé en lo broch de la llumauers que tenian al cim de la taula y afegí: —Mira noya; per tú ha de servir. Tons vuyt dias de coll per pensarubi. Tn mateixa.... Y ara, santa nit; mo 'n vaig á jaure.

Y á jaure no més vá anar en Pau. Lo que es trencar lo son, per més que vá probarho, no pogué de cap de las maneras. Tota la nit vá estar revolcantse entre 'ls lleusols... «¡Era ben guapota, avuy. la Xica del bestal!» se repetia á cada moment... «¡Quina cara! ¡quin pit! ¡quins costats! ¡quin garrot de brassos!» Y per sota 'ls llensols, en Pau feya ab los dits un moviment com si pessigués.

Encare no eran las duas de la matinada quan saltá del llit, se posá 'ls calsetets, se calzá las espadnyas y comensá á passejarse pel quarto. «No hi ha remey», exclamá per últim: «hauré de probarho... ¡Pro baver d' esperar vuyt dias encare!... Perque jo sens la noya no puch fer res...»

Per sort d' en Pan, de bon demati la noya trencá 'l séu soliloqui ab las següents paraulas, ditas en véu baixa y tremolosa:

—Bon dia pare... Endemés... d' alló que 'm deyan ahir... ¿sabeu?... donchs... ¡sí!

Y al mateix temps que llensava un sospir de satisfacció, com si s' hagués tret un gran pes d' assobre, se sofocava tota com si li bagués escapat un reuech.

No havia passat mitj quart, qu' en Pau ja trucava á la porta del hostal:

—¡Ep! ¡Xica! ¡Xica! ¿qué redimontri fás que no obras?

Grinyolaren los batents de la finestra y aparagué la hostalera tot ficantse una mànega del sach, ensenyant lo bras lliure fins aprop de la ospalla y 'l coll fins un xich més enllá del comensament del pit.

—Bon dia, Pau,—vá dir ribent.—¿Y donchs, que bi ba de nou?

—Baixa que ho sahrás... ¿Hont tens l' heréu?

—No ho sé. Tot anit que s' ba estat passejant pel séu quarto y cap allá á las tres he sentit que obría la porta forana y que sortia... Deu ser al camp.

—Millor que no sigui á casa perque hem de parlar llarch tú y jo sols.

La Xica accentuá més sa rialla, presumint l' assumpto de qu' en Pau volia tractar y tancá la finestra dibent:—Ja baixo!

Als cinch minuts, en Pau y la Xica; sentata en un banch de la cuyna, costat per costat, entaulavan la següent conversa:

—Lanoyaba dit que sí.

—Ja m' ho pensava... Com que ella y 'l noy ja...

—Bé, bueno, lo cas es que ba dit que sí.

—Donchs los casem... y bona nit dotze boras.

—Oh, aviat ho has dit tú... ¡Los casem, los casem!

¡No hi ha res més á fer sino casarlos!... ¿Y jo? ¿cóm quedo tot sol?

—Os ne veniu á viure ab nosaltres y llestos. Vensho aquí.

Ella 'l mirá ab picardia de qua d' ull; ell abaixá un moment la vista, la alsá de sobte mirantla á n' ella fixament y mitj-axecantse á fi de poguerli arribar arrán d' orella, vá dirli de baix en baix, com si se 'n dés vergonya:

—¿Y si 'l féssim doble?...

La Xica, que 'l dia avans ja se la veyea venir, havia rumiat entre nit: «Ell es vindo, jo també; ell ha mort quatre donas, jo no més nu home... pro ¿qui sab si m' hagués tornat á casar lo que hauria fet?... Ell té á lo menos setanta anys, jo no més ne tinch quaranta cinch: soch forsa més jove y més robusta que ell... ¡Bah, bah! si 'm diu per casarme, m' hi casu... ¿Qué Mare de Deu será que no mori primer ell que jo?»

Repetintse aquestas reflexions, axís que sentí la indicació contestá sense pensarhi més:

—M' está bé, ja m' hi avinch.—

Lo bó d' en Pan va estar á punt de perdre 'l seny d' alegría.

—¿Sí?, sí?—exclamava, pessigantla carinyosament, ab las orellas rojas, los ulls lluhents, lo nás arronsat y 'ls llabis contrets.—¿Sí?, sí?... ¡Donchs viva la Xica!—Y saltava y reya y feya petar los dits com unas criquetas... y no sabia lo que 's pescava.

Lo dia que feyan dos mesos justos, al vespre, hi bagué en lo poble un grós escándol de llanmas que trucavan nnas ab altrás, fressa de fustas, payellas, perols;... lo que 's diu nua esquellotada de primera, que sorprengué á la Agüeta y en Jan mentres se ficavan á la nuvial cambra y á n' en Pau y la Xica, quan, tots dos á la una, donavan un bufet al llum, operació que cap dels dos havia volgut fer á solas, per no morir primer l' un que l' altre.

—¿Sents?—va dir la Xica á n' en Pan, que ja d' un bot havia saltat al llit.

—¡Dexals fer!... Plá que se 'n causarán!... Fuja, puja!...

Feya ja prop de mitj any qu' en Pan era casat ab la Xica. ¡Pobre Pau, qué cambiat estava! Sas orellas carnosas bavian anat marfintse, sos ulls bavian perdut tota la expressió, sos llavis s' havian aprimat, lo color sá del séu pellatge s' havia tot esmortubit; sas camas semblavan dos lluquets, no po-

dia fer déu passos sense cansarse, per lo qual may se movia de casa. Era lo que 's diu, una candela que crema cap per avall.

¡Quina llástima feya al véurel sempre á la vora del foch ó cercant lo repatell del sol, recordant lo que aquell home havia estat!

Si algú li preguntava per la seva salut, solia respondre sempre lo mateix:

—Me 'n vaig del mon... Aquesta si que no la contaré pás....—

Pero vá contarla.

Estava ja tot convensut de que 's moriria primer que la Xica quan ¡patatomi!, á aquesta li agafá una pulmonia que ab una setmana la degué á la fossa.

Un diumenje, poch després de aer morta y soterrada sa quinta muller, en Pau s'estava ab lo cap baix, prenent lo sol al pás de la porta del bostal, pensant ab pena ab la desgracia que tenia d'haversen d'anar viuado al altre mon. Algúus de sos antichs companys, eutorn d'una taula, estavan jugantse

al truch un porró de vi. De sohte un d'ells, girantse de cara á u'en Pau, al temps que un altre donava, va dirli, tustantlo de la esquena:

—Y donchs ¿cóm dimontri varen deixar morir á la Xica?

—¿Qué s'hi farà?... La voluntat de Deu...—va respondre en Pau sense alsar lo cap.

De cop se redressá; sas orelles prengueren lo tó roig d'altras vegadas, sos ulls espurnaren com en sos mellors temps, son nas s'arrossá com en altras ocasións y contrayant los llabis, exclamá ab véu anpllicant:

—¡Me 'n sapiguessu un'altra!....—

JOSEPH MORATÓ Y GRAU.

L'AIGUA DE LA FONT MUIXINA

APERITIU TEATRAL (per PANDO.)

De l'aigua de la Muixina, l'apotecari de Olot n'ha feta una medicina, que ja es célebre per tot.

Mes, després de analisarla ab lo cuydado que's cal, m'ha semblat á mi trovarla que no es lo que's diu, formal.

Per que mirat seriament, resulta la vritat pura. qu' es per lo modo que 's pren, no per lo qu' ella es, que cura.

L'apotecari es molt viu; sempre ab los malalts bromeja y en l'aigua aquesta may diu, ique ha de dir!... lo que hi barreja.

Pero jo ho sé!... He fet d'espia en bé de la Humanitat, y un día y un altre dia observant, al fi he trobat,

que l'apotecari dóna aqua fontis y res més, muixinonum... que fa bona

un alambiquet exprés, Alambiquet delicat y de materia tan fina,

Sent un xich guapa—garbosa y fina, iqué 'n té de ganxo—la ballarina!

que torna en néctar preuhat d'aigua de la Font Muixina. ¡Pillet!... Aixís pot enténdres lo que avans no era prou clá; per que, preu per preu, sol prendres las medicinas que fa.

Donchs esbrinat lo secret del tractament que seguia, ¿qui no pecará un xiquet, ó un tros, de gurmandaria?

Probeubo si no y veureu; sentéuse en un dels pedriesos de la Font, no us descuyden la xacolata ó 'la anissos.

Mentres la boea endolcin y la mirada gojosa en las bellasas teuin, d'aquella encontrada hermosa; escoltant lo suan remor del oreig entre 'l fullatje, sentint esplayarse 'l cor peis horitzóns del paisatge.

á l'ombra d'aquella arhreda, sota aqnell noci de Cel, hont talment l'esperit neda en pélachs de rosa y mel; dignéume: ¿de l'aigua aquella si vos en allarga un got,

la má delicada y bella d'una miuyona de Olot, y de sa mirada pura lo raig dintre el got se fón, vaja... á veure... qué no cura llavors, l'aigua de la Font?

Malalts del amor, veuiu, veuiu á la Font Muixina, que pel mal de que patiu, brinda á doll la medicina.

No us caldrá l'apotecari per lograr la curació, y si no, si es necessari, fillets méns, vinga 'l Rectó!...

Que d'aquest sent ben seguida la prescripció que us farà, segur que de mort á vida en poch temps vos tornarà.

F. UBACH Y VINYETA.

CANTARELLAS

Quan vaig veure que venias ab un cantí á cada má y nu al cap, vaig dí:—'L qu' es ara no te 'm escaparás pás.

Ab las cartas amorosas passa igual que ab las del joch; unas y altras tart ó d'hora son origen de rahóns.

Jugant, jugant varem corre, jugant jugant vam ballar y jugant, jugant... qué cosas varem fer jugant jugant.

J. FERRER B.

ESPANYA PINTORESCA (per J. Blanco Coris.)

Apunte de Santiago de Galicia.

Frá Diego Joseph de Cádiz. (imatje de A. Susillo.)

FUNCIÓ DE BENEFICENCIA

L'arribar la descripció detallada de la terrible catàstrofe, tots los senyors y senyores de la bona societat, fins las senyoretas de quinze y setze anys que regularment no mes pensan en cintas, polvos y flors, s' han conmogut y han derramat abundantíssimas llàgrimas.

¡Quina inundació mes espantosa! Ben clar ho diuben los diaris: Vilarroja ha desaparegut. D' aquell poble, avans tan alegre y rialler, sols ne queda un pilot de ruinas mitj enterradas en el fanch. Los pobres vilarrejios han quedat sense casa, sense mobles, sense oynas, sense roba... La tremenda avinguda del riu Alegre se 'ls ho ha emportat tot, tot ¡tot!...

Aquell mateix vespre, en los salóns del marqués de la Dalia, acabada la *sorrés* íntima que cada dijous acostuma celebrar's bi, un' ánima caritativa, ha iniciat l' idea de organisar una gran festa á favor dels desventurats vehins de Vilarroja. Lo pensament ha sigut rebut ab entusiasma aplauso, y ab tant interés s' ha pres la seva immediata realisació, que l' endemá 'ls

diaris ja 'n parlan.

«Presidida per la ilustre marquesa de la Dalia, s' ha format una comissió que tracta de celebrar una funció de beneficencia, quals productes líquits s' aplicarán á socorre als infortunats vehins de Vilarroja, victimas del espantós desbordament del riu Alegre. Los noms de las distingidas personas que forman part de la comissió organísadora son una garantia del brillant éxit que ha d' alcanzar. Basti dir qu' en ella hi figuran la condesa del Cappelat, la baronesa de la Dressera, la marquesa del Platillo, la senyora de Gramanlléu y altres y altres senyoras y senyoretas no menos conegudas y apreciadas de la bona societat.»

CROQUIS LONDONENSE (per P. Eris)

Filòsofs de Hyde Park.

La junta no s' adorm. Recullint adhesions, compromentent artistes y reunint ab activitat incansable elemente de tota especie, tant impuls dona al projecte, que una senmana després ja te dia, lloch y programa senyalats pera la gran funció de beneficencia.

La empresa del *Teatro Cómico* deixa gratuítament lo local; la tiple A., lo tenor B., y 'l barítono C., s' han prestat á contribuir á la festa sense remuneració de cap classe; lo mestre X., s' ofereix á dirigir l' orquesta: la companyia del gas no vol cobrar... Ha sigut una explosió de sentiments caritatins que ha impresionat vivament á las piadosas senyoras de la comissió organísadora.

¡Pobres vehins de Vilarroja!... ¡Quántas llàgrimas de gratítut deuen

comensar ja á derramar al sol anunci del auxili que se 'ls prepara!... ¡Cóm deuben benehir, en mitj de sas tribulacions, los hermosos noms de la marquesa de la Dalia de la condessa de Cappelat, de la baronesa de la Dressera, de totas aquestas senyoras y senyorctas que per ells treballan, per ells s' esfersan, per ells se desvetllan!...

* * *

Ja s' ha celebrat la gran funció de beneficencia. L' éxit ha sigut tan gran, que la superat totas las esperansas qu' en ell se fundavan.

Los diaris no tenen prous columnas pera parlar de la brillantissima festa. Las descripciones que d' ella 'n publican, semblan quentos de las *Mil y una nits*. Centenars de cotxes á la porta del local, la flor y nats de la aristocracia, de la banca, del comers; donas hermesissimas; vestits d' un luxu enlluhernador; joyas que representavan nna fortuna. Va tocarse música selecta, van eantarse pessas deliciosas, va ballarse fins á princra hora de la matinada... Una nit magnifica, d' aquellas qual recort no 's borra may més...

* * *

L' endemá 'ls mateixos periódics quo ab tant entussiaeme han referit la festa, publican un resúm dels resultats materials que d' ella s' han ohtingut:

>Venta de bitllets d' invitació.....	1,700	pessetas.
>Lloguer d' alguns palcos.....	40	"
>Donatius recullits á la porta.....	23'15	"
Total ingresos.....	1,763'15	pessetas.
>Adorno del local.....	600	"
>Orquesta, programas y cartells.....	700	"
>Rams pera regalar á las senyoras.....	300	"
>Imprevistos.....	160	"
Total gastos.....	1'760	"
>Diferencia á favor del inudats.....	3'16	pessetas.
*Nota important:		
>De las tres pessetas, n'hi ba una de filipina y dels 15 céntims, den de falsos.*		

A. MARCH

AYUADERS. (Quadro al oli de Ll. Graner.)

¡CLOWN Ó ACTORI (per R. Miró.)

Ni ho sab lo mateix Bossell ni 'l públich may ho sabrá... Ell fa riure, y si fa riure ¡qui l' ha de clasifici!

En cambi, qui no te res, si 's cala foch, diu en broma: — Millor: potsé 's cremarán las pussas que m'incomodan! —

Jo hi vist molts cops algun rieh surtir de qualsevol fonda, per auar directament... cap al cementiri en cotxe, per mor d' nna indigestió de faisans *truffés*, y d' ostras. Res d' aixó li sol passar al que no té cap més cosa per menjar, que naps y cols, sopa de pa y escarola.

Hi ba més ventatjae, encare, y la principal de totas, es que 'l rich ab son metálich compra l' amor de las donas; mentres que 'l pobre que 's ven correspost per la xicota sab que l' estiman de veras per més que no tingui bossa.

Aixis queda demostrat que 'l se rich, (no ho dich de broma) es, mirat per tots istils, una carga fatigosa.

Per xó es que jo tiuch pensat que 'l ser pobre, poch m' importa, ab tal que... tingúes de renda, ¡vint ó trenta rals... per hora!

DOLORS MONT.

¡HO JUROI

¡Avuy que pe 'l vil metall tot lo mon suspira y plora, vull deixarvos demostrat com fan set y set catorze, que no bastan los diners per ser felissos los homes.

L' home que no té cap ral 's ven lliure de idiotas que l' ofegan ab el-logis y per detrás li fan moñas.

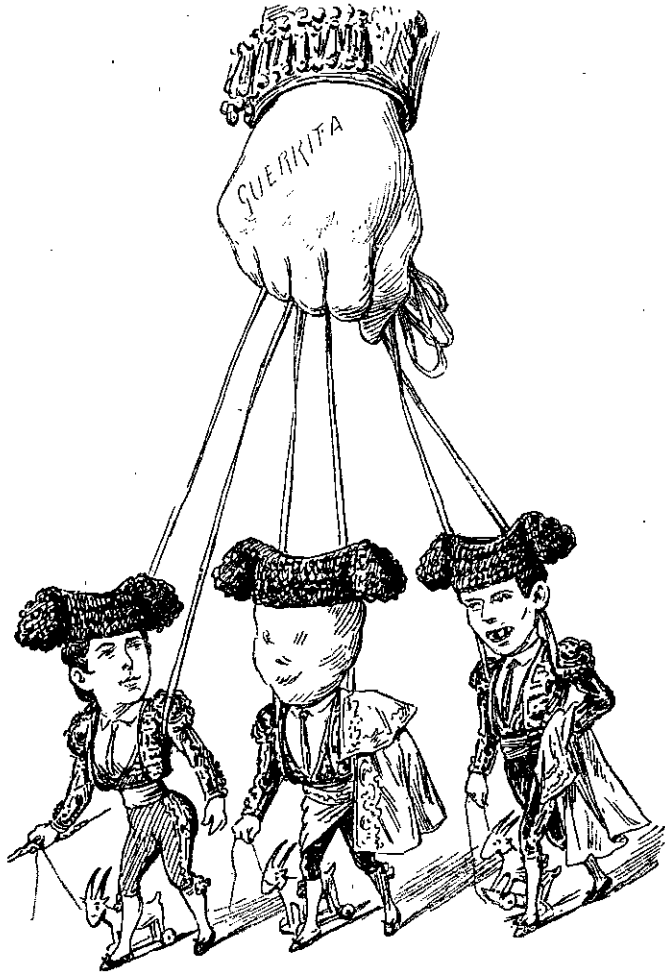
Per més que vagi molt tart per carrers y plassas rónegas, los lladres no li pendrán los diners... porque no 'n porta.

Si may senten tocá 'ls pitos dels serenos, á deshora, dels que son pobres, als richs, ¡quina diferencia 's nota...! Los richs tremolan de por; y 'ls altres... ¡de fret tremolan! Qui té diner, sempre 's creu que perdrá diners y robas si 's cala foch á sa casa, y 'l temor may l' abandona.

XARRICH DEL CAMP. — Andalusia. — (Dibñix á la ploma de R. Latorra.)

NENAS Y NENS TOREROS (per M. MOLINÉ.)

¡Qué hi vol dir que lo de Cuba
vaja mal, molt mal, molt mal,
mentres tals lilevros ens quedin
de grandesa nacional!...

TENIA RAHÓ

Entra un foraster al carrer que vá desde la Plassa del Angel al de la Llibreteria, y després de llegir lo rétol de la cantonada diu:
—*Bojada de la Càrcel!*... Ja m' ho havian dit al poble que á n' aquest Barcelo-
na tot anava al revés... ¡Cóm que hasta de una pujada 'n diuhen una baixada!

F. M. (MATA-MORTS.)

PENSAMENTS

Una passió, satisfentia, disminuheix; un vici, satisfentlo, aumenta.

••• Molts homes, al casarse, deixan de ser homes, y passen á ser, simplement, casats.

••• Escolta, mira, pensa, dupta y calla.

••• Quan discuteixo ab una dona, y ella 'm contesta ab valor, encare tineb confiansa de guanyar; pero si 's posa á plorar, ja ha guanyat ella.

••• La dona de talent se rendeix á un sol bome; la tonta á molts.

••• Li es tan difícil á un home eeguir lo camí de la virtut, com fáeil á uua dona 'l pèrdrel.

••• Son molts los que van al altre mon, no perque hajan mort, sino perque no han sapigut viure.

••• Com més á fondo vás coneixent una ciència ó art, un ofici ó una carrera, més te agrada; com més á fondo ceneixes la humanitat, més fástich te fá.

••• Si vols viure tranquil y ab profit, pren en serio lo que 't convingui á tú, y en broma lo que convingui als altres.

••• Fiant de las apariencias favoreixes als dolents; desconfiant sempre perjudicas als bons.

••• Si vols estar tranquil viu á Santa Mida Justa, qu' es un poble sitnat entre Poch y Massa.

RAMÓN MASSIP.

ACTUALITAT (per EUSSEBI PLANAS.)

Si continuan enviant
á Cuba la juventut
¡vaya una ganga mes gran
pel que 's quedí aquí vacant
sigui colx ó geparat!

À UNA...

Quan te veig per los carrers
 fent alarde de tas *gracias*
 y *rosante*, ab ton *barret*;
 ab la gent aristocrática;
 quan miro ta cara negra
 del modo que sembla blanca,
 y tas caderas.... postissas,
 y l'ull gnenyo que t' amagas,
 y la gran barra qu' ensenyas,
 y la vergonya.... que guardas;
 exclamo fora de mi:
 —¡Qué n'vals de pessetas.... falsas!

SALVADOR BONA VÍA.

POCA PENA

¡Quin somni més horrorós
 he tingut la nit passada!
 Escoltam Riteta, escoltam,
 y jutja si n'ets de falsa.
 Tú t'havias mort, Riteta,
 á causa de una desgracia,
 puig caygueres del quart pis
 de la casa hont habitavas.
 Estavas en l'Hospital
 al damunt d'una gran taula
 de márml, que negre n'era
 contrastant ab tú tan blanca.
 Dos metjes, al teu voltant
 fente l'autopsia s'estavan,
 y.... es aixó lo que horroritza,
 no t'trobaren cor, ni entranyas.

Que algo hi ha de veritat
 en lo somni, clá ho delata
 que al deixar-me ahí 'ls vint rals
 me vés dar dos pelas falsas;
 y aixó no negarás tú,
 que es no tindre cor, ni entranyas.

JOSEF M.^o BERNIS.

VULGARITAT

Lo non jorn tot just clareja:
 en lo bosch regna la pau,
 y de la nit las tenebras
 deixau á la lum l'espai.
 En la boscuria despertan
 alegras las bellas aus,
 y ab sas joyosas canturias
 al non jorn van saludant.
 Prompte un caasador s'ovira
 qu'interromp del bosch la pau;
 apunta al mitj del brancatje,
 sona un tiro; para 'l cant
 dels ancellets; giravolta
 un d'ells ab lo cos sagnant,
 fins á caure en las verdissas:
 lo caasadó adelerat
 corra á buscar prest sa presa
 satisfet d'haver fet blanc....

TIPOS ESPANYOLS. — Apuntes

Maragato lleonés.

mentre 'ls company de la victima
 fagen, pel tir esharats,
 deixant lo bosch, hont sols regna
 silenci.... per un instant.

JOAN ARRÓS ALEU.

LO MEU PARÉ

A un amic.

He conegut ta promesa,
 y de sa gracia y guapesa
 y talent tan ponderat,
 te diré 'l que m'ha semblat
 com jo acostumo, ab franquesa.
 Dius que sa cara es nevada

del natural (per LL. BRUNET.)

Maragata lleonesa.

de tan blanqueta.... ¡ay pobret!
 y afegeixes qu' es rosada....
 tú no veus lo *coloret*
 y lo molt que v'empolvada.
 ¿Que son bonichs aquells risses?
 Aixó si que no t'ho nego;
 mes que 'm dispensis te prego
 si diéh que 'ls porta postissos.
 Tu no ho veus.... ¡l' amor es cego!
 Ni tampoch repararias
 que té los pens de.... francesa,
 que pariant diu tonterias
 y que passa ta promesa
 sense fer res tots los dias.
 L'única cosa que té
 es que sab ballá molt bé
 y sempre á la moda v'
 cosa que t' confessaré

á mi poca gracia 'm fá.
 Per lo que ab rahó fundada
 jo puch dir de ta estimada
 -tan si 'm creus com si no 'm crens-
 que sa bellea es comprada
 y que 'l talent.... lo té als pens.

FRANCISCO ANAD.

D' ACTUALITAT

Diu la gent que 'l Carnaval
 com més vá més ravel 's torna
 y que si aixis va seguint
 prompte passarà á l' Historia.
 Jo, no obstant, opino que
 ni ab la llanterna de Diógenes
 se pot trobá un home al món
 que no fassi 'l Carnestoltas.

JOSEPH BONET.

CANTARS BILINGÜES

Una mañana de Mayo
 te encontré en el castañar
 y al anar per ahrassarte,
 iquina castanya 'm v'ás dar!

D. ALTA BUXT.

Vivo yo de una esperanza
 que hace muy felice mi vida....
 l' Esperansa es una raspa
 que sovint me dona guita.

LL. ABOYÁS.

Soné que estaba dormido
 soné que me despertaba.
 fins vaig sommiar l' altre dia
 que 'l méu sastre m' empaytava.

M. MORELL.

A tu puerta planto un pino
 y á tu ventana una parra:
 lo pi per que dona pinyas
 y 'l cep per qué 'l mam t'agrada.

J. ESCACHS V.

Asómate á la ventana
 á la ventana del río:
 y venrás quina glassada
 aguantá lo téu Pepito.

M. ESPUNYA.

Si quieres que yo te quiera
 ha de ser con condición:
 que quan te trobi á la escala
 t'has de deixar fé nn petó.

E. DEL VENDELL.

ACUDITS

En un tranvia, entre amichs:

- Sembla extrany que haventhi lloch de sobras aném tan aprstats.
- Es que com fa molt frot, aixís estém mes calentons.
- Tot lo que vulguis, noy; pero ten present aquell ditxo: «Com mes amichs mes clars.»

Conversa.

- ¿Que se li ha mort algú de la familia & ne 'n Blay que porta dol?
- Sí, 'l seu pare.
- Donchs, mira, extranyo molt que no s' bagi posat ulleras negras.

A. GIBERT.

Estudi al llapis (dibuix de Eusebi Arnau.)

EN CONFIANSA

Dels téus fills dins, gran cap vert,
 qu' es ton marit, en Matias,
 l' únich autor dels séus dias;
 y ell s' ho creu, ó n' es sufert.
 ¡Autor dels séus dias!... Cert.
 Es nu dels téus acudits
 que 's pot pendre en molts sentit;
 però á ningú d' aquest mou
 haurás dit quants ni quius son
 autors de las sévas nits.

CONRAT ROURE.

ESPETECH

— ¡Senyora Pepa!
 — ¡Senyó Armenté!
 — ¿Cóm vá la cosa?
 — No gayre bé.
 Tinch la cunyada
 terca en extrém
 y aixís que 'm llevo
 ja 'ns barallém.
 Es tau dimoni
 lo meu marit
 que m' hi harallo
 de dia y nit.
 La meua filla
 se m' ha tornat
 qu' estém las dugas
 com gos y gat.
 Pero 'l meu gendre
 qu' es molt pitjó
 se m' abra bona
 com un lleó.
 — ¡Senyora Pepa!
 — ¡Senyó Armenté!
 — ¿Aixó 's pot créure?
 — Pot créureho bé.
 Donchs hé, sa filla
 y 'l sen marit
 de vostó pestes
 també m' han dit.
 Y sa cunyada
 y 'l gendre seu
 van difamantla
 per tot arreu.
 Li dinben sogra
 del botavant
 y mala mare
 que ja es bastant.
 — ¡Aixó es calumnia!
 — Jo m' ho he cregut
 vosté es tau bruixa...
 — Vosté es un brut.
 — ¡Senyora Pepa!
 — Senyó Armenté...
 ¡¡aixís reventi!!
 — ¡Vosté també!!

FESOMIAS.

ELS DE LA COPLA DE 'N LLANTIAS
(per M. Moliné.)

— L' arxalde m' ha maaat que anés á la tintoreria del concejal Gallart perque 'm des una vista. No sé perquè.

MÁXIMA

Las doups en altres temps s' enamoravan dels bons mossos; avuy s' enamoran de las bonas bossas.

Q. MUS TARÓS.

CANTARELLAS

En assumptos amorosos no hi vulguin ser may formals, puig com més ab fé s' estima més se sent un desengaoy.

Véure't y quedar prendat, demanarte y darne 'l sí, tent 'l sí y luego olvidarte ¿no es vri'at qu' ha estat bonich?

Avny no podrás queixarte de que 't punxi, hermosa Agnés, per qué fá tot just mitja bora que he sortit de cá 'l barber.

Hi há dos cosas que las noyas sempre miran de ocultar, l' una d' ellas es lo génit y l' altra la séva edat.

J. F. GAVIRES.

ANAR PER LLANA...

(QUENTO VALENCIÀ) (1)

(A MON VOLGUT AMICH LO FESTIU ESCRIPTOR VALENCIÀ D. RAFAEL AZOPARDO)

Il·lustració de R. MIRÓ.

L'alqueria nomenada del Canonje era allá per l' any vintitrés la millor fina que 's coneixia en lo termc de Rnzafa. Y ah rahó; per que contades eren les que ab ella podien competir. Situada en ú dels punts mes pintoreschs d' aquella contornada, no molt llunt de la fonteta de Sant Lluís, per les moltes fanecades de terra regadín que li pertocaben, per s' abundancia d' arbres fruytals, y per sa proximitat á la mar, de la que rebia lo fresch alé del ventijol, era una bonica posesió de regal pera pasar la bascosa temporada d' Estiu. Defenciaola del sol quatre pilars de mamposteria emblauquinats de calcs que sostenien l' emparrat, baix del qual solia per los matins

pendres el jocolate ab bescnits acompanyat del corresponent got d' alguna ensucrada y sa mitja dotceneta de figues, lo reverendo varó que temporalment l' habitaba. Era 'l tal no senyor canonje de la Sen, tan ric de béns com polre de scnderi, home de molt poca il·lustració, més realiste qu' el rey y amich del regal y la bona vida. Sense mérits pera obrirse pás en sa carrera per mitj de la predicació y l' estudi, á no ser per les sebnes idees polítiques que li donaren certa influencia, may bavera pasat de ser. com vulgarment solem dir, un capellá de mias y olla: Pero á falta d' altres qualitats, tenia la de ser un caràcter franch y un tant expansiu, que s' avenia á tot género de bromes.

Un dumeuje per lo mati que, segons costúm, estava el bon senyor baix l' emparrat de l' alqueria preuintse sosesadament el desajnni, seli ocurri pasar un ratet divertitá costa del arrendador de la terra, un ruquerol de poques llums pero que tenia moltissima gramática parda.

—Disme, Vaoro—li digué festivo-lament.—Si quant maignes, á causa

de tos pecats te condénara Deu á tornar á este mon en figura de bestia, ¿qnín animal prenguéres ser?

(1) Del llibre, en preparació, Ron:alles velles.

— Jesús, María, Joseph—li respongué l' interrogat senyanse—¡quines ocurrencies té vostel!... ¡Deu me lliure de semejant cosa!

—Home, lo que te dich es nn suposat que no deus pendre al peu de la lletra. Pénsau bé; t' agradaria ser canari?

—¿Canari?

—Sí, home, canari... ¿Te pareix que tindries roin vida? Estaries com la pera en lo tabach dins de la gabiá, de la que te tranria alguna que altra volta la teua ama, pera donarte fulletes tendres de lletuga y algún que altre bescnit que rsbries de la seua boqueta. ¡Quín regal!

—Tot aixó es veritat; pero no voldria ser canari.—digué Vaoro resoltament.

—Llavors voldries ser goset de bona casa —¿no es aixina?—li preguntá cada volta més animat el canonje.

—Tampoch.

—¿De veres?

—Com vosté ou.

—Pero disme, trós de carn bate-xá, ¿sabs bé lo que dius?

—Masa que hu sé; pero ¿qué vol vosté que fasa?... En este móu, com l' adaje diu, cadaseu s' entén y balla á soles. Jo li puch assegurar que no desitjaria ser gós per bona vida que tingura.

—¿Y eaball de regal?

—Manco.

—Estich mirant qu' eres mol mal d' acontentar—li digué l' canonje fin-jint incomodarse—¡Vaja! Acabem d' una vegada ¿qué diantre preferiries ser?

—¿Vol que li siga franch?—li respongué l' arrendador rascanse l' cap—Burro.

—¡Jesús, que barbaritat!.. Burro!.. Sino fora per ofendret, te diria que mereixes serho.

—Ab tot y ab aixó, millor que gos, u preferiria ser mil voltes.

—Vejam, ¿per quina rahó?

—Perque 'n ma llarga vida—li respongué l' ruquerol socarronament no be vist may que ningun gos haja segut algo; y en cambi, pot vosté creure, qu' he conegut molta ¡burros qu' han aplegat á canonjes!...

J. F. SANMARTÍN Y AGUIRRE,

IACONTEIXEMENT TEATRALI

Poesia que obtingué PREMI EXTRAORDINARI en lo quint Certàmen Humorístich de LA SEBA.

Lema: *La mort del sentit comú*

¡¡¡ÉXITO VERDAD!!!

Un drama estieh acabant que 'm darà diners y fama... un drama de molta trama y d' assumpto interessant.

Es un drama terrorífich, romàntich, còmic, dramàtic, tètric, lúbrich, acrobàtic psicològich y científich.

Lo títol es molt salau:

La sombra d' un degollat ó lo castell embreumat qu' está si cau ó no cau ó la daga rovellada y la copa del veneno sumministrat ó un sereno per la Pona, sa criada.

Té set actes... criminals, plens de sanch, esgarriposos, y deu quadros pahorrosos, tètrichs, lòbrechs y rurals.

L' acció passa á Monistrol (quan no bi passava el carril), un dilluns del mes d' Abril. Epoca: ¡Psé! Qualsevol.

PERSONATGES. — Un donçell de vida molt depravada.

— Don Jeroni Pastarada, qu' es lo dueny del Castell

— Doña Flor, la séva esposa. Gualtero, jove pintor

que s' entén ab douya Flor y li pinta alguna cosa.

— Pona, una raspa com cal que fa la mar de favors.

— Un cabo de gastadors que no té per gastá un ral.

— Melisendra Cocafina qu' es la filla de la casa.

— En Pau, un xicot molt asa, (surt lleigint «La Barretina.») (*)

— Un burot que 's diu Climent.

— Un sereno que ven roba y un Gos gros de Terranova que porta tot l' argument.

COMPANYS. — Trenta vassalls. — Coro de lladres. — Butxins, Monjas, Frares, Asseaus y dos brisos caballs.

(*) Faig, fent constar qu' es un usa un rípi com una casa. puig llegint *La Barretina* el més mussol ho endavina.

Baylarinas y gegants. Músichs, gitanos, traidors, quatre ó cinc enterradors y coro de capelláns.

GAVIOTA

(per CARLOS PELLICER.)

Si tinguéis alas
¡Ave María!
Si tinguéis alas
¡com volaria!

TIPOS POPULARS DE BARCELONA

(per R. Riera Molins.)

Lo príncep de Bulgaria.

TROBALLA

Amor fi de sigle.

Pastorant blanques cabretas en la sombra d' nn torrent, ens diguerem amoretas ab llenguatge viu y ardent.

Tú allí 'm vas jurar amor d' aquell que jamay s' olvida, y jo estimarte de cor y fins donarte la vida.

D' aixó tres anys han passat, conservant tan viu lo foc... que tú may més hi has pensat, y jo, nineta... tampoch.

M. GARDÓ FERRER.

A UNA ENJOGASSADA

Quan érats, tú, Serafina, una tendra criatura jugavas molt ab la nina que 't va comprar ta padrina, qu' es temps ha á la sepultura.

Pero ara que ja ets grau te distrens ab lo promés que per tú está delirant, y sé que te 'l vas rifant que no 's pot arribá á més.

Ara 's pot dir, Serafina, respecte á aquest earamot que per tú tant desatina, qu' en lloch de jugá ab la nina jngas temps ha ab un ninot.

J. OVIANA

Dugas sombras qu' euranhonan y enrabonan sense sombra. Brnixas montant una escombra y molts espectres que 's fónen.

No 'ls contaré l' argument perque no 'ls vull marejá; solzament els vull doná com á mostra aquest fragment.

ACTE QUART — Escena nou. (A n' al fondo una escaleta y en primer terme á la dreta nn sofá antich, pero ton).

Y en primer terme á l' esquerra s' hi divisa un gran castell. Del foro surt nn donçell ab los ulls fixos en terra.

Per fi 'l noy alsa la vista y sense móure requesta s' assenta abatut. L' orquesta toca una cosa molt trista.

Quan la música ha parat lo minyó deixa el sofá y comensa á declamá lo següent, molt empipat:

«Digánme, senyora, digánme depressa, digánme, digánme, digánme si os plau: ¿Per qué en nits com éstes, sens móure gens fressa á un jove que pinta li obriu lo palau?

Aquestes visites del tot sospitoses fá temps que las noto sens dirvos un mot, y al Compte (¡calsasses!) qu' ignora tals coses vos juro, Comptesa, contarli jo tot.

Contarli vos juro tot sense falsies si no 'm donéu prompte l' ampolla d' anís que vaig demaocarvos ja fá quatre dies dessota, Comptesa, del pont llevadis.

«Cregánme, Comptesa, Comptesa cregánme, si no voléu pérde la vida... y 'l honor; donáume l' ampolla, l' ampolla donáume y os juro Comptesa callar com un mort.»

(Calla el xicot al moment y d' un gòtic finestra baixa lligada com cal nna ampolla d' aignardent.

L' agafa, li fá un petó, se la estreny contra son pit l' alsa enlayre, 'n beu nn dit s' assenta... y cau lo teló).

«Que 'ls ha semblat eixa escena? ¿No té un final ben distret? Donchs, d' incidents com aquest tota la obra n' está plena.

Per ró dich qu' ha d' alcansá nn éxit gran lo méu drama, y espero que rals y fama aquesta obra 'm donará.

ROSSENDO PONS.

AU CAFÉ-RESTAURANT (per J. SALA.)

Esperant al pagano

LA CORTESÍA AL REVÉS

ANÉCDOTAS

¡Quánts n' bi bá que volentse distingir en la manera de parlar ó de obrar tot ho trabucan, y diuhen ó fán lo contrari de lo que 's proposan!

Mes de una vegada m' ba succehit rebre á casa méva á nn desconegut, que ba comensat á entaular conversa, usant la següent fórmula:

—¿Vosté no té l' honor de coneixe'm, veritat?

Recordo qu' en una de mas excursions estiuhenas, trobantme en nn poblet dels encontorns del Montseny, vaig tenir necessitat d' afeytarme. y l' hostalera, cadint á las mévas insinuacions, enviá á buscar lo barber del poble el qual se presentá pochs moments després.

—Bon dia tingni!...—vá dirme al presentarse.—¿Fa molta calor, veritat?

—Una miqueta.

Y á pesar de la gran xafogor que 's deixava sentir, ni per cortesia, ni per comoditat, aquell rapa-harbas va recordarse de treure's la gorra.

Avants de comensar la feyna, 'm preguntá si volia que m' ensabonés ab máquina ó á má; y al respondreli jo que pel sistema més adelantat, va deixatar lo sabó en una escudella y va escampármel per la cara ab una bronja.... La bronja per lo vist era la máquina. Y l' orgull ab que l' home deya:

—Lo qu' es aquí en materia de afeytar estém tan adelantats com á la mateixa Barcelona.

..

Després ubri la navaja, la passá per la curretja y comensá la feyna. ¡Y ab quin dalit treballava!... ¡Y quina calor que feya!

Regalims de suor li baixavan cara avall, fins al punt de baver tingut de interrompre l' afeytamenta, en un moment en que una gota de suor va entrarli á nn ull. Ab la mateixa toballola meva va aixugarse'l pera ferse passar la cuhissor. Llavoras si gué quan ab tota cortesia va dirme:

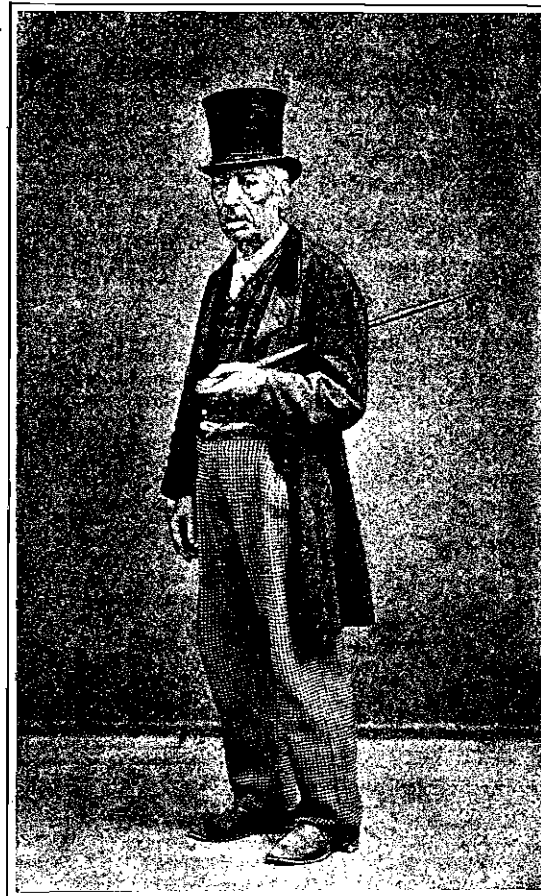
—Ab permis de vosté 'm trauré la gorra.

Y jo no poguí menos de observarli:

—Podréu saber molt de afeytar, no ho nego; pero en materia de descbrirvos quan anéu á una casa extraña, francament, no estéu encare tan adelantats com á Barcelona.

Lo dia del mén sant al demati una criada que tenia, á penas vaig sortir del quarto 'm doná las bonas festas presentantme la décima, escrita en un plech de paper ornat de floretas y trapat á manera de blonda.

TIPOS POPULARS BARCELONINS: Joan Nadal (a) Agutell Morrea

Per son sel y hasta per la seva fatxa, se pot dir que sigué mentres vá viure un digne representant de la Justícia històrica.

La décima comensava:

«Celebraré, dñeño mio,
que en el día de su santo
disfrote Vd. tanto y tanto
cual de corazón ausio.»

Prompte vaig comprendre que aquella felicitació era obra de un memorialista. Vaig ferho present á la Maritornes y ella no va negarm'ho.

—Pero, dona de Déu—vaig dirli fent l' enfadat—sahent com sabs que jo m' guanyo la vida escrivint en vers y en prosa ¿cóm t' has atrevit á donar la fsyna y las ganancias á un extrany?

La pobra xicoteta mitj sofoeada no sabia que respóndre'm.

—A venire—vaig dirli—¿quant te n' ha fet pagá 'l memorialista?

—Una pesseta.

—Donchs veyas lo que t' has perdnt: jo te l' bauria escrita per dos rals.

—Veurá....—digné balbucejant—com que havia de servir per vosté.... no 'm vaig atrevir....

—Pero dona ¿no compréna tu mateixa que havent de servir per mi; encare m' bi hauria lluhit molt més?...

Al any següent ja no signé décima lo que 'm presentá, sino una tarjeta ab lo seu nom... y una tarjeta de dol, per més senyas.

—Hola... hola...—li vaig dir—¿qué se t' ha mort algú de la familia?;

—A mi, no senyor... á vostés...—va contestarme.

En efecte, feya alguns mesos que havian enterrat al meu sogre, y aquella bona xicoteta va entendre que totas las tarjetas que s' anvian á una familia que porta dol, deuen anar endoladas.

P. DEL O.

UN CASSADOR EN REGLA (fot. de MUNS.)

Precisa dur la llicencia
en regla, degudament,
que á un cassador praviatut
no 'l cassan tan fáclment.

Costúmd "árabes" (Aquarela de J. Signorini.)

CELEBRITAT CONTEMPORÀNEA (per R. Miró)

La seva fama es immensa,
lo seu crèdit es gegant.
Cataller sobre 'ls seus llibres
no 'l desmonta pas ningú.

FABULETA

A MA SIMPÀTICA AMIGA M. B. F.

Un infelís minayre á cops d'escarpa
foradar una roca pretenia
y per més que ab fermesa treballava
ni 'l més xich esboranch eu ella obría.

Als cops que ab lo martell dava l' minayre,
orgullosa la roca responia:

—Ningu nat en lo món pot trossejarme,
la resistencia meua es infinita.—

Y en tant que la orgullosa aixís parlava,
una goteta humil que s' escorria
per las voltas negrecas de la cova
sobre la roca queya crestallina,
per abatre l' orgull d' aquella mole
constant y silenciosa nit y dia.

Molts mesos van passar; al fi la gota
vá vence á la que creya sé invencible
y un foradet li feu. Vá lo minayre
y esbadella la roca ah dinamita.

Si 'l cor del que tú estimas es la roca,
asias tú la goteta crestallina,
y jo 't dieb per que ho sé si tens constancia
vencerás en ta empresa, Margarida.

JAPET DE L' ORGA.

EPÍGRAMAS

La María, una vindeta
que dalt de un quint pis está,
al vigilant vá crida
perque li obrís la escaleta.

L' home al punt la vá servir
y un misto encés li doná,
y ella al véurel exclamá
lleusant un fondo sospir:

—Vigilant, aixó vá mal.
—¿Donchs qué li passa, pnbilla?
—Res: que la séva cerilla
no m' arriba fins á dalt.

JEP DE L' HOSTIA.

—¿Sabs qu' está molt be, Joan
aquest burro que has pintat?
—¿Cóm nó si l' he dibuixat
teninte á tú al meu davant?

J. MALLOL.

En Magí es un vell molt tonto
que té 'l seny com un pollí.
Parlant d' ell, deya l' Ernesto:
—En Magí té poch magí.

EMILIO SUNYÀ.

RECOLECTOR DE CIGALAS (per J. Pellicer Montseny)

Lo que 'ls ríchs lleusau, los pobres ho
arreplegau.

LOS MITJONS DEL PAPÀ

MONÓLECH

Il·lustració de R. MIRÓ.

SALA BEN AMOBLADA, PORTAS LATERALS Y UNA AL FORO, CADIRAS, TAULAS, ETC,
Y DEMÉS ACCESORIS

PERSONATJE: ELVIRA

Surt ab un petitet cove plé de roba per cusir, portant á l' altra mà uns mitjons.—Ho
posa sobre 'l vellador y diu:

—Estiçh molt contenta.... Sobc enterament ditzosa.... M' estima y l' estimo. La
gloriá obra sas portas davant meu. Y mirin que te gracia l' origen de la meua felicitat
(fiza la vista al cove y se 'n riu). Els mitjons de 'l papá! Oh mitjons estimats!....
(Los agafa y fá com qui vá per besarlos). Recordem lo passat.

La mamá m' ha cridat y m' ha parlat aixís:
—Elvira, mira, aquí tens los mitjons que avny he comprat pel teu pare.
—Sí, ja 'ls veig.

—Es precis que 'ls cenyalis, ja ab lle-
tras al realce, ja á punt rus... de qual-
sevol manera.

Vaig agafá 'l sis parells de mitjons y
m' posi vora al balcó, collocant els peus
á una cadira baixeta.

Davant meu bi bavia un mirall en el
que bi veyá la meua imatge. Y la vritat...
era interesantíssima la figura....
«Una jove guapa.... (encare que m' estigni
mal el dirho) marcant los mitjons del seu
papá á últims del sigle XIX...»

Aixó significa amor á la familia, labo-
riositat, abnegació, virtut.... ¿quo es veritat?

Vaig pensar en aquell instant, lo de-
licios, lo bonich que deu ser per una jove
com jo, per exemple, marcar los mitjons
del seu marit. Ob! sí, es molt bo, moll
dols l' amor filial; pero l' amor conjugal
encare n' es mes... ¡dicb, m' ho sembla!

Enfilo l' agulla, clavo sa punta al mit-
jo... Buono; á la vegada que la má tra-
ballava ¿perqué no havia de treballar
també la imaginació, passejantse pel
pais dels somnis?

Si 'l viatge es tan curt.... Pochs moments després ens trobavam en un bonich y
alegre petit despaig del meu domicili conjugal, despaig arreglat y guarnit ab mes
gust que riquesa... Lo meu marit era á la oficina....

Fá rabia que las oficinas robin tant de temps als homes casats y mes encare que
no 'ls poguem acompanyar mentres están allí.... En fi, era l' hora en que devia tornar.
Al cap de poch senti las sevas trepitjadas pujant l' escala y á mes la campaneta mo-
guda per sa má impacient. Desseguit me figuri que anava á trobarlo; ell me donaria
una abraçada y jo n' hi donaria un' altra, y després acabaríam per sentarnos jo á la
cadira, ell als meus peus sobre la cadireta.... Y clavant la mirada de sos ulls negres
en los meus... No sé perque dich negres! re, un capritxo de la imaginació! Y clavant
sa ardent mirada en mí, 'm diria:

—Tortoreta meva ¿que fás?

—Pues ja ho veus, marcant los teus mitjons. Me sembla que soch acreedora á que 'm donguis un' altra abressada (*ruborisante*.)

Pero quina imaginació mes boja!
¿Cóm anava jo á atrevirme á dir al meu marit que m' abressés? Bé, com que 's tracta d' un marit somiat... D' un tipo ideal, jove, simpátich, moreno...

¿Y perquedich moreno?... Re, re, aquesta imaginació es incorretjible. ¿No saben quant temps vaig esta aixis mentres treballava? Jo, no; lo únich que sé que al cap de poch temps vá entrar la mamá y 'm vá interrompre dihentme:

—¿Ja ho teus llest Elvira?

—Sí, mamá.

Vaig entregarli 'ls mitjons y mirántsels quedá tota sorpresa, dihent:

—Noya, qué has fet, ¿qué no sabs com ee diu lo teu papá?

—Sí, mamá.

—Y douchs, per quina rahó has posat en lloch de Vidal que es lo seu nom, una J.? ¿Qué significa aquesta llotra?

¡Dén meu! ¡Qu' era lo qu' estava ve-yent!... Era veritat, havia cambiat las iniciales. Pero la mamá continuava:

—Vamos á veure: ¿per quina rahó has escullit aquesta lletra pera marcar els mitjons del teu papá?

—Es que no li escullida, mamá; pois suposar que ho be fet sense adonar-me'n.

Per fortuna, la meva bona mamá, sem-

blá quedar satisfeta d' aquesta explicació y se 'n aná.

Apenas hagné sortit, per la porta entrá un jove molt simpátich, á qui conech, (*rihent y ruborisante*) y á qui aprecio molt.

Era en Jordá... 'l de la J.!

Ab una revolada 'm vaig aixecar! Dén meu! sempre es violent trobarse á solas ab un home... jove y simpátich!... Y jo soch tan tímida!

—Me peneava que la seva mamá era aquí, hermosa Elvira.

—Vosté sempre es'á de broma... si ara tot jstament se n'ha anat.

—Ja ho veig, y vosté ¿qué fá? treballant ¿eh?

—Sí, ja ho ven... marcant mitjons del papá.

—Oh! deliciosa ocupació. Y que felis el pare que té una filla tan treballadora!

Prenent del covenet un parell de mitjons vá estar contemplantlos llarga estona. quan de prompte y com ferit per un llamp digué:—Es estrany... aquesta lletra... Me permet que li pregunti perque ha marcat aquests mitjons ab una jota?

—Perque... perque estava distreta pensant un' altra cosa, y no me 'n vaig adonar fins quan trobi la lletra feta.

Al parlar aixis, vaig sentir que tota la sanch me pujava á la cara, tornantme vermella, y mou cor esbategava ab més violencia. No m' atrevia á mirar á né 'n Jordá...

De prompte sentí que murmurava:

—¿Será possible tanta ditxa?

Y caigné de jonolls devant meu agafentme las mans, digué:

—Per favor, Elvira; confírmli 'l meu dupte. Pensava vosté en mí, al marcá 'ls mitjons?

Vaja, alló era sentimental y cómic.

Uns mitjons origen d' un amor, potser... de un casament!... Ma turbació aumentá més y més... No recordo que li digni... 'M sembla que li vaig dir que sí... No sé, vaja. Lo que sí li vaig dir que s' aixequés, perque se 'm figurava 'l noy á qui 'l mestre ha castigat á posarse de rodillas.

Y encare li há qui sosté que la virtut no 's ven recompensada en aquest mon!... Venhen vostés...

—(*Dins*). Noya! noya! á dinar!

—Ella.—Vaig!... ¿Venhen vostés com resulta que 'l premi del treball de marear mitjons, pot ser un bon marit?

F. NOGUÉS.

SALVE REGINA.—Fot. de Audouard.)

FULLA D' ALBUM. -- Venus (per Zoilo Casas.)

CAMÍ DEL CEMENTIRI

Qui solos se quedan los muertos.

Ell portava jaqué negre;
ella vestit de crespó
de color do ala de mosca
sens farbalans ni cap floch.

Ell feya olor de bencina;
ella 'n feya de condonys;
proba clara, ó potser fosca
de que 'ls vestits no eran nous.

Ell ja salta 'ls vintiquatre
ella frisa als trentanou;
pro fá goig y es escayenta.
Parentiu: tia y nebot.

Ell es diu Jaumet Espígol;
y 'l nom d'ella es Pepa Font;
pro per fé al Jaumet més mono
li diu ella Met tant sols.

Caminan respectuosos
ab pas curt y poch á poch.

com correspon á parsonas
que portan de fresch lo dol.

No parlan, casi no 's miran,
sols ella, mitj de geyró
si veu que 'l Met se adelanta
se 'l guayta ab nll ardorós
y movent nn poch el busto
y arrufant son nas rodó
sembla vulga dir per senyas,
vaja, no diguin, fá goig.

Venen, segons referencias,
del carrer de 'n Amargós
y se 'n van cap á Dressanas
per la Rambla de las Flors.

Al se aquí, la tia 's para
y també 's para 'l nebot.

—¿Que comprém; ram ó corona?
pregunta ella. Y éll respon:

—El ram fá més senyurio.
—Douchs el ram será millor.

¡Pobre Tóful!
—¡Pobret oncle!

—Era tant bó!
—Ho era molt!

—Fes que hi hagi semprevi vas
¿ho sens Met?

—No tia, no
es una flor massá grega.

—Pero Met, no veus fa dol?
—Ja 'l triaré jo, tieta.

—Que bi haja flors de tristó:
viudas que volen dir penas:

llágrimas qu' expressan plors.
¡Tot per ell!

—¡Per ell tot, tia!...

—Compra 'l ram com vulguis noy
¡Tan jove y serne ja viuda!

¡En lo mon no hi ha consoll!
Han passat totas las Ramblas;

ja son al pen de Colón.
Et dia es de primavera,

explendent y fá calor.
La tia sua, y al veure

la mar reflectint lo sol,
se para, y ab goig aspira
l'ayret revíficador.

—¿Anem á peu ó bé en cotxe?
diu la Pepa á ne 'l nebot.

—Com vosté, tia, disposi;
jo faig sempre lo que vol.

—Doncha pnjem á pen.
—Com vulga.

—El dia n' es tant hermós:
pels que no tenen tristesas!

—Ja anirém poquet á poch.
—¡Pobre Tóful!

—Qué tant Tóful!
apart que diga 'l xicot,

ab nn gesto que á la tia
li fa torná endins lo plor.

Han caminat una estona
seguint á la gernació

que va cap al cementiri
com qui va á festas majors.

La cridorria, las rialladas,
los renerchs dels conductors
dels cotxes que fan viatjes
al camp de la eterna son;
l'avalot dels que pregonan
torrat, castanyas y flors;
los ditxos de la gent jove;
de alguns cegos las cansons
mesclat ab las cantarellas
dels pobres qu' en profusió

van y venen, tomban, giran,
ensenyant llagas y bonys
y 'ns empaytan com las moscas
sens dar treva ni repós,
marejan de tal manera
que la tia á n' al nebot
li din:—Met, surtim d' est tránsit
que m' esblayo de debó....
¡Jo no sé que tinch....

—Agafís.
Y 'l bras li dona amorós,

y la tren, no sens fatiga,
del mitj de aquell avalot.

Se tiran cap á la dreta
y sens explicarse 'l com
se encontran nebot y tia,
dins del eami del carbó.

—¡Hont me portas Verge santa!
¡Quin camí mes fastigós!

¡Ay bona 'm posaré 'ls baixos
trepitjant aquesta pols!

¡Pero Met! ¿hont me dus ara?
—Tieta, no tinga por;

per aquí farém dressera
y 'l camí escursem de molt.

Al veure unas escalatas
entre mitj de la verdor,
lo nebot empren la marxa
cap amunt, ab viu ardor.

Quan ne son casi á mitj terme,
diu en Met:—¡Y qu' es hermós
quant se ven, tia Pspeta!

¡Miri 'l mar! ¡Qu' es bell lo soll!
¡Qu' expléndit lo paisatge!

¡Qu' alegre tot quant se mou
y vin, respira ó fluctua
en la mar, la terra, 'l mont!

Y 'n Met lo bras oprímia
de la tia, ab tant ardor,
que sorpresa y tota roja
li diu plena de emocións.

—¿Pró que tens ¡ay Met! que't passa?
—No hn sé; pero al ventre aixó,
sento una veu que 'm din: enza
¿y que hi fas al mon tot sol?

Anem; anem.
—Pro ahont me portas?

—Aquel rötul li din prou.
Restaurant de Miramar.

—¡Y ara Met! ¿Que't tornas boig?

Que no anem al cementiri?
—Hi anirém inés tart, si vol.

De primer vull que aquí esmorzi,
es dir qu' esmorzém tots dos.

—Pero 'l Tóful 'ns espera:
observa ella ab sumisió....

—¡Ditxós Tóful! Ditxós Tóful
Quina ganga es el sé mort!

Tots lo planyen.... y al vin pénjal.
—Ay Met no tingas mal cor!

—Vosté 'l té.
—Prou: si tens gana

esmorzem—Y en tant que airós
al mosso dava las ordres,
ella miratlo ab passió

exclamava ab goig:—No diguin;
vaja, no diguin, fa goig.

En un menjador á sales
ja teuim tia y nebot.

Ella 's treu la mantellina
deixant veure fi y llustrós
son pentinat á la moda
ab xurripámpol y tot.

Los seus nlls negres com moras
encare que petitoys,
contemplan la mar blavenca,
en tant que 'l pobre xicot

LITORAL DE CATALUNYA (per S. Revnquer.)

Costa de la Morera.—Cadaqués.

espera que l'apat vinga
ab gana de cassador.

—Quan vulgan, —los diu'l mosso
deixant á taula l'arrós,
y á la taula ab goig e'assentan
molt juntets tia y nebot.
—Li vaig a fer plat, tieta.
—Serveixte tú.

—Res d' aixó.
¿Que no li agradan los musclus?
—Met, á mi m'agrada tot.
¡Més que fas! ¡Massa me 'n donas!
—Menji dona, qu' aixó es hó. —
Al arrós seguix badella
ab trufas y champignons.
A la carn, blanca llagosta,
y á la llagosta, capó.

En tant que l' enamorzá avansa
es ven qu' en tia y nebot
se desperta l' alegria
y 's disfuma la tristor.
En Met tria per la tieta
los tallis mes tendres y bons,
y la tieta ab sa forquilla
las parteix ab lo nebot.
—¡La vida aixís, qu' es hermosa!
¡Oy tia?

—¡Ay Met, sí, molt, molt! —
diu ella ab la boca plena;
y ell mes roig que un perdigot.
—Vaja, tia, un' altra cuixa —
y la gansa ab tó melós
respon: —Met, no 'm digas tia,
digam Pepeta....

—Si vols
te diré rata, faluga
y colomi y... L' garson
en aquell bell punt entrava
'l champagne frappé.

—¡Noy, noy!
fius champagne!....

—'Vuy tot se vessa.
—¿Qué tornas hoig?
—Y tan boig!

Quan van acabar los postres
casi bé 'l sol era post.
—Pepeta, tenim de anans'n
—Ay Met! Casi tens rahó.
—De aquí á dalt del Cementiri
hi ha un bell tretxn.

—¡Que dius noy!
¡Qué hi vols pajar!
—Com tú vulgas.
Jo crech que fora millor
anárnose'n cap á casa....
No sé que tinch

—Si tú ho vols....
Y després... que al cap y al fi....
—Anem cap á casa, donchs.
¡Quina por tindré aquest vespro!
—¿De qué tens de tenir por?...
—¡Ay Met si 'l Tóful venia!...
—No vindrá pas.

—Ja ho sabs!....
—Prou.
—¡Que larme allí tota sola!
—Fuig, tonta; 'm quedaré jo.
—Vols dir Met?

—Y donchs, Pepeta.
¿M' estimarás?
—Mes que al mon.

Quan del menjadó sortian
diu ella: —'T deixas las flors.
—Qué 'n vols fer? Si 'ns farán nosa.
—Pel gerro del menjador.
—Tens rahó, rata de casa.
Y mentres ell pressurós
plega 'l ram, ella ab goig deya:
Pels Reys... casada de nou.

EDUART VIDAL VALENCIANO.

SOLETAT. (Dibutx al llapis per M. Urgell.)

UNA RATA MUNICIPAL (per M. MOLINÉ)

ESCOLA MUNICIPAL DE MÚSICA

Cap gat la vol empayá...
dú tantar solfas... es clá
la delxan pels seus lúents
y ella vinga rossegá
¡cóm tregina aquellas dental

ACUDITS

Un entusiasta de un actor molt dolent, deya en una visita:

—¿Vá veure treballar á n' en Fulano?

—Sí, senyor: precisament ahir.

—¿Y qué tal? Lo qu' es á mi 'm vá entussiasmar.... Aquell paper tan trist li vá molt bé ¿No es veritat?

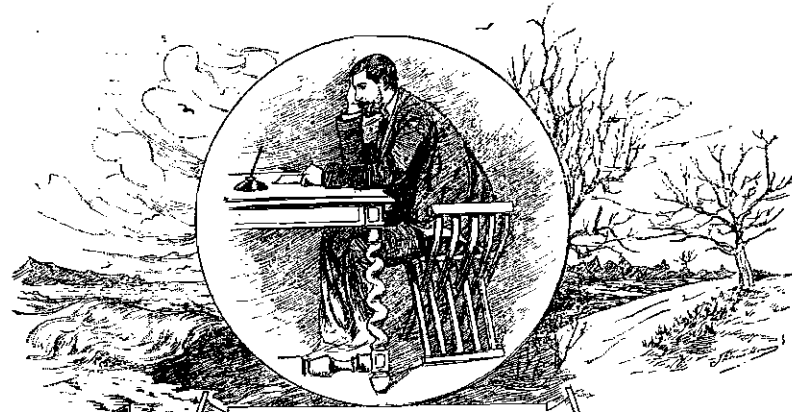
—Donchs, vegi, jo trobo que hi fá un trist paper.

—¿Qué té, don Ambrós?

—¿Qué no ho sab? Ahir me vaig desllorigar un pen.

—Ha de anar ab cuidado.

—No, senyor, ¡no; ab crosses tinch de anar.

ENGRUNAS

E

RA una nit d'istin,
trauquila y bella
com tota nit d'amor.

Molta llum en lo cel, la mar en calma
y en la terra tú y jo.
Tú y jo en estret abrá. La terra tota
lo nostra tálém fou...
¡y encare no hi cabiam! ¿te'n recordas?
¡quánt petit per lo inmens de nostre goig!

Ja sé que 'm dius heretjie, puig no admiro
l'Obra immortal qn' en lo mortal descansa.
Jo en tú una lletra de Natura miro
que m' atran y llegirla may me cansa.
Pero 'l resto de l'Obra,
si vols que 't siga franeh... ¡tot á mi 'm sobra!

L' hivern s' acosta, lo eel s' entela,
tremola l' arbre, la fulla eau,
lo vent que gela
lluuy se l' emporta...
¿La filla morta
descansa en pau?

La mort s' acosta, lo front s' entela,
lo cor tremola, l' ánima cau,
nn bés que gela
lluuy se l' emporta...
¿L' ánima morta
descansa en pau?

Ona gegant que 'l vent s' endú en sas alas
y arrossega y aixeca l' huracá
y camina y avansa y corra y vola
més enllá, mes enllá.

¿Quina platxa l' espera? ¿quina roca
son camí lliure un jorn deturarará?...
Mentres camina avansa y corra y vola
¡mira enllá, mira enllá.

Inmens es l' horiaó; res la detura,
ni l' esperansa té de descansa...
Y camina y avansa y corra y vola
¡mes enllá, mes enllá!

La vida es curta y eucare trista
passem-la alegre, sens cap temor...
Vingan ampollas y tú á mos brassos
y ompla las copas fins dalt de tot.

Bebém m' aymada, l' escuma vessa,
de ta boqueta jo 'n vull un glop...
Las copas sobrao, ja pots trencarlas
qu' es de tos llabis lo ví mellor.

Bebém m' aymada, que l' alegría
comensa á naixer dintre mon cor;
ja 'm sento viure, vina á mos brassos...
y el ví llensémo que ja 'n tincb prou.

¡Gosém m' aymada! ¡bella es la vida!
mes prompte acaba, qu' es breu lo goig...
Y ara separát, no sigas tonta,
que també cansas, com lo ví bó.

A. JULIÁ PONS.

PER LA XICOTA

AUTORS Y CRITICHS (per R. Miró.)

Jo:—Vaig á vendre la mossa.—
Los vehins del seu carré:
—Vamos, lo mico ja vé...—
Ella:—Ja baixa; ¡y qu' hermost!...—
Sa mare:—Noya, ves dintre,
no 'l miris aquest mosquit...—
Ella:—Ja hi vaig tot seguit,
deixém-meli di' adió...—

En aquell moment jo passo;
ella, distreta ab sa mare,
ni menys s' ha fixat encare
que ja soch al altre extrem;
no 'm diu rés, jo ho prench per xasco,
y si hi puch parlá una mica,
més tardet lo cús m' explica,
y al endemá 'l mateix féem.

RAMÓN LLIBI.

Campeamor.

Á UNA

Desde que no estás ab l' home
(no vull saber lo perqué)
representas un papé
com escrit sense cap coma.

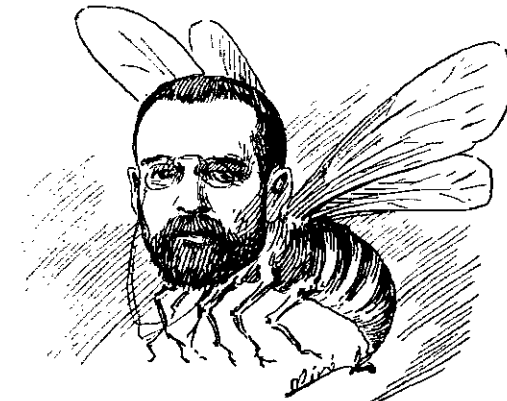
Sens temor al que dirán,
te llensas á tota vela
ab cert ayre de «Carmela»
sens por d' un interrogant.

Ets un tipo temptadó,
ta hermosura m' extasia;
sols penso ab tú tot lo dia
y ets la meua admiració.

De sal ne gastas un munt,
ets un teixit plé de trama
y ¡ay noyal tens una cama
que al mirarla... aquí faig punt.

Créume, tornéuvos á uní,
ja no os farem esquellois;
si per tos motins no pots,
llavors no responcb de mí.

J. GORINA.

Alas (Clarín.)

Á UNA GALLINAIRE

¡Gallinaire del meu cor-
tan bojament me fascinas
qu' estich decidit, pitera,
á plomar ab tú gallinas!

Jo ab la ploma 'm gnaayo 'l pá
y tú te 'l gnyayas plomant...
ja que ab plomas ens semblém
semblémnos tamhé estimant.

Si 'm donas lo sí que anhele
desseguít ens casarém,
y tinguent tanta gallina
¡veurás quin caldo farem!

Unímnos, nineta hermosa,
ab indisoluble llás;

pro júram que al ser ma esposa
jamay m' engallinards.

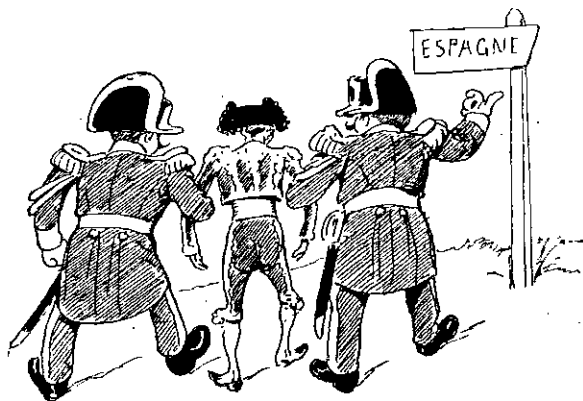
EMILIO SUNYÉ.

TESTAMENT

En uom de Den sa voluntat desllinra
l' esclau que tens lligat á tos encants;
me sembra avuy que se 'm acaba 'l viure
perque veig que no 'm besas com avans.

Si nosa 't faig, creu que 'l morir no 'm reca;
ton pensament que sia mon butxí;
que vaja al forn la branca vella y seca,

REPRESSALIAS (per APELES MESTRES.)

Ja que á Fransa 'ns retornan 'l nostre gènero...

que vaja al mar l'escuma del moli. Mes avans de aquella hora csgarrifosa vull dictarte ben clar mon testament. Te deixo lo meu cor: ¡mon cor, hermosa, que del teu ha rebut tot aliment!

Pera 'l meu eos demano sepultura ahont demá ab lo teu puga está uuit. Mort y tot vull gosar de la ventura de ajocar ma ossamenta en lo teu pit. Te deixo ab lo meu nom, tot quant men sia, ¡no acaba ab mí, ob reyna, ton reynat! Senyora en mon casal, fes que ni un dia obliden nostres fills que t' he estimat. Que jamay al partir lo pá en la taula lo nom del pare se recorde en vá; á flor de llabi 't prengan la paraula pera estimarte á tú y pera resá.

Vull que tots resseguin oix camí amplíssim que us be ensenyat, lligat á vostres cors; la vida es un manná, manná dolcíssim quan del amor seguim los respaldors.

L' esclau se 'n torna al jon. Reb-lo amorosa en lo llit de los brassos incitants... ¡Ho fas aixís? Ja veig que no 't faig nosa... La mort es lluny. Estreny més fort que avans!

CLAUDI OMAR Y BARRERA

ÍNTIMA

Voldria que fossis muda, ta mare cega y jo sort, y després petonejarte fins que tú 'm diguesses prou. ¡Qu' estrany que'l cor humá hermosa, siga fet tan misteriós!

¡Jo, que quan veig una llástima, desseguit se 'm trenca 'l cor, en mitj d' aquestas desgracias que 'n seria de ditxós!...

J. PUIG CASSANYAS.

LO DINER DEL SAGRISTÁ (?)

Traballant molt, menjant poch y sent estalvis en Roch va lograr de ral en ral, reuni un bon capital. Contemplantlo ¡com gosava! lo contava, 'l recontava y després per acabar, lo tornava á recontar.

¡Que n' estava de content! ¡Fins volía que la gent s' enterés de sa riquesa!... ¡Pobre Roch, quína bestiesa!

Un tuno de nas molt fi, l' olor del galle va sentí, y sense contemplacions s' embutzacá 'ls dineros.

¡Pobre Roch! ja no 'ls contava: no mes plorava, plorava y encare segueix plorant, la fugida del arjent.

Y ab tot aixó, al extranger, lo lladre fen gran paper, fins que la pela darrera lo deixá pobre com era.

Tenint en compte, la gent, que acabá tant malament

REPRESSALIAS (per APELES MESTRES.)

¡perque no hem de fer ab ella lo mateix que fá ab nosaltres!

UN SONET

¡Catorze versos!

¡A tú, la més simpática xicota que vius á n' al Parnás, y sens disputa, tens fama de ser dona molt astuta, per protegi als poetas de més nota!

¡A tú, que desde fetra molt remota empunyas de 'ls rimayres la batuta, demano per favor una minuta per fé un sonet; puig no hi eutench pilota!

Que 'm treguis del conflicte jo 't demano; no 'm fassis patir més... Es per 'L' Esquella. Qué dius; ¡qué fá calor? ¡Cómpra't un vano! Ajúda'm y no arronsis las espatllas... Pero veig que 'm fá mal la garganella, y tinch lo sonet fet. ¡Catorze ratllas!

LLUIS SALVADOR.

L' EXTREM DE L' AVARICIA

(SONET)

Un avaro 's trobava en la agonía y un fill seu, l' únich ser que l' estimava, de jenolls al capsal del llit estava y ab grans plors de son pare 's despedia.

Un trós de ciri, que ni un pam tenia la tristíssima arcoba illuminava y al morirse l' avaro contemplava la groga cera que lo flam fonía.

Deya 'l fill sanglotant en son deliri: —no 'm deixis, pare meu, no mes m' acoris,— Y 'l pare contestava:—Prou martíri; fes estalvi de llágrimas, no ploris, y aixís que m' haja mort, apaga 'l ciri que encare 't pot servir per quan tú 't moris.

JOSEPH M.ª CODOLOSA.

aquell capital robat, sempre que d' ell s' ha parlat, ab veu compungida exclama: —¡Ja se sab, ja ho diu la fama, lo refran no pot mentir y tots hi hem de convenir: Lo diner del sagristá cantant ve y cantant se 'n va.!

Qui d'aquest modo barrunta m' obliga á fe eixa pregunta:

—D' aquell capital qu' en Roch treballant molt, menjant poch y sent estalvis logrará, ¿pot dirse'n del Sagristá? ¿Vosté ho cren?

—No.

—Jo tampoch.

¡Y cantant se 'n hi va aná!

O. X.

EPÍGRAMAS

Es tan ploraner l' Antón, marit de una que 's diu Flora, que din que fins va plorar quan se li mori la sogra.

J. TORRAS.

La pobra de la Dolores té un fill molt adolorit, y segons din, de resultas de bavers 'hi ficat el dit.

J. AVELTÁ.

LOS EXTREMS SE TOCAN

Il·lustració de J. PELLICER MONTSINY.

N

o ho vull, me caso ab Ronda, s' ha acabat, no será no y no; y si es, protesto; y si protesto, m' enfado; y si m' enfado t'pego; y si t' pego, es clar, renyim, y si renyim... te torno á pegar per tossut.

—Pero pare, ¿quina culpa tinch jo de esser pobre?

—Tú no que no 'n tens; pero ella si de que son pare signi rich; poca solta.

—¿Ella?

—Si senyor, tenia d' escullir per pare un home que visqués de son trahall y no que 's mantingués xuclant la sanch del treballador. Un *frabdicant* per sogre ten: ¿qué t' has begut l' enteniment? Si de pensarho no mes, tinch esgarrifansas y 'l cervell me dona tantas voltas com lo volant de la máquina que mantinch ah carbó de pedra. Fuig, criatura, fuig. Y crech que ademés té la desgracia de ser noble. ¿Cóm te vols casar ab una nobla si vostras sanchs no lligarían? Blau y vermell, ¿quin fástich! Fos vert y vermell encare, semblaría xanfaina. Ves que dirian els del *Centro de la Igualdad humana*.... Me treyan de president.

—Jo 'm moriré, papá, uo hi há remey per mí.

—No siguis criatura. Demá despedeixo á n' en Jordi; passem un parell de mesos á París y tornarás tot un'altra, curada completament d' aquest amor impossible. ¡Quín ridicul per nosaltres, nobles de condició, que tu emparentessis ab un teixidor! M' esglayo al pensarho. No pot ser, tontota ¿Y las conveniencias sociales?

—Ahont s' ha calat foc?

—A la fábrica y magatzema de Don Magi. No s' ha salvat res, ni un escrnpuló de tela siquiera per poderse aixugar las llágrimas lo duenyo, per l' incomprendible descuit de no ferse assegurar la fábrica.

—Las desgracias may venen solas: ahir vá rebre la noticia que un corresponsal seu de Filadelfia havia quebrat elevantse 'l seu passiu á tres milions de pessetas.

—Senyor Magi, ara que no té un quarto 'm sembra més simpátich y espero que arronsant cada hui per la seva part, podrém arreglar satisfactoriament l' assumpto que aquí 'm porta. Lo meu noy din....

—Basta, ja sé lo que volen: lo meu permis; mentres jo alenti, no 'l tindreu pas.

—Temia aqueixa negativa y no volia dar semblant pas; pero 'l xicot arri que arri

fins que m' ha obligat á ferho. Jo pel men gost no baguera vingut, perque al cap de vall la que hignanyaria ab aquest casament fora la seva filla, que de pubilla arruinada passaria á ser dona d' un majordom dels més considerats, per que ha de saber y entendre que 'l noy, en Jordi, ocupa aquest càrrrec desde la semana passada en la fábrica dels «Cotons»

—Es inútil, la meua filla no ha nascut per esser esposa de 'n Jordi, ni jo per consogre vostre.

—¡Mal llamp!... anava á fer un disbarat; pero 'l recort del noy em conté y 'm serveix de válvula per deixá escapar la rabia del cós, sense qu' esploti d' indignació. Ara soch jo 'l que m' hi oposo. La noya es boua y modesta; pero té un gran defecte, es nobla y ademés filla de vosté.

—¡Joan!

—Qué s' hi conservi molt bó.

—Jordi, ¿qué intantas?

—Fer la nostra ditxa. S' oposan per mal entés orgull y falsas doctrinas á la nostra felicitat, donchs nosaltres rouperem las cadenas que 'ns amarran al piló de la desditxa, y exents de ideass erróneas qu' emboyran lo cervell y empetiteizen l' ánima, sola guiat pel nostre amor pur y desinteressat, alserém lo vol, trasladantnos á terra llunyana para gosar del benestar qu' aquí 'us está vedat disfrutar per culpa dels que mes obligats están á proporcionarse'l.

Tinch colocació de majordom en una fábrica dels Estats Units, y en aquell país lliure que vá á la vanguardia de la civilisació se enllassarán per sempre la marquette Carlota y Jordi 'l teixidor.

—¡Soch nu miserable! ¿Per qué al perdre la fortuna no vaig perdre l' orgull? Lo tresor més estimat, la prenda més volguda, la he perdnda per culpa meua. La Carlota m' ha abandonat; ha fugit de mí. ¡M' esta hé!

—Si senyor, jo soch lo culpable. Lo noy ha fet lo que devia. Totbom ne fuig dels boigs. ¿Qué n' hi tret de ser consegüent ab las mevas ideas? Desenganyas, disgustos y més disgustos. Lo vice-president s' ha casat ab la mestressa de la seva casa, una vella rica y uobla: lo secretari ha casat á sa filla ab un *burgés de tomo y lomo*. Y 'ls demés *vocals* tampoch ban *consonat*. Veste fiant dels socis del *Centro de la Igualdad humana*.

—(¡Pobre pare!) Estigui bonet, Don Magi.

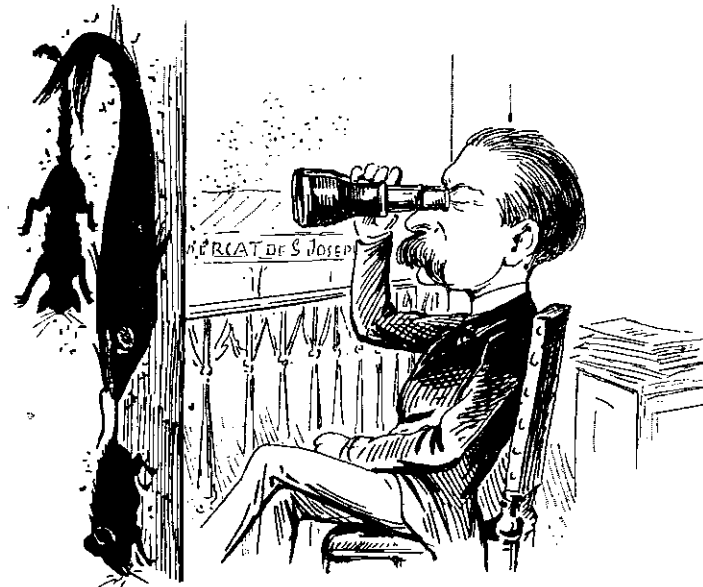
—Adins, amich Joan (¡Pobre pare!)

F. FIGUERAS Y RIUOT.

La mitj-dada del remat (Dibuix al llapis per J. Pahissa.)

UN INSPECTOR DE MERCAT (per M. MOLINÉ.)

Al simpàtic Pep Griera ja li diuen el *Pagès* perquè desde casa seva fent el pagès, no veu res.

OLVIT ETERN

Es la nit dels difunts. Lo cementiri embolcallat en sombras fá feresa. Lo trist silenci sols destorba l' ayre qu' en las braucas dels sálzers remoreja. S' alsa la lloca d' una sepultura, tra'n mitj cós una seca calavera y sas concas sens ulls pe 'la voltants fixa.

A la sumoria llum de las estrellas, cayguda á terra veu una corona bruta ja y rebregada, ab unas lletras per la pluja y pe 'l sol descoloridas, mal encastadas en un llás de seda, que diñuen. «A mi esposo idolatrado.»

Ab sas mans desearnadas l' arreplega, fá un gesto d' amargura y de despreci y trossejantia, lluny de sí la llenca. De l' estret ninxo en la foscor s' endinza y ab veu mal humorada rondineja arraulintse altre cop dintre la caixa: ¡Un any y prou! ¡Ja m' ha olvidat aquella!

QUINST.

EPÍGRAMAS

—¿Quín ofici té en Bertran?
—Té carrera desahogada.
—¿Y exerceix?
—De cantonada es un anunci ambulante.

—¿Cóm es qu' es grossa al hivern y prima al istiu la Sió?
—Se comprén: porque 'l eotó es calent com un infern.

E RIERA Y MATHEN.

—¿Qu' es maca la seva dona?—
vaig preguntar al Estany.
Y 'm va contestar:—No es maca, qu' es macada fá molts anys.

JEP DE L' HOSTIA.

—¿Tal vegada 't falta tela per acabar aquest cos?
—Ay, sí, senyora Manela, ara ho veig: me 'n falta un tros.

SERRAPI GUITARRA.

LA FLORISTETA

Era una nit d'istiu, á l' hora de surtida dels teatros.

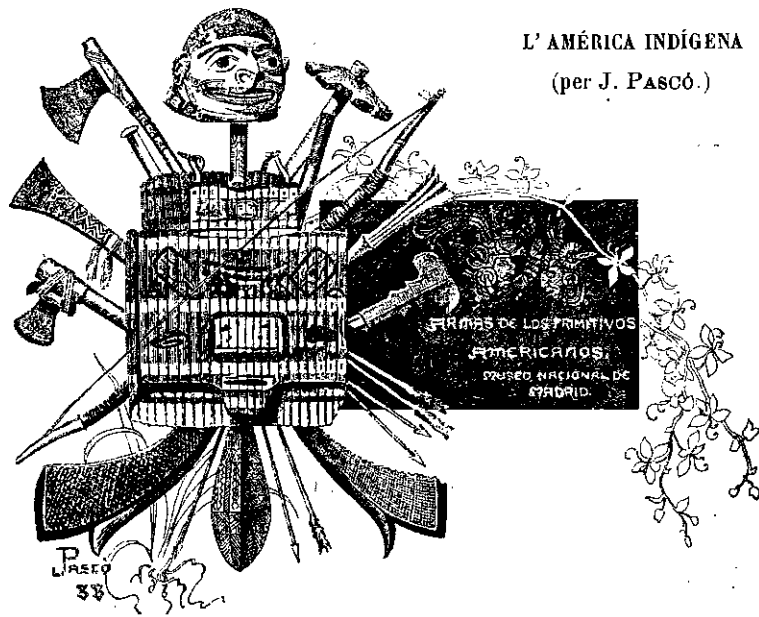
Jo m' havia aturat á pendre un bok, á l' acera del Cmtinental, y ja estava per pagar y alsarme, quan vaig sentir que unas manetas em forfollovau lleugerament per las solapas de l' americana.

—Miri... una gardenia. De *nardo*, ja no 'n tiueb cap...

Vaig deixarme posar la flor, y al anar á donar una moneda, 'm va xocar l' extranya fesomia d' aquella criatura que tenia á davant meu.

Era una nena de deu ú onze anys, primeta y alta per la seva edat; blanca, blanquíssima de cara, d' una blancuria mate, freda, com la del marbre sense polir. Y potsar la cruessa de blancor farinosa resurtia mes encare, pel tó enés dels cabells crespats y revessos que com volutas de focb, li venian sobre 'l front. La tofa de flochs caragolats y flamejants, tan ruents de color que semblavan vermelloos, feya un contrast vivíssim ab el eutis esblaimat y aspre com la carátula d' un clown. Y 'ls ullets, vius y mofetas, y 'l llabis primas, sense color, y 'l nasset eurt, pié de malicia, ajudavan á compondre un semblant indefinible about l' anemia 's confonia ab la precocitat.

Ab tot y ser de lineas prou graciosas, aquella careta escéunica y avispada poseia una movilitat tan sensible de faccions que molts cops arribava á semblar caricaturesca. A cada frase que deya seguia l' acompanyament de muecas, posturas y monerías, tot un repertori de contraccions musculars. Ara mostrava picardia, ara gravetat; á l' hora semblava burlata y afectuosa; somreya ó s' entristia, sense transició. De tots modos, era interesant, la pobra nena, interesant y atractiva y potsar

L' AMÉRICA INDÍGENA

(per J. PASCO.)

ARMAS DE LOS PRIMITIVOS AMERICANOS. MUSEO NACIONAL DE MADRID.

Armas usadas por las antiguas tribus indias de Méjico.

EN TERRA DE MOROS

fins perturbadora pels sentits, puig, á pesar de l' edat infantil, llençava malaltijos perfums de voluptuositat primerenca, com si fos poncella de pecat sensual.

Portava una bateta de rosa pàlit, curta fins á genolls; las mànigas estofadas, un devantalet esclarissat, y penjada al coll ab una einta, la cistelleta de las flors.

— Y escolta... ¿Com t' e dius? — vaig fer, per entretenirla.

—Yo... Doloretas. pró 'm dinheu Loló...

—Y... ¿quí t' bo diu Loló?

—La gent... els seuyors m' ho diuen... ¡vés! — vá respondre la neua tot fent anar el caparró y mirantme a b els nlls mitj acincats.—Pró, per xó, qui m' bo vá treure vá ser ma germana...

—¡Ah! ¿tens una germana?

—¡Sí! la Palmira... ¿qué no sab qui es? ¡Ay, ay, la con eix torhom!

Com qu' ha ballat al Liceu...

—¿Y ara no balla?

—Ara no. Don Pepe no bo vol que balli. D' ençá que la vá treure de la Punxa, ¿sab? se la té á casa... ¡li ha posat un pis més bó, més ló!... —anava dihent ab cómica gravetat la criatura, mentres es treya la panereta de las flors, y, asseyentse á una cadira del café, 's posava á contar los diners que li havia produhit la venda de gardenias y flors de Jessé.

—¡Com que don Pepe es tan ricb! —afegia, tot prenent aires de afectada solemnitat, com per expressar l' admiració.

—¿Y tn t' hi estás ab ta germana?

—No pas ara. M' hi estava, pró la mare me 'n vá treure per posarme á vendre flors. Com que cada vespre faig més de deu rals... ¡vés!... Avuy, per xó, no n' hi fet tants... — vá replicar al moment ab cómica resignació, mentres recullia 'ls quartos qu' havia extés damunt de la tanla.—Eu no anant al Eden y á *Folis Bergère*, no dona ¿sab? passan alts... —proseguia tot fent l' ullet.—Anit no m' bi acostat per venir aquí y poguer veure á ma germana... Perque cada dijous van al Eldorado, y al sortir la veig passar. Sempre van per aquesta acera ¿sab? Don Pepe no vol que 'ls digui res pel carrer... pró jo ¡vés! em fico en un recó y me 'ls miro d' amagat...

L' arribada del hoste (Quadre al oli de J. Juliana.)

¡Miri!... ¡Miri!... Ara venen... ¡Son aquells!
Y tot dibent aixó, á corre-enita com un follet, vá fugir á arripisc darrera una taula, com qui s' amaga per no ser vist. Y quasi al acte, entre la gentada que venia del Passeig, vá passar per davant nostro la parella. No vá eostar gayre distingirla de la multitud.

Ella, encara que mes arrodonida y agraciada, tenia la mateixa cara de la nena: el cutis blanc y mate, la tofa de cabells rojos, un conjunt de figura tirant á elown. Vestia ab una elegancia bon xich eseeñtrica; un barret de colors cridaíres, una falda á dretas esquífida y una brusa fluixa, folgada ab exageració. Ell, era un tipo insignificant, ab brillant á la peçera y penjoys d' or á l' armilla.

Aixís que van haver passat, la nena de las flors vá sortir desseguida del amagatall y alçantsé de pontetas tant com podia, se 'ls mirava extasiada per entre 'ls caps de la multitud. Igual que si 'ls nlls se n'hi anessin, els anava segñint ab la vista, lab-sorta, fascinada, com qui contempla una aparició lluminosa que s' allunya per moments.

Al últim es vá girar per dirme:—¿Oy qu es maca?
Jo vaig fer:—Sí...

—¡Y may puch véurela d' aprop! ¡Y may puch dirli res!—exclamava entristida.
—Ja no tinc qui 'm defensi quan la mare 'm mata á enps. ¡Cóm qu' ell no vol qu' hi vagi ni m'hi aturi!... Pró per xó, ¿sab?—vá afegir, eambiant instantáneament las tristosas per las posturas,—quan me faltan botinas ó necessito una bata, li envió una carta... Una francesa del Eden Concert me l' escriu ...
—¿Que no 'n sabs d' escriure?
—No.

—¿Ni de llegir?
—No.
—¿No te n' han ense-nyat?
—No.
—¿Ni de fer cap labor?
—No.
—¿Ni de resar?
—No.
—¿No deus saber lo Pare Nostre?
—Tot... no.

Bo y á mida que jo li feya aquestas preguntas, ella s' havia anat posant seria, com si de eop donantse compte de la miseria del seu estat, en comensés á sentir pena. Compungida y confosa, aquella carca de clown posturer havia parat de fer mnecas, com retin-gnda per la vergonya.

Jo comensava á sentir una llástima vivíssima per aquella criatura des-samparada, sola y verna en mitj del mon; y ella, comprenent la meua com-miseració, s' posava trista y més trista, com si volgnés rompre á plorar.

Sense poguer contem-nirme, vaig exclamar:
—¡Pobra nena! ¿Y doncha com ho farás quan serás gran?

INDUSTRIAS ARTÍSTICAS DE BARCELONA.

Despaj del establiment fotogràfic de Nàpoles.

Més, cóm si la meua exclamació l' aixeribís tot d' una, la criatura vá mirarme allavoras de fit á fit, ab els ulls plens de picardia, y després de treure la llengüeta com qui fa ganyotas, vá replicar tota extranyada:—¿Quan seré gran, diu?—Y esclafint á riure de sopte, vá afegir tot anantse'n:

—¡Quan seré gran ray!
Y vá desaparèixer Passeig amunt, confonentse entre las onadas de la multitud.
R. CASELLAS.

CANTARS EMPELTATS

Conté mis penas á un pino
por ver si me consolaba;
y eom si li digués Lucía,
no 'm va contentar pararla.

Ni en Sevilla ni en Triana,
ni en Jerez de la Frontera
trobaré cap dona guapa
que conegui la modestia.

F. GIRONELLA.

Cuando la vida se acaba
también se acaba el afun,
y quan s' acaban los quartos
comensan los mals-de-cap.

GALÁN DE LLANSA.

Ciego de amor en la frente
un beso ardiente estampé
y tú en pago en una galta
m' hi vas estampá nn revés.

B. LLORENS.

Encontré oyer á una polla
junto á la orilla del mar,
que mirava de for peixos
para poder esmorzar.

MUZÁRABE.

TIPOS DE LA TERRA (per F. Carbó.)

L' heru de ca' la Tana.

RETALL

En un jutjat de primera instancia tenia lloch nn judici, en virtut de un interdicte presentat.

Entre altres testimonis, comparegné á declarar davant del jutje un pagés de l' alta montanya, cara grós, vermell, cap mitj blanc, quals cabells, renyite qui sah de quant temps ab l' estisora del barber, se li asseyan mitj cargolats sobre 'l colrat clatell.

—¿Jura V. decir la verdad á todo lo que se le pregunte!—li feu lo jutje allargant lo bras, com es de ritual en aquests cassos.

—¿Qué diu, qué fa?—contestá lo pagés mitj aturrullat.

Lo jutje li repetí la mateixa pregunta.

Y 'l pagés, sense entendre jota de lo que ss li deya, al veure al jutje en aquella posició, ah lo bras dret mitj extés y eucrubat lo dit gros de la mà ab l' indice, encarantse ab los demés que estavan presents al acte, exclamá tot rihent, ab veu grossa y forta, com de xantre:

—¡Ay caratsus! ¡Aquest sonyó 'm fa la figa!...

Rigrosament històrich.

M. JANÉ TOCANEYA.

LAS COSAS CLARAS

Un metje que té un gabinet de consultas, dona instruccions al sen criat, dihentli:
 —Batista, si venen cliente, feslos esperar un rato, com si estés molt ocupat, que aixó sempre dona importancia.
 —Y si no vé ningú?—pregunta 'l criat qu' es un verdader talós.
 —Si no vé ningú—respón lo metje—feslo entrar dessegnida.

R. RIBELLES.

L' AMO DEL PARCH (per M. MOLINÉ.)

«Siendo este parque y jardines
 propios del Sr. Falqués...
 que hi fassi 'ls bunyols que vulga,
 y que hi gastí molt diners.

POBRA ROSETA

Al *Parque* vaig trobar lo que buscava, en una xafagosa tarde del mes d'agost; ayre fresch y refrigerant contra la calor que 'm tenia marejat, y además aquella nota de color tan inútilment buscada en la soletat de mon taller. Y a fé que m' era necessaria y urgent pera combinar uns trajos de bailarinas per un' obra de espectacle próxima a estrenarse.

Signé en aquella ocasió la meva providencia nna ricoteta grassona que absorta en sos pensaments, trassava dibnixos sobre l'arena ab la virolla de la sombrilla. Los colors del seu vestit destacantse sobre un fondo de verdura de diferents tons, ab sabia armonia, 'm donavan resolt lo problema que havia buscat ab tant afany. ¡Santa casualitat, cóm t' apiadas á voltas dels artistas!

Ja me 'n anava, quan ella s' adoná de mí y somrient vá saludarme.

—¿Ja no 's recorda de la Roseta?—vá dirme després de tornarli jo 'l saludo.—

Só aquella modelo del *Círcul*. ¿No té present que una vegada que varan vestirme de Ofelia, vosté vá dir que de qualsevol altra manera bauria estat millor?

—Si, efectivament—vaig contestarli, recordantla.
 —¿Y donchs; ara, que fá? ¿Que ja no *posa*?

—¡Ay, fill meu, si ningú 'm vol! ¿no veu que m'hi tornat tan grassa?... L'engreixarme aixís ha sigut la meva desgracia y potser será la meva sort. ¡Qui sab, Mare de Dea!

Vaig fer un moviment d' espatllas, volguent dir que uo bo entenia, quan ella afegí:

—Si vosté volgués ferme 'l favor d' escoltar nna mica, li eontaria l' historia de las mevas desditxas, que sempre es un consol desahogarse.

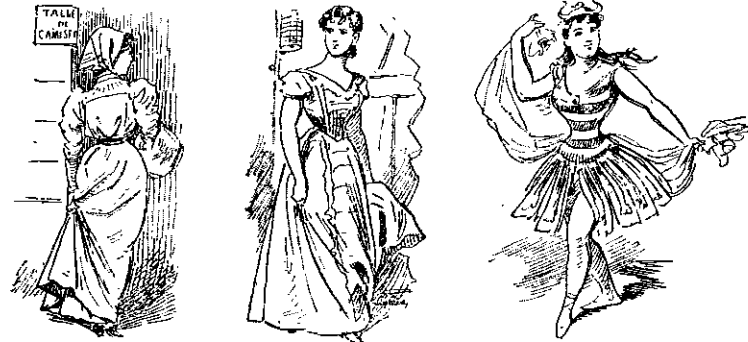
Instintivament anava á apreá' á corre; pero repensantme, y desitjant pagarli de alguna manera 'l favor que involuntariament m' havia fet:

—No portó pressa—li vaig dir.—Com tingui gust.

Y encenent un cigarro, vaig asséurem cómodament al sen costat.

La Roseta parlá aixís:

—Venrá donchs, per abreviar. Tenia tretze anys quan van posarme de aprendenta á un taller de camiseria. Vaig treballarhi fins á cunplir 'ls setze, y com los guanyys

eran pochos y no sempre hi bavia feyna seguida, nna temporada de vaga vaig entrar de comparsa en un teatro, guanyant tres ralets diaris, y al any següent, com que ja

tenia tan'as, vaig passar en calitat de figuranta al cos de ball ah vuit ralets de son.

Desgraciadament, — vosté ja sab lo que son teatros, — l' empresa vá fer malas y tot se 'n vá aná á rodar.

Vinga buscar nova contracta; pero de teatros ab cos de ball no n'hi havia cap mes, ni tampoch en cap necessitavan comparsas.

Vaig decidir probarme de corista, ¿y sab que 'm varen dir? Que no tenia veul... Ara vegi, quinas pretensions, ¡teuint bonas camas!... Pero, com si res: varen sortir-me ab la cansó de qu' ells feyan sarsuela seria, y que necessitavan bonas vens y no bonas pantorrillas... A fé, no entench, quin oído devian gastá 'ls de aquell teatro... ¡Dirme á mí que no tenia veul!... ¡A mí, que á la finestra del cel-obert, quan me posava á refilar, feya callar á totes las vebinas... y aixó que n'hi havia que haurian servit per coristas y basta per xantres... Jo crech que no ven escoltar-me bé.

Pero en fi, que s'hi farà!... Jo, de totes maneras, m'havia de guanyar la vida!... Lo mal es que se 'm bavian acabat las ganas de llevar-me demati per snar al taller, y que si buscava feyna per fer-la á casa, no 'n trobava en lloch... de cusir blanch, s' enten... La veritat es que ja casi no sabia ahont dar-la.

En aixó un vehi meu, que per mes senyas ara conserje de un *Circul de artistas*, vá donarme entened de posarme á modelo.

Al principi ni menos sabia qu' era aixó; pero ell m' ho vá explicar... y m'hi vaig convenir; pero ab una condició, que no m' havia de despullar may; serviria de modelo, pero vestida sempre... porque, vaja, fins aixís, llavoras, avants de comensar, me 'n donava mitja vergonya.

Vaig comensar, y m' ho pagavan á sis ralets l' hora... ¡Feyna hi hagués baguti!... Pero vosté qu' es de l' art ho sab prou hé, lo que mes s' aprecia de nna modelo, no es la cara ni la roba, sino lo que la roba tapa, y jo que havia fet lo propósit de no despullarme may, prompte vaig venre que certs escrúpuls son com lo nadar... tot es qüestió de aburrir l' aygua...

Lo cert es que al poch temps posava *Venus y Náyades*, y tot lo que volian los pintors y 'ls escultors, lo mateix á la Academia que á casa seva.

Pero ¡ay fill meu!... Quan una está de pega, quan una neix pera ser desgraciada ja pot fer, ja pot dir, tot li surt malament.

No sé á que atribuirlo; pero es lo cert que vaig anarme engreixant de nn modo que feya fástich... no precisament á tothom, pero si als artistas, qu' eran los que 'm procuravan los queviures.

Ja cap d' ells se recordava de mi... Y vegi lo que son las cosas: diu que 'ls disgustos enflaqueixen, donchs jo, quants mes ne rehia, mes greix.
A las horas sort vaig tenir de un bon senyor, que desde 'l principi de la meva carrera sempre s' havia interessat per mi, trayentme de mes de un apuro, ja ab quarteta ja ab bons consells... No somrigni: aquell senyor era nna persona com cal... incapás de... en fi, vamos, nn home de pés.

¿Y quina te 'n vá fer? Vá colocarme en un establiment de ayguas minerals com á cambra, ó *banyera*, es á dir... per donar banyos... Prou vá costarli' al bon senyor; pero al últim vá conseguirho.

Fill meu quin istiu!... Crech qu' es el millor de la meva vida. Ben menjada, ben vestida, ab poca feyna y ben pagada, alti, ah lo men devantal blanch y ab las mevas bonas carns ¡ne vaig pescar de propinas!... Ab ellas y lo que vaig estalviar del sou que vá ser tot, vaig passar un hivern deliciós.

Vingué novament la estació y al intentar tornarhi, 'ls dnenyos del establiment no van volerme. May diria perquó? ¡Horrorissis!... Com que als banyos tot era la Roseta, l' enveja y las malas llenguas van segarme l' herba, tirant la meva reputacaat que 'm venia sempre al darrera... Res, ja s' ho pot figurar... calumnias... Tant m' hi venia ell, oom los demás, com tothom... Y jo, naturalment ¿que havia de fer? bona cara á tots sense escepció y vagin venint propinas que jo li asseguro qu' era lo quich que 'm preocupava.

¡Ves que 'ls hi havia fet jo á las senyoras del establiment, y á las demás cambra-ras, porque s' ensanyessin ab mí, fins al punt de deixarme sense medis de viure, ni de passar altres istius ni altres hiverns tan regalats com els anteriors! Cregui que m' han ben fastidiat.

Perque ab tot això he continuat engreixantme, conforme ho està veyent vosté mateix, y no hi ha que pensar ni en servir de modelo, ni en fer de figuranta com avants... y en quant á cusir blanch ¡vol callar sant cristià!... Ves qui s'hi posa.

¿No ven? Ab lo meu aspecte, crech que á horas d' ara ja no 'm queda mes que un sol recurs... Vaig á comunicarli la meua idea: á veure que m' hi dirá vosté qu' es un homo d' experiència.

He pensat posarme á dida.
¿No li sembla qu' estaria bé, vestida de pastega y portant la criatura dintre de un cotxet per no cansarme?

Creçui, ho he pensat molt, y no veig que 'm quedi cap mes cami que aquest. Ja sé que per ser dida, de primer haig de casarme ¿veritat? y que després haig de tenir una criatura... Aixó crech que fora lo de menos.

Lo principal es trobar marit... Home, vosté que coneix á tanta gent ¿no me 'n trobaria un? Fassim aquest favor... el pendria fos com fos... no miraria prim... ¿Ho farà?

—Ho miraré... donaré veus... y molt será que no quedi satisfeta...—li vaig

respondre somrient y despedintme... Perque era tart, se feya foch, y 'ls guardians del Parque donavan ja l' avis, disposantss á tancar las portas.

LL. LABARTA.

Á UNA ANDALUSA

¡Oh, dona la més graciosa de la terra de la gracia! Al trasplantart' dels jardins que té á son redós l' Alhambra als grisos camps y conreus de la terra catalana, jo no sé com saludar com se mereix ta arribada; jo no sé com fer honors á la filla de Granada que ompla lo men cel de llum com la del sol quan traspasa de sa patria los confins y l' aire pur de sa patria.

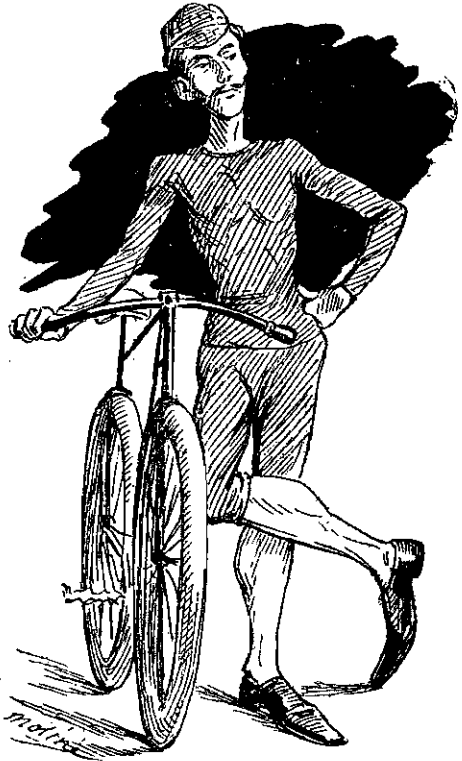
¿Cóm ferte honors y saludos en ma parla poch galana, si t'ú allá entre 'ls tens paysans estarás acostumada á que reguin lo teu pás ab flors, requiebros y gracias que brollan dels llabis d' ells en sa joganera parla com esbarts d' aucells que surten de dintre 'l bosc á trench d' auba boy saludant lo nou jorn ab rialleras piupiudades?

¡Ay! sento que entre nosaltres te migrará l' anyoransa dels cantars y de las coplas que deixavan, de ta casa en l' enramat finestral, los cents aymants que 't rondavan!

BOTÍ D' ANARQUISTAS (Boceto de Rafael Aiche.)

DESARROLLO DEL SPORT CICLISTA (per M. Moliné.)

Aquí may en lo teu pas trepitjarás una capa, y apenas si un entre mil gosará á dirte qu' ets maca; per que aquí en aquesta terra de condició malbaurada mes encor que de diners som avaros de paraulas, y aquí 's guardan fins las flors pera ferne una gnirualda y penjarla á cau d' orella de la promesa adorada.

Mes ¿qué hi fá? pron hi haurá algú que ab la sanch boy recremada per lo foch d' aquestas ninas que sombrejan tas pestanyas, ei no 't diu la més graciosa de la terra de la gracia y que has robat d' aquell sol que dona coló á la Alhambra los raigs mes purs y mes clars, y al fons dels teus ulls los guardas, y altres flors que ab ton ingent en lo teu país s' escampan, et dirá pié de passió y ab un tó que arriba á l' ánima, per lo senzill, per lo tendre, per lo honrat y per lo honrada que 't sentirás escoltantlo, aytals ó semblants paraulas:

—Vos ompliu tot lo men cor; si en lo vostre 'm deu estada lo men porvenir es vostre, vostra ma casa y la tanla que jo juro per honrarves fer casi rica ab mas suadas.— Y llavors si 'l cap y 'l cor aparellats dintre guardas, potsé 't complaurán molt més aquest grapat de paraulas impregnadas de poesia positivista, aspre, estranya, que tots los cantos y requiebros que s' estilan en ta patria.

E. MARTÍ GIOL.

Exercici dolciós que per maneres senzillas lo que va perdent el cos ho guanyan las pantorrillas.

EPÍGRAMAS

—¿Vol venir Sr. Bengalas?
—¿Abont?

—A donar un vol.
—No pot ser, senyor Sunyol.
—Perqué?

—Perque no tinch alas.

Perque al calvo Pep nn día los diners li van guanvar, palpatse 'l cap pié de rabia, exclamá:—M' han ben pelat.

SIMÓN DORMIS.

PINZELLADAS

Quan, heneyt, la tenia per santa, estava boig per la Maria. Avuy sé que no ho es, y per xó me l' estimo encare més.

Las donas, menures son jovas, buscan en l' home elegancia, nn higtó ben sedós y una engrescadora labia; pero, aixis que 's van fent vellias, d' objectiu per complert cambian sols lo diné 'ls enamora, sols los bitllets tenen gracia.

EN UNA FESTA BENÈFICA (per Carlos Fellicer.)

Venedora de programás.

—de manera que ab los anys, més que velles, se fan sabias.

T' ha deixat, lo dolent... y 't desconsola lo trobarte en eix mon sens qui t' ampari. ¡pobretal... ¡ja es ben trist quedarse sola! M' explíco lo teu plor y 'l ten desvari: ab tot jay, Concepció! més trist seria si acás t' hagués deixat... ab companyia.

J. ARMÉS.

EPÍGRAMAS

Deya un dia en Pibernat a sa filleta estimada:

—Si vols esser ben casada busca un home reposat.

Y ella digné:—Ja ho sabia; y per xó vull a en Climent, perque com fá d' escribent está assentat tot lo dia.

PERE CARREBAS.

Parlant dels toros en Gútiell va di:—El Gallo quiebra bé

y li contestá en Nonell: —Donchs jo conech un banqné que quiebra molt millor qu' ell.

A. CORTINA RIVERA.

—¿Lo fill se li ha mort, Mercé? Ja pot creure que ho lamento— a certa sorda digné en Canut, y respongué la pobra dona:—No bo sento.

F. CARREBAS P.

Digné en Pau a la Maria: —Sens tú viure no podré. —Y es clá!—interrompé sa tia icóm que la noya 't manté:

ANTÓN E. FERRAUT.

La filla de 'n Pau Papé festeja ab l' hereu Estrassa y a D. Pau no li ve bé, puig sent s' enduga carbassa l' heren Barba del veynat que té bona posició y a sa filla ha demanat.

Per terminar la qüestió que ja dura un xiquet massa diu a sa filla en Papé: —En lloch de Papé d' Estrassa, Papé de Barba has de sé.

J. TORRAS Y LLOPABT.

COMPOSITOR ESPANYOL (per R. Miró.)

«No cantes más la Africana...» que m' estás fent mal de cap, ¡oh Fernandez Caballero, no la cantis per pietat.

JONCH DE ANDALUSIA (Fragment de un quadro d' Enrich Serra)

FANTASIA PARADISSIACA

(Del poema ciclich, LA SELVA.)

Veyent aquestos roures me 'n convenso.
 Que fós una pomera
 l' arbre del Paradis,—el qu' els téólechs
 ne diuhen de la Ciencia,—
 que fós pomera, dich, las Escripturas
 jamay m' ho farán creure.
 A mon ontendre, l' arbre infaust qu' un día
 vá tentar á Adam y Eva,
 fón un roure antiquísim, milenari,
 semblant als que 'm rodejan;
 un lliure-pensador solcat d' arrugas
 é bidrópich d' experiéncia.
 No sé si ab un murmul de patriarca
 ó ab xiuxiueig de hefa,
 vá despertar la mal-dormida lógica
 de la parella verje
 qu' á son redós, com pastorets de bano
 demunt del herba jeyan.
 —«Ignocents criaturas!—degué dirlos—
 ¡pobras larvas novellas!
 Si fossin mas arrels, com vostras camas,
 esclavadas de terra
 ¿Jo 'm neuliria en aquest clós iuspit
 de sagrada induléncia?
 ¿M' adormiria en pau sens may resolbre
 l' enigmátich prohlema
 de la vida y la mort, l' ordre y el caos,
 la llum y las tenebras?...
 ¡Que 'l Paradis es bell! Ni lo bell dura,
 ni lo que dura alegra.
 ¿Cóm sabs tú, pobre Adam! com sabs, oh dona!
 que no enclou més bellesas
 l' ardent desert hont en son jás de sorra
 s' adorman las palmeras,
 ó 'ls serrals elevats hont fredolicas
 las edelveis floreixen?
 ¿Cóm sabeu, ignorants, si son més dolzas
 las cosas may apresas?
 ¿Cóm sabeu qué es millor, si aqnest óasis
 ó l' ermot que 'l rodeja?
 ¿Cóm sabeu qué val més, si 'l sufrir lliure
 ó 'l gosar en cadenas?
 Bell es el Paradis, siga en bonhora,
 —fá mil anys també ho creya—
 ¡mes ay si fós que mas arrels no fossin
 ben rebladas en terra!
 ¡ay del secret—si es tal secret—que guardan
 dalt del cel las estrellas!»...
 El roure vá callar; sas llargas brancas
 nervosament extesas
 brassejaren cruixint. Adam, atónit,
 guaytant d' esquerra á dreta,
 badallá pensatin... y estirá els brassos...
 y 's vá gratar la orella.
 Eva 's vá alçar,—per primer cop llavoras
 Adam la vejé bella,
 nuhar sos cabells d' or, vestirse ab gracia
 la fulla de figuera,—

y almirarla partir, sens badar boca
partí darrera d' ella.—

APPELES MESTRES.

DEL MEU ALBUM

Tot ho he arrancat de mon cor
per tornarho dessegnida,
tas falsas llettras d' amor,
la treua ab mos plors humida;
mes, ay, aquell mocador
será ab mí tota la vida.

Mon ánima ns ha de dir
que guarda eix tresor avara;
sols ans del últim sospir
li diré á ma pobra mare
que 'm tanqui 'ls ulls per morir
y me 'l extengui en la cara.

Vina'l llavors á arrancar
ab tas mans de satalia;
jo 't sabré pel respirar
y obriré 'l ulls, dolsa aymia;
y mort y tot, mon plorar
te dirá quant te volia.

ANGEL GUIMERA.

LA PRIMERA AURENETA

Gaire bé quan s' alsa 'l sol
per damunt de l' aubareda,
y la boyra de la nit

APUNTE AL LLÁPIS (de A. Larraga.)

LA BATUDA (per N. Giró)

se vá dissipant depressa,
y suans las onas del mar
s' extenen sobre l' arena,
y la dolsa marinada
las fullas y las flors besa;
Paulina, la dels ulls blans,
la de rossa cabellera,
la més gentil y bonica
de totas las pagesetas,
sospirant, mirant al cel,
tran lo cap per la finestra.

Per l' immensitat del mar
extén sa mirada inquieta,
desitjosa de que vingui
quelcom que ab delit espera.
¿Qué busca ab s' afany Paulina?
¿Qué espera l' hermosa nena?
¿Perqué sent dintre del pit
palpitar son cor, depressa?

Es que han arribat de Abril
ja las matinadas frescas,
y, arreu, obra ja las portas
la joyosa primavera:
es que 'l ventijol del mar,
al rissar l' ona lleugera,
gronxa ab amorosos brassos,
portant de lluyanas terras
las missatjeras del goig,
las amigas dels cors tendres,
las aus més lliures del cel,
las primeras aurenetas.

De prompte l' angélich rostre
de l' hermosa pageseta,
s' anua y mostra tot ell
una alegría suprema:
ja no tant sols trau lo cap,
trau lo cos á la finestra,
extén al espay los brassos
y bat las mans, ensicera,
per que ha vist que vé volant,
en direcció á la finestra,
llensant xiseles de alegría
y, dreta com una fletxa,
la missatjera del cel,
de amor dolsa companyera,
dels poetas la ben aymada
la carinyosa aureneta.

Ja es allí, damunt del pit
de l' hermosa donzelleta
l' ancell se llensa gojós
y, pautejant aleteja.
Lo bec de bruyit marfil
acosta á sa boca fresca;
y, de allí, dintre del hosen,
com á celestial orquesta,
alsau enjoguessinat
los rossuyols cant de festa.
Lo sol coloreix las galas
de la hermosa pageseta;
besa la brisa del mar
sa rissada cabellera,
y la boda espiritual

Fel jullo,
si fa bon sol,
¡quin bó de blat
mes plé y daurat!

de l' ancell y la nineta
celebra, plena de goig,
la mare natnralesa.

J. GUÉLL MERCADER.

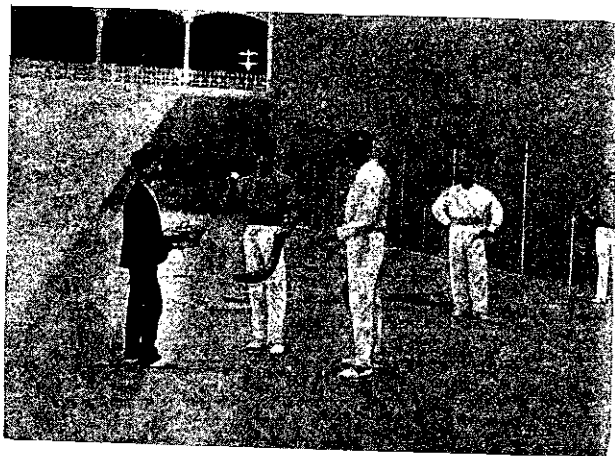
LLOROS

SONET

—¡Quina extranyesa, sembla una persona!
Quin lloro mes trempat, vés com s' explica
Lorito hermosa, á ver: parla una mica.
Dame la pata... Té, ja me la dona.
—Digas, loritu, ¿t gusta Barcelona
qu' es muy rica cintahoy? —«Rica, rica».
Mira com ho comprén y ho certifica:
quina labia que té, com enrabona!
Es un lloro ja viu... de nairement.
¿Vritat lloro que sí? —«Veda veda».
Sols li falta per ser com tanta gent
que vá ab los Jesuitas á estudiá,
la capa de vernis de... bornia fé,
que, lo qu' es la ciencia, ja la té.

T. DOYS.

UN PARTIT DE PILOTA (Instantáneas de Rus.)

La proba de la pilota

LA CANSÓ DEL CATALÁ

Tots los fills de Catalunya,
 ja en los goigs, ja en los condols,
 un amor tan sols nudrimne
 y una veu tinguém tant sols,
 per cantar la cansó ferma
 ja ab que 's gonxin los bressols.
 ¡Oh, cantém, cantém sens treva
 la cansó del catalá!...
 ¡Oh cantém-la, que cantantla,
 Catalunya revuirá!...

Quan lo cávech y l' aixada
 esboseinin lo terror;
 quan los rossos blats s' aplanin,
 quan lo gra botí sancer;
 quan las gerras s' omplin d' oli
 y de ví s' ompli l' eeller;
 ¡Oh cantém, cantém sens treva
 la cansó del catalá!...
 ¡Oh cantem-la, que cantantla
 Catalunya revuirá!...

En la mar com en la terra;
 en la llar ó en l' obrador;
 al zumzeig de las onadas
 ó á la calda del vapor;
 al dringar del ferro verge,

GLOBULILLOS

Lo jutje á un rata:
 —¿Cóm ho fá per descubrassá 'ls pisos?

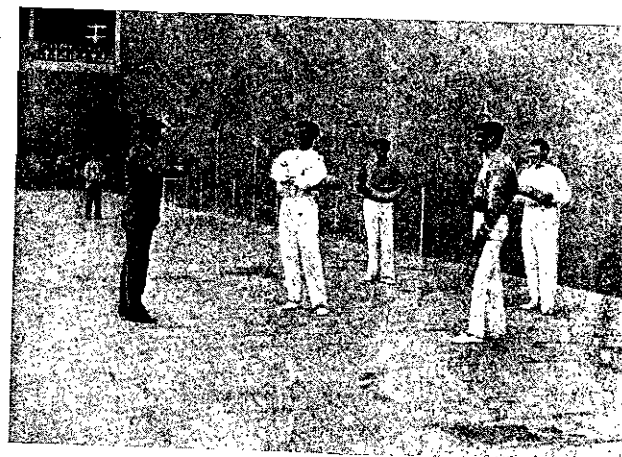
del treball entre 'l ramor;
 ¡Oh cantém, cantém sens treva
 la cansó del catalá!...
 ¡Oh cantém-la, que cantantla,
 Catalunya revuirá!

Quan la terra ayrada s' alsí
 reclamant l' esforç dels bons,
 quan los somatens s' aixequin
 ó s' ajuntin batallons;
 quan las glevas sanch xarrupin
 y retrunyin los canons;
 ¡Oh cantém, cantém sens treva
 la cansó del catalá!...
 Oh, cantem-la, que cantantla,
 Catalunya revuirá!

Y al mori 'l fill de la terra
 omplenant los cors de greu;
 al deixarnos sas despallas
 per donar l' ánima á Deu,
 de la boca de la fossa
 tot cantant s' alsí una veu.
 ¡Oh cantém, cantém sens treva
 la cansó del catalá!...
 ¡Oh, cantém-la, que cantantla,
 Catalunya revuirá!

J. ROCA Y ROCA.

UN PARTIT DE PILOTA (Instantáneas de Rus.)

Fentse la sortida.

—Molt senzill: donguim la clau del sen y li ensenyaré.

—Los homes—deya una senyora—s' estiman més los noys que las noyas. A lo menos lo méu papá deya sempre que s' hauria estimat més que jo hagués sigut un noy.

Lo marit suspirant:....—¡Ay! ¡Y jo també!

PELOTARI.

L' UN PERA L' ALTRE

Una pobra dona s' estava al capsal del llit, en lo qual agonitzava 'l séu home.
 —¡Ay, senyor!...—exclamava.—Pensar que la vigilia de caure malalt, te vés comprar un parell de botinas que ni has arribat á estrenarlas.... ¿Que 'n faré de aqueixas botinas quan sigas mort?
 Lo malalt fent un gran esforç y ab veu mitj apagada li respongué:
 —Potsert t' estarán bé á tú.

T. T. T.

EPÍGRAMAS

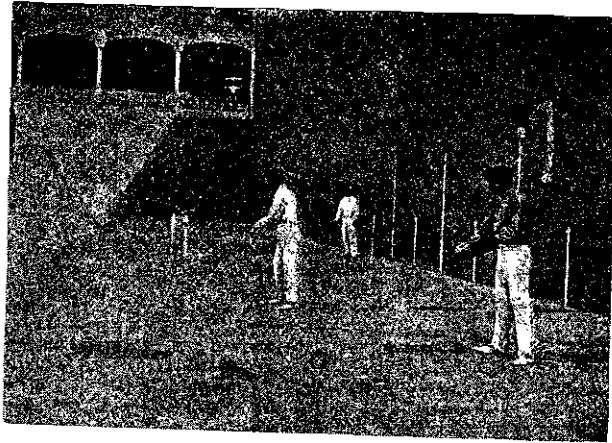
À la fonda dos s' entanlan,
 y un diálecb entre tots dos
 se crusa, en aquesta forma:
 —Li agrada 'l pollastre Ambrós?
 —Ja ho crech home... ab molt deliri,
 ¿y á vosté?—A mi, ab molt arrós.

—Me vol dir senyor Coloma
 la paraula Humanitat
 ab qué s' escriu?

—Ay, carat
 ab lo llapis ó ab la ploma.

J. MANUBERS VIDAL.

Lo saque.

CANTARS

Lo que vols no ho posseheixo,
lo que desitjo no ho tens:
tu vols riquesas y luxo;
jo tan sols vull honradés.

Un sol adrés de brillants
fou lo preu de ta deshonra
y eneare lo comprador
va pagártela de sobras.

J. ROIG CORDOMÍ.

Voldria poder volar
com volan las orenetas
per pregarte que á la nit
may tanquessis la finestra.

Tu dius que fa cinch anys que jo 't coneixo
y aixó es un gran error:
si may t'has conegut á tu mateixa
¿vole que 't conegui jo?

Es l'ausencia un gran remey
per qui está malalt d'amor:
l'ausencia es cura de moro
que cura causant dolor.

Aventuras fortas
de jove buscava,
¡vaig trobá aventuras
ben desventuradas!

P. TALLADAS.

EPÍGRAMAS

—¿Qué no ho sab senyor, Felíu?
—No pas tot, Sr. Pelat.
—Al méu poble han enterrat
á un xicot qu'era molt viu.

SIMÓN DORMIS.

—Aquesta nit he somiat
que 'm trobava dalt del cel—
digné á sa mullé en Rafel
y ella respongué:—Ay, carat!....
Y al costat meu de segú....
¿No es cert?—

Pero l'seu marit:
—Vaya un disbarat has dit....
¿Sent al cel.... cómo pot se' ab tó?

PEPET DE VILAFRANCA.

Va dir cert dia l'Esteve
alsen amich Pere Fins:
—Creurías que á casa meva
me marejan sense treva
dias ha tres colomins?

Y l'altre qu' es molt pagés
li va respondre:—Donchs, home,
jo me 'ls menjava tots tres.
—Vull dir que tinch foraats
vinguts de Santa Coloma.

JOAN AIV.

Un revés.

SANT ANTONI

Era l' Senyor d' aquella casa, el canceller y guía de la familia. Pocas eran y contadas las ocasiones en que l' Sant no intervingués en los seus assumptos sollicitat á consulta pera resoldre dificultats, escoltar prechs y demandas d' alivio en las congoixas de la vida ó bestretas de salut ab pacte eerrat y formal de gent de bé, de correspondre ab bonas obras y lluhisme d' oracions.

¡De prometensas si n' hi havian fetas y complertas! De regalos quants n' havia rebut! Es dir: directament á *Ell* no havian volgut decantarli la voluntat ni la dretura dels seus propòsits ab enllubernacions de presents costosos per boniquesa y per son valor. Acás, mes aviat se valian d' una trassa tan piadosa com segura pera conseguir lo que codiciavan; entre ls seus prechs y demandas hi posavan entremitj al *niño* y lo que no lograven per tal infnixo, era feyna sobrera y exclamacions perdudas cercarbo per altra cantó.

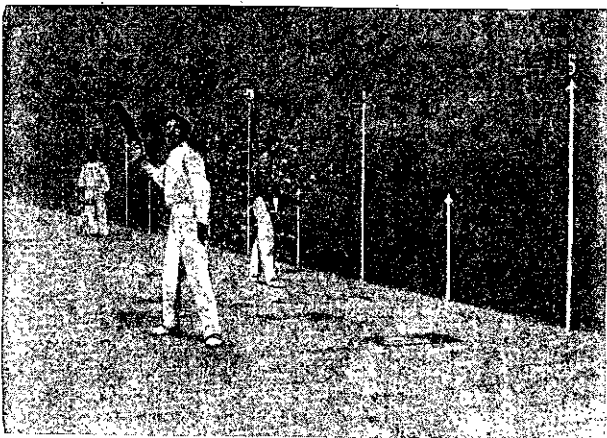
Allá, en los anys de la joventut, casat y establert en la botiga de la Plasseta de la Fenosa, esperava ab dalé la vinguda al mon del seu primer plansó, refiat de que seria un noy perque havia tingut molts confidencias, d' amagat de la seva dona, ab Sant Antoni, pera demanarli que 'l servís y atengués—sempre y quan,—afegia,—no hi hagi impediment ni reparo que contradiga la vostra opinió.

Mes la seva muller també conferenciava obertament ab lo Sant. Li resava parts de rosari, y ab estalvis prndents, ben repartits, li oferia llum cada dia; flors olorosas el istiu, més pobretas al hivern en que la voluntat hi afegia 'ls aromas y colors que 'ls hi mancavan, tot ab lo fi y efecte de conseguir que li alcansés la gracia de que fos una nena lo fruyt que portava en sas entranyas.

Tal vegada los prechs d' ella foren mes ben endressats ó potser lo Sant se agraviá de qu' en Pau anés á férloshi d' amagatotis, com si 's donés vergonya de demanarli aquella gracia, per quin motiu, ben segur, que no fou servit.

En lo punt y hora deguts, després de llargas horas d' anguixa y temensa, de sopte lo cor li vá batre accelerat; los sentits se li encisaren escoltant plors de nova vida, que li semblaren esbargiments d' alegría; y la *senyora Conza*, facultativa que

UN PARTIT DE PILOTA (Instantáneas de Rus.)

Una bolea.

assistia á la seva muller, li presentá una nena, rosa d' amor y boniquesa, á la que veyá y no veyá entre mitj de las llágrimas qn' entelavan sos ulls, y tan hermosa, que semblava que 'ls ángels haguessen cuydat d'acompanyarla al mon vestida ab rumbants llinets de blancor de núvol, guarnits ab puntas reixadas de tofas de nen.

Aquell any la diada de Sant Antoni se celebrá ab molt adorno de flors y tanta encesa de ciria en la capella que, no conseguint la hotiga engolir sos resplandors, se escapavan fins á la solitaria Plasseteta com rin de calor eixit de mare ó com raig de gloria miraculosament conduhit pera coronar al Sant y estendre á sos peus enlluernadora catifa, primorosament surgida ab clapas sobrecras de llum.

Los vebins acudían á venro al Sant; alabavan la disbanixa de ciris, la boniquesa de flors y tan regalo de fins perfums. Prenian part á la festa y 'ls bi servian bolados ab aigna fresca, anis de eumí á la quixalla y molt obsequi á tots, xicbs y grans, de bona cara riallera y festosos compliments.

—¡Ay Sant Antoni de Padua!—exclamava en Pau dels canaris agenollat davant de la imatge.—¡Sant aixerit, de cara perfecta! Bon mosso; agraciát Sant Antoni del meu apreci.... Vos no saben lo perjudici que se m' ocasiona y que jo no 'l pueb remediá mentres no volguen concedirme una prenda tants anys ha demanada, tan humilment requerida, tan costosa d' obtindre, que vos la solícito sempre y 'm veig venir que 'm faré vell sense conseguirla.

Ja n' estich content y vos ho estimo de que haguessen escoltat á la meva dona intereandint porque l' bi enviessen duas noyas com era del seu gust y voluntat. Pero ara 'm toca á mí que, també tinch mas fal-leras y envejas ben fonamentadas porque ... Escolten, Sant Antonet maco, si vos tenin los vostres engrascaments y porque son de la confansa del Pare Etern vos deixa portar al bras al *ninyo*, refiat de la vostra reputació y crédito y porque vos agradan las criaturas.... douchs á mí també m' agradan. Y parlant en plata, com pueb anar ab lo cap alsat per tot arren, proclamo que vos y jo tenim tirats d' estimació que s' assemblan, que 'ns fonem per la quixalla tots dos, que si vos os daliu d' amor pel Jesuset, jo també so criaturer y per prudencia no vos petonejo al *ninyo* que dubéu á bras. Favoriune ab la gracia de enviarme un noy pera mí, pera casa nostra; un Antonet dels canaris que 'ns seré regalo dols

UN PARTIT DE PILOTA (Instantáneas de Rus.)

Descans.

ulls, goig del cor, alegría de tots y ventura meva per quan la vellesa arribi y ab las mans balbas, lo cos tremolós pel' causament puga reposar sans que la feyna del establiment s' enderrareixi....

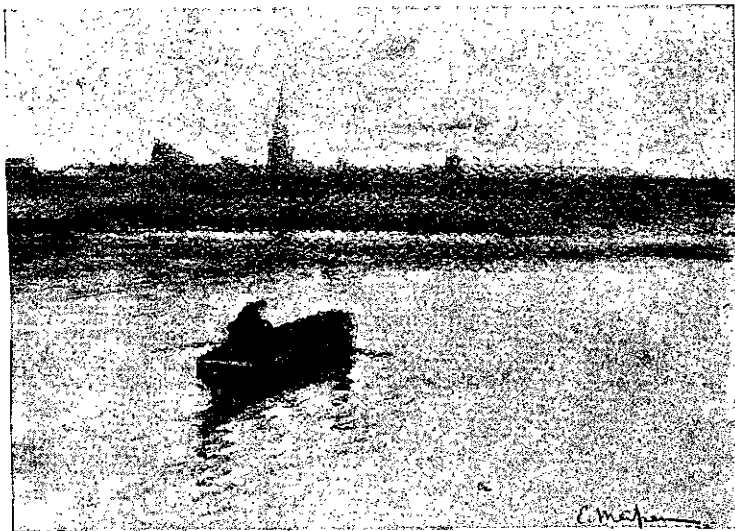
No 'm guardeu rancúnia si no 'm dieb Anton, que 'l men padri vá volguer usar de sas lliures voluntats y 'm vá posar Pau en hora y lloch en que jo no podia reclamar porque no tenia vot ni paraula franca, ni esma pera dir res, qn' en l' acte de batejarne mes feyna y delit tenia pera plorar, que á fer reclamacions de cap conformitat. Y desde llavors me dieb Pau per rigor y drets de l' aigna santa que 'm tiraren al cap; pero so Anton per devoció, per gust y per apreció y lley á las cosas vostras. Si la gracia que ab tanta perfia vos demano, m' es otorgada.... qué 'n veuren de cosas bonicas, de luxos trets á vonal, de canturias y música d' intruments cars, de flors, de llums y goigs y novenarie y rosaris cantats davant la imatge que vos representa, 'l dia de la vostra festa de Juny!....

Vos guarniré la capella com cosa may vista ni ideada per ningú mes. La finestra en que ara s' enquebeix la faré engrandir y guardar ab reixat de filferro, y per enbrir aquesta aspresa, ab brins d' eura tendre hi farém un jaspí de verdor. Los canaris mes hermosos y prenbats, aquells travessats de verdum y cadenera, de cantar dols com las arpas; lo rossinyol, qu' es delicia meva y enveja de quants lo senten, que me 'n ofereixen quaranta duros si me 'l vull vendre; la calandria xerraire, que no para ni sossega y respira bo y cantant; lo passarell ab vieta (que no 'n tinch de bestias esguerradas y fetas cegas á grat meu), que refia ab tot esplay quan apunta al cel la claror de Deu, y que tots dos, passarell y calandria, quan se contrapuntan enjogassats ab aquellas alegrias de llum, forman una copla de mes mérit que la de 'n Jurch.... totas aqueixas maravellas melodiosas las etjegaré en lo gabial format en la finestra y reclós per la capella ab la fonadura trepada, perquè si vos tenin lo gust de girar lo cap, poguen venire la cortina de sol que baixará llicant per fervos de dossier, aquella bellugadissa d' anells de mérit ab plomas acoloridas y bechs trempats com instruments, que cantarán en alabansa vostra las cansons mes alegres, las passadas mes dificultosas y 'ls trinos y gorgueigs que sols los cantan en las grans diadas de Abril y Maig, per son prometatge y casament ab la enamorada de flors y plantas aromosas. Voleune y demaneulas, que no vos mancará uu prestatge de testos fent de grabó y marxapen á la capella, ab clavellers matisats y de vermells com porpra reyal. Rosas xalandrinas, lliris, que per sa blancor y sa pureza y per sos perfume

suaus, han de semblar cullits al cel, en prats de núvols, y aixamosats ab essencias de rosada. Y en gerros de porcelana vos farán guardia d'honor, entre mitj d'una encesa com de monument, alfàbraga y moraduiu y poms de ginesta daurada com clàpaddisa de sol, y totas vos dirigirán al rostre sos olors, per esbarjo vostre y gala y rendiment al *niño*, que á ell y á vos van endressats tale obsequis, perque mas envejas vinguin ben acompanyadas.

Sant Antoni de Padua, vos que tant podeu, ¡es ¡un fill lo que demano á Nostre Senyor!

EMILI VILANOVA.

NOTA IMPRESSIONISTA (per E. Meifren)

GRANETS D' ANÍS

Passa ab lo matrimoni, lo mateix que ab los rellotjes de sol, á lo millor volen saber l' hora y us troben que está nuvol.

Si un día tens un amic y no sabs com separarten, déxali nn duro. Es probat.

L' amor, es una píldora que se la plateja per disimularli 'l mal gust.

De las llágrimas de la dona no ni ha que ferne cas. Las més de las vegadas resultan ser degudas á una flaquedat de la vista.

Lo cor de la coqueta es com lo bisturí, que per més cuidado que 's tingui al manejarlo, sempre fá mal.

L' ideal del home es el diuer: el de la dona 'ls brillants.

L' dol d' una viuda fá lo mateix efecte qn' nn full de paper blanc, lligat á la barana d' un balcó. Al cap y al fi, no es més qu' nn anunci de que hi ha nn pis per llogar.

PALET DE RIERA

PRIMAVERA

Ha tornat la primavera, los arbres han reverdit y cada branca que 's gronxa bressa l' amor en un nin.

Los aucells son de tornada, y ab brins d' herba recullits dins una alcoba de fullas amorosos fan lo niu

Volatejan las parellas alegrant l' aire ab sos crits, y enrendante l' nn al altre van á parar dins un niu.

Y arrupits, bequetejantse, no sé lo que 's deuben dir, qn' un dolis tremolor de plomas y sospirs vessa del niu.

¡Oh vida, la vida meva, ab quin amorós delit juga ab tú ma fantasia cada cop que veig un nin!...

F. MATHRU FORNELLS.

LO PINXO DE CIUTAT

La mirada de garbí, catxutxa á tall de senalla, calsa estreta ab grossa raila y faixa ample de satí.

Cobra 'l barato á desdi si treu banca la quitxalla, y serveix d' *home de palla* per vuyt rals y un got de vi.

Gandul de mena, als cafés l' heu de veure nit y dia cercant borina y matraca, fins y á tant qu' un feligrés, home honrat de profeia lo malmet á cops d' estaca.

J. BAUCELLS PRAT.

HUMORÍSTICAS

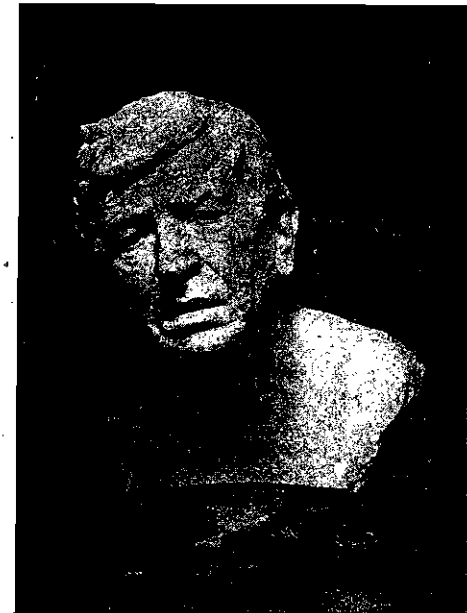
Los homes jugan matant: las donas matan jugant.

La maldat es tan rara que 's ven barata y la comprém molt cara.

Humana, grandiosa y santa es del art la missió eterna: imaterialisar lo ideal ó idealisar la materia!

Per fer constant al home y generós ten en dar y negar sempre aquest pnni: si 't demana un petó, donan'hi dos; si te 'n demana dos, donan'hi nn.

Per amidarse l' orgull no troba pron gran cap mida;

CAP D' ESTUDI (de Viciano.)

y per amidá als demés no 'n troha cap pron petita.

S. DEL PALAU.

SONET

DEDICAT Á MON AMICH L' EMINENT CALÍGRAFO R. SERRA

Qué desconsada vida... (LEON)

¡Platja ideal! Al fi te só encontrat de nostra terra en olvidat reedó. Natura trobo en tú, no convenció; repós y quietut, no *societat*.

Vaji el gomós raquitich, primparat, á la platja de moda á fé 'l senyó, mentres que més humil me amago jo en esta deliciosa soletat.

No aqni balls ni visitas ni *soirées*, propias per esperits atrofiats y senyoretas que no fan el pés. Goso jo prop del mar, en dolis repós, rústicas, pero bermosas, realitats saludables per l' ánima y pel cós.

E. VILARET.

LAS MANGUERAS MUNICIPALS (per M. MOLINÉ.)

Son las mangueras la viva imatge
de lo que passa
dintre la Casa de la Ciutat...
Tot te, allí perdus, ve' arriba a puesto...
tot son escapes, tot son farats.

UNA SÚPLICA

Dos amichs trobantse al café se disputan, anantse'n tan amunt de paraula en paraula, que al últim un d'ells pega una solemne nata al séu contrari.

Aquest se posa la mà a la part danyada y després de un rato de silenci din:
—Home, nn' altra vegada que vnlgas pegarme, fes'bo estant a solas. Las bofetadas á mí no 'm saben grsu sino pel dir de la gent.

GONNELLA POÉTICH

SAB MES UN CEGO...

Un pobre home privat del sentit de la vista anava una nit ab una espelma encesa á una mà y un cetrill ple d' oli á l' altra.

Un amieh, al veure'l, l' increpá dihentli:

—Anton, ets un animal.

—Ola, per qué?—preguntá 'l cego.

—Fácil es de cómprendre... Si tú no hi veus ¿per qué vás ab llum?

Lo cego ab molta vivesa:—Perque 'ls animals y bestias com tú 'm vegin y no 'm fassan trencá 'l cetrill.

R. MUNTANÉ.

TRINANT

Q' es trist l' hivern pe'ls malaltissos! Al menos al istiu ja de bon demati sentia prop la finestra la xerradissa de las aurenetas que peixian als menuts, mes tart del llit estant ab la finestra de la cambra de bat a bat oberta, venia fins á mí la canturia dels aucells de totas menas, las esquellas y picarols del bestiar, los reilets del fluvíol que tocava 'l pastor. Veya 'ls camps plens de verdor y ufana, los blats espigats, lo blatdemoro toudre com nn maig, las hortallissas del regadin, los fruyters carregats

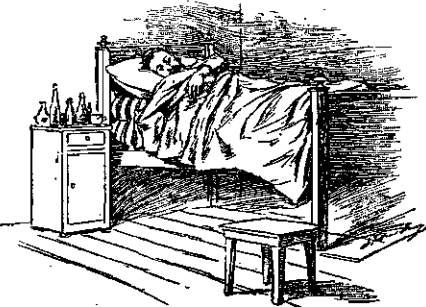
de flors, lo cel blau, seré, herinós. Y pujava fins á la finestra y entrava dintre ma cambra nn ambient suan, tebi, flayrós, barrejat ab raigs de sol y armonias del bosch que alegrava mon esperit y feya batre mon cor de un goig inexplicable.

Mes ara ¿quina alegría tinch, quin goig experimento? Cap.—¡Aqueixas nits llargas que may se acaban; aqueixos dias curts, sense sol; aqueix cel que oviro á través dels vidrea sempre boyrós, sempre trist; aqueixos camps sense una clapa de vert; aqueixa roureda tau nua, tau despullada, tan eecarida; aqueix silenci tan continuo, tau absolut, tan sepulcral; aqueix fret tan viu, tan amobinós, que de mica en mica sembla ficarse al moll dels ossos, tot aixó 'm causa una tristesa gran, un desconsol terrible, un aburriment desesperant.

¡Si barrina y barrina 'l meu cap, en aquestas llargas horas que passo en lo llit! ¡Si has he contadas vegadas las vigas del sostre, y las esquerdas de las paret!

Al caure la tarde, den ser efecte de la febre, 'm ve un ensopiment estrany, nna pesadés esclafadora y tinch com uns somnis gayre be sempre afalagadors. Al sortir de aquella modorra y trobarme abatut en lo llit, sense gens de forsa, y veure las ampollas de medicinas y capsetas de pildoras; mes enllanet del coixi, 'm faig cárrecb de la realitat y 'm desespero y ploro.

¡Si al menos fos viva la Pauleta! Ella 'm cuydaría, m' animaría, 'm consolaría y iqui 'sabi! potser encare curaría. Mes no. No vull ferme ilusions. De aquest llit no n' surtiré mes, sino per baixar á la fessa.

Quan ve 'l metje y després de preguntarme y examinar-me, ab la rialla als llavis em diu:—Vaja, no passen cuydado, que aneu molt bé, cada dia esteu millor ó altres coses per l'istil, ¡se pensa que m' enganya! ¡Com si cada dia no 'm sentís pitjor! Si no deixés á ningú, anármem de aquest mon no 'm sabria tan greu. Però ¡com ho farán els fillets del men cor, tan menuts, sense pare ni mare! L' altre dia 'l Pepet me vá trencá 'l cor. Vá venir com cada mati á veurem, y arrepinyantse aquí al llit ab aquella veuheta tan carinyosa y ab un posat tot tristó vá dir-me:—¿Que no vols llevarte? ¡Sempre estás aquí dormint! An, au, llevat, corra, que veurás els quissos que ha fet la Linda. Sou mes rebonicha! Y eom vaig dirli que estava malalt, que no podia llevar-me, al cap de un rato va tornar tot atrafegat ah tres cadells, y enseyantme 'ls cridava tot alegre y content:

—¿V.us eom no t' enganyava? ¿Oy que son macos? ¿Me 'n donarás un?

Las llágrimas em vingueren als ulls. Poch se pensa 'l pobret que dintre poch temps quedarà desamparat!

Ara 'm comensa á venir la febrada. Somiaré com cada dia que ab la Pauleta anem aci, anem allá, que rihém, que saltem y ballem....

QUIM ARTIGAYRE.

EN UNA BOTIGA

Be n' hi han ense-nyat de robas de totas menas, gustos y qualitats.... Fa una hora llarga que 'l dependent desplega pessas, y donya Rosa, la senyora més indecisa y pesada que ha entrat may en cap botiga, no s' acaba de decidir.

Aixó sí, sempre diu lo mateix:
—Desitjo nua cosa fresca.... d' estació.... pero sobre tot molt fresca.

Al últim lo dependent no pot agnantarse més y li diu:

—¿Vol una cosa fresca y d' estació?... Veig que aquí no la podem servir, pero no hi fà res; entri á l' horxateria d' aquí davant y demani un granisat.

J. PEREYRA.

EN L' ATRI DE LA IGLESIA (per J. BENLLIURE.)

Lo brach dels potres.

L' AUCELL D' ANACREÓN

Al poeta Apeles Mestres després de la lectura de son poema GAZIEL.

DE LA MANIGUA

En Gironella, cansat, fastiguejat y ahurrit de la vida de casat, per Cuba un jorn, decidit sentá plassa de soldat. Y arribant allí, al moment va remetre á sa senyora aquesta carta següent:

•Olvidada Salvadora per omnia secula amén: Tu prou deus imaguiar qu' es horrorós mon destino, pero t' haig de confessar que aixó es pa y mel si imagino las que tú 'm vas fer passar. Mal tractat per tú y la vella, sufrint resignat lo jou com un manso sense equella, sent l' hivern á Escorialbon y al istiu á Cornudella, vaig patir tant, qu' estieh bé sens tú fins á la Manigua, y á ta mare fes sabé que 'l vómit negre y la nigua al costat d' ella son ré. ¡Jo prefereixo de veras d' aquesta guerra 'ls perills y las probas mes severas; qu' está ab ella tú y els fills que son un remat de fieras. No m' ha privat de dormí als nens que portan mon nom deixá abandonats aquí, porque 's semblan á tothom á tothom menos á mi.

Si després de molt pensá ve un jorn que veig que 'ls anyoro, ja sé com m' haig d' arreglá: he pensat comprar-me un llero y ensenyarli á dir papá. Aquesta isla. apart aixó, plena de color y aroma es molt mes maca qu' alló: es Xauxa, 'l cel de Mahoma, la terra de promissió. Hi ha donas tan sandungueras qu' igual un hom las admira en guadachas y habaneras, com cantant una guajira, com en lo ball de caderas. L'a fruita es tant delirada que del paladar son joya la guanábana gelada la pinya, la xirimoya y la guayaba ensucrada. Los cocoters sen aquí freqüents com allí las viuyas; ja 'm penso lo que deus dí: «lo qu' es per cocos y pinyas no baviás pas d' aná allí.»

MAGÍ MORERA.

I
Lo vell poeta Anacreón tenia nua tendra coloma missatjera, que fón digne corren de la alegría més dolça y joguina qu' ha sortit del brescám de la poesia. Y al retornar, cansada la aucelleta, plegava 'l vol y bequejant prenia dels dits del hon poeta desgranadas llevors; després hevíu quatre glops en sa copa, y alegreta alsant lo béch á cada glop, brincava y alatejant fins á son coll pujava quedantshi dolçament adormideta.

II
Y 's diu que la coloma del vell Anacreón encare es viva; que de Grecia, d' un vol, se 'n aná á Roma, y de Roma, després, sempre festiva, fugint aquí negrorra, allá saugueras, va espargir las memorias rialleras, d' aquell átich rimayre per l' Europa, bevent per tot á reu hont la poesia li deixá posá 'l héch, dintre la copa en que 's beu lo hon vi de la alegría.

III
¡Oh copa regalada, plena de goig, pel Sol que riu daurada! La ditxa ¿quí l' ha vista passejarse pel mon ab cara trista? ¿Es lo mon lloch de pena sens consol, eom nsgra nvolada que may foradí alegre raig de sol? Llavors ¿per qué ha fet Déu rihents albadas, y darrera la pluja l' arch de pan, y escnma joguina en las onadas del mar seré petonejant la nan, y fiors, y papellonas—fiors eom ellás— y la munió d' estrellas de la estinenca nit qu' alegran la foscor del infuit? ¡No, no! Canta y cantém, tendra coloma; reñla novament ta poesia, y doná'nse 'n un glop de la alegría del temps assolejats de Grecia y Roma.

IV
Mes, ara, cu bona fe que van passant los anys, y del colóm no se 'n sab res; ningú diu qui l' ha vist, ni vell ni infant; y en dupte de si es mort ó si no ho es, voldria que 's fassés nit y dia un pregó per tot lo mon, preguntant per hont vola y hont té 'l niu; ó al menys si es mort ó es viu l' aucell d' Anacreón!

Hi ha aquí un arbre de tan rara
corpulencia que t' assombra,
que mata á n' aquells qu' ampara
¡mira si te mala ombra!
donchs, molt més ne té ta mare,
perque ell mata de repent
ó al menya sense molestar-te:
ta mare ja es diferent,
no para d' atormentarte
y 'i va matant lentament...

Vaig tornantme tant guerrero
que no m' ha fet por ningú,
sole un cop qu' en un potrero
vaig trobá un filibustero
que 's sembla va molt ab tú.
Y prou: de tu deslligat
ab res mon valor s' iguala;
si moro, esticb resignat:
¡mes val morir d' una bala
que morir erucificat!
Si pescas un aburrit
per viure ab tú amistanat,
no li fassi pó 'l marit,
ja pot estar descansat
que li quedaré agrahit.

Ab franquesa, no 'm sab greu
que aquí mon nom finalisi:
tan sols li demano á Deu
que á ma sogra paralisi
y que no 'm torni a prop teu.

Si per equivocació
te 'u vas al Cel al mori,
enviamho á dir que jo
per no trobarme ab tú allí
cambiaré de religió. »

VICTOR BALOLA.

GENT DE CASA (per Baldomero Galofre.)

Fagés del Camp.

ELS QUE TOT HO MANTENEN (per M. Urgell.)

Si no fos per aquests pobles—tan pobres y abandonats,
si no fos pel qu' ells treballan—¿com viurien las ciutats?

QUEIXA INFUNDADA

Un parroquí's presen-
ta furiós á una taberna.

—¿De qué se las béu?—
pregunta 'l taberner.

—Ara li diré de que me
las hech. Lo barral de ví
que m' ha portat avuy no es
ví, es vinagre.

—No pot ser.

—¿Qué no pot ser? Vin-
gui y 'l tastará.

—Donchs cregui que m'
extranya moltíssim. Figur-
ris vosté qu' es un ví cullit
d' ahir vespre...

J. USÓN

EMPRESSARI FÚNEBRE (per M. MOLINÉ.)

—Desde que trafiquejo ab l' Ajuntament, no puch donar l' abast. A fé de Benito, may
hauria dit que á la Casa gran hi haguds tants morts.

NOCTURNO

(Il·lustració de MARIANO FOIX).

DEL campanar de la Catedral caubeu pensadament las darreras batalladas de las dotze. Mes intensa la última, grouxa's per l'espai, ensenyorida de la quietut, fent ressonar arren son róssech de vibrants notas. Tot se va enfosquant. Els flams dels fanals, entelats els vidres per la humitosa boyra, semblan esmortibidas xinxetas. Sols els globos del aygua y anís, guspirejant al cap del carrer com ulls d'un tigre posat al agnaty, esbargeixen el tou de las ombras, agomboladas mes enllá com extensas de frondosos boscos. Un vent de pluja xiuia de tant en quant de terrats en amunt competiut ab l'espinguet allunyadis d'un tren y ab la maudrosa cantarella dels serenós.

—Tindrém pluja!...—diu l'aygua y anís al vigilant, assegut aquest al llindar de la porta.

—Ab la bonansa d'avuy no me'n extranyaria pas gens,—respon el vigilant.—Miren com suan las pedras! ¡Gayre bé os ho asseguro!...—fa tot d'ona, regoneixent á n'en Pau mona, qui's va acostant á la barraca tot fent tercerillas de gayrell com el caball en el joch dels escachs.

L'aygua y anís s'aboca fora de la barraca, y contemplantse una estoneta á n'en Pau tot desarramagantse 'ls brassos, remnga:

—Si m'adono de semblant hoste gayre bé tiro tel!... No me'n recordava que fossem á divendres....

—Ab aixó si que'n Pau es un rellotjel...—repreu el vigilant.—En sent á divendres, no falla, turca segura.—

En Pau, en tant, tot fent dibuixos ab els pens, s'adelanta vers la barraca baix el cap y nna má des-

sobre 'ls ulls com si 'ls flams dels globos li malmetessen la vista. De sopte s'ajup, es palpa 'l cos, ven bellugar la sombra del fanal proper, que's destaca arrán de terra com estrambótich geroglífich, y allarga 'ls brassos pera collir-la.

—¡Part bi vuy si es un duro, Pau!...—li diu l'aygua y anís somrientsen.

—Pau!... ¿Qué has perdut la gorra?...—repreu el vigilant, vejent que la dú ficada fins á las orellas.—Es que si't buscas la mantellina no te l'has treta pas de so-

bre!... El gech?... Qué no veus que 'l portas á la esquena, á tall de maco?... ¿Encare tens fogots á Novembre?...—

En Pau riu, un riure bistèrich com el d'un boig; remunta l'acera, s'arramba á la paret fugiut dels flams dels globos, que l'embesteixen per tots cantons, y agafantse al passamá de la barraca crida, tot enditzantbi 'l cap:

—¡Cinch céntims del que crema!...

—¿Encare vols mes beure, Pau?—li diu en Ton, sentint aquella veu aspra y esgarrifosa com si estés passant un catarro.

—Cinch... einch y prou, Ton.

—Mira que la teva dona!...

—Já... já... já... La meva dona!... Oy que li vindria de non á la meva dona!... Mira, á casa no hi ha donas que valguin, sabs?... Perque l'home que's deixa gobernar per la dona, Ton, es un llonza... Compréns lo que dieb?... Un llonza. Ton. Com que ahir mateix li deya á n'el Joan dels baguls, que may se tren la dona de sobre: Joan, son un llonza. ¿Estás ab mi, Ton?...—

—Sí, un llonza. Pro si me las portessis d'anyell y ben arrebossadetas aquestas llonzas, entens, Pau?...—

—Vinga... vinga la copeta!...

—Mira que la teva dona 'm te dit...

—Ton!... ¿Qué m'has pres per un...—

—Per un llonza... Apa, té... y esquitllat—li diu en Ton allargautli 'l got.

FULLA D'ALBUM (de S. RUSSINYOL.)

Cant Ramonch.

—Ja es del que crema?...—pregunta en Pau alsant el bras y contemplantse 'l got al través dels globos... ¡Es que no vull que me 'l batejis!...

—¡Jesús, que l'àngel beu!...— crida 'l vigilant desde lluny, veyent que 'n Pau ja xarrupa.

—Si qu' es del bó, Ton! Canya pura... de confiança... No tingas por que 't peryorin mentres el donguis aixís... Com que si sapigués d'escriure te 'n firmaria un recibo... ¿Bé me 'n darás un altre si pico de mans?... En el café de la Perla quan pican de mans bi tornan...

—Tornant á pagar, vols dir...

—Bé, home... Si estás per cinch céntims... té. No vuy que 't desdineria... vingal!...

NI PEL CIVIL, NI PEL CANÓNICH (per T. SALA.)

Van á las platjas de moda,
y diu un tipo ocurent:
—Aquest parell de pimpollos
viuen marí... ítemaríent

—Ni per cinch céntims ni per un duro, Pau. Lo que hi ha es que no vuy compromisos... La teva dona 'm te dit...

—La meva dona 't te dit... La meva dona 't te dit... que si m'hi empenyas et tiro las ampollas enlayre, sabs?... Y si no n' hi ba prou de las ampollas els gota... y si no n' hi ba prou dels gota...

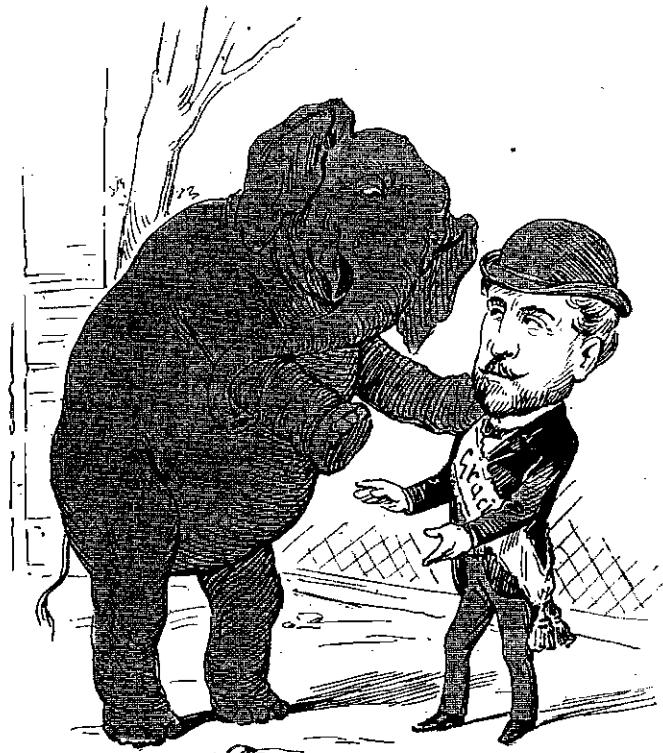
—Bum!... ¡Ja ha esclatat la bomba!...

—Pau!... Seny!...—afegeix el vigilant desde 'l cautó.—Pensa que si t' enfilas te 'n aurás á casa ab *Uitera* com ho feyan els marquesos...

—Es que ab aixó de la dona—repreu en Pau—m' hi enceneh, m' hi recremo... y... vaja!... no hi passo!... Encare las porto jo las caleas!... apedassadas, ja ho sé!... pero las porto!... Y l' home que té geni!... Perque l' home y la dona son com aques- tos dos gota... (Preu dos gota del taulell y se 'n queda un á cada mó). Aquí hi ha l' home... Aquí hi ha la dona... Y no hi ha mes camí que aquest... (Lo passamá del tau- lell). ¿Per hont se 'n van si no s' entenen?... (Una ven desconeguda: Pel descosit!...)

(En Pau, miraut eulayre: ¡Calla, borratxo...) ¿Per hont se 'n van si no s' entenen?...

L' AVI DEL PARCH AL SEU DIRECTOR (per M. MOLINÉ.)

—Femeu té un rus ben calent
que al hivern se necessita;
pero no me 'l feu pagar
com als pobres del tra-u-ia.

L' un cap á Rodas y l' altre cap á Pilat. Donchs, no senyor. L' home pren el mando y diu á la dona: «Cap aquí.» Y la dona (accionant ab els gots) se 'n vé cap aquí. «Cap allà.» Y la dona (seguint els moviments ab els gots) «cap allà.» Perque si deixen que la dona s' n' enfilí de puntetas y ns planti cara, si li diben un dia «cap allà» y ella, tosanda, se 'n vé «cap aquí». ¿qué volen que succeebea?... ¿qué ha de succehir?... (Acosta 'ls gots repentinament, com qui toca 'la platerets, y en fa deu trossos).

—Naturalment: que 's trenquin—diu el vigilant.
—Y que te 'n fassis dos ralets!...—respon l' aygua y anís, encarantshi.
—¿Dos rals un parell de gots?—repreu en Pau.—A Badalona per mitja pesseta me 'n donan un cove.
—¡Voy!...—cria 'l vigilant, sentint els picaments d' un vehí.
—¿Que també 'n fan de paper á Badalona?—contesta en Ton, enfadantsbi.
—Deuben ser de cristall de roca, aquestos!...
—Son del que son, Pau. Y el vidre qui 'l trenca 'l paga...
—Veurás... no ho sabia que gastessis tan fi... Jo 'm creya que del cristall de roca no mes en feyan ulleras...
—Paga y recorra, noy!...—observa 'l vigilant.—Bé 'ls deus portar dos ralets!... Y si no deixa penyora... que no se te 'n anessin de la memoria...
En Pau, tantinejant un xich endarrera y esforsentse per redressarse, 's forfolleja 'l butxaó de la hermilla, llensant einch céntims pel taulell y dihent ab imperi á n' en Ton:
—Té... Tórnam el que sobra!...
—El que 't sobra?...—repreu en Ton.—Si que aném carregats, Pau... Lo que 't sobra es tota la canya que tens á dins. ¡Si ja no bi vens de cap ull!... Vcyám: ¿quants dits hi ha aquí?
—¿No t' hi dat una pesseta?
—Sí; pero de dol. Aquí la tens. Cinch céntims.
—Ay, Pau, que ja 't sens la bullida!... li diu el vigilant, acostantsbi.—Apa... apa... afluixa moneda... Mas... Encare mes...
—Aixís?...
—Justos.
—Bé m' bi darás una copeta ara, eh, Ton?... No 'm tornis ab la dona, sents?... Y... la última... La última de debó, Ton, t' ho juro. Si 'n portés mes també te la pagaria... Ja sabs que 'n Pau pot ser un borratxo; pero en quant á home de bé...
Vol endoleir la ven en Pau, sorprenent l' aixutesa de 'n Ton, y com si fos un ventrilech que s' escarnís á sí propi, aquella se li torna en doble. El vigilant ceelata á riure.
—Y ara, Pau; no te la coneixia aquesta gracia!... ¿Per qué no 't llogas al Circo Equestre?... Si enrahonas com si fossen dos, l' un dintre del altre, sino que, noy, esgarrifas...
—Qué t' has tornat sort, Ton?—repreu en Pau.—¿Qué no sabs que 'l donar beure á qui té set es fer una obra de misericordia?...
—La última, Ton, la última!... No li vindrá pas d' aquí!... ¿Qué volen que 's migri?
—Bueno, té; pero si demá 'n vé la Tecla ab aquells fums y aquells rebufos...
—¿La Tecla has dit?...—escleta 'l vigilant.—Pues, mira... qui del llop parla...—
A n' eu Pau se li vessa 'l got. En Ton tren 'l cap enfora y, reconeixent á la Tecla, apaga 'ls globos de correguda.
—Vesten, Pau, que tanco!...—afegeix totseguit, ajustant las portas.
En Pau no sab per hont girarse.
—¿Qué busques al Pau?—pregunta 'l vigilant á la Tecla, acostantsbi xauo xa-no, tot redringant las clans y fent els armats ab la crossa.
—¡Es clar que 'l busco!...—respon la dona ab afligida veu.—Si den anar fet un!...
—Miréuse!... allí n' hi ha un tros.
—Un tros de bestia... Ja t'ineb bona creu, ja... Y encare!... Perque abans m' bi era tots els dias!... ¿Qué no 'm sents, Pau?...
En Pau, que al tancar en Ton la barraca ha anat rellicant fins á terra, ajeventshi y revolcantshi com un tocino, llensa un fort esbufech, gruny un xich com si somiés... y s' hi tomba.
—Mirenmell!... Plé de mam com un bot!... ¿Y d' aixó 'n diuben homes?... ¿Qué no 'm sents?... Alsat te dich... Aul!... A la una... A las dos... Vigilant!... Si m' hi

donguessen una empena!... A las tres... ¡Com mes va mes feixuch se 'm torua!...
—¿Cap... á la Sinia... Tecla?... Cap á la Sinia!...

—Encare 'n vols mes, Pau?... Si t' acostan un misto t' arboras!... Aul!... A casa... Y á jeure!...
—Vuy aná... á la Sinia!... ¡Cinch céntims á la Sinia!...
—Vuy... vuy... vuy... Com si manesses tú. Agáfat!... No t' bi repenjis tant, que no soch de pedral!... ¿Encare no n' has seguit prou de monumets?... ¿Encare no n' has fetas prou d' estacions?... ¡Ajúdat te dich!... ¡Si no t' ajudas te deixo!... —

El cel s' ha anat ennegrint... Canta un gall ab enronquida veu... Comensan á canre gotas... Las gotas se tornan pluja...

Y la pobre de la Tecla, ah sa creu al coll, es á dir, arrossegant aquell sach d' ósos de son home, va embestint pas á pas y ab l' aygua á la esquena el llarch carrer de sa amargura... Quan gira la cantonada, del rellotge de la Catedral canben dos horas!...

JOAN PONS Y MASSAVEU.

CANSONETA

Poncellas de Maig,
vestivos de festa.

Un niu he trobat
damunt una finestra,
del niu ha sortit
volant una aucella;
crusar l' ample espay
l' he vista llergera
com volva que 's pert
y rastre no deixa...

Aixó bé diu clar
que ja se Primavera;
¡poncellas de Maig,
vestivos de festa!

Lo bosch he seguit,
després la verneada...
després los sembrats...
y en tots llochs y terras,
crescendas he vist
flayrosas violetas,
gentils papellons
y rojas rosellas.

Aixó bé diu clar
que ja es Primavera;
¡poncellas de Maig
vestivos de festa!

Al pen d' una font
que voltan las curas,

FLAMENCA (per Ramón Casas.)

he vist un pastor
guardant sas ovelles;
mentre 'ls xays belant
escapsavan l' herba
lo só del fluviol
reflava alegre.

Aixó bé diu elar
que ja es Primavera
iponcellas de Maig,
vestiuvos de festa!

Si al cel brilla 'l sol
més brilla á la terra
lo sol del Amor
qu' en mon cor flameja ...
Allunyan sos raigs,
mon dupte y tristesa ...
y cova ab son foch
mos somnis de verge!...

Aixó bé diu clar
que ja es Primavera;
iponcellas de Maig,
vestiuvos de festa!

DOLORS RIBERA BATLLE.

REGANT LAS FLORES (per M. G. Simancas.)

MALALT...

SONET

Y la blauca visió, batent lleugera
las amplas alas, s' acostá callada
ab omris melangiós... Y recolzada
damunt del meu coixí, soná propera
sa ven tota dolsor...

—¡Fill meu! ¡espera!
¡espera y creu en mí!... De ta estimada
lo perjuri, ha sigut, l' aspra fiblada
que 't té en lo llit febrós y 't desespera...

Per ella 't vols morir y ¡ni 't vol veure!
Podent ton básem ser, la mort et dona...
Podent guarir ton cor, de tú 's separa...

Torna donehs cap á mi, que ab mí bi pots creure
Ella es dona no mes... Jo mes que dona
soch per tú l' ángel bó, puig... ¡soch ta mare!

MARIAN ESCRIU FORTUNY.

UN EXÁMEN

Un estudiant molt curt,
fill de un pagés que tracta
en bestiar de llana, manté
virám y cria burro, s' exa-
mina d' Historia natural, y
'l catedràtich li pregunta:

—¿Cuántas extremida-
des tiene el cerdo?

—Cinco: dos anteriores
y tres posteriores.

—¡Hombre! Diga Vd.
las posteriores.

—Las dos patas y la
cola.

—Muy bien. Pasemos á
otra cosa. Cíteme Vd. un
ave de corral.

—De corral? El carnero
—respón l' estudiant ab
gran aplom.

—Perfectamente. Va-
mos á ver: ¿á qué familia
pertenece el asno?

Creyant l' estudiant
que la pregunta 's refereix
al rinch de casa seva, con-
testa ab satisfacció:

—Pertenece á mi fa-
milia.

—Indudablemente. Pue-
de Vd. retirarse.

J. V. PONS

DE LA MEVA CÀRTERA

Tonto, eense il·lustració ni ganas de tenir-la, vanitós y usurer, D. Segimón se de-
dica sóis á negocis bruts, ab l' afany de acumular riquesas y donarse la gran vida.

Y com los séus malvats instints no tenen lo contrapés de cap virtut, conseqüeix
enriqueix y disfrutar.

—¡Qui es aquell
tanjá tan antipátich?—
va preguntar un día
un subjecte que no 'l
coneixia. — Sembla un
gall d' indi.

Y nn que havia sigut
víctima de las sévas ur-
pias, respongné:

—Y ho es: pero de
una nova especie: es nn
gall d' indi de rapinya.

Lamentació de una
dona, víctima de la sé-
va excessiva confiança:

—Ara ho veig y ho
lamento... 'Ls homes
son uns malvats: aixis
que han fet girar lo
cervell á una pobra do-
na, li giran l' espatlla.

En on wagó de fe-
rro-carril:

—Senyoras ¿se pot
fumar?—pregunta un
fumador impenitent.

Y una de las inter-
peladas, contesta:

—Segons el tabaco:
sent de l' Habana, 'si
senyor; ara del' Arren-
dataria, decap manera.

Vaig llegir no se
abont aquesta curiosa
anécdota.

Dumas pare va pu-
blicar un día nn article
snnament laudatori del
pintor Courbet. Volent
aquest donarli las gra-
cias se dirigi á casa del
célebre escriptor, y 'l
trobá prenent un bany.

No obstant, Dumas va rebrel tal com se trobava y no sols aixó, sino que va dir
—Alsa noy, despúllat, y ficat á la banyera, que farém petar la ciaca.

GRAN SACEDOT VENECIÁ. —(Dibuix al carbó de N. Raurich)

P. K.

SIC TRANSIT GLORIA MUNDI

¡Cóm passa 'l temps! - Ahir me sembla qu' que tú y jo 'ns estimavan ab dalit, y 'ns deyam tot lo rengle de tendresses, amor meu!... vida meval!... ratoli!...

Per passasas y carrers y cantonadas, pels passejers y recons de la ciutat, lo nostre amor, amor al aire lliure, creixia com las motas del agram, invadint com riera desbordada los dominis de nostres tendres cors, escalfantse al contacte l' un del altre, com las planxas s' escalfan sobre 'l focb.

Y al vespre, quan plegavas de la feyna, surtias al carrer saltironant: ab aquell senyorial i esbelt andámit, malmetedor de cors dels descuydats, venias á juntarte ben cofoya ab ton rendit ayman, que sols per tú, los llibres y carrera n' ovidava, perdentne aixis lo curs al vení 'l Juny.

Un dia, tot ballant á la Canuda, vaig besarne ton rostre encisador; petó que 'm vas tornar d' amagatotís, aixis, á la esquitllenta, dat al vol. Després... després volgueses que á ta casa vingues á companyari' y un cop allí... no bo vull pas recordar, deixémo corre, lo que llavors passá dintre aquell pia.

Y ab tot me vas deixar. Un joru fugias per seguir á un Marqués vell y xarrach, que t' vá aixecá al pinácul del gran luxu, fent lo debut á 'l'illustra horissontal.

—¡Bon vent y barca nova, Margarida! digni' l' saber ta nova posició — que t' probi 'l ser marquesa rellogada y sápigas dú 'l titul ab honor. — Y t' veyá moltras voltas en carrnatje mandrosament cayguda en los coixius, portant sobre ta falda envellintada un gastament de gos, menut y prim.

Un dia lo teu tronch d' engnas normandas, anava desbocat passeig avall, y ab lo carro topant dels escombriayres volcaren carro y cotxe en mitj del fanch. Jo vaig ser dels primers en darte auxili, trayente, desmayada, d' entre 'l llot, [mitj colgada de rrua, porqueria, desperdicis de cuyna y sabatote!...

Pero no com marquesa de fiveta, lluhint trajos de seda y de moaré, sino ab penjims-penjams, espellifada, vivint amistanada ab lo porter; ¡un atacnador que atacnava á cops de tira-pen ton feble cós, per nn tres y no réa, ó quan deixava escnalit y sens ánima 'l porró!...

Volgueses enlayrarte per tirarne sabatas y botinas á rodar... ¡Sic transit gloria mundi, Margarida! y ara de nn trist pegot, menjás lo pá.

RAMÓN RAMÓN.

FANTASÍA

Anit, dissapte, m' han vingut las bruixas cavaleant en escobras... á la gropa hi pujat de la més vella quan toevan dotze boras... A través del espay, han dut nnos ossos á una rónega cova qual porta, al conjurari extranyas eábalas, se 'ns ba obert tota sola!...

Era aquell l' antre de Stalvedre 'l mágich, y alambiche y retortas de totas dimensiones la cova omplian, y en las parete fomosas s' bi apilotavan ossos, cranis, vibras, ampollas de mil formas, llibres infolio, y pergamins ah lletras extranyas y eimbólicas.

—Fá cinch-centés anys, hi entés-qu' experi-del gran Merlin, la fórmula, [invento y aqnest or desitjat no raja encare pe 'l bech de la retorta. —Si al cap de cinch-centés anys, —Merlin om encare l' or no trobas [deya ab la recepta qu' aqni 't donch, pregunta altra fórmula als homes.

Llavors l' Alquimia, tindrà nous recursos y 's sabráu moltras cosas qu' ara ignorém els Mágichs... Es el dia... L' home, el tueb á la vora... Veyám donchs que'm respón... Mortal contes-del blat rosséncb que torra [ta'm de Juny el sol ardent... ¿cóm ne treurías de grans d' or, bona almosta?

—Oh Mágich—li he respost—Jo llensaria els ossos y retortas els pergamins, els garipaus, els llibres las scops y las ampollas... El blat que feu malbé, jo 'l sembraria damont terra ben flonja, y al sé al mitj any, els grans foran espigas y després... ¡sachs de dohlas!

El mágich va acostarsem tot maítrantse la barba blanquinosa y els ulls de ratoll, clavantme fixos vá dirme ab tó de mofa; —Y escolta, saballut, ¿ahont es l' estudi que aprens aqnestas cosas? —El tinch á tot arreu, damont la terra en tot temps y á tot bora.

MARINA

Ella y ell avansaren de brasset per la platja fins que 'ls aturá lo devassall de blondas que hi extenia l' ona. L' apassionada parella sentia l' atracció invencible del infinit, d' aquell immens desert blan é inquiet, mirall del cel ahont flamejava enllibernadora la reverberació solar. Llarga estona permanesqueren ell y ella contemplant la imponent magestat del espectacle, sens preferir un mot. A la fi, preguntá ell timidament:

—¿En qué pensas? —¿Y tó?—li demaná ella, tornante roja. Llavors ell, agafantli amorosament una ma entre las sevas, tremolosas com alas de colom, y haixet com l'amor parla: —En la nostra unió eterna —respongné.

Era en lo qu' ella pensava; una llágrima traydora ho digué prou. —¿Per qué ploras?—fen ell, llavors, tornante roig á ta vegada. Y abaixant el cap y ab véu plorosa:

—¡Etern!... ¡Etern!—exclamá ella.—No hi veig més que l' infinit. Era en lo qu' ell també pensava; una llágrima traydora ho digué prou. Y sorpessos d' emoció sublim, s' altonyaren d' allí silenciosos y més eufissats que may; com van eterna-ment Amor y Poesia.

NARCÍS OLLER.

Si es dia sota 'l sol qu' es font de vida, si es de nit, á las foscas quan la rosada cau com llet materna per las flors que s' entre-obran. —Y escolta bon miuyó, ¿quin nom dn 'l lli- —¡Naturalesa tota! [bre? —Y ¿quina eync serveix? ¿Be deu baver- —La Terra, es la retorta! [n'hi? M. RIUSEC.

AVANT

Porta á l' Obra un grá de sorra, y no estiguis per si es poch, puig un home no es ningú, pero L' HOME tot bo pot. JOSEPH FELIU Y CODINA.

L' IMPERTÉRRIT EXPOSICIONISTA (per M. Moline)

Ell las té y ell las pregona y la Pubilla las paga; y exclama tot Barcelona: —¡Quina plaga! ¡Quina plaga!

LA HOMEOPATÍA

Similia similibus curantur.

I

—¿Qué dimontri tenen—els del primer pis?
 ¿Qu' es aquest escándol?—¿Qué son aquests
 Aixó preguntavan—els bourats vehins [erits?
 al porter de casa.—al xarrrayre Quim,
 que repica sola—del matí a la nit.
 Y ell baixant la vieta—mentre encera 'l fil,
 ab un gran misteri—els eontestá aixís:
 —Ja he sentit tabola,—pró no sé 'l motín;
 ho diré a la Pepa—que té 'l nás més fi.—
 Y 'la vehius murmuran:—¿Quin món d' embo-

II

Lligant caps la Pepa—vá de pis en pis;
 y l' historia d' autos—vá reconstruhint.
 Ja sab que la noya—del senyor Magí
 deixá 'l currutaco—als primers d' Abril,
 que té poca gana,—que té molt fatich,
 que sempre 's mareja,—que 's'vá egroguehiut,
 y que hi ha dos meses.... —(aqui fá un xiuxiu
 tan á cau d' orella—que res he sentit;
 pro be notat que reyan—els honrats vehins).
 Mes las noyas dihen:—¿Ja es un pas ben trist!

III

Fá algunas senmanas—qu' un gomós molt
 bi vá de tertulia—casi cada nit. [prim
 Gasta lentes foscos—dú la elenxa al mitj,
 coll girat de puntas—d' últim figurí,
 bastonet de conxa—capsat de marfil,
 la clepsa lleugera,—l' aire d' infetis.
 Ell podrá sé un burro,—pro al senyor Magí
 li convé que 'l gendrs—siga tonto y rich.
 ¿Si 'l vehinat retalla?—¿Prou! Murmura y diu:
 —Ara passa 'l manso—¿Ja está ben guarnit!

IV

Desde qu' es casada—que está falgre y rin,
 li han passat las bascas—s' ha anat engruixint
 tant que la cotilla—ja no 's pot cenyir.
 ¡Quina medicina—n' es un bon marit!
 ¡Ja es bon homeópata—el scuyor Magí!
 Ab aqueix sistema—sense compromís
 á la seva filla—lliura del perill.
 Sapiguer espero—si 'l farán padrí,
 puig d' Haunemaun sentne—tan ferventamich,
 ¿dará globulillos—ó dará confits?

FOLLET.

LO PEGAT ORIGINAL (!)

SONET

Lema:

¡Amor! consol de la Humanitat.

—¡Fora d' aquí, desobedients criaturas
 de mas divinas lleys poch cuidadosas!
 ¿pecat haven? fugiune vergonyosas
 d' aquest Jardí, niu d' eterna venturas.

(!) Premiat en lo Certámen Literari del Foment Catalá de Sans celebrat lo 24 d' Agost de 1895.

Fruits sempre á sahó, perpétuas espessuras,
 ayres embalsamats, fonts armoniosas,
 tot vos ho preuch: may més sereu ditxosas,
 ni pau tindreu sino en las sepulturas.—
 Aixís diu Deu, lo Paradís sellantne,
 qual llum se fou, quals armonias callan....
 mentres Eva y Adam, la nit cercantne,
 per erms barranchs ab son pecat devallan:
 y hout silenei y tenebras s' enmaridan,
 se troban junts.... ¡y 'l Paradís olvidan!

F. BONET CARRASCO.

FOTOGRAFIA

Sonet postum á inédit

Era ambieós, caualla y miseraóle.
 Com se féu regidor, ningú s' ho esplica.
 De sobte, sa familia 's torná rica
 y fou calificat de respectable.
 Den en la boca, en l' áuima 'l diable,
 aná fentes important de mica en mica;
 ab pobres y ab cayguts no s' hi embolica:
 la desgracia la creu impardonable.

Fins té canonges convidats á taula
 y un pantheó ds marhre al cementiri,
 y un ventrell agraht.... ¡si ssmbla fáulal
 Escriu sa vida, y en son foll deliri,
 pretén, segons ell diu baix sa paraula,
 que imitant sas virtuts, el món l' admiri.

J. COBLEU.

